

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

Број 180

2 септември 2019, понеделник

година LXXV

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
2776. Закон за јавните набавки во областа на одбраната и безбедноста (*).	2	2784. Одлука за објавување на јавен конкурс за доделување дозвола за радио еmitување на програмски сервис на локално ниво	60
2777. Закон за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита.....	56	2785. Одлука за утврдување на највисоки малопродажни цени на нафтени те деривати и горива за транспорт	63
2778. Закон за изменување и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување.....	57		
2779. Закон за дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.....	58		
2780. Одлука за избор на членови на Владата на Република Северна Македонија.....	59		
2781. Одлука за именување на заменици министри.....	59		
2782. Одлука за именување вицегувернер на Народната банка на Република Северна Македонија.....	60		
2783. Тарифник за изменување и дополнување на Тарифникот за утврдување на висината на надоместоците што ги наплатува Комисијата за хартии од вредност	60		
		Меѓународни договори	
		Закон за ратификација на Спогодбата меѓу Република Северна Македонија и Европската Унија за учество на Република Северна Македонија во „Европскиот корпус на со-лидарност“	2
		Закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Северна Македонија и Владата на Црна Гора за размена и заемна заштита на класифицирани информации.....	20
		Огласен дел.....	1-64

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

2776.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ ВО ОБЛАСТА НА ОДБРАНАТА И БЕЗБЕДНОСТА (*)

Се прогласува Законот за јавните набавки во областа на одбраната и безбедноста(*),

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 27 август 2019 година.

Бр. 08-4708/1
27 август 2019 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi**, с.р.

ЗАКОН ЗА ЈАВНИТЕ НАБАВКИ ВО ОБЛАСТА НА ОДБРАНАТА И БЕЗБЕДНОСТА (*)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет на уредување

Со овој закон се уредуваат начинот и постапките за јавни набавки на стоки, услуги и работи во областа на одбраната и безбедноста.

Член 2

Значење на поимите употребени во овој закон

Одредени поими употребени во овој закон го имаат следнovo значење:

1. „**Договор за јавна набавка**“ е договор од финансиски интерес склучен во писмена форма меѓу еден или повеќе договорни органи од една страна и еден или повеќе економски оператори од друга страна, чиј предмет е изведување на работи, испорака на стоки или обезбедување на услуги согласно со овој закон;

2. „**Договор за јавна набавка на стоки**“ е договор за јавна набавка чиј предмет е набавка на една или повеќе стоки, преку купување веднаш, купување со одложено плаќање или изнајмување со или без опција за купување на стоката, кој може да вклучува и услуги за нивно поставување и вградување;

3. „**Договор за јавна набавка на услуги**“ е договор за јавна набавка чиј предмет е набавка на услуги;

4. „**Договор за јавна набавка на работи**“ е договор за јавна набавка, а чиј предмет е:

а) изведување или проектирање и изведување работи поврзани со една или повеќе градежни активности;

б) изведување градба или проектирање и изведување градба и

в) реализација на градба со какви било средства, според барањата на договорниот орган, кој има одлучувачко влијание на видот или дизајнот на градбата;

5. „**Воена опрема**“ е опрема посебно изработена или приспособена за воени цели и наменета за употреба како оружје, муниција или воен материјал;

6. „**Безбедносно – осетлива опрема**“, „безбедносно – осетливи работи“ и „безбедносно – осетливи услуги“ се опрема, работи и услуги за безбедносни цели, кои содржат класифицирани информации или налагаат нивна заштита;

7. „**Криза**“ е секоја ситуација во земјата или во трета земја во која се случил опасен настан кој недвосмислено ги надминува димензиите на опасен настан од секојдневниот живот и кој значително го загрозува или ограничува животот или здравјето на луѓето или кој има значително влијание врз имотните вредности или наложува мерки за населението да се снабди со неопходните средства. Криза е и ако претстои појава на ваков опасен настан. Вооружени конфликти и војни, исто така, се сметаат за кризи;

8. „**Договорен орган**“ е субјект од членот 9 од Законот за јавните набавки кој врши набавки од областа на одбраната и безбедноста за Република Северна Македонија;

9. „**Одговорно лице кај договорен орган**“ е функционер кој раководи со субјектот кој врши набавки од областа на одбраната и безбедноста на Република Северна Македонија;

10. „**Рамковна спогодба**“ е писмена спогодба помеѓу еден или повеќе договорни органи и еден или повеќе економски оператори, чија цел е утврдување на условите со кои се уредуваат договорите за јавни набавки што треба да се доделат во определен период, особено во поглед на цената и доколку е можно и предвидените количини;

11. „**Електронска аукција**“ е повторлив процес на негативно наддавање кој се реализира по првична целосна евалуација на понудите, во кој понудувачите имаат можност, исклучиво со користење на електронски средства, да ги ревидираат дадените цени, така што, рангирањето се врши автоматски со помош на електронски средства;

12. „**Носител на набавката**“ е понудувач или група на понудувачи кои склучиле договор за јавна набавка;

13. „**Економски оператор**“ е секое физичко или правно лице или група на такви субјекти кои на пазарот нудат стоки, услуги или работи;

14. „**Кандидат**“ е економски оператор кој доставил пријава за учество во ограничена постапка, постапка со преговарање или конкурентен дијалог;

15. „**Понудувач**“ е економски оператор кој поднел понуда во рамките на ограничена постапка, постапка со преговарање или конкурентен дијалог;

16. „**Централно тело за набавки**“ е договорен орган кој врши централизирани набавни активности и помошни набавни активности;

17. „**Ограничена постапка**“ е постапка во која секој економски оператор може да поднесе пријава за учество, при што само оние економски оператори кои се поканети од договорните органи може да поднесат понуда;

18. „**Постапка со преговарање без објавување на оглас**“ е постапка во која договорниот орган ги консултира избраните кандидати и преговара за условите од договорот со еден или повеќе од нив;

19. „**Постапка со преговарање со објавување на оглас**“ е постапка во која секој економски оператор има право да поднесе пријава за учество и според која договорниот орган води преговори со избраните кандидати, со цел избор на најповолна понуда;

* Со овој закон се врши усогласување со: ДИРЕКТИВА 2009/81/EU на Европскиот парламент и на Советот од 13 јули 2009 година за координирање на постапките за доделување на договори за одредени работи, договори за набавки и договори за услуги од договорните органи или лица во областа на одбраната и безбедноста и за изменување на Директивите 2004/17/EZ и 2004/18/EZ, CELEX број на прописот 32009L0081;

20. „**Конкурентен дијалог**“ е постапка во која секој економски оператор може да поднесе пријава за учество и според која договорниот орган води дијалог со избраните кандидати, со цел да се утврди едно или повеќе соодветни решенија кои ќе ги задоволат неговите барања и врз основа на кои избраните кандидати ќе бидат поканети да достават понуди;

21. „**Договор за подизведување**“ е договор од финансиски интерес склучен во писмена форма помеѓу избраниот најповолен понудувач во постапка за јавна набавка и еден или повеќе економски оператори за целите на реализација на договорот, чиј предмет се работи, испорака на стоки или обезбедување на услуги;

22. „**Електронско средство**“ е електронска опрема за обработка и чување податоци (вклучувајќи и дигитална компресија), кои се пренесуваат, испорачуваат и примаат преку кабелски, радио или оптички средства или преку други електромагнетни средства;

23. „**Целосен животен век**“ ги опфаќа сите фази на предметот на набавката, како што се истражување и развој, индустриски развој, производство, поправка и одржување, модернизирање, транспорт, градежништво, образование и обука за употреба, тестирање, отстранување и уништување или разградување;

24. „**Истражување и развој**“ се сите активности кои вклучуваат темелно истражување, применето истражување и експериментален развој кој вклучува реализација на технолошки модели односно уреди кои ги покажуваат перформансите на новиот концепт или технологија во соодветно или репрезентативно опкружување;

25. „**Цивилни набавки**“ се набавка и на стоки, работи или услуги, вклучувајќи ги и тие за логистички цели, кои се предмет на Законот за јавните набавки;

26. „**Прифатлива понуда**“ е понуда поднесена од понудувачот, која ги исполнува условите за утврдување способност, потребите и барањата на договорниот орган наведени во техничките спецификации и останатата тендарска документација, што е навремена, која нема неовообичаено ниска цена, а чија конечна цена не ги надминува средствата обезбедени или кои може да се дообезбедат од договорниот орган согласно со овој закон;

27. „**Несоодветна понуда**“ е понуда која не одговара на потребите и барањата на договорниот орган утврдени во тендарската документација без значителни промени и

28. „**Подизведувач**“ е правно или физичко лице кое за понудувачот, со кој договорниот орган склучил договор за јавна набавка или рамковна спогодба, снабдува стоки, обезбедува услуги или изведува работи што се директно поврзани со извршувањето на договор или рамковната спогодба.

Член 3

Начела на кои се темелат јавните набавки

(1) Уредувањето, развојот на системот на јавни набавки и неговото спроведување се темелат врз начелата на слободно движење на стоките, слободно движење на услугите како и начелата на економичност, ефикасност, конкуренција помеѓу економските оператори, транспарентност на набавките, еднаков третман на економските оператори и сразмерност.

(2) Договорниот орган ги спроведува набавките на начин што ќе обезбеди економично и ефикасно искористување на јавните средства како и успешно остварување на целите на своето работење, во согласност со прописите кои го регулираат користењето на буџетски и другите јавни средства.

(3) Доколку предметот на набавка овозможува и доколку тоа придонесува за поекономично и поуспешно

извршување на јавната набавка, договорниот орган предметот на набавка го оформува во повеќе посебни делови. При тоа мора да обезбеди недискриминаторски третман, како и зголемување на достапноста на набавката на економските оператори.

(4) Договорниот орган во постапката за јавна набавка не смее да ја ограничи конкуренцијата помеѓу економските оператори. При спроведување на јавните набавки, договорниот орган е должен да ги почитува обврските кои произлегуваат од прописите за заштита на конкуренцијата и не смее да ги ограничи потенцијалните економски оператори со избирање на видот на постапката или со нејзино спроведување спротивно на овој закон.

(5) Договорниот орган не смее да бара од економскиот оператор да ангажира одредени подизведувачи за извршување на договорот, ниту пак да бара од понудувачот да врши други активности, како што е извоз на одредени стоки или услуги. По исклучок тоа може да го направи на начин и под услови определени со овој закон.

(6) Договорниот орган обезбедува еднаков третман на економските оператори во сите фази од постапката за јавна набавка и во однос на сите елементи од понудата, земајќи го предвид заемното признавање и сразмерност на барањата во врска со предметот на набавката.

(7) Договорниот орган ги презема сите потребни дејствија за да избегне околности што ќе резултираат со територијална, материјална или лична дискриминација на понудувачите, дискриминација којашто произлегува од класификацијата на дејноста која ја извршува понудувачот или кој бил друг вид на дискриминација.

(8) Постапката за јавна набавка се спроведува сразмерно на предметот на набавката, особено во однос на изборот, дефинирањето и примената на условите, барањата и критериумите, кои мора да се логички поврзани со предметот на набавката.

Член 4

Примена

(1) Овој закон се применува за договори кои се долеуваат во одбраната и безбедноста за:

а) набавка на воена опрема, вклучувајќи составни делови и сетови на опремата;

б) набавка на безбедносно - осетлива опрема, вклучувајќи делови, компоненти и/или составни делови на опремата;

в) работи, стоки и услуги директно поврзани со опремата од точките а) и б) на овој став за кој било или за сите елементи од нејзиниот животен век;

г) работи и услуги исклучиво за воени цели или безбедносно - осетливи работи и услуги и

д) услуги или работи за посебни воени цели.

(2) Владата на Република Северна Македонија ја утврдува листата на стоки од ставот (1) на овој член.

Член 5

Комбинирани договори

(1) Одредбите на овој закон се применуваат на комбинирите договори чиј предмет е опфатен со овој закон.

(2) Доколку различните делови од договорот може објективно да се поделат, договорниот орган може за поединечни делови да спроведе посебни постапки или единствена постапка.

(3) Доколку договорниот орган се одлучи за спроведување посебни постапки за поединечните делови, одлуката за тоа кој закон ќе се применува на овие одделни постапки се одредува врз основа на карактеристиките на поединечниот дел.

(4) Доколку договорниот орган одлучи да спроведе единствена постапка, договорот може да се додели со примена на овој закон, под услов спроведувањето единствена постапка да е оправдано од објективни причини, за што се дава образложение во одлуката за јавна набавка.

(5) Одлуката дали да се спроведе единствена постапка или повеќе посебни постапки не смее да се носи со цел исклучување на примената на овој закон или на Законот за јавните набавки.

Член 6

Исклучоци од примена

Одредбите на овој закон не се применуваат за договори уредени со:

а) посебни процедурални правила во согласност со меѓународна спогодба или договор склучени помеѓу Република Северна Македонија и една или повеќе земји;

б) посебни процедурални правила во согласност со склучена меѓународна спогодба или договор во однос на стационарирање на воени сили и која се однесува на деловни субјекти од Република Северна Македонија или други земји или

в) посебни процедурални правила на меѓународна организација која набавува за сопствени потреби.

Член 7

Посебни исклучоци

Одредбите на овој закон не се применуваат во следниве случаи:

а) за договори за кои примената на правилата на овој закон би ја обврзала Република Северна Македонија да достави информации чие откривање го смета за спротивно на основните интереси за нејзината безбедност;

б) за договори за целите на разузнавачки активности;

в) за договори доделени во рамките на програма за соработка заснована на истражување и развој, спроведувана од Република Северна Македонија и друга земја со цел развивање на нов производ и кај што е можно подоцнешните фази од целиот или дел од животниот циклус на овој производ. По завршување на програмата за соработка, договорниот орган ќе ја информира Владата на Република Северна Македонија за трошоците за истражување и развој во однос на вкупниот трошок на програмата, спогодбата за поделба на трошоците, како и наменетиот дел од набавките по државите;

г) за договори кои се доделуваат во трета земја, вклучувајќи и набавки за цивилни потреби, кога воените сили се на територија надвор од Република Северна Македонија, а каде што оперативните потреби налагаат да се склучат со економски оператори основани на територијата каде што се вршат операциите;

д) за договори за набавка на услуги за купување или изнајмување земјиште, постоечки згради или друг недвижен имот и права кои произлегуваат од истите;

ѓ) за услуги за арбитража и помирување;

е) за финансиски услуги, со исклучок на услуги за осигурување;

ж) за договори за вработување и

з) за услуги за истражување и развој, поинакви од оние при кои поволностите се однесуваат исклучиво на договорниот орган за нивна примена при вршењето на нивните работи, под услов обезбедената услуга целосно да се исплати од договорниот орган.

Член 8

Договори за набавка од Владата на Република Северна Македонија од влади на странски држави

(1) Одредбите на овој закон не се применуваат на договори за набавка на Владата на Република Северна Македонија со влади на странски држави поврзани со:

а) набавка на воена опрема или опрема од безбедносен карактер;

б) работи и услуги директно поврзани со оваа опрема или

в) работи и услуги конкретно за воени цели или работи од безбедносен карактер и услуги од безбедносен карактер.

(2) Владата на Република Северна Македонија донесува годишен план за набавките утврдени во ставот (1) на овој член до 31 март за тековната година.

(3) Договорите од ставот (1) на овој член ги склучува Владата на Република Северна Македонија.

(4) Начинот на доделување на договорите од ставот (1) на овој член поблиску го уредува Владата на Република Северна Македонија.

(5) Пред склучување на договорот од ставот (1) на овој член, Владата на Република Северна Македонија ја информира Комисијата за одбрана и безбедност на Собранието на Република Северна Македонија.

Член 9

Економски оператори

(1) Секој економски оператор има право да учествува, самостојно или како член на група економски оператори, во постапка за јавна набавка согласно условите од овој закон.

(2) Владата на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Владата) утврдува индикативен список на договорните органи од членот 2 точка 8. од овој закон.

Член 10

Заштита на информации

(1) Кога договорите вклучуваат, бараат и/или содржат класифицирани информации, договорниот орган во тендersката документација ги наведува мерките и условите неопходни за гарантирање на заштитата на таквите информации.

(2) За оваа цел, договорниот орган може да побара понудата, меѓу другото, да ги содржи следниве елементи:

а) изјава од понудувачот и подизведувачите кои се веќе идентификувани дека соодветно ќе ја чуваат доверливоста на сите класифицирани информации што ги поседуваат или за кои се известени за времетраењето на договорот и по прекинот или склучувањето на договорот;

б) доволно информации за подизведувачите кои се веќе идентификувани со цел да му овозможат на договорниот орган да утврди дека секој од нив ја поседува потребната способност за соодветно чување на доверливоста на класифицираните информации кон кои имаат пристап или кои се потребни при извршување на нивните активности како подизведувачи и

в) изјава од понудувачот дека ќе ги обезбеди информациите од точката б) на овој став за секој нов подизведувач пред доделување на договорот за подиздавање.

(3) На податоците, информациите и документите кои се класифицирани со соодветно ниво на класификација соодветно се применуваат прописите за заштита на класифицираните информации.

Член 11

Начин на комуникација

(1) Секое барање, информација, известување и други документи предвидени со овој закон се испраќаат во писмена форма.

(2) Секој документ се евидентира во моментот на испраќање, односно во моментот на примање.

(3) Документите се испраќаат на некој од следните начини:

- а) преку овластен давател на поштенски услуги или соодветна курирска служба;
- б) по факс или
- в) со користење на електронски средства.

(4) Договорниот орган во тендерската документација го утврдува начинот на комуникација кој ќе го користи при спроведување на постапката.

(5) Документот кој бил испратен по факс, доставувачот е должен да го достави преку овластен давател на поштенски услуги или друга соодветна курирска служба во рок од три дена од денот на испраќање на документот.

(6) Средствата што се применуваат за електронска комуникација, како и нивните технички карактеристики, не смеат да бидат дискриминарчки и мораат да бидат достапни до секој економски оператор и да бидат компатибилни со информатичките и комуникациските технологии што се во општа употреба.

(7) Ако документите се доставуваат со користење на електронски средства, се применуваат прописите со кои се уредува електронскиот потпис.

(8) Во постапките за јавни набавки согласно со овој закон се користи номенклатурата од Заедничкиот поимник за јавни набавки (во натамошниот текст: ЗПЈН).

Член 12

Општи мерки за спречување на корупцијата

(1) Договорниот орган е должен да ги преземе сите потребни мерки во процесот на планирање, во постапката за јавна набавка и при извршување на договорот, со цел навремено откривање на корупцијата и отстранување или намалување на штетните последици од корупцијата.

(2) Одговорното лице и другите раководни лица кај договорниот орган се должни на лицата што ја спроведуваат постапката сите наредби и упатства да им ги дадат во писмена форма или со користење електронска пошта.

(3) Лицето што ја спроведува постапката е должно во писмена форма да го одбие извршувањето на наредбата и упатството од одговорното или други раководни лица кај договорниот орган, ако истото е спротивно на овој закон.

(4) Во случаите од ставот (3) на овој член, лицето што ја спроведува постапката не смеа да биде префрлено на друго работно место ниту да му се прекине работниот однос во период од 12 месеци од денот на одбивање на извршување на наредбата, под услов да ги извршува работните обврски во согласност со закон.

Член 13

Пријавување корупција

(1) Лицето што ја спроведува постапката или кое било друго лице ангажирано кај договорниот орган, како и секое заинтересирано лице кое има информации за сторена корупција е должно за тоа да ја извести Државната комисија за спречување на корупцијата или Јавното обвинителство на Република Северна Македонија.

(2) На лицето од ставот (1) на овој член не смеа да му биде прекинат работниот однос, односно не смеа да биде префрлено на друго работно место, бидејќи пријавило корупција во јавните набавки постапувајќи совесно и со добра намера.

Член 14

Забрана за ангажман кај носителот на набавка

(1) Лице од договорниот орган кое учествувало во постапки за јавни набавки од областа на одбраната и безбедноста, каде што вкупната вредност на договорите дodelени на одреден носител на набавка во последната година пред престанок на функцијата или на работниот однос е поголема од 5% од вкупната вредност на сите договори кои договорниот орган ги склучил во тој период или со него поврзани лица, не смеа во рок од две години од престанокот на функцијата или на работниот однос кај договорниот орган:

а) да заснова работен однос, да склучи договор на дело или на кој било друг начин да биде ангажирано кај тој носител на набавка или кај субјекти поврзани со носителот на набавка;

б) посредно или непосредно да прима паричен надоместок или да оствари каква било друга корист од носителот на набавка или со него поврзани субјекти и/или

в) да стекне удел или акции кај носителот на набавка или кај субјект поврзан со носителот на набавка.

(2) Во случај на повреда на одредбите од ставот (1) на овој член, договорниот орган ја известува за тоа Државната комисија за спречување на корупцијата и Јавното обвинителство на Република Северна Македонија.

Член 15

Заштита на интегритетот на постапката

Лицата кои учествуваат во изработка на тендерската документација не смеат да бидат понудувачи или членови во група понудувачи во постапката за јавна набавка.

Член 16

Примена на Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси

За спречување корупцијата и судирот на интереси во постапките за јавни набавки соодветно се применуваат одредбите од Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси.

Член 17

Изјава за непостоење судир на интереси

(1) Во постапката за јавна набавка, претседателот, заменикот на претседателот, членовите и замениците на членовите на комисијата за јавна набавка (во натамошниот текст: комисијата), како и одговорното лице потпишуваат изјава за непостоење судир на интереси која претставува дел од досието од спроведена постапка.

(2) Во случај на судир на интереси кај претседателот, неговиот заменик, членовите и нивните заменици во комисијата, истите се повлекуваат од работа во комисијата, за што го известуваат одговорното лице и се заменуваат со други лица.

(3) Во случај на судир на интереси кај одговорното лице, истото со посебно решение овластува друго лице од редот на функционерите или раководните службеници кај договорниот орган да ги донесе соодветните одлуки и да го потпише договорот, за што го известува органот на управување или органот кој е надлежен за контрола на неговото работење.

Член 18

Пресметување на проценетата вредност

(1) Проценувањето на вредноста на договорот се утврдува на начин што се зема предвид вкупниот проценет износ на вкупниот износ што треба да се плати за реализацирање на соодветниот договор, без вклучен данок на додадена вредност (во натамошниот текст: ДДВ), земајќи ја предвид секоја опција и секое евентуално обновување на договорот, доколку тие можат да се предвидат во моментот на вршење на процената. Кога договорниот орган предвидува награди или исплати за кандидатите или понудувачите, истите ќе ги земе предвид при проценувањето на вредноста на договорот.

(2) Оваа проценка треба да биде важечка во моментот кога се објавува (доставува) огласот за доделување на договор за јавна набавка или во случај кога таков оглас не е предвиден, во моментот кога договорниот орган ја започнува постапката за доделување на договор за јавна набавка.

(3) Ниту еден проект за работи или за предложена набавка на определено количество стоки или услуги не смее да се подели на таков начин на кој би се создале исти посебни договори или поделени на несоодветен начин.

(4) Во однос на договорите за јавна набавка на работи, при проценувањето на вредноста ќе се земе предвид и цената на работите и вкупната проценета вредност на стоките неопходни за изведување на работите и ќе биде ставена на располагање на носителот на набавката од страна на договорните органи.

(5) Кога предложена работа или обезбедување на услуги може да резултира со истовремено доделување на договори во вид на посебни делови, треба да се води сметка за вкупната проценета вредност на сите такви делови.

(6) Во однос на договорите за јавна набавка на стоки кои се однесуваат на закупување, изнајмување или купување стоки со одложено плаќање, вредноста што се зема како основа за проценувањето на вредноста на договорот е следната:

а) во случај на договори на определено време, ако станува збор за времетраење пократко или еднакво на 12 месеци, вкупната проценета вредност е за периодот на времетраењето на договорот или доколку времетраењето на договорот е подолго од 12 месеци, се утврду-

ва вкупната вредност, вклучувајќи ја и проценетата преостаната вредност за времетраењето на договорот или

б) во случај на договори на неопределено време или чие времетраење не може да се дефинира, вредноста се добива на начин што месечната вредност се множи со 48.

(7) Во случај на договори за јавна набавка на стоки или услуги кои по природа се редовни или се наменети да бидат обновени во даден период, проценувањето на вредноста на договорот се заснова на еден од следните начини:

а) вкупната реална вредност на последователните договори од ист тип доделени во текот на претходните 12 месеци или финансиската година, приспособена, ако е можно, така што, се земаат предвид промените што би настанале во количината или вредноста во текот на 12 месеци по првичниот договор или

б) вкупната проценета вредност на последователните договори доделени во текот на 12 месеци по првата испорака или во текот на финансиската година доколку таа е подолга од 12 месеци.

(8) Во однос на договорите за јавна набавка на услуги, вредноста која треба да се земе како основа за проценување на вредноста на договорот, е следната:

а) за услуги:

- услуги на осигурување: премијата за исплата и други форми на награда или

- договори за идејно решение: надоместоци, провизии и други форми на награда;

б) за договори за јавна набавка на услуги кои не ја наведуваат вкупната цена:

- во случај на договори на определено време, ако станува збор за времетраење пократко или еднакво на 48 месеци: вкупната вредност за целото времетраење на договорот или

- во случај на договори на неопределено време или со времетраење подолго од 48 месеци: месечната вредност помножена со 48.

(9) Во однос на рамковните спогодби, проценетата вредност која треба да се земе предвид е максималната проценета вредност, без ДДВ, на сите предвидени договори за целото времетраење на спогодбата.

Член 19

Вредносни прагови

(1) Овој закон се применува за доделување на договори со проценета вредност еднаква или поголема од:

а) 50.000 евра за договори за набавка на стоки и услуги, вклучително и посебните услуги и

б) 100.000 евра за договори за набавка на работи.

(2) Во вредностите од ставот (1) на овој член не е вклучен ДДВ.

Член 20

Надлежен орган

Бирото за јавни набавки, покрај надлежностите од членот 45 од Законот за јавните набавки, ги врши следниве работи:

а) го следи и анализира спроведувањето на овој закон и иницира и изготвува предлози за измени;

б) дава мислења во врска со одредбите и примената на овој закон и

в) го следи, анализира и проучува правото и политиките на ЕУ во областа на јавните набавки во одбраната и безбедноста, како и европски и меѓународните тенденции, знаења и искуства во оваа областа.

II. ПРАВИЛА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЈАВНИ НАБАВКИ

Член 21

Видови постапки

Договорниот орган ја спроведува постапката за јавна набавка на начин и под услови утврдени во овој закон, со примена на една од следниве постапки:

- а) ограничена постапка;
- б) постапка со преговарање со објавување на оглас;
- в) постапка со преговарање без објавување на оглас и
- г) конкурентен дијалог.

Член 22

Ограничена постапка

(1) Ограничната постапка се спроведува во две фази и може да се спроведе за секој предмет на набавка, при што секој заинтересиран економски оператор може да поднесе пријава за учество, врз основа на објавениот оглас за јавна набавка.

(2) Во прилог на пријавата за учество се доставува и документацијата за утврдување способност според условите од тендерската документација за првата фаза.

(3) По завршување на првата фаза, комисијата изготвува извештај за оценување на способноста на кандидатите и листа на квалификувани кандидати.

(4) Врз основа на извештајот на комисијата, договорниот орган донесува одлука за избраните кандидати до кои ќе достави покана за поднесување понуди, при што понуда во втората фаза може да поднесат само избраните кандидати.

(5) Договорниот орган може да го ограничи бројот на способните кандидати кои ќе бидат поканети да поднесат понуда во втората фаза, врз основа на објективни и недискриминарски критериуми утврдени во тендерската документација.

Член 23

Постапка со преговарање со објавување оглас

(1) Кај постапка со преговарање со објавување на оглас договорниот орган со повеќе избрани способни кандидати преговара за условите од договорот.

(2) Секој заинтересиран економски оператор има право да поднесе пријава за учество во постапката со преговарање со претходно објавување на оглас.

(3) Пред започнување на преговорите договорниот орган избира одреден број на кандидати кои ќе учествуваат во преговорите исклучиво врз основа на критериумите за утврдување на способност.

(4) По извршената оцена на способноста комисијата изготвува извештај за оценување на способноста на кандидатите и листа на квалификувани кандидати.

(5) Врз основа на извештајот на комисијата, договорниот орган донесува одлука за избраните кандидати до кои ќе достави писмена покана за поднесување на првична понуда.

(6) Договорниот орган во огласот за доделување на договор за јавна набавка ги наведува и критериумите за утврдување способност и правилата што ќе се применуваат, минималниот број на кандидати што има намера да ги избере и доколку е потребно, максималниот број на кандидати.

(7) Минималниот број на кандидати наведен во огласот за доделување на договорот за јавна набавка не смее да е помал од три.

(8) Договорниот орган пристапува кон преговори со секој избран кандидат посебно. Во текот на преговорите се утврдуваат сите технички, финансиски и правни аспекти на договорот. За секој состанок договорниот орган води записник за прашањата што биле предмет на преговарање и за кои е постигната согласност. Записникот го потпишува и избраниот кандидат со кој се водени преговорите.

(9) Секој избран кандидат во преговорите ја презентира првичната понуда што ќе претставува почетна основа на преговорите, според потребите, целите и ограничувањата на договорниот орган согласно со описната документација.

(10) Во текот на преговорите, договорниот орган обезбедува еднаков третман на сите избрани кандидати. Договорниот орган не смее да обезбедува информации на дискриминирачки начин, кој може да создаде дополнителна предност за некој од избраните кандидати.

(11) Договорниот орган не смее да ги открива на другите избрани кандидати предложените решенија или други доверливи информации што ги дал кандидатот во текот на преговорите, без негова согласност.

(12) Договорниот орган може во тендерската документација да предвиди постапката да се одвива во последователни фази со цел да се намали бројот на првични понуди за кои треба да се преговара. Намалувањето на бројот на првични понуди се врши врз основа на претходно утврдените критериуми за избор на најповолна понуда.

(13) Договорниот орган ги води преговорите додека не утврди најповолна техничка и економска понуда врз основа на критериумите за доделување на договорот за јавна набавка. Преговорите се одвиваат сè додека секој избран кандидат не изјави дека неговата претходна понуда не може повеќе да ја подобри.

(14) Договорниот орган бара од кандидатот кој понудил најповолни услови во текот на преговорите да го потврди резултатот од преговорите со поднесување на конечна понуда.

(15) Понудувачот во конечната понуда не смее да ги менува условите кои се договорени во текот на преговорите.

Член 24

Постапка со преговарање без објавување оглас

(1) Договорниот орган може да спроведе постапка со преговарање без претходно објавување на оглас за јавна набавка на стоки, услуги и работи во следниве случаи:

а) кога не е поднесена ниту една понуда или ниту една соодветна понуда или не е поднесена ниту една пријава за учество или ниту една соодветна пријава за учество во ограничена постапка, постапка со преговарање со претходно објавување на оглас или конкурентен дијалог, под услов првичните услови од тендерската документација за ограничена постапка, постапката со преговарање со претходно објавување на оглас или конкурентниот дијалог да не се значително изменети.

б) кога во претходно спроведена ограничена постапка, постапка со преговарање со претходно објавување на оглас или конкурентен дијалог сите доставени понуди се неприфатливи, под услов:

- првичните услови од тендерската документација да не се значително променети и

- во постапката со преговарање да ги вклучи сите понудувачи за кои утврдил дека ги исполнуваат критериумите за утврдување способност и кои поднеле понуди кои се согласност со условите на постапката за јавна набавка;

в) кога временските рокови за ограничната постапка или за постапката со преговарање со претходно објавување на оглас, вклучувајќи ги и скратените рокови не се доволни поради крајната итност предизвикана од криза, како на пример во случаите од членот 61 став (2) точка г) од овој закон;

г) кога поради крајна итност предизвикана од непредвидливи настани, договорниот орган не може да ги почитува пропишаните временски рокови за ограничната постапка или за постапката со преговарање со претходно објавување на оглас, вклучувајќи ги и скратените рокови. Околностите земени предвид за оправдување на крајна итност не смеат во ниту еден случај да му се препишат на договорниот орган;

д) кога од технички причини или причини поврзани со заштитата на ексклузивни права, договорот може да се додели само на конкретен економски оператор.

(2) Постапка со преговарање без претходно објавување на оглас може да се користи за јавна набавка на услуги и стоки и тоа:

а) за услуги за истражување и развој, освен за оние од членот 7 став (1) точка з) од овој закон и

б) за стоки произведени исклучиво за истражување и развој, но не за стоки во сериско производство со кое би се остварила добивка или поврат на трошоците на истражувањето и развојот.

(3) Постапка со преговарање без претходно објавување на оглас може да се користи за јавна набавка на стоки:

а) за дополнителни испораки од првобитниот носител на набавката заради делумна замена на вообичаените стоки или инсталации или проширување на постојните стоки или инсталации, при што промената на носителот на набавката би го обврзала договорниот орган да купи материјал кој има поинакви технички карактеристики што би резултирало со некомпабилност или несразмерни технички потешкотии во функционирањето и одржувањето. Траењето на таквите договори, како и траењето на последователните договори, не смее да надмине пет години, освен во исклучителни случаи утврдени земајќи го предвид очекуваниот животен век на испорачаните предмети, инсталации или системи, како и техничките проблеми што може да настанат со промена на носителот на набавката;

б) за стоки што котираат и се набавуваат од берза и

в) за набавка на стоки по посебно поволни услови или од понудувач кој ги затвора своите деловни активности или од стечаен управник или ликвидатор по претходен договор со доверителите или слична постапка според националните закони или прописи.

(4) Постапка со преговарање без претходно објавување на оглас може да се користи за јавна набавка на работи и услуги и тоа:

а) за дополнителни работи или услуги кои не се вклучени во првичниот договор, а кои поради непредвидени околности се неопходни, под услов договорот да му се додели на изведувачот на работите или обезбедувачот на услугите кога:

- таквите дополнителни работи или услуги не можат да бидат технички или економски одделени од основниот договор без поголеми проблеми за договорниот орган или

- таквите работи или услуги, иако можат да се одделат од извршувањето на основниот договор, се строго неопходни за неговото завршување.

б) за нови работи или услуги кои се состојат од повторување на слични работи или услуги доделени на носителот на набавката на кој договорниот орган му го доделил основниот договор, под услов:

- таквите работи или услуги да се во согласност со предметот на набавка за кој бил доделен основниот договор,

- основниот договор за набавка на работите или услугите е доделен со спроведување на ограничена постапка, постапката со преговарање со претходно објавување на оглас или конкурентниот дијалог,

- во огласот за јавна набавка и во тендерската документација била наведена можноста за спроведување на оваа постапка,

- при одредување на проценетата вредност на набавката била земена предвид и проценетата вредност на новите работи или услуги кои ќе се повторуваат и

- оваа постапка да се спроведе во рок од пет години од склучување на основниот договор, освен во исклучителни случаи кои се утврдуваат земајќи го предвид очекуваниот животен век на испорачаните предмети, инсталации или системи, како и техничките проблеми кои може да настанат со промена на носителот на набавката, при што овие исклучителни случаи треба да се образложат во одлуката за јавна набавка.

(5) Вкупната вредност на доделените договори за дополнителни работи или услуги од ставот (4) точка а) на овој член не смее да надмине 30% од вредноста на основниот договор.

(6) Постапка со преговарање без претходно објавување на оглас може да се користи за набавка на услуги за воздушен и поморски транспорт за вооружените или безбедносните сили што се распоредени или што ќе бидат распоредени во странство, во случај кога договорниот орган таквите услуги треба да ги набави од економски оператори кои ја гарантираат исправноста на нивните понуди за такви кратки периоди, при што не може да се почитуваат временските рокови за ограничната постапка или постапката со преговарање со претходно објавување на оглас, вклучувајќи ги и скратените рокови.

Член 25

Конкурентен дијалог

(1) Договорниот орган може да спроведе конкурентен дијалог за доделување на договор за јавна набавка доколку:

а) предметниот договор за јавна набавка е особено сложен и

б) спроведувањето на ограничена постапка или постапката со преговарање со претходно објавување на оглас нема да овозможи доделување на договорот за јавна набавка.

(2) Особено сложен договор за јавна набавка, во смисла на ставот (1) на овој член, се смета договорот каде договорниот орган објективно не е во можност да:

а) ги дефинира техничките спецификации и техничките средства кои можат да ги задоволат неговите потреби или

б) ја утврди правната или финансиската рамка за извршување на договорот.

(3) Договорниот орган во огласот ги наведува потребите и барања, кои подетално ги дефинира во тендерската документација.

(4) Договорниот орган започнува дијалог со избраните кандидати на кој може да се дискутира за сите аспекти на договорот заради утврдување и дефинирање на најсоодветните начини за задоволување на неговите потреби.

(5) Договорниот орган обезбедува еднаков третман на сите учесници во дијалогот и информациите не смее да ги обезбедува на дискриминаторски начин, поради што некои учесници би имале предност во однос на другите.

(6) Договорниот орган не смее без согласност на кандидатот кој учествува во дијалогот да ги открие неговите предложени решенија или други доверливи ин-

формации на другите учесници. Оваа согласност мора да се однесува на информациите кои договорниот орган има намера да ги открие на останатите кандидати.

(7) Договорниот орган може да предвиди постапката да се одвива во последователни фази со цел да се намали бројот на можни решенија, што го наведува во огласот или во тендерската документација. Последователното намалување на решенија се врши со примена на критериумите за избор на најповољна понуда утврдени во огласот или во тендерската документација.

(8) Договорниот орган го продолжува дијалогот додека не најде едно или повеќе решенија кои можат да ги исполнат неговите потреби.

(9) Откако утврдил дека дијалогот е завршен и за тоа ги информирал избраните кандидати, договорниот орган ги поканува да поднесат конечна понуда врз основа на решението или решенијата избрано во текот на дијалогот.

(10) Конечната понуда мора да ги содржи сите потребни и неопходни елементи за реализације на договорот.

(11) Договорниот орган може да побара од понудувачот да ја појасни конечната понуда и да ја приспособи на неговите барања. Ваквото појаснување и приспособување или дополнителни информации не смеат да вклучуваат измени на основните елементи на понудата или на тендерската документација.

(12) Договорниот орган, со понудувачот за кој утврдил дека поднел понуда која претставува најдобар однос помеѓу цената и квалитетот, може да проговара за потврдување на финансиските обврски или други услови од понудата со финализирање на условите од договорот, под услов да не се променат основните елементи на понудата, вклучувајќи ги потребите и барањата од тендерската документација и да не се нарушува конкуренцијата или да има дискриминаторски ефект.

(13) Во постапката со конкурентен дијалог договорот се доделува исклучиво според критериумот на најдобар однос помеѓу цената и квалитетот.

(14) Договорниот орган во тендерската документација може да го утврди износот на наградите или исплатите за учесниците во дијалогот.

Член 26

Рамковна спогодба

(1) Рамковна спогодба се склучува врз основа на претходно спроведена ограничена постапка, постапката со проговарање со претходно објавување на оглас или постапка со проговарање без претходно објавување на оглас.

(2) Договорниот орган не смее да ги користи рамковните спогодби со цел да се попречи, ограничи или наруши конкуренцијата.

(3) Рокот на важење на рамковната спогодба не смее да е подолг од седум години, освен во исклучителни оправдани случаи утврдени земајќи го предвид очекуваниот животен век на испорачаните предмети, инсталации или системи, како и техничките тешкотии што може да настанат со промена на носителот на набавката. Во таков случај, договорниот орган дава соодветно оправдување во известувањето за склучен договор.

(4) Поединчните договори за јавна набавка се доделуваат врз основа на рамковната спогодба на начин утврден во ставовите (6) и (8) на овој член и тоа од страна на договорниот орган на економските оператори кои се страна на рамковната спогодба.

(5) При доделувањето на поединчните договори не смее да се менуваат основните услови утврдени во рамковната спогодба.

(6) Кога рамковната спогодба е склучена со еден економски оператор, поединчните договори се доделуваат во согласност со условите утврдени со рамковната спогодба. Во овој случај, договорниот орган може во писмена форма да се консултираат со економскиот операторот кој е страна во рамковната спогодба, барајќи од него доколку е потребно да ја дополни својата понуда.

(7) Ако договорниот орган склучува рамковна спогодба со повеќе економски оператори, нивниот број мора да биде најмалку три, под услов да има доволен број на економски оператори кои ги исполнуваат критериумите за способност и/или има прифатливи понуди кои ги исполнуваат критериумите за избор на најповољна понуда.

(8) Поединчните договори врз основа на рамковна спогодба склучена со повеќе економски оператори може да се доделуваат на еден од следните начини:

а) без повторно прибирање понуди, доколку спогодбата одредува сите услови за набавка на стоките, обезбедување на услугите или изведување на работите или

б) со повторно прибирање понуди помеѓу економските оператори страни во рамковната спогодба, доколку во рамковната спогодба не се утврдени сите услови за набавка на стоките, обезбедување на услугите или изведување на работите и ако е потребно, попрекцијено формулирани услови, во согласност со следната постапка:

- за секој поединчен договор кој треба да се додели, договорниот орган до сите економските оператори доставува барање во писмена форма,

- договорниот орган определува примерен рок за поднесување на понудите, водејќи сметка за сложеноста на предметот на набавка и времето потребно да се подготват и да се поднесат понудите,

- понудите се поднесуваат во писмена форма и нивната содржина останува доверлива сè додека договорниот орган не ги извести понудувачите за извршениот избор и

- договорниот орган го доделува секој договор за јавна набавка на економскиот оператор кој ја поднел најдобратата понуда врз основа на критериумите за избор на најповољна понуда утврдени во рамковната спогодба.

Член 27

Електронска аукција

(1) Договорниот орган може да користи електронска аукција на која ќе добие нови цени коригирани најдолу, односно нови вредности за одредени елементи од понудите, при што аукцијата се структурира како повторувачки електронски процес, кој следи по целосна првична евалуација на понудите и овозможува рангирање на понудите со методите за автоматска евалуација.

(2) Електронска аукција може да се користи само ако техничките спецификации се прецизно дефинирани кај ограничена постапка, постапка со проговарање со објавување оглас, конкурентен дијалог, како и при повторно прибирање понуди кај рамковна спогодба со повеќе економски оператори.

(3) Електронска аукција не се користи кај јавните набавки на одредени услуги или работи чиј предмет се интелектуални услуги кои не може да се рангираат со методите за автоматска евалуација.

(4) Предмет на електронската аукција може да биде:

а) само цената, кога критериум за избор на најповољна понуда е само најниската цена или

б) цената и/или новите вредности на делот од понудата кој е предмет на електронска аукција наведен во тендерската документација, ако критериум за избор на најповолна понуда е најдобриот однос помеѓу цената и квалитетот или најниска цена со користење на пристапот на исплатливост.

(5) Договорниот орган кој ќе одлучи да спроведе електронска аукција тоа го наведува во:

- а) огласот за јавна набавка или
- б) во поканата за поднесување понуди, доколку се користи оглас за воспоставување квалификациски систем.

(6) Доколку се користи електронска аукција, тендерската документација особено ги содржи следниве информации:

а) делот на понудата кој ќе биде предмет на електронска аукција, под услов истиот да може да се определи и изрази во бројки или проценти;

б) ограничувањата на вредноста до кој може да се подобрува делот од точка а) на овој став, во согласност со техничките спецификации на предметот на набавка;

в) информациите што ќе им бидат достапни на понудувачите во текот на електронската аукција и кога ќе бидат достапни овие информации;

г) соодветни информации за спроведувањето на електронската аукција и

д) условите под кои понудувачите ќе можат да наддаваат, а особено дозволените минимални разлики во процесот на негативно наддавање.

(7) Пред да започне со електронска аукција, договорниот орган врши целосна евалуација на способноста и на првичните понуди на понудувачите согласно со условите и критериумите од тендерската документација.

(8) Договорниот орган ги поканува истовремено, по електронски пат, сите понудувачи што поднеле прифатливи понуди, да достават нови цени или нови вредности за делот на понудата кој е предмет на електронска аукција.

(9) Во поканата се наведува датумот и времето на започнување на аукцијата, начинот на спроведување на аукцијата, како и сите потребни информации за поврзување со електронските средства што се користат.

(10) Ако критериумот за избор на најповолна понуда е најдобриот однос помеѓу цената и квалитетот или најнизок трошок врз основа на пристапот на исплатливост, во поканата се наведува и исходот од целосната евалуација на соодветната првична понуда на понудувачот до кој се испраќа поканата, како и математичката формула што ќе се користи при негативното наддавање за да се утврдат автоматските промени на листата врз основа на понудените нови цени и вредности.

(11) Во секоја фаза од аукцијата сите понудувачи имаат пристап до сите информации кои ќе им овозможат во секое време да го утврдат нивниот ранг. Доколку тоа било претходно наведено во поканата, понудувачите може да добијат и други информации во врска со понудените цени или вредности на другите понудувачи. Може да се објави и бројот на учесници во секоја фаза од аукцијата, но во ниту една фаза од електронското наддавање нема да се открие идентитетот на понудувачите.

(12) Електронската аукција се затвора на еден или повеќе од следниве начини:

а) во однапред утврдено време за кое понудувачите биле известени во поканата од ставот (9) на овој член;

б) кога бројот на фази утврден во поканата од ставот (9) на овој член е исполнет, при што поканата, исто така, содржи временска рамка за секоја фаза или

в) кога ќе престанат да се добиваат нови цени или нови вредности што ги задоволуваат барањата во врска со минималните разлики при што договорниот орган

во поканата го наведува времето што ќе биде дозволено да помине по добивање на последната понуда, а пред затворање на електронската аукција.

(13) Доколку договорниот орган има намера да ја затвори аукцијата во комбинација на ставот (12) точки б) и в) на овој член, во поканата за учество на аукцијата се наведува временскиот распоред за секоја фаза од аукцијата.

(14) Договорниот орган го доделува договорот за јавна набавка врз основа на резултатите добиени по затворањето на електронската аукција и на критериумите за избор на најповолна понуда.

(15) Доколку по првичната евалуација во постапката за јавна набавка остане само една прифатлива понуда, електронската аукција нема да се спроведе.

Член 28

Централизирани набавни активности и централно тело за набавки

(1) Договорниот орган може да набави стоки или услуги од централно тело за набавки.

(2) Договорниот орган може да набави стоки, услуги или работи врз основа на договор склучен од централно тело за набавки, врз основа на рамковна спогодба склучена од страна на централно тело за набавки.

(3) Се смета дека договорниот орган спровел соодветна постапка за јавна набавка доколку набавил стоки, услуги или работи согласно со склучениот договор на централното тело за набавки.

(4) Договорниот орган кој набавува стоки, услуги или работи согласно со ставот (2) на овој член е одговорен за исполнување на обврските што произлекуваат од овој закон за оние делови од постапката кои самиот ги спроведува, а особено за:

а) повторно прибирање понуди врз основа на рамковна спогодба склучена од страна на централно тело за набавки и

б) утврдување согласно со членот 26 став (8) точки а) и б) од овој закон, на кој економски оператор кој е страна во рамковната спогодба ќе му се додели договорот за јавна набавка.

(5) Договорниот орган може да користи услуги за обезбедување на централизирани и помошни набавни активности од централното тело за набавки, без користење на постапките утврдени во овој закон.

Член 29

Видови огласи и известувања

(1) Огласи и известувања се:

а) претходно информативно известување за набавки од областа на одбраната и безбедноста;

б) оглас за јавна набавка од областа на одбраната и безбедноста;

в) известување за доброволна претходна транспарентност;

г) известување за склучен договор;

д) известување за измена на огласот;

ѓ) известување за поништување на постапката и

е) известување за набавки за подизведувачи.

(2) Формата и содржината на огласите и известувањата од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

Член 30

Начин на објавување

(1) Огласите и известувањата од членот 29 од овој закон се објавуваат на Електронскиот систем за јавни набавки (во натамошниот текст: ЕСЈН) истиот ден кога се доставени за објавување.

(2) Договорниот орган го објавува огласот за јавна набавка и во Службеното гласило на ЕУ доколку проценетата вредност на набавката е еднаква или повисока од 400.000 евра во денарска противвредност за стоки и услуги и 5.000.000 во денарска противвредност за работи, во рок од три работни дена од денот на објавување на огласот во ЕСЈН.

(3) Постапката за јавна набавка започнува со објавувањето на огласот, односно со испраќањето на поканата за доставување понуда кај постапка со преговарање без објавување на оглас.

Член 31

Рокови за поднесување на пријави за учество и за поднесување на понуди

(1) При утврдување на роковите за доставување на пријавите за учество и понудите, договорниот орган ја зема предвид сложеноста на договорот и времето потребно за изготвување на пријавите за учество и понудите, придржувајќи се до минималните рокови утврдени со овој член.

(2) Во ограничената постапка, постапката со преговарање со претходно објавување на оглас и конкурентниот дијалог, минималниот рок за доставување на пријавите за учество е 30 дена од денот на објавување на огласот за јавна набавка.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, во ограничената постапка, постапката со преговарање со претходно објавување на оглас и конкурентниот дијалог со проценета вредност под 200.000 евра во денарска противвредност за стоки и услуги и под 1.000.000 евра во денарска противвредност за работи, минималниот рок за доставување на пријавите за учество е 15 дена од денот на објавување на огласот за јавна набавка.

(4) Во ограничена постапка, минималниот рок за прием на понуди е 40 дена од денот на испраќање на поканата за доставување на понудите.

(5) По исклучок од ставот (4) на овој член, во ограничената постапка, со проценета вредност под 200.000 евра во денарска противвредност за стоки и услуги и под 1.000.000 евра за работи, минималниот рок за прием на понуди е 20 дена од денот на испраќање на поканата за доставување на понудите.

(6) Кога договорниот орган има објавено претходно информативно известување, минималниот рок за доставување на понуди од ставот (4) на овој член може да се скрати на 36 дена, но во ниту еден случај не може да биде помал од 22 дена сметајќи од датумот на испраќање на поканата за доставување на понудите ако:

а) во претходното информативно известување биле наведени сите информации кои ги содржи огласот за јавна набавка, што биле познати во моментот на објавувањето и

б) претходното информативно известување е објавено најмалку 35 дена, а најмногу 12 месеци пред датумот на објавување на огласот за јавна набавка.

(7) Кога огласите се објавуваат по електронски пат, рокот за прием на пријавите за учество може да се скрати за седум дена.

(8) Рокот за прием на понудите од ставот (4) на овој член, може да се скрати за пет дена, ако договорниот орган ја објави целокупната тендурска документација

со користење на електронски средства, со директен пристап без ограничување за сите избрани кандидати, при што во поканата за поднесување на понудите е наредена интернет адресата на која е достапна тендурска документација.

(9) Договорниот орган може да го продолжи рокот за поднесување на понудите во случај кога понудите не можат да се изгответат без посета на локација, како и во случај кога договорниот орган не е во можност да ја достави тендурската документација или одговорот на доставените барања за појаснувања во временски рокови утврдени со овој закон, иако истите биле навремено побарани. Во тој случај, договорниот орган го продолжува рокот за поднесување на понудите за временски период кој им овозможува на сите понудувачи да добијат целосни и релевантни информации за изготвување на понудата, за што писмено ќе бидат известени од страна на договорниот орган.

(10) Доколку во ограничената постапка или постапката со преговарање со претходно објавување оглас, поради итност не може да се почитува рокот за прием на пријавите или понудите, договорниот орган може да определи пократок рок за прием на пријавите или понудите, но:

а) крајниот рок за прием на пријавите не треба да биде пократок од десет дена од денот на испраќањето на огласот за јавна набавка и

б) крајниот рок за прием на понудите не смее да биде пократок од десет дена од датумот на поканата за поднесување на понудите.

(11) Во постапката со преговарање со и без претходно објавување на оглас и конкурентен дијалог, договорниот орган определува примерен рок за доставување на почетните, на сите последователни и на конечната понуда.

Член 32

Покана за поднесување на понуди, за преговори или за учество во дијалогот

(1) Во ограничената постапка, постапката со преговарање со и без претходно објавување на оглас и конкурентниот дијалог, договорниот орган во писмена форма ги поканува избраниите кандидати да ги достават своите понуди, да преговараат или во случај на конкурентен дијалог, да учествуваат во дијалогот.

(2) Поканата за поднесување на понуда во ограничената постапка, или за учество во фазата на дијалог, или за поднесување на првична понуда особено содржи:

а) повикување на бројот на огласот;

б) краен рок за поднесување на понудите, или датум и место на одржување на дијалогот, или краен рок за поднесување на првичните понуди;

в) адреса на која се поднесуваат понудите;

г) датум и место на отворање на понудите;

д) датум и место на одржување на преговорите во случај на постапка со преговарање и

ѓ) доколку е потребно, дополнителни документи кои економските оператори мораат да ги поднесат со цел да ги потврдат изјавите или да ги дополнат документите поднесени во првата фаза со кои ја докажуваат својата способност.

(3) Договорниот орган ја испраќа поканата за поднесување на понуди во втората фаза од ограничената постапка, или за учество во фазата на дијалог, или за поднесување на првична понуда заедно со тендурската документација која во случај на постапка со преговарање и конкурентен дијалог содржи и описната документација.

(4) Доколку тендерската документација е достапна преку користење на електронски средства, во поканата за поднесување на понуди се наведува и начинот за пристап до документацијата.

(5) Описната документација, која е дел од тендерската документација, содржи опис на потребите, целите и ограничувањата на договорниот орган, врз основа на која се започнува со конкурентен дијалог или постапката со преговарање со претходно објавување на оглас.

(6) Кај конкурентниот дијалог поканата за поднесување на понуди особено содржи:

- а) повикување на бројот на огласот;
- б) краен рок за поднесување на понудите;
- в) адреса на која се поднесуваат понудите и
- г) датум и место на отворање на понудите.

Член 33

Претходно информативно известување за набавки од областа на одбраната и безбедноста

Договорниот орган може да објави претходно информативно известување за набавките од областа на одбраната и безбедноста со кое ја известува јавноста за намерата да врши јавна набавка во определен иден период.

Член 34

Известување за доброволна претходна транспарентност

(1) Договорниот орган може да објави известување за доброволна претходна транспарентност кога доделува договор за јавна набавка во постапка со преговарање без објавување на оглас.

(2) Известувањето од ставот (1) на овој член се објавува истиот ден кога договорниот орган на понудувачите им ја доставува одлуката за избор.

Член 35

Известување за измена на огласот во постапката

Договорниот орган објавува известување за измена на огласот во постапката во случај кога врши измена или дополнување на огласот за јавна набавка.

Член 36

Известување за склучен договор

(1) Договорниот орган задолжително објавува известување за склучен договор на ЕСЈН во рок од десет дена по склучувањето на договорот во ограничена постапка, постапка со преговарање со или без објавување на оглас, или конкурентен дијалог.

(2) Во случај на рамковна спогодба известување за склучен договор за поединечните договори се објавува збирно за сите поединечни договори склучени во последните три месеци врз основа на рамковната спогодба, во рок од десет дена по истекот на секој квартал.

Член 37

Оглас за јавна набавка од областа на одбраната и безбедноста

Оглас за јавна набавка се користи како средство за објавување на постапката за јавна набавка, освен постапката со преговарање без објавување на оглас.

Член 38

Планирање

(1) Врз основа на планираните извори за финансирање, договорниот орган донесува план за своите вкупни потреби за набавки во тековната година по видови стоки, услуги и работи според ЗПЈН, со кој го определува предметот на набавка, очекуваниот почеток на постапката, проценетата вредност на договорот и видот на постапката за јавна набавка.

(2) Планот од ставот (1) на овој член договорниот орган го носи до крајот на јануари за тековната година.

(3) Вкупните потреби за набавки ги вклучуваат и потребите што се реализираат како групна набавка или преку централно тело за набавки, како и набавките на посебните услуги.

(4) По потреба, договорниот орган во текот на годината може да го измени и/или дополни планот од ставот (1) на овој член согласно со планираните или обезбедените средства.

Член 39

Одлука за јавна набавка

(1) За потребата од јавна набавка одлучува договорниот орган.

(2) Со одлуката за јавна набавка се утврдува предметот на набавката, износот и изворот на средствата потребни за реализација на договорот, начинот и постапката за јавна набавка и се назначува составот на комисијата, како и ангажирање надворешни стручни лица, доколку е потребно.

(3) Во одлуката за јавна набавка се наведуваат и причините и образлажението за користење на постапките со преговарање без објавување на оглас или конкурентен дијалог ако договорниот орган спроведува постапка со преговарање без објавување на оглас или конкурентен дијалог или итните причини за намалување на роковите пропишани со овој закон.

(4) Доколку во текот на постапката за јавна набавка, најповолната понуда е со цена повисока од износот на средства утврден во одлуката за јавна набавка, договорниот орган може да ја измени одлуката и да добие средства потребни за реализација на договорот, под услов понудената цена да не е понеповолна од реалните пазарни цени и да не го надминува вредностниот праг пропишан за видот на постапката согласно со овој закон.

Член 40

Надлежности и состав на комисијата за јавна набавка

(1) Комисијата за јавна набавка (во натамошниот текст: комисијата) самостојно и независно ја спроведува постапката за јавна набавка согласно со овој закон.

(2) Комисијата, во зависност од постапката за доделување на договорот за јавна набавка, ги врши следниве работи:

- а) учествува во изработката на тендерската документација;
- б) одговара на прашања и барања за појаснување на тендерската документација;
- в) ги отвора понудите или пријавите за учество;
- г) ги утврдува способноста на економските оператори;
- д) утврдува избрани кандидати;
- ѓ) ги проверува техничките понуди поднесени од понудувачите во врска со условите и барањата од техничките спецификации или од описната документација;

е) ги проверува финансиските понуди поднесени од понудувачите во врска со цената и соодветните финансиски и други услови утврдени во тендерската документација;

ж) утврдува неприфатливи пријави за учество или понуди, како и причините заради кои тие пријави за учество или понуди се сметаат за неприфатливи;

з) предлага најповолна понуда или поништување на постапката;

с) подготвува извештај за спроведената постапка;

и) ги известува учесниците во постапката за исходот од соодветната постапка;

ј) учествува во изготвувањето одговор по жалба и

к) други работи согласно со овој закон.

(3) Комисијата е должна да постапува согласно со Кодексот на однесување при спроведување на јавните набавки.

(4) Комисијата е составена од непарен број членови, а може да има и нивни заменици.

Член 41

Тендерска документација

(1) Договорниот орган во тендерската документација ги наведува барањата, условите, критериумите и други неопходни информации, со цел да му обезбеди на економскиот оператор целосни, точни и прецизни информации во врска со начинот на спроведување на постапката за јавна набавка.

(2) Тендерската документација, во зависност од видот на постапката, особено содржи:

а) информации во врска со договорниот орган;

б) податоци за предметот на набавка;

в) упатства во врска со законските рокови и неопходните услови за учество во постапката;

г) информации во врска со критериуми за утврдување способност на понудувачите или кандидатите и документација со која се докажува исполнувањето на критериумите за способност;

д) информации во врска со критериумите за избор на најповолна понуда;

ф) технички спецификации или описна документација во случај на примена на конкурентен дијалог и постапка со преговарање;

е) упатства во врска со изработка и поднесување на пријавите за учество и техничката и финансиската понуда;

ж) упатства во врска со правната заштита во постапка за јавна набавка и

з) информации во врска со задолжителните одредби од договорот за јавна набавка.

(3) Договорниот орган може да одреди во тендерската документација дали ќе бара пренос на правата од интелектуална сопственост.

Член 42

Измени и дополнувања на тендерската документација

(1) Договорниот орган е должен да одговори на сите прашања или барања за појаснување или измени кои економските оператори можат да ги постават во врска со тендерската документација, под услов истите да бидат поднесени најмалку осум дена пред крајниот рок за поднесување понуди или пријави за учество.

(2) Договорниот орган може во роковите од ставот (1) на овој член, по свое наоѓање или врз основа на поднесените прашања или барања од економските оператори, да ја измени или дополни тендерската документација.

(3) Одговорите, како и измените и дополнувањата на тендерската документација, договорниот орган без надоместок и во најкус можен рок ги прави достапни на ист начин како што ја направил достапна тендерската документација, но не подоцна од четири дена од крајниот рок за поднесување на понудите или пријавите за учество.

Член 43

Информации за обврските од материјалните прописи

Договорниот орган ги наведува во тендерската документација, институциите од кои кандидатот или понудувачот може да ги добие соодветните информации за обврските во врска со даноците, заштитата на животната средина, одредбите за заштита во поглед на вработувањето и работните услови кои се во сила во земјата или трета земја во која треба да се изведат работите или да се пружат услугите, во текот на реализацијата на договорот.

Член 44

Технички спецификации

(1) Предметот на набавка се опишува на јасен, недвосмислен, целосен и неутрален начин кој ќе обезбеди споредливост на понудите во поглед на условите и барањата утврдени од договорниот орган.

(2) Техничките спецификации се составен дел на тендерската документација.

(3) Со техничките спецификации се дефинираат потребните карактеристики на стоките, услугите или работите. Овие карактеристики може да се однесуваат и на одреден процес или метод на производство или обезбедување на бараните стоки, услуги или работи или на одреден процес од друга фаза во нивниот животен век, дури и доколку таквите фактори не се составен дел од нивната материјална содржина, под услов карактеристиките да се поврзани со предметот на набавка како и да бидат сразмерни со вредноста и целите на набавката.

(4) Техничките спецификации мора да им обезбедат на сите економски оператори еднаков пристап до постапката за јавна набавка и не смеат неоправдано да ја попречуваат пазарната конкуренција во јавните набавки.

(5) Техничките спецификации се одредуваат на еден од следниве начини:

а) со упатување според следниот редослед на:

- националните цивилни стандарди кои се преземени од европските стандарди,

- европски технички одобренија,

- општи цивилни технички спецификации,

- национални цивилни стандарди кои се преземени од меѓународни стандарди,

- други меѓународни цивилни стандарди,

- други технички референтни системи поставени од европски органи за стандардизација или кога вакви не се пропишани, други национални цивилни стандарди, национални технички одобренија или национални технички спецификации кои се однесуваат на идејното решение, пресметката и изведувањето на работите и користењето на стоките,

- цивилни технички спецификации што произлегуваат од индустриската и се широко признаени од неа или

- национални „одбранбени стандарди“ посебно дефинирани во подзаконски акт и одбранбени материјални спецификации слични со овие стандарди;

б) условите за извршување или функционалните карактеристики на предметот на набавка треба да бидат описаны доволно прецизно за да им овозможи на понудувачите да го разберат предметот на набавка и договорниот орган да изврши избор на најповољна понуда;

в) во однос на условите за извршување или функционални карактеристики од точката б) на овој став, упатувањето на стандардите, техничките одобренија и заедничките технички спецификации од точката а) на овој став, треба да биде основа за исполнување на карактеристиките или барањата за функционалности или

г) со повикување на спецификациите од точката а) на овој став за одредени карактеристики и со повикување на условите за реализација или функционалните карактеристики од точката б) на овој став за други останати карактеристики.

(6) Во случаите на одредување на техничките спецификации согласно со ставот (5) точка а) на овој член, секое упатување треба да биде придружен со зборовите: „или еквивалентно“, при што се наведуваат клучните параметри кои мора да ги исполни предметот на набавката за да биде еквивалентен.

(7) Договорниот орган не смее да дефинира технички спецификации кои упатуваат на конкретно производство, изведба, определен процес или трговски марки, патенти, видови или специфично потекло на стоки со цел фаворизирање или елиминирање на определени економски оператори или определени стоки.

(8) По исклучок од ставот (7) на овој член, таквото упатување е дозволено само во исклучителен случај кога не е можно да се даде доволно прецизен опис на предметот на набавка за сите заинтересирани страни согласно со одредбите од овој член и треба да е придружен со зборовите: „или еквивалентно“.

(9) Во случаите од ставот (5) точка а) на овој член, договорниот орган не смее да ја отфрли понудата ако стоките, услугите или работите не се во согласност со спецификациите, а понудувачот докаже дека понудата ги задоволува на соодветен начин барањата на договорниот орган.

(10) Соодветен начин за докажување на сообразноста со барањите технички спецификации може да биде техничката книга на производителот или извештајот за извршено тестирање или калибраирање издаден од акредитирана лабораторија за тестирање или калибраирање или акредитирано тело за сертификација на производи и услуги или акредитирано инспекциско тело која гарантираат примената на општотипичните стандарди.

(11) Условите за извршување или функционални карактеристики од ставот (5) точка б) на овој член, можат исто така, да вклучат и услови во врска со заштита на животната средина.

(12) Кога договорниот орган наведува услови во врска со заштитата на животната средина во условите за извршување или функционални карактеристики, може да користи детални спецификации или доколку е неопходно, делови од истите како што е дефинирано во европските или (мулти) националните „еколошки ознаки“ или во кои биле други еколошки ознаки, под следниве услови:

а) тие спецификации соодветно да ги дефинираат карактеристиките на стоките или услугите што претставуваат предмет на договорот за јавна набавка;

б) условите за ознаката да се изгответи врз основа на научни информации;

в) „еколошките ознаки“ да се добиени на начин и во постапка во која можат да учествуваат сите заинтересирани страни и

г) „еколошките ознаки“ да им се достапни на сите заинтересирани страни.

(13) Договорниот орган може да наведе дека стоките и услугите кои имаат „еколошка ознака“ ќе се сметат дека целосно одговараат на техничките спецификации во тендерската документација. Договорниот орган нема да ја отфрли понудата која не одговара на техничките спецификации само заради тоа што стоките или услугите не се означени со „еколошка ознака“, доколку понудувачот докаже, со кои било соодветни документи, дека стоките или услугите одговараат на барањите технички спецификации. Договорниот орган е должен да ги прифати сертификатите од признати меѓународни тела.

Член 45

Алтернативни понуди

(1) Кога критериум за доделување на договор за јавна набавка е економски најповољна понуда, договорниот орган може да им дозволи на понудувачите да поднесуваат алтернативни понуди.

(2) Договорниот орган во огласот за доделување на договор за јавна набавка наведува дали дозволува поднесување на алтернативни понуди.

(3) Договорниот орган кој дозволил поднесување на алтернативни понуди, во тендерската документација ги наведува минималните услови што треба да се исполнат со алтернативните понуди и сите специфични услови за нивно поднесување.

(4) Договорниот орган нема да ги разгледа алтернативните понуди кои не ги исполнуваат минималните услови од ставот (3) на овој член.

(5) Ако договорниот орган дозволил поднесување на алтернативни понуди, тој не смее да одбие алтернативна понуда доколку таа е избрана за најповољна, само поради тоа што:

а) договорот за јавна набавка на стоки според алтернативната понуда избрана за најповољна ќе премине во договор за јавна набавка на услуги или

б) договорот за јавна набавка на услуги според алтернативната понуда избрана за најповољна ќе премине во договор за јавна набавка на стоки.

Член 46

Критериуми за утврдување на способност

(1) Критериуми за утврдување на способност на економскиот оператор се:

- а) личната состојба;
- б) способноста за вршење професионална дејност;
- в) економската и финансиската состојба;
- г) техничката или професионална способност;
- д) стандардите за системи за квалитет и
- ф) стандардите за управување со животната средина.

(2) За примена на критериумите за утврдување на способност од ставот (1) точки в) и г) на овој член, договорниот орган во тендерската документација ги наведува минималните услови што економските оператори треба да ги исполнат за да се квалификуваат.

(3) Договорниот орган не смее да бара исполнување на одредени критериуми за утврдување на способност на економските оператори кои се непропорционални и кои не се директно поврзани со предметот на договорот за јавна набавка.

(4) Во случај на група економски оператори, сите членови на групата поединечно ја докажуваат својата лична состојба и способноста за вршење професионална дејност.

Член 47

Лична состојба на економскиот оператор

(1) Договорниот орган го исклучува од постапката за јавна набавка економскиот оператор доколку утврди дека на економскиот оператор или на лицето кое е член на управниот или на надзорниот орган на тој економски оператор или кое има овластувања за застапување или донесување одлуки или надзор врз него, во последните пет години му е изречена правосилна судска пресуда за сторено кривично дело кое има елементи од следниве кривични дела утврдени во Кривичниот законик:

- а) учество во злосторничко здружување;
 - б) корупција;
 - в) затајување даноци и придонеси;
 - г) тероризам или казнени дела поврзани со терористички активности;
 - д) перенеје пари и финансирање тероризам и
 - ф) злоупотреба на детскиот труд и трговија со луѓе.
- (2) Договорниот орган го исклучува од постапката за јавна набавка економскиот оператор:
- а) кој има неплатени даноци, придонеси или други јавни давачки, освен ако му е одобрено одложено плаќање на даноците, придонесите или другите јавни давачки во согласност со посебните прописи и истите редовно ги плаќа;
 - б) кој е во постапка на стечај или во постапка на ликвидација;
 - в) на кој му е изречена споредна казна забрана за учество во постапки за јавен повик, доделување договори за јавна набавка и договори за јавно приватно партнериство;
 - г) на кој му е изречена споредна казна привремена или трајна забрана за вршење на одделна дејност;
 - д) на кој му е изречена прекршочна санкција забрана за вршење професија, дејност или должност, односно привремена забрана за вршење одделна дејност;

(3) Договорниот орган го исклучува економскиот оператор од постапката за јавна набавка во случаите кога условот за исклучување ќе го наведе во тендерската документација:

а) доколку економскиот оператор покажал значителни или постојани недостатоци во исполнувањето клучни обврски во претходни договори за јавни набавки или претходни договори за концесии и јавно приватни партнериства склучени со тој договорен орган, што резултирало со едностррано раскинување на договорот, барање оштета или преземање други слични санкции од страна на договорниот орган или

б) доколку економскиот оператор незаконски влијае врз одлуката на договорниот орган или да добие доверливи информации со кои би можел да стекне незаконска предност во постапката за јавна набавка.

(4) За докажување на својата лична состојба економскиот оператор ги доставува следните документи:

а) изјава на економскиот оператор дека во последните пет години не му била изречена правосилна пресуда за учество во злосторничко здружување, корупција, затајување даноци и придонеси, тероризам или казнени дела поврзани со терористички активности, перенеје пари и финансирање тероризам и злоупотреба на детскиот труд и трговија со луѓе;

б) потврда дека не е отворена постапка за стечај од надлежен орган;

в) потврда дека не е отворена постапка за ликвидација од надлежен орган;

г) потврда за платени даноци, придонеси и други јавни давачки од надлежен орган од земјата каде што економскиот оператор е регистриран;

д) потврда од Регистратот на казни за сторени кривични дела на правните лица дека не му е изречена споредна казна забрана за учество во постапки за јавен повик, доделување на договори за јавни набавки и договори за јавно приватно партнериство;

е) потврда од Регистратот на казни за сторени кривични дела на правните лица дека не му е изречена споредна казна привремена или трајна забрана за вршење на одделна дејност

е) потврда дека со правосилна пресуда не му е изречена прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност, односно привремена забрана за вршење одделна дејност.

(5) Документите од ставот (4) на овој член не смеат да бидат постари од шест месеци, а се доставуваат во оригинал или копија заверена од економскиот оператор.

(6) Ако договорниот орган се сомнева во документите за утврдување на личната состојба на економскиот оператор, тој може да побара информации директно од надлежните органи кои ги издале документите за утврдување на личната состојба.

Член 48

Способност за извршување на професионална дејност

(1) Како услов за утврдување способност за вршење професионална дејност, договорниот орган бара секој економски оператор да достави доказ дека е регистриран како физичко или правно лице за вршење на дејноста поврзана со предметот на набавка или доказ дека припаѓа на соодветно професионално здружение согласно со прописите на земјата каде што е регистриран.

(2) При утврдување на способноста за вршење професионална дејност на економските оператори договорниот орган бара и доказ издаден од надлежен орган за исполнување на посебните услови за вршење на дејноста пропишани согласно со закон кои се однесуваат на предметот на јавна набавка.

Член 49

Економска и финансиска способност

(1) Договорниот орган може да бара од економскиот оператор да ја докаже својата економска и финансиска способност, при што во тендерската документација наведува со кои документи ќе ја докаже истата.

(2) Договорниот орган како доказ за економската и финансиската способност на економските оператори може да бара еден или повеќе од следниве документи:

а) соодветни изводи од банки;

б) доказ за релевантно осигурување за надомест при професионален ризик;

в) финансиски извештаи или извадоци од финансиските извештаи и деловни книги со содржини кои договорниот орган ќе ги утврди во тендерската документација доколку законодавството на земјата во која економскиот оператор има седиште, го бара тоа и

г) различни форми на изводи од прометот и доколку е тоа соодветно, прометот во областа на набавката за последните три години, земајќи го предвид датумот на основање или кога почнал со работа економскиот оператор, доколку информациите за таквите услуги се на располагање.

(3) Ако од која било оправдана причина економскиот оператор не е во можност да ги обезбеди документите што ги бара договорниот орган, тој може својата економска и финансиска способност да ја докаже со други документи кои договорниот орган ги смета за соодветни, под услов тие да даваат реална слика за економската и финансиската состојба на економскиот оператор.

(4) Економската и финансиската способност на економскиот оператор може да биде поддржана од друг субјект, без оглед на правните врски меѓу економскиот оператор и тој субјект.

(5) Ако економскиот оператор ја докажува својата економска и финансиска способност повикувајќи се на поддршката од друг субјект согласно со ставот (4) на овој член, тој е должен да ја докаже поддршката со валиден доказ, односно писмен договор дека тој субјект ќе му ги стави на располагање на економскиот оператор соодветните финансиски средства. Против субјектот кој ја обезбедува финансиската поддршка не смее да е изречена правосилна пресуда за учество во криминална организација, корупција, измама или за перенеј на пари.

(6) Ако економски оператори поднесат групна понуда или пријава за учество, економската и финансиската состојба се докажува со земање предвид на ресурсите на сите членови на групата. Ако групата на понудувачи или кандидати настапува со финансиска поддршка од трет субјект, економската и финансиската состојба се утврдува согласно со ставот (5) на овој член.

(7) Договорниот орган во огласот за јавна набавка или тендерската документација го наведува доказот или доказите од став (2) на овој член кои економските оператори мора да ги поднесат.

(8) Договорниот орган од економските оператори може да побара во понудата да приложат изјава дека немаат неизмирени обврски кон подизведувачите од претходните постапки за набавки.

Член 50

Техничка и професионална способност

(1) Договорниот орган може да побара од економскиот оператор кој учествува во постапката за јавна набавка, да ја докаже својата техничка или професионална способност.

(2) Ако договорниот орган бара докажување на техничката и професионалната способност, во тендерската документација ги наведува документите со кои економскиот оператор треба да ја докаже истата.

(3) Во постапките за доделување на договори за јавна набавка на стоки, услуги или работи техничката и професионалната способност на економскиот оператор може да се докаже:

а) со листа на главните испораки на стоки или изведените услуги во последните три години, вклучувајќи го и нивниот износ, датумите и купувачите (договорни органи или приватните субјекти). Економскиот оператор доказот за извршена испорака на стоките или услугите го доставува во форма на изјави издадени или потпишани од надлежен орган, или во форма на договори, фактури и слични документи. Доколку економскиот оператор испорачувал стоки или изведувал услуги на субјект кој не е договорен орган согласно со овој закон, доказот за извршена испорака на стоките или услугите го доставува во форма на изјава на купувачот или во форма на договори или фактура или, доколку такви документи не можат да се обезбедат од причини вон контрола на економскиот оператор, само со негова изјава за извршени испораки;

б) со листа на работи кои се извршени во последните пет години со приложување на потврда за задоволителна изведба на работите. Во потврдата се наведува вредноста, времето и местото на изведување на работите и наводи дали работите се изведени согласно со правилата на деловно работење и дали се прописно завршени;

в) со наведување на техничкиот персонал и техничките органи кои ќе бидат вклучени во извршувањето на набавката, без оглед на тоа дали тие се вработени кај економскиот оператор или за него изведуваат или ќе изведуваат работи, особено оние задолжени за контрола на квалитетот и при договорите за работи, оние од кои договорниот орган може да бара да изведуваат градби;

г) со опис на техничката опременост и осспособеност на економскиот оператор, мерки кои ги користи за осигурување на квалитет и негова опременост и осспособеност за испитување и истражување;

д) со проверка на производствените капацитети на економскиот оператор или ако е тоа потребно и на неговите капацитети за проучување и истражување, како и на мерките за контрола на квалитетот, која ја спроведува договорниот орган или во негово име ја спроведува надлежен орган во земјата во која економскиот оператор е регистриран. Проверката може да се направи од страна на договорниот орган или по негово овластување од овластен надлежен административен орган на земјата во која економскиот оператор има седиште, под услов тој орган да се согласува да го изврши прегледот;

ѓ) со докази за образовните и професионални квалификации на економскиот оператор или на неговиот стручен кадар и особено на лицата кои се одговорни за давање на конкретната услуга или извршување на конкретните работи;

е) со наведување на мерките за управување со животната средина кои економскиот оператор ќе ги применува при реализација на договорот за јавна набавка на услуги или работи, доколку тоа е соодветно на предметот на набавката;

ж) со изјава за просечниот годишен број на вработени и за бројот на технички кадар во последните три години;

з) со изјава за алатките, материјалите и техничката опрема, бројот на вработени и изворите на снабдување, вклучувајќи ја и локацијата, доколку тоа е на територијата на трета земја, кои на економскиот оператор ќе му бидат на располагање за извршување на набавката, за исполнување на евентуалните поголеми потреби на договорниот орган, поради криза или за обезбедување одржување, модернизација или адаптација на материјалите кои се предмет на набавката;

с) со наведување на делот од набавката кој понудувачот има намера да го изведе со подизведувач;

и) за стоките што треба да се набават:

- со мости, опис или фотографии на производи кои се предмет на испорака, а чија веродостојност економскиот оператор е должен да ја потврди доколку тоа го побара договорниот орган и

- со сертификати и извештаи издадени од надлежни тела за контрола за квалитет со признаена компетентност, а кои ја тестираат погодноста на производите што јасно била утврдена со упатувањата кон спецификациите и стандардите;

ј) за набавки на воена опрема, со соодветна дозвола или согласност за нејзино производство и тргување која се издава во согласност со прописите со кои се регулира производството или прометот со воена опрема. Доколку земјата каде економскиот оператор има седиште не издава ваква дозволата, заместо доказ економскиот оператор приложува изјава дека во земјата

каде што има седиште, нема обврска за добивање посебна дозвола за производство или трговија на воена опрема.

(4) Во случај на договори кои вклучуваат класифицирани информации, договорниот орган ја проверува способноста на економските оператори согласно со одредбите од овој закон.

(5) Техничката и професионалната способност на економскиот оператор можат да бидат поддржани од друг субјект, без оглед на правните врски меѓу економскиот оператор и тој субјект, освен во делот на референтната листа и претходно склучените договори.

(6) Ако економскиот оператор ја докажува својата техничка или професионална способност повикувајќи се на поддршката од друг субјект согласно со ставот (5) на овој член, тој е должен да ја докаже поддршката со валиден доказ дека тој субјект ќе му ги стави на располагање на економскиот оператор соодветните технички и професионални ресурси. Против субјектот кој ја обезбедува техничката или професионалната поддршка не смее да е изречена правосилна пресуда за учество во криминална организација, корупција, измана или за перење на пари.

(7) Ако економски оператори поднесат групна понуда или пријава за учество, техничката и професионалната способност се докажува со земање предвид на ресурсите на сите членови на групата. Ако групата на понудувачи или кандидати настапува со техничка или професионална поддршка од трет субјект или трети субјекти, техничката и професионалната способност се утврдуваат согласно со ставот (6) на овој член.

(8) Во постапките за јавна набавка каде предмет е набавка на стоки кои вклучуваат и нивна инсталација или вградување, обезбедување на услуги или изведување на работи, способноста на економските оператори може да се оценува особено во однос на неговите вештини, успешност, искуство и сигурност, на начин дефиниран од страна на договорниот орган во тендерската документација.

(9) Договорниот орган во огласот за јавна набавка или во тендерската документација наведува кои начини на докажување од ставот (6) на овој член ќе ги смета за соодветни.

(10) Ако од која било оправдана причина економскиот оператор не е во можност да ги обезбеди документите што ги бара договорниот орган, тој може својата техничка или професионална способност да ја докаже со други документи кои договорниот орган ги смета за соодветни, под услов тие да даваат реална слика за економската и финансиската состојба на економскиот оператор.

Член 51

Стандарди за обезбедување на квалитет

(1) Кога се бара поднесување на сертификати издадени од независни институции со кои се потврдува дека економскиот оператор се придржува до одредени стандарди за гаранција на квалитет, договорниот орган ги посочува системите за квалитет засновани врз релевантните европски или меѓународни стандарди.

(2) Според принципот за заемно признавање, договорниот орган ги прифаќа еквивалентните сертификати издадени од институции основани во земјите членки на Европската унија.

Член 52

Стандард за управување со животната околина

(1) Ако договорниот орган бара почитување на одредени стандарди за управување со животната средина, тој се повикува на:

а) Шемата за управување со животната средина и ревизија на Заедницата (EMAS) или

б) стандардите за управување со животната средина засновани на релевантните европски или меѓународни стандарди потврдени од институции за акредитација или оценување на сообразност или од релевантните европски или меѓународни тела акредитирани за сертификација.

(2) Според принципот за заемно признавање, договорниот орган ги прифаќа еквивалентните сертификати издадени од институции основани во земјите членки на Европската унија.

Член 53

Намалување на бројот на способни кандидати

(1) Во ограничена постапка, постапката со преговарање со објавување оглас и конкурентниот дијалог, договорниот орган може да го ограничи бројот на способни кандидати што ќе ги покани да поднесат понуда или да учествуваат во дијалог, доколку минималниот број способни кандидати бил утврден во согласност со овој член.

(2) Договорниот орган во огласот за јавна набавка или во поканата за потврдување на интерес наведува објективни и недискриминаторски критериуми или правила што планира да ги користи за да го намали бројот на способни кандидати, како и минималниот, и доколку е потребно, максималниот број на кандидати што има намера да ги покани. Минималниот број на кандидати што ќе ги покани да поднесат понуда или да учествуваат во дијалог е три.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, ако бројот на способни кандидати е помал од минималниот број, договорниот орган може да ја:

а) поништи постапката или

б) спроведе постапката со кандидатот или кандидатите кои ја исполниле бараната способност.

(4) Доколку договорниот орган смета дека бројот на способни кандидати не е доволен за да се обезбеди конкуренција, може привремено да ја прекине постапката и повторно да го објави огласот, како и да одреди нов рок за поднесување на пријавите за учество. Во тој случај, кандидатите избрани по првиот оглас за јавна набавка и кандидатите избрани по вториот оглас за јавна набавка, во зависност од видот на постапката ќе бидат поканети да поднесат понуда или да учествуваат во преговорите или да учествуваат во дијалогот согласно со овој закон. Оваа можност не влијае врз правото на договорниот орган да постапи согласно со ставот (3) точка а) на овој член, и да започне нова постапка за јавна набавка.

(5) Договорниот орган не смее да вклучува економски оператори кои не се пријавиле да учествуваат или кандидати без потребната способност.

Член 54

Намалување на бројот на понуди и на решенија

(1) Доколку договорниот орган ја користи можноста за намалување на бројот на понуди од членот 23 од овој закон или на можноста за намалување на решенијата од членот 25 од овој закон, тоа ќе го нап-

рави со примена на критериумите за избор на најполоволна понуда утврдени во огласот и во тендерската документација.

(2) Намалениот број на понуди или решенија мора да обезбеди вистинска конкуренција во завршната фаза од преговорите или дијалогот.

Член 55

Критериуми за избор на најполоволна понуда

(1) Договорниот орган го доделува договорот за јавна набавка врз основа на економски најполоволната понуда.

(2) Економски најполоволната понуда се утврдува врз основа на цената; или трошоците со користење на пристапот на исплатливост, како што се трошоците во животниот век; или како најдобар однос помеѓу цената и квалитетот, што се оценува врз основа на критериуми, вклучувајќи квалитативни, еколошки и социјални аспекти поврзани со предметот на набавка кои може да вклучуваат:

а) квалитет и техничка вредност, естетски и функционални карактеристики, достапност, дизајн прилагоден за сите корисници, социјални, еколошки и иновативни карактеристики, како и услови на купопродажба;

б) организација, квалификации и искуство на персоналот кој ќе го извршува договорот, доколку квалиитетот на ангажираниот персонал може значително да влијае на извршувањето на договорот и

в) пост-продажни услуги и техничка поддршка, а во исклучителни случаи услови на испорака, како што се датум на испорака, начин на испорака и рок на испорака или рок на извршување.

(3) Цената или трошокот може да биде и во форма на фиксна цена или трошок, врз основа на кој економските оператори конкурираат само во однос на критериумите за квалитет.

(4) Критериумите за избор на најполоволната понуда мора да бидат недискриминаторски, пропорционални и директно да се поврзани со предметот на набавка. Критериумите се директно поврзани со предметот на набавка доколку се однесуваат на стоките, услугите или работите што треба да се набават и тоа на кој бил начин и во која било фаза на нивниот животен век, вклучувајќи ги факторите опфатени со одредена постапка на производство, изведба или продажба на тие стоки, услуги или работи или со одредена постапка за друга фаза од нивниот животен век, дури и ако таквите фактори содржински не се дел од нив.

(5) Договорниот орган ги утврдува критериумите за избор на најполоволната понуда на начин кој ќе му овозможи ефикасен преглед и евалуација на понудите, како и проверка на информациите доставени од понудувачите, а во случај на сомнеж, да ја провери точноста на поднесените податоци и докази во понудата.

(6) Договорниот орган во тендерската документација одредува бодови за секој поединечен критериум кој е избран, при што вкупниот збир ќе изнесува 100.

(7) По исклучок од ставот (6) на овој член, бодови не се користат кога економски најполоволната понуда се избира само врз основа на цената.

Член 56

Пресметка на трошоците на животниот век

(1) Трошоците во животниот век на стоките, услугите или работите ги опфаќаат сите или дел од следниве трошоци:

а) трошоци на товар на договорниот орган или на други корисници, како што се:

- трошоци за набавка,
- трошоци за користење, како што е потрошувачката на енергија и други ресурси,
- трошоци за одржување и
- трошоци поврзани со расходување, како што се трошоци за собирање и рециклирање;

б) трошоците за отстранување на влијанието на стоките, услугите или работите врз животната средина во текот на нивниот животен век доколку може да се утврди и да се провери нивната парична вредност, а кои може да вклучуваат трошоци од емисии на стакленички гасови и други загадувачи, како и други трошоци за ублажување на климатските промени.

(2) Доколку договорниот орган ги користи трошоците на животниот век како критериум за избор на најполоволната понуда, во тендерската документација наведува податоци кои треба да ги достават понудувачите и методот на утврдување на трошоците во животниот век врз основа на овие податоци.

(3) Методот од ставот (2) на овој член кој се користи за утврдување на трошоците од ставот (1) точка б) на овој член треба:

а) да се заснова на објективно проверливи и недискриминаторски критериуми и не смее неоправдано да обезбеди пополовлен или понеполовлен третман на одредени економски оператори, особено ако не е наменет за повеќекратна или континуирана примена;

б) да биде достапен за сите заинтересирани страни и

в) бараните податоци да може да ги обезбедат економските оператори без неразумни потешкотии, вклучувајќи ги и економските оператори од други земји потписнички на меѓународни спогодби кои се ратификувани согласно со Уставот на Република Северна Македонија.

Член 57

Гаранција на понудата

(1) Договорниот орган може да бара гаранција на понудата во вид на банкарска гаранција и тоа го наведува во огласот и во тендерската документација.

(2) Договорниот орган ја изразува бараната вредност како процент од вредноста на понудата, при што не смее да бара висина на гаранција поголема од 3% од вредноста на понудата без вклучен ДДВ.

(3) Гаранцијата на понудата се доставува заедно со понудата и не може дополнително да се достави по истекот на рокот за поднесување на понудите.

(4) Договорниот орган ја наплаќа банкарската гаранција на понудата ако понудувачот:

а) ја повлече својата понуда пред истекот на периодот на нејзината важност,

б) не ја прифати исправката на аритметичките грешки од страна на комисијата,

в) не го потпише договорот за јавна набавка согласно со условите од тендерската документација и доставената понуда или

г) не ја обезбеди гаранцијата за квалитетно и навремено извршување на договорот, ако договорниот орган ја предвидел во тендерската документација.

(5) Банкарската гаранција треба да е со важност не помалку од денот на истекот на важноста на понудата.

(6) Договорниот орган може, во исклучителни случаи кои не настанале по негова вина, да побара од понудувачите продолжување на периодот на важност на банкарската гаранција.

(7) Банкарската гаранција им се враќа на понудувачите кои не се избрани за најполоволни во рамките на периодот на нејзината важност.

(8) Банкарската гаранцијата на понудувачот чија понуда е избрана за најповољна се враќа откако ќе го потпише договорот за јавна набавка и ќе достави гаранција за квалитетно извршување, доколку истата се бара.

Член 58

Банкарска гаранција за навремено и квалитетно извршување на договорот

(1) Договорниот орган може да бара од понудувачот чија понуда е избрана за најповољна да обезбеди гаранција за квалитетно и навремено извршување на договорот во вид на банкарска гаранција и тоа го наведува во огласот и во тендерската документација.

(2) Висината на гаранцијата за квалитетно и навремено извршување на договорот може да биде од 5% до 15% од вредноста на договорот за јавна набавка.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член, гаранција за квалитетно и навремено извршување на договорот не се бара при доделување рамковна спогодба.

(4) Гаранција за квалитетно и навремено извршување на договорот може да се бара кај поединечните договори што се доделуваат врз основа на рамковна спогодба.

(5) Гаранцијата за квалитетно и навремено извршување на договорот треба да е со важност до целосно реализација на договорот за јавна набавка.

(6) Гаранцијата за квалитетно и навремено извршување на договорот му се враќа на носителот на набавката во рок од 14 дена од денот на целосното реализација на договорот за јавна набавка.

(7) Во случај кога е продолжен рокот за реализација на договорот или е зголемена неговата вредност, носителот на набавката соодветно треба да ја продолжи важноста и вредноста на гаранцијата за квалитетно и навремено извршување на договорот.

Член 59

Гаранција за авансно плаќање

(1) Договорниот орган, согласно со обврските од договорот за јавна набавка, може да предвиди авансно плаќање.

(2) Договорниот орган пред исплатата на авансот задолжително обезбедува банкарска гаранција од носителот на набавката во висина на договорениот аванс.

Член 60

Подготовка и поднесување на понудите

(1) Економскиот оператор ја изготвува пријавата за учество и понудата во согласност со тендерската документација.

(2) Понудата е обврзувачка за целиот период на важност што го утврдил договорниот орган.

(3) Во исклучителни случаи, договорниот орган може да побара од понудувачите продолжување на периодот на важност на понудите.

(4) Понудувачот ја доставува понудата со цена во која се засметани сите трошоци и попусти на вкупната цена на понудата, без ДДВ кој се исказува посебно, во денари или во валута како што е утврдено во тендерската документација.

(5) Цената на понудата се изразува за вкупниот предмет на набавка. Доколку предметот на набавка е поделен во делови, цената на понудата се изразува посебно за оној дел за кој се поднесува понудата согласно со тендерската документација.

(6) Договорниот орган во тендерската документација ја утврдува валутата или валутите во кои може да се изрази цената на понудата, како и валутата која ќе се користи за евалуација на понудите. Курсната листа која ќе се користи е курсната листа на Народната банка на Република Северна Македонија, а курсевите за размена се оние кои важеле 14 дена пред крајниот рок за поднесување на понудите.

(7) Економскиот оператор може да ја измени, замени или да ја повлече својата понуда пред истекот на крајниот рок за поднесување на понудите.

(8) Економскиот оператор ја доставува својата понуда или пријава за учество по пошта или лично на адресата посочена од договорниот орган, или, ако е предвидена таква можност, со користење на електронски средства.

(9) Ако договорниот орган утврди дека понудите или пријавите за учество се испраќаат по пошта или лично, истите се доставуваат во затворен коверт на кој во горниот лев агол треба да стои ознаката „не отворај“, повикување на бројот на огласот или поканата за поднесување на понуди, назив на договорниот орган и адреса.

(10) Понудата или пријавата за учество се доставува во еден оригинален примерок кој треба да биде потпишан (секоја страница) од страна на одговорното лице на понудувачот или од него овластено лице. Со тендерската документација договорниот орган може да предвиди доставување и на одреден број на копии на понудата.

Член 61

Услови за обезбедување на реализацијата на договорот

(1) Договорниот орган во тендерската документација ги наведува условите за обезбедување на реализација на договорот.

(2) Договорниот орган може да побара понудата да содржи и:

а) документ врз основа на кој договорниот орган утврдува дека понудувачот ќе може да ги исполнi своите обврски во однос на извозот, преносот и транзитот на стоки поврзани со договорот, вклучувајќи каква било придружна документација добиена од засегнатите земји;

б) посочување на какво било ограничување за договорниот орган во однос на објавувањето, преносот или употребата на стоките и услугите или кој било резултат на тие стоки и услуги, што би произлегле од контролата на извозот или сигурносните аранжмани;

в) документ што докажува дека организацијата и локацијата на синџирот на снабдување на понудувачот е во согласност со барањата на договорниот орган во однос на условите за обезбедување на реализацијата на договорот утврдени во тендерската документација, како и гаранција дека можните промени во неговиот синџир на снабдување за време на реализацијата на договорот нема неповољно да влијаат врз усогласеноста со предметните барања;

г) изјава од понудувачот да се воспостави и/или одржи барањот капацитет за исполнување на дополнителни потреби на договорниот орган произлезени како последица на криза, според роковите и условите што треба да се договорат, односно прецизираат;

д) придружна документација добиена од националните власти на понудувачот во однос на исполнувањето на дополнителни потреби на договорниот орган произлезени како последица на криза;

ѓ) изјава од понудувачот за извршување на одржувањето, модернизацијата или приспособувањето на стоките опфатени со договорот;

е) изјава од понудувачот за навремено информирање на договорниот орган за каква било промена во не-говата организација, синцир на снабдување или индустриска стратегија што може да влијае врз обврските кон него и

ж) изјава од понудувачот, во согласност со роковите и условите што треба да се договорат, да му ги обезбеди на договорниот орган сите посебни начини за производство на резервни делови, компоненти, склопови и посебна опрема за тестирање, вклучувајќи и технички цртежи, дозволи и упатства за употреба, во случај повеќе да не може да ги достави овие стоки.

Член 62

Евалуација на пријави за учество и понуди

(1) Комисијата, при евалуација на пријавите за учество, ја проверува комплетноста и валидноста на документацијата за утврдување на способноста на кандидатот.

(2) При проверката на комплетноста и валидноста на документацијата за утврдување на способноста на кандидатот и при евалуација на понудата, комисијата може да побара економските оператори да ги појаснат или дополнат документите, доколку не станува збор за значителни отстапувања од бараната документација. Комисијата не смее да создава предност во корист на одреден економски оператор со користење на бараните појаснувања или дополнувања.

(3) Бараното објаснување економскиот оператор го доставува во рокот кој го определила комисијата.

(4) Никакви промени во финансиската и техничката понуда, освен исправката на аритметички грешки, не смеат да се бараат, нудат или да се дозволат од страна на комисијата или од економскиот оператор.

(5) Комисијата може да бара директно од економскиот оператор, а со цел за објаснување на пријавата за учество или понудата, превод на делот од пријавата за учество или понудата кој е во врска со техничката документација за кој во тендерската документација дозволил истата да биде изработена на странски јазик и за истот да одреди примерен рок.

(6) Неприфатливите пријави за учество и понуди комисијата нема да ги евалуира.

(7) Евалуацијата на пријавите за учество и на понудите се врши исклучиво во согласност со критериумите наведени во тендерската документација.

(8) По завршување на првата фаза од постапката, комисијата изготвува извештај за оценување на способноста на кандидатите и листа на квалификувани кандидати.

(9) Врз основа на извештајот на комисијата, договорниот орган донесува одлука за избраните кандидати до кои ќе достави покана за поднесување понуди, при што понуда во втората фаза од постапката може да поднесат само избраните кандидати.

(10) По извршената евалуација на понудите, комисијата ќе пристапи кон рангирање на понудите и изготвување предлог за избор на најповољна понуда.

(11) Членот на комисијата кој не се согласува со листата на избрани кандидати или со предлогот за избор на најповољна понуда, ги изнесува своите ставови подгответи како забелешка приложена кон извештајот од спроведената постапка.

Член 63

Невообичаено ниска цена

(1) Доколку договорниот орган смета дека за одредена набавка во зависност од неговите претходно одредени барања понудата е невообичаено ниска или во врска со неа постои какво било сомневање за можноста за извршување на набавката, договорниот орган мора да провери дали е невообичаено ниска. Договорниот орган мора да провери дали понудата е невообичаено ниска, дури и доколку вредноста на понудата е за повеќе од 50% пониска од просечната вредност на навремените понуди и е за повеќе од 20% пониска од следната рангирани понуда, но само доколку има добиено најмалку четири навремени понуди. Кога договорниот орган во постапката за јавна набавка ја проверува прифатливоста на сите понуди, во согласност со претходната реченица проверува дали понудата е невообичаено ниска во однос на целосните понуди. Пред договорниот орган да ја одбие невообичаено ниската понуда, мора од понудувачот писмено да побара подетални податоци и оправданост за елементите на понудата за кои смета дека се од суштинско значење за исполнување на набавката, односно влијаат на рангирањето на понудите. Овие податоци може да се однесуваат особено на:

а) економичност на производствената постапка, по-нудените услуги или начинот на градба;

б) избраните технички решенија, односно исклучително поволните услови кои му се достапни на понудувачот за набавка на стоките, извршување на услугите или извршувањето на градби;

в) оригиналноста на стоките, услугите или градбите кои ги нуди понудувачот;

г) усогласеност со прописите за обезбедување вработување и условите за работа кои важат во местото каде што се набавува стоката или изведуваат услугите или градбите и

д) можноста понудувачот да добие државна помош.

(2) Договорниот орган мора да ги провери тие предмети преку консултација со понудувачот земајќи ги предвид приложените докази и може да ја исклучи понудата доколку утврди дека е невообичаено ниска, ако цената не е повисока од 5% во однос на првично избраната понуда.

Член 64

Извештај од спроведената постапка

(1) Каде ограничната постапка, постапките со преповарање и конкурентниот дијалог комисијата изготвува извештај од спроведената постапка.

(2) Во зависност од спроведената постапка, извештајот од ставот (1) на овој член особено содржи:

а) назив и адреса на договорниот орган, предмет и проценета вредност на набавката;

б) назив на избраните кандидати или понудувачи и образложение за нивниот избор;

в) назив на кандидатите или понудувачите чии пријави за учество или понуди се отфрлени и причините што довеле до нивно отфрлање, причини за отфрлање на понудите со невообичаено ниска цена и

г) назив на понудувачот или понудувачите чија понуда е избрана за најповољна и начинот и причините за извршениот избор.

(3) При избор на најповољна понуда, одговорното лице е должно да го прифати извештајот на комисијата во кој е содржан предлогот за избор на најповољна понуда, освен ако утврди дека предлогот е изготвен спротивно на одредбите на овој закон.

(4) Формата и содржината на образецот на извештајот од спроведената постапка од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за финансии.

Член 65

Одлука за избор на најповољна понуда

(1) Договорниот орган ја избира најповољната понуда, за што донесува одлука.

(2) Договорниот орган е должен да донесе одлука за избор или за поништување на постапката во рок кој не е подолг од рокот за поднесување на понудите, односно пријавите за учество во конкретната постапка, сметајќи од денот определен како краен рок за поднесување на понудите, односно пријавите за учество, а не сметајќи ги деновите во кои договорниот орган чека преземање одредено дејствие од друг субјект.

(3) Договорниот орган го склучува договорот за јавна набавка со понудувачот чија понуда е избрана за најповољна врз основа на техничката и на финансиската понуда во рок од 30 дена од денот на конечноста на одлуката за избор, но не подоцна од периодот на важност на понудата.

(4) Ако избраниот понудувач се откаже од склучување на договорот или дојде до раскинување заради негово ненавремено или неквалитетно извршување, договорниот орган може да склучи договор со следниот рангиран понудувач, ако цената не е повисока од 5% од првично избраната понуда.

Член 66

Известување на кандидатите и понудувачите

(1) Договорниот орган, ги известува кандидатите, односно понудувачите за одлуките во врска со утврдената способност, извршениот избор на најповољна понуда, склучувањето на рамковната спогодба или поништувањето на постапката за јавна набавка. Известувањето се доставува во рок од три дена од денот на поднесувањето на соодветната одлука.

(2) Во прилог на известувањето се доставува и примерок од одлуката.

(3) Во зависност од постапката за јавна набавка, со известувањето од ставот (1) на овој член договорниот орган е должен да го извести понудувачот или понудувачите чија понуда е избрана за најповољна, како и кандидатите или понудувачите што биле одбиени или оние чија понуда не била избрана за најповољна, за причините за донесување на одлуката и тоа секој:

а) неизбран кандидат за причините за отфрлање на неговата пријава за учество;

б) понудувач чија понуда е отфрлена за причините за отфрлање на неговата понуда, со детално објашнение зошто понудата е неприфатлива и

в) понудувач кој поднел прифатлива понуда која не била избрана за најповољна, за името на избраниот понудувач или понудувачи и причините за изборот.

(4) По доставување на одлуката за избор на најповољна понуда или за поништување на постапката, а до истекот на рокот за вложување жалба, економските оператори што учествувале во постапката имаат право на увид во извештајот од спроведена постапка, освен оние делови од извештајот што се означени како деловна тајна.

Член 67

Поништување на постапката

(1) Договорниот орган може да ја поништи постапката за јавна набавка, за што носи одлука за поништување на постапката ако:

а) бројот на кандидати е понизок од минималниот број предвиден за постапките за јавна набавка согласно со овој закон;

б) не е поднесена ниту една пријава за учество или понуда или ниту една прифатлива понуда;

в) настанале непредвидени промени во буџетот на договорниот орган;

г) понудувачите понудиле цени и услови за извршување на договорот за јавна набавка кои се понеповољни од реалните на пазарот;

д) оцени дека тендерската документација содржи битни пропусти или недостатоци или

ѓ) поради непредвидени и објективни околности се промениле потребите на договорниот орган.

(2) Во случај на поништување на постапката за јавна набавка врз основа на ставот (1) точка ѓ) на овој член, договорниот орган не смее да спроведе нова постапка за истиот предмет на набавка во период од една година од денот на донесувањето на одлуката за поништување на постапката.

(3) Договорниот орган ги известува сите учесници во постапката за јавна набавка, најдоцна во рок од три дена од денот на поништувањето, во врска со престанокот на обврските на учесниците што произлекуваат од поднесувањето на понудите и за причините за поништување на постапката.

(4) Договорниот орган објавува известување за поништување на дел или на целата постапка за јавна набавка на ЕСЈН во рок од десет дена од денот на поништувањето на постапката.

III. ИЗВРШУВАЊЕ НА ДОГОВОР ЗА ЈАВНА НАБАВКА ИЛИ НА РАМКОВНАТА СПОГОДБА

Член 68

Склучување на договорот за јавна набавка или на рамковната спогодба

(1) Договорните страни го склучуваат договорот за јавна набавка или рамковната спогодба во писмена форма во рамки на рокот на важност на најповољната понуда, но не подоцна од 30 дена од денот на конечноста на одлуката за избор.

(2) Договорот за јавна набавка или рамковната спогодба се склучува согласно со условите утврдени во тендерската документација и понудата.

(3) Во случај на рамковна спогодба со повеќе економски оператори, договорниот орган склучува една рамковна спогодба со сите економски оператори или одделни рамковни спогодби со секој економски оператор поединечно.

(4) Поединечниот договор врз основа на рамковна спогодба се склучува во писмена форма, а ефект на договор може да имаат и нарачка, налог, заклучница и слично доколку ги имаат сите суштествени состојки на договорот.

Член 69

Извршување на договорот или на рамковната спогодба

(1) Договорните страни го извршуваат договорот за јавна набавка или рамковната спогодба согласно со условите утврдени во тендерската документација и избраната најповољна понуда.

(2) На одговорноста на договорните страни за исполнување на договорните обврски, покрај одредбите од овој закон, соодветно се применуваат одредбите од законот што ги уредува облигационите односи и материјалните прописи со кои се уредува предметот на набавка.

Член 70

Контрола врз извршувањето на договорот

Договорниот орган е должен да врши контрола дали извршувањето на договорот за јавна набавка или рамковната спогодба е во согласност со условите од договорот.

Член 71

Посебни услови за извршување на договори

Договорниот орган може да утврди посебни услови во врска со извршувањето на договорот за јавна набавка под услов тие да се во согласност со позитивните законски прописи и да се наведени во тендерската документација. Овие услови може да се однесуваат на склучувањето договори за подизведување или да имаат за цел гарантирање на безбедноста на класифицираните информации и сигурноста на доставата утврдено од договорниот орган, во согласност со овој закон или да ги имаат предвид прашањата поврзани со заштита на животната средина и социјалните аспекти.

Член 72

Доделување на набавката на подизведувач

(1) Договорниот орган во огласот за јавна набавка или во тендерската документација од понудувачот задолжително бара:

а) во понудата да ги наведе сите подизведувачи, како и секој дел од договорот кој има намера да го додели на подизведувачи;

б) по склучувањето на договорот да го извести договорниот орган:

- дали има намера дополнително да вклучи или да промени постоечки подизведувач;

- за работата, вредноста и обемот на делот од договорот кој има намера да ги изведе со секој нов подизведувач и

- други промени во однос на подизведувачите, важни за извршување на договорот;

в) пред дополнителното вклучување или промена на секој подизведувач во извршувањето на договорот обврската да добие писмена согласност од договорниот орган.

(2) Подизведувачот го избира самиот понудувач. Договорниот орган може да побара од понудувачот да избере подизведувач во согласност со членот 73 од овој закон. Понудувачот мора најдоцна пред склучувањето на договорот, за вклучување на нов подизведувач за извршување на договорот да добие писмена согласност од договорниот орган. Договорниот орган може да го одбие подизведувачот доколку не ги исполнува условите кои мора да бидат исполнети од страна на по-

нудувачот и се наведени во огласот за јавна набавка или во тендерската документација, при што мора да ја објасни својата одлука, да ги наведе наодите и причините за тоа и да ја достави на понудувачот.

(3) Договорниот орган може да определи дека понудувачот мора дел од набавката да ја изведе со подизведувачи. Во тој случај, утврдува за кој дел од набавката, односно за која вредност на договорот бара истиот да се изведе со подизведувачи, при што ќе го дефинира минималниот и максималниот дел од набавката кој ќе се изведува со подизведувачи. Понудувачот може, под условите од ставот (2) на овој член, со подизведувачите да изведе поголем дел од договорот од првично утврдениот, кога тоа го бара договорниот орган.

(4) Максималниот дел кој договорниот орган може да бара да се изведува со подизведувачи нема да е поголем од 30% од вредноста или обемот на договорот. При утврдување на делот од набавката кој ќе се изведува со подизведувачи, договорниот орган мора да го почитува принципот на пропорционалност и карактеристиките на индустриската поврзаност со предметот на набавка, вклучувајќи го и степенот на развој на пазарот и нивото на конкуренција на пазарот.

(5) Подизведувачите кои ќе изведуваат дел од договорот врз основа на барањата на договорниот орган од ставот (3) на овој член, понудувачот задолжително ги избира во согласност со членот 73 од овој закон.

(6) Своите барања за подизведувачите договорниот орган мора да ги наведе во огласот за набавка или во тендерската документација.

(7) Понудувачот задолжително во понудата ги наведува субјектите, кои согласно со овој закон, се смета дека се поврзани лица. За промените во листата на поврзани лица понудувачот мора веднаш да го извести договорниот орган.

(8) За извршувањето на набавката со реализацијата на договорот, одговорен е избраниот понудувач.

Член 73

Подизведување

(1) Понудувачот може дел од договорот за јавна набавка да додели на подизведувач.

(2) Доколку договорниот орган, утврди дека понудувачот мора дел од набавката да го изведе со подизведувачи или доколку понудувачот бара да се избере подизведувач, задолжително избраниот понудувач при изборот на подизведувач постапува на следниов начин:

а) ги следи основните начела утврдени во членот 3 од овој закон и

б) доколку вредноста на делот од набавката што понудувачот мора или има намера да ја изведе со подизведувач е еднаква или повисока од вредноста над која треба да се објави огласот за доделување на договор за јавна набавка.

(3) Договорниот орган може да побара од избраниот понудувач да објави известување за набавка за подизведувачи согласно со членот 29 став (1) точка е) од овој закон, независно од вредноста на набавката која понудувачот треба или има намера да ја спроведе со подизведувач.

(4) Пресметувањето на проценетата вредност на набавката за подизведувачи се врши согласно со членот 18 од овој закон.

(5) Во известувањето за набавката за подизведувачи или тендерската документација за избор на подизведувачи, избраниот понудувач мора да ги наведе условите за утврдување на способноста на подизведувачот и критериумите за избор, кои во огласот за набавка или во тендерската документација за доделување на набавката на понудувачот ги одредил договорниот орган, ка-

ко и другите услови за признавање на способностите и критериумите за избор на подизведувач. Условите и критериумите треба да бидат:

- а) објективни;
- б) недискриминаторски;
- в) пропорционални и поврзани со предметот на набавката, за кој се планира да се изведе со подизведувачи како и

г) во согласност со условите што се утврдени во известувањето за набавка или во тендерската документација за доделување на набавката на понудувачот и кои треба да ги исполнува избраниот понудувач.

(6) Доколку избраниот понудувач врз основа на објавеното известување за договор за подизведувачи не добие ниту една понуда или ниту една соодветна понуда, може врз основа на претходна согласност од договорниот орган тој дел од набавката да го изведува самостојно или со подизведувачи кои ги избрали според сопствените правила и за кои договорниот орган ја дал својата согласност.

(7) За доделување на дел од набавката за извршување на подизведувач избраниот понудувач може во согласност со условите од овој закон со подизведувачот да склучи договор или рамковна спогодба. Поединчните набавки врз основа на рамковната спогодба се доделуваат во согласност со членот 26 од овој закон.

Член 74

Раскинување договор за јавна набавка

Договорниот орган го раскинува договорот за јавна набавка или рамковната спогодба за време на важноста, доколку:

а) договорот е значително изменет, што резултира со обврска за спроведување нова постапка за јавна набавка;

б) носителот на набавка се наоѓал во една од ситуациите поради кои договорниот орган морал да го исключи од постапката за јавни набавки, но за овој факт не бил запознаен во текот на постапката или

в) договорот или рамковната спогодба не требало да му се додели на носителот на набавка поради сериозни повреди на овој закон кои со правосилна судска пресуда ги утврдува надлежниот суд.

IV. ПОСЕБНИ УСЛУГИ

Член 75

Набавка на посебни услуги

(1) Договорниот орган може да одлучи да ги врши јавните набавки од оваа Глава со користење соодветна постапка во согласност со членот 21 од овој закон, при што ги применува правилата за соодветната постапка.

(2) При вршење на јавните набавки на посебни услуги во согласност со оваа Глава, договорниот орган ги применува начелата на јавните набавки утврдени во овој закон во однос на транспарентност, определување на предметот на набавка, техничките спецификации, како и потребата да се обезбеди квалитет, континуитет, ценовна достапност, расположливост и сеопфатност на услугите, посебните потреби на различните групи корисници, вклучувајќи ги и маргинализираните и ранливиите групи, соработката и зацврстување на улогата на корисниците и иновативноста.

(3) Договорниот орган може да одлучи најповољната понуда да се избира врз основа на критериумот најдобар однос помеѓу цената и квалитетот, имајќи ги предвид квалитетот и одржливоста на посебните услуги.

(4) Видовите на посебни услуги поблиску ги определува министерот за финансии.

Член 76

Огласи и известувања за посебни услуги

(1) Договорниот орган кој врши набавка на посебни услуги со проценета вредност над вредностите од членот 19 од овој закон, својата намера ја објавува на еден од следните начини, освен доколку се исполнети условите за користење на постапката со преговарање без објавување оглас:

а) со оглас за јавна набавка или

б) со претходно информативно известување, при што известувањето мора изречно да се однесува на видот на услугите кои се предмет на набавка. Во известувањето се наведува дека договорите ќе се доделуваат без натамошно објавување и треба да содржи покана заинтересираните економски оператори да го изразат својот интерес.

(2) За исходот од постапката за јавна набавка на посебни услуги, договорниот орган објавува известување за склучен договор.

(3) Известувањата од ставот (2) на овој член може да се објавуваат квартално, при што договорниот орган ги објавува во рок од десет дена по истекот на секој квартал.

V. ЗАВРШУВАЊЕ НА ПОСТАПКАТА И ДОСИЕ ЗА ПОСТАПКИТЕ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ

Член 77

Завршување на постапката

Постапката за јавна набавка завршува на денот на конечноста на одлуката за избор или за поништување на постапката.

Член 78

Досие за постапката за јавна набавка

(1) Договорниот орган е должен да оформи досие за постапката за секој доделен договор за јавна набавка или склучена рамковна спогодба.

(2) Договорниот орган го чува досието за постапката за доделување на договорот за јавна набавка согласно со прописите за архивско работење.

(3) Во зависност од спроведената постапка за доделување на договор за јавна набавка, досието за постапката особено содржи:

а) одлука за јавна набавка;

б) претходно индикативно известување и доказ дека истото е испратено за објавување;

в) оглас за доделување на договор за јавна набавка и доказ дека истиот е испратен за објавување;

г) тендерска документација;

д) пристигнати пријави за учество;

ѓ) комуникација меѓу договорниот орган и економските оператори;

е) извештај за оценување на способноста на кандидатите;

ж) одлука за избор на квалификувани кандидати;

з) пристигнати понуди;

с) записник од отворање;

и) изјави за постоење/непостоење на судир на интереси;

ј) извештај за извршената евалуација;

к) одлука за избор на најповољна понуда;

л) потпишан договор за јавна набавка или рамковна спогодба и
љ) известување за склучен договор и доказ дека ис-
тото е испратено за објавување.

VI. СТАТИСТИЧКИ ИЗВЕШТАЈ

Член 79

Обврска за статистички извештај

Со цел да се овозможи проценка на резултатите од примената на овој закон, договорниот орган до Владата на Република Северна Македонија и Собранието на Република Северна Македонија доставува статистички извештај, во кој се наведуваат договорите за јавна набавка на стоки, услуги и работи дodelени врз основа на овој закон, за претходната година најдоцна до 31 март од тековната година.

Член 80

Содржина на статистичкиот извештај

(1) Статистичкиот извештај содржи податоци за бројот и вредноста на дodelените договори за јавна набавка. При тоа, во извештајот одделно се наведуваат договорите за јавна набавка на стоки, услуги и работи.

(2) Кога договорите се склучени со спроведување на постапка со преговарање без објавување на оглас, податоците наведени во ставот (1) на овој член, податоците се расчленуваат според правниот основ по кој е спроведена постапката.

VII. ПРАВНА ЗАШТИТА

Член 81

Надлежност на Државната комисија

(1) Државната комисија за жалби по јавни набавки (во натамошниот текст: Државната комисија) е надлежна за решавање по жалби во постапките за јавни набавки утврдени со овој закон.

(2) Државната комисија обезбедува соодветно ниво на доверливост на класифицираните информации или другите информации коишто ги содржи предметот и во текот на жалбената постапка постапува согласно со одбранбените и безбедносните интереси на државата.

Член 82

Право на жалба

(1) Секој економски оператор кој има правен интерес за добивање на договорот за јавна набавка или рамковната спогодба и кој претрпел или би можел да претрпи штета од евентуално прекршување на одредбите од овој закон, може да бара правна заштита против одлуките, дејствијата и пропуштањата за преземање дејствија од страна на договорниот орган во постапката за јавна набавка.

(2) Правна заштита може да бара и државниот првоборанител на Република Северна Македонија, кога ги штитат интересите на државата или јавниот интерес.

(3) Субјектите од ставовите (1) и (2) на овој член (во натамошниот текст: жалител) имаат право да изјават жалба.

Член 83

Странки во жалбената постапка

Странки во жалбената постапка се жалителот, договорниот орган, избраницот кандидат и избраницот најповолен понудувач.

Член 84

Правила за докажување

(1) Во жалбената постапка странките се должни да ги изнесат сите факти на кои ги засноваат своите барања, како и дејствијата или пропуштањата за преземање дејствија од страна на договорниот орган во постапката за јавна набавка и да достават соодветни докази за тоа.

(2) Во жалбената постапка договорниот орган е должен да ги докаже фактите и околностите врз основа на кои ја донел својата одлука, презел дејствија или пропуштил да преземе дејствија во реализација на постапката за јавна набавка која е предмет на жалбена постапка.

(3) Во жалбената постапка жалителот е должен да докаже или да го стори веројатно постоењето на факти и причините кои се однесуваат на правото за поднесување жалба, повреда на постапката или повреда на материјалното право, кои се истакнати во жалбата.

Член 85

Постапување на Државната комисија и битни повреди на Законот

(1) Во жалбената постапка Државната комисија постапува во границите на жалбените наводи, а по службена должност проверува дали се сторени битни повреди од ставот (2) на овој член.

(2) Битни повреди на Законот во смисла на ставот (1) на овој член се:

а) утврдување пократок рок за поднесување понуди или пријави за учество од минималниот рок утврден со овој закон;

б) кандидатот или понудувачот морал да биде исключен од постапката за јавна набавка, бидејќи постојат причини за негово исклучување;

в) по истекот на рокот за поднесување понуди во ограничена постапка договорниот орган водел преговори или понудувачот ја изменил својата понуда спротивно на одредбите од овој закон;

г) критериумите за способност не се утврдени во согласност со овој закон и

д) тендарската документација не е во согласност со овој закон и довела или можела да доведе до дискриминација на економските оператори или ограничување на пазарната конкуренција.

(3) Државната комисија нема да ја разгледува фактичката и правната состојба за што решавала во претходна жалба во иста постапка за јавна набавка.

Член 86

Начин на изјавување на жалбата

(1) Жалбата се изјавува до Државната комисија во хартиена форма, а се доставува истовремено до Државната комисија и договорниот орган.

(2) Денот на доставувањето на жалбата до Државната комисија се смета за ден на нејзиното поднесување.

Член 87

Рокови за изјавување жалба во ограничена постапка, постапка со преговарање со објавување оглас, конкурентен дијалог

(1) Во ограничена постапка, постапката со преговарање со објавување оглас и конкурентниот дијалог жалбата се изјавува во рок од десет дена од денот на:
а) објавување на огласот за јавна набавка, во однос на содржината на огласот или тендерската документација;

б) објавување на известувањето за измени и дополнителни информации, во однос на содржината на измени и дополнителните информации;

в) прием на одлуката за избор на квалификувани кандидати, во однос на причините за изборот, односно неизборот на кандидатите;

г) прием на поканата за поднесување понуда, за учество во дијалогот или во преговорите или за доставување дополнителна документација, во однос на пропуштањето на договорниот орган соодветно да одговори на навремените прашања или барања за појаснување или измени на тендерската документација, како и на содржината на поканата или дополнителната документација, освен ако истата документација не била ставена на располагање истовремено со објавувањето на огласот за јавна набавка;

д) прием на одлуката за отфрлање на првичната понуда или решение, во однос на евалуацијата на првичната понуда или решение;

ѓ) отворање на понудите или конечните понуди, во однос на пропуштањето на договорниот орган соодветно да одговори на навремените прашања или барања за појаснување или измени на тендерската документација или

е) прием на одлуката за избор на најповолна понуда или за поништување, во однос на постапката на евалуација и избор на најповолна понуда или за причините за поништување на постапката.

(2) Жалителот кој пропуштил да изјави жалба во однос на одредбите од ставот (1) точките а), б), в), г), д) и е) на овој член, нема право на жалба во подоцнежната фаза на постапката за истиот правен основ.

Член 88

Рокови за изјавување жалба во постапка со преговарање без објавување оглас

(1) Во постапката со преговарање без објавување оглас, жалбата се изјавува во рок од десет дена од денот на објавување на известувањето за доброволна претходна транспарентност, во однос на случаите и исполнетоста на условите за избор на постапката, содржината на тендерската документација и евалуацијата и изборот на понудите.

(2) Доколку договорниот орган не објавил известување за доброволна претходна транспарентност, жалбата се изјавува во рок од десет дена од денот на приемот на одлуката за избор или за поништување, во однос на тендерската документација, евалуацијата и изборот на понудите, односно за причините за поништување на постапката.

(3) Жалителот кој пропуштил да изјави жалба во однос на одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член, нема право на жалба во подоцнежната фаза на постапката за истиот правен основ.

(4) Доколку договорниот орган не објавил известување за доброволна претходна транспарентност, жалбата се изјавува во рок од 30 дена од денот на објавување на известувањето за склучен договор, во однос на случаите и исполнетоста на условите за избор на постапката.

(5) Доколку договорниот орган не објавил известување за доброволна претходна транспарентност и пропуштил да објави известување за склучен договор, жалбата се изјавува согласно со членот 90 од овој закон.

Член 89

Рокови за изјавување жалба во постапката за јавна набавка на посебни услуги

(1) Во постапката за јавна набавка на посебни услуги жалбата се изјавува во рок од десет дена од денот на:

а) објавување на огласот за јавна набавка, во однос на содржината на огласот или тендерската документација;

б) објавување на известувањето за измени и дополнителни информации, во однос на содржината на измени и дополнителните информации или

в) прием на одлуката за избор на најповолна понуда или за поништување, во однос на пропуштањето на договорниот орган соодветно да одговори на навремените прашања или барања за појаснување или измени на тендерската документација, како и во однос на постапката на евалуација и избор на најповолна понуда или за причините за поништување на постапката.

(2) Жалителот кој пропуштил да изјави жалба во однос на одредбите од ставот (1) точки а) и б) на овој член, нема право на жалба во подоцнежната фаза на постапката за истиот правен основ.

Член 90

Рок за изјавување жалба во случај на склучување договор без претходно спроведување постапка за јавна набавка

Рокот за жалба во случај на договор кој е склучен без претходно спроведување постапка за јавна набавка е 60 дена од сознанието за таквиот договор, а може да се изјави не подолго од истекот на рокот од шест месеци од денот на склучување на договорот.

Член 91

Рок за изјавување жалба во случај на доделување поединечен договор врз основа на рамковна спогодба

Рокот за жалба во случај на поединечен договор врз основа на рамковна спогодба со повеќе економски оператори е три дена од денот на приемот на одлуката за избор, во однос на постапката за доделување на поединечниот договор врз основа на рамковна спогодба.

Член 92

Рок за изјавување жалба во случај на измена на договорот за време на неговата важност

(1) Рокот за жалба во случај на склучување договор за измена на договор за јавна набавка за време на неговата важност е десет дена од денот на објавување известување за измена на договорот за време на неговата важност, во однос на случаите и околностите со кои се оправдува измената на договорот.

(2) Доколку договорниот орган не објавил известување на измена на договорот, жалба се изјавува согласно со членот 90 од овој закон.

Член 93

Рок за изјавување жалба во останатите случаи

Во сите останати случаи кои не се опфатени со одредбите од членовите 87, 88, 89, 90, 91 и 92 од овој закон, рокот за изјавување жалба изнесува десет дена од денот на прием на известувањето или одлука со која се одлучува за поединечно право на жалителот, односно од истекот на рокот за преземање на дејствието, во однос на дејствијата, одлуките, постапките и пропуштањата за преземање дејствија од страна на договорниот орган, кои согласно со одредбите од овој закон требало да се преземат, односно други дејствија со кои се повредило субјективно право на жалителот.

Член 94

Повлекување на жалбата

(1) Жалителот може да ја повлече жалбата до моментот на донесување одлука по жалбата од страна на Државната комисија.

(2) Доколку жалбата е изјавена од група економски оператори, таа може да се повлече само ако сите членови во групата се согласуваат за нејзиното повлекување.

(3) Повлекувањето на жалбата не може да се откаже.

(4) Во случај на повлекување на жалбата, Државната комисија ја запира постапката.

Член 95

Постапување на договорниот орган

(1) Договорниот орган, најдоцна во рок од пет работни дена од приемот на жалбата, до Државната комисија ги доставува:

а) жалбата со сите прилози, податоци и доказ за датумот на приемот;

б) одговор на жалбата, со ображложение на фактите и правните наводи, како и жалбените барања, хронологија на постапката за јавна набавка, со наводите за битни елементи на постапката (процентета вредност, податоци за огласот, постапката на отворање на понудите, евалуација на понудите, одлука за избор и друго);

в) целокупната документација за постапката со попис на прилозите;

г) понудите на понудувачите, а најмалку на подносителот на жалбата, избраниот и оние способни понудувачи кои имаат можност да бидат избрани и

д) други докази за постоењето на претпоставени околности за донесување законити одлуки, дејствија или пропуштања за преземање дејствија во постапката за јавна набавка.

(2) Ако договорниот орган, по приемот на жалбата, најде дека истата е делумно или во целост основана, може постојната одлука да ја стави вон сила, односно да донесе нова одлука или да ја поништи постапката за јавна набавка, да го исправи дејствието, да го преземе дејствието што го пропуштил или да спроведе нова постапка за јавна набавка со известување на учесниците во постапката на начин пропишан со овој закон, во рок од пет дена од денот на прием на жалбата.

Член 96

Непостапување на договорниот орган

(1) Ако договорниот орган не постапи согласно со членот 95 од овој закон, Државната комисија без одлагање ќе го повика да го стори истото во рок од пет дена со укажување на правните последици ако тоа не го стори.

(2) Ако договорниот орган не постапи во согласност со повикот од ставот (1) на овој член, Државната комисија ќе донесе одлука без документацијата од членот 95 од овој закон.

Член 97

Известување на избраниот понудувач и кандидат

(1) За постоење жалбена постапка, Државната комисија без одлагање го известува избраниот понудувач или кандидат, ако тој постои во фазата во која е изјавена жалбата.

(2) Избраниот понудувач или кандидат може да даде свој одговор по жалбата, во рок од три дена од денот на добивање на известувањето од ставот 1 на овој член.

Член 98

Содржина на жалбата

(1) Жалбата ги содржи следниве елементи:

а) податоци за подносителот на жалбата (име и презиме, назив на економскиот оператор, адреса на претувалиште и седиште);

б) податоци за застапникот или полномошникот;

в) назив и седиште на договорниот орган;

г) број и датум на постапката за јавна набавка и податоци за огласот за јавната набавка;

д) број и датум на одлуката за избор на најповолна понуда, поништување на постапката или други одлуки на договорниот орган;

ѓ) податоци за дејствијата или пропуштањата за преземање дејствија од страна на договорниот орган;

е) опис на фактичката состојба;

ж) опис на неправилностите и ображложение по истите;

з) предлог на докази;

с) жалбено барање и/или барање за надоместок на трошоците за постапката и

и) потпис на овластено лице.

(2) Подносителот на жалбата е должен да приложи и доказ за уплата на надоместок за водење на постапката.

Член 99

Постапување со неуредна жалба

(1) Доколку доставената жалба не ги содржи најмалку податоците од членот 98 став (1) точки а), в), г), д) и з) од овој закон, Државната комисија ќе побара од подносителот да ја дополнит жалбата и ќе одреди рок кој не може да биде подолг од пет дена.

(2) Доколку подносителот не постапи по барањето од ставот (1) на овој член, жалбата ќе се отфрли како неуредна, освен ако од содржината на истата може да се постапи и има поставено жалбено барање.

Член 100

Дејство на жалбата

(1) Поднесената жалба го одложува склучувањето на договорот за јавна набавка и рамковната спогодба до конечноста на одлуката на Државната комисија.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, Државната комисија може да го одобри склучувањето на договорот или рамковната спогодба на барање на договорниот орган.

(3) Доколку предметот на набавка е поделен на делови, жалбата изјавена против одлуката за избор го одложува склучувањето на договорот или рамковната спогодба за оној дел од предметот на набавка против кој е изјавена жалбата.

(4) Жалбата изјавена против известувањето за доброволна претходна транспарентност го одложува склучувањето на договорот или рамковната спогодба за сите делови од предметот на набавка.

(5) Жалбата не го одложува продолжувањето на постапката до склучување на договорот или рамковната спогодба, освен доколку Државната комисија не одреди времена мерка.

(6) Договорот за јавна набавка и рамковната спогодба потпишани спротивно на овој член се ништовни.

Член 101

Барање за склучување на договорот или рамковната спогодба

(1) Договорниот орган може да поднесе барање за склучување на договорот за јавна набавка или на рамковната спогодба. Барањето се поднесува истовремено со одговорот на жалбата.

(2) Барањето што е поднесено спротивно на ставот (1) на овој член ќе се отфрли.

(3) Барањето за склучување на договорот или на рамковната спогодба може да се поднесе од причини поради кои може да настанат штети заради несправедување на постапката, а кои се непропорционални на нејзината вредност.

(4) Државната комисија ќе одлучи по барањето за склучување на договорот за јавна набавка или на рамковната спогодба во рок од три дена од денот на поднесувањето.

Член 102

Времени мерки

(1) Жалителот може со жалбата да поднесе предлог за одредување времени мерки со цел навремено исправување на наводното кршење на законот или спречување на наводното настанување штета.

(2) Предмет на предлогот за одредување времена мерка може да биде:

- а) запирање на постапката за јавна набавка;
- б) спречување на донесувањето или спроведувањето одредена одлука или дејство на договорниот орган или
- в) спречување на отпочнувањето нова постапка за јавна набавка за ист или сличен предмет на набавка спротивно на одредбите од овој закон.

(3) Во предлогот за одредување времени мерки, жалителот е должен да ги докаже или да го стори веројатно постоењето на околностите на кои го заснова својот предлог.

(4) Државната комисија ќе одлучи по предлогот за одредување времени мерки во рок од пет дена од денот на добивање на документацијата од договорниот орган.

(5) Со одлуката со која се одредуваат времени мерки се определува и нивното времетраење.

(6) Земајќи ги предвид можните последици од одредувањето времени мерки за сите заинтересирани страни кои може да бидат оштетени со нивното одредување, вклучувајќи го и јавниот интерес, Државната комисија може да го одбие предлогот ако оцени дека негативните последици од времените мерки ја надминуваат корисноста од нивното одредување.

Член 103

Одлучување во жалбената постапка

(1) Државната комисија во жалбената постапка може да:

а) ја запре жалбената постапка;

б) ја отфрли жалбата поради ненадлежност, недозволеност, неуредност, ненавременост, непостоење правен интерес и поради тоа што е изјавена од неовластен лице;

в) ја одбие жалбата поради неоснованост;

г) ја усвои жалбата и да ја поништи одлуката, постапката или дејството во делот во кој се незаконити, вклучувајќи и дискриминаторни технички, финансиски и други услови од огласот за јавна набавка или тендерската документација;

д) го поништи договорот за јавна набавка или рамковната спогодба или нивен дел;

ѓ) одлучува за барањето за надоместок на трошоците од жалбената постапка;

е) одлучува за предлог за одредување времени мерки;

ж) одлучува за барање за склучување на договорот за јавна набавка или на рамковната спогодба;

з) одреди парична казна;

с) ја прогласи одлуката за ништовна или

и) ѝ наложи на странката одредено постапување.

(2) Државната комисија за главната работа одлучува со решение, а во останатите случаи со заклучок.

(3) Решението мора да содржи образложение на одлуката на Државната комисија.

(4) Одлуката на Државната комисија станува конечно по извршената достава согласно со членот 108 од овој закон.

(5) Сите странки се должни да ја почитуваат и да ја спроведат конечноата одлука на Државната комисија.

(6) Договорниот орган е должен да постапи согласно со одлуката на Државната комисија во рок од 30 дена од денот на приемот на одлуката, при што ги применува правното сфаќање и дадените забелешки на Државната комисија во одлуката.

Член 104

Права на странките во жалбената постапка

(1) Странките во жалбената постапка имаат право да се произнесат за барањата и наводите на другата страна и да предлагают докази.

(2) Државната комисија ѝ ги доставува на секоја странка поднесоците со кои се расправа за главната работа или со кои се предлагают нови факти и докази.

Член 105

Усна расправа

(1) Странките можат да предложат одржување усна расправа заради разјаснување на сложената фактичка состојба или одделни правни прашања, со образложение на причините поради кои ја предлагаат.

(2) Државната комисија одлучува по предлогот за одржување на усната расправа.

(3) Државната комисија може да одлучи за одржување усна расправа и во случај кога самата ќе утврди дека истото е потребно заради разјаснување на сложената фактичка состојба или одделни правни прашања.

(4) Во текот на усната расправа се води записник.

(5) Усната расправа е јавна, а јавноста може да биде исклучена заради потребата од чување доверливи информации согласно со закон.

Член 106

Надоместок за водење на постапката

(1) Во постапката пред Државната комисија, подносиот на жалбата, покрај административната такса, плаќа и надоместок за водење на постапката во зависност од висината на понудата и тоа:

а) од 50.000 до 100.000 евра во денарска противвредност, надоместок од 250 евра во денарска противвредност;

б) од 100.000 до 500.000 евра во денарска противвредност, надоместок од 500 евра во денарска противвредност и

в) над 500.000 евра во денарска противвредност, надоместок од 1.000 евра во денарска противвредност.

(2) Во случај на непостоење понуда, висината на надоместокот за водење на постапката се пресметува врз основа на проценетата вредност на договорот за јавна набавка, при што Државната комисија го известува подносиот на жалбата за висината на надоместокот и рокот во кој треба да достави доказ за негова уплатба.

(3) Надоместокот за водење на постапката е приход на Буџетот на Република Северна Македонија.

Член 107

Трошоци за жалбената постапка

(1) Во постапката пред Државната комисија секоја странка претходно ги сноси трошоците предизвикани со своите дејствија.

(2) Државната комисија решава за трошоците за жалбената постапка, одредува кој ги сноси трошоците, нивниот износ, на кого и во кој рок мора да се платат.

(3) Барањето за надоместок на трошоците за жалбената постапка треба да биде во потполност одредено, специфицирано и доставено пред донесување на решението.

(4) Странката која ја покренала постапката, а на чија штета постапката е завршена, е должна на спротивната страна да ѝ ги надомести оправданите трошоци за постапката.

(5) Во случај на повлекување или отфрлање на жалбата, подносиот на жалбата е должен на договорниот орган да му ги надомести оправданите трошоци за постапката.

(6) Во случај на делумно усвојување на жалбата, Државната комисија може да одлучи секоја страна да ги намири своите трошоци, трошоците за жалбената постапка да ги подели на еднакви делови или пропорционално со усвојување на жалбата.

(7) Во случај на целосно усвојување на жалбата, договорниот орган е должен на подносиот на жалбата да му ги надомести оправданите трошоци за постапката.

Член 108

Одлучување и достава на одлуките

(1) Државната комисија одлучува по жалбените предмети на седница со мнозинство од вкупниот број членови. Седницата ја свикува претседателот на Државната комисија.

(2) Државната комисија може да работи само доколку на седницата се присутни најмалку три члена. На седниците на Државната комисија задолжително присуствува претседателот и/или неговиот заменик.

(3) Член на Државната комисија не може да биде воздржан при гласање.

(4) Седниците на Државната комисија не се јавни.

(5) За постапката за советување и гласање се води посебен записник. Записникот го потпишуваат сите присутни членови на Државната комисија и записничарот.

(6) Државната комисија одлучува во рок од 15 дена од комплетирање на документацијата по предметот.

(7) Одлуките на Државната комисија се доставуваат во хартиена форма до странките во постапката во рок од 48 часа од завршувањето на седницата на која се донела одлуката.

Член 109

Вештачење

(1) Доколку во жалбената постапка е потребно стручно знаење за да се утврди или да се оцени одреден факт во постапката за јавна набавка, а Државната комисија не располага со вакво знаење, таа може да одлучи, на барање на странките или по сопствена иницијатива, да побара вештачење.

(2) Вештачењето го вршат вештачи запишани во регистарот на вештаци.

(3) Трошокот за вештачење го сноси странката која истото го побарала, со авансна уплата по известување од Државната комисија за висината на трошокот. Во случај Државната комисија да побара вештачење по сопствена иницијатива, трошокот е на товар на Државната комисија.

(4) Наградата и надоместокот за извршеното вештачење се утврдува согласно со прописите за вештачење.

Член 110

Изземање во случај на судир на интереси

(1) Претседателот, заменикот или членот на Државната комисија се иззема од работа во конкретен предмет поради постоење судир на интереси:

а) ако самиот со странката е во деловен потфат;

б) ако странката или нејзиниот законски застапник е во крвно сродство во права линија или во странична линија до четврти степен, во сродство по сватовство до втор степен, е или бил во брачна или вонбрачна заедница, е посвоител или бил посвоен од него или

в) ако постојат други околности што ја доведуваат во прашање неговата непристрасност.

(2) Странките можат да бараат изземање на претседателот, заменикот или на членовите на Државната комисија.

(3) Штом се дознае за постоењето на некоја од причините за изземање од ставот (1) на овој член, членот или заменикот на претседателот на Државната комисија ќе се изземе од работа по конкретниот предмет и за тоа ќе го извести претседателот.

(4) Штом се дознае за постоењето на некоја од причините за изземање, претседателот на Државната комисија ќе се изземе од работа по конкретниот предмет и за тоа ќе го извести заменикот на претседателот.

(5) За барањето за изземање на членовите и на заменикот на претседателот на Државната комисија одлучува претседателот на Државната комисија.

(6) За барањето за изземање на претседателот на Државната комисија одлучуваат членовите на Државната комисија.

Член 111

Судска заштита

(1) Против одлуката на Државната комисија не е дозволена жалба, а може да се покрене управен спор пред Управниот суд.

(2) Во случај на управен спор, Државната комисија го доставува целокупниот предмет до Управниот суд во рок од пет дена од денот на поднесување на тужбата.

(3) Одлуката за управниот спор ќе се донесе во рок од 30 дена од денот на поднесување уредна тужба.

(4) Ако Управниот суд ја поништи одлуката на Државната комисија, со својата пресуда ќе одлучи и за жалбата во постапката за јавна набавка.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 112

Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, освен подзаконскиот акт од членот 8 став (4) од овој закон, кој ќе се донесе во рок од три месеци од влегувањето во сила на овој закон.

Член 113

(1) Владата на Република Северна Македонија планот за набавките за 2019 година од членот 8 од овој закон ќе го донесе најдоцна до 30 септември 2019 година.

(2) Договорниот орган планот за набавките за 2019 година од членот 38 од овој закон ќе го донесе најдоцна до 30 септември 2019 година.

Член 114

(1) Одредбите од членот 30 став (1) од овој закон ќе започнат да се применуваат по 90 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До денот на започнувањето на примената на членот 30 став (1) од овој закон, огласите и известувањата од членот 29 од овој закон се објавуваат во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Член 115

Овој закон влегува во сила осмиот денот од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I G J
PËR PROKURIME PUBLIKE NË FUSHËN E
MBROJTJES DHE SIGURISË (*)

I. DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Lëndë e rregullimit

Me këtë ligj rregullohen mënyra dhe procedurat për prokurime publike të mallrave, shërbimeve dhe punëve në fushën e mbrojtjes dhe sigurisë.

* Me këtë ligj kryhet harmonizimi me: DIREKTIVËN 2009/81/EU të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit nga 13 korriku 2009 për koordinimin e procedurave për ndarjen e marrëveshjeve për punë të caktuara, marrëveshjeve përfurnizime dhe marrëveshjeve përshtime nga organet kontraktuese ose personat në sferën e mbrojtjes dhe sigurisë dhe për ndryshimin e Direktivave 2004/17/BE dhe 2004/18/BE, CELEX numri i dispozitës 32009L0081;

Neni 2

Kuptimi i nocioneve të përdorura në këtë ligj

Nocione të caktuara që përdoren në këtë ligj e kanë këtë domethënie:

1. **“Marrëveshje për prokurim publik”** është marrëveshja me interes financiar e lidhur në formë të shkruar ndërmjet një apo më shumë organeve kontraktuese nga njëra anë dhe një apo më shumë operatorëve ekonomikë në anën tjetër, lëndë e së cilës është realizim i punëve, dërgimi i mallrave ose sigurimi i shërbimeve në pajtim me këtë ligj;

2. **“Marrëveshje për prokurim publik të mallrave”** është marrëveshja përfshirë prokurim publik lëndë e së cilës është blerja e një apo më shumë mallrave, nëpërmjet blerjes së menjëherëshe, blerjes me pagesë të prolonguar apo huazimit me ose pa opsjon përfshirë blerje të mallit, që mund të përfshijë edhe shërbime përvendosjen dhe instalimin e tyre;

3. **“Marrëveshje për prokurim publik të shërbimeve”** është marrëveshja përfshirë prokurim publik lëndë e së cilës është prokurimi i shërbimeve;

4. **“Marrëveshje për prokurim publik të punëve”** është marrëveshja përfshirë prokurim publik, e lëndë e të cilës është:

- a) realizimi ose projektimi dhe realizimi i punëve në lidhje me një ose më shumë aktivitete ndërtimore,
- b) realizimi i objektit apo projektimi dhe realizimi i objektit dhe
- c) realizimi i objektit me çfarëdo mjetesh, sipas kërkesave të organit kontraktues, që ka ndikim vendimmarrës mbi illojin apo dizajnin e objektit;

5. **“Pajisje ushtarake”** është pajisja posaçërisht e përpunuar apo e adaptuar përfshirë qëllime ushtarake dhe e dedikuar përfshirë si armë, municion apo material ushtarak;

6. **“Pajisje e ndjeshme - sigurie”**, “punë të ndjeshme - sigurie” dhe “shërbime të ndjeshme - sigurie” janë pajisje, punë dhe shërbime përfshirë qëllime sigurie, të cilat përmblajnë informata të klasifikuara apo imponojnë mbrojtje të tyre;

7. **“Krizë”** është çdo situatë në vend apo në vend të tretë në të cilin ka ndodhur ngjarje e rrezikshme që padashim i tejkalon dimensionet e ngjarjes së rrezikshme në jetën e përditshme dhe e cila në mënyrë të konsiderueshme e rrezikon apo kufizon jetën ose shëndetin e njerëzve, apo që ka ndikim të konsiderueshëm mbi vlerat pronësore ose imponon masa që popullata të pajiset me mjetet e domosdoshme. Krizë është edhe nëse pritet shfaqje e ndonjë ngjarjeje të tillë të rrezikshme. Konflikte të armatosura dhe luftëra gjithashtu konsiderohen si kriza;

8. **“Organ kontraktues”** është subjekti nga nen 9 i Ligjit përfshirë prokurime publike që kryen prokurime nga fusha e mbrojtjes dhe sigurisë përfshirë Republikën e Maqedonisë së Veriut;

9. **“Person përgjegjës në organin kontraktues”** është funksionari që udhëheq me subjektin që kryen prokurime nga fusha e mbrojtjes dhe sigurisë përfshirë Republikën e Maqedonisë së Veriut;

10. **“Marrëveshje kornizë”** është marrëveshja me shkrim ndërmjet një ose më shumë organeve kontraktuese dhe një apo më tepër operatorëve ekonomikë, qëllimi i së cilës është përcaktimi i kushteve me të cilat rregullohen marrëveshjet përfshirë prokurime publike që duhet të ndahen në periudhë të caktuar, veçanërisht në aspekt të çmimit dhe nëse është e mundur edhe sasive të parapara;

11. **“Ankand elektronik”** është procesi i përsëritshëm i ankandit negativ që realizohet pas evaluimit të parë të plotë të ofertave, në të cilin ofertuesit kanë mundësi, ekskluzivisht me shfrytëzim të mjeteve elektronike, t'i revidojnë çmimet e paraqitura, kështu që rangimi bëhet automatikisht me ndihmë të mjeteve elektronike;

12. **“Bartës i prokurimit”** është ofertuesi apo grup ofertuesish të cilët kanë lidhur marrëveshje për prokurim publik;

13. **“Operator ekonomik”** është çdo person fizik apo person juridik ose grup i subjekteve të tilla të cilët në treg ofrojnë mallra, shërbime ose punë;

14. **“Kandidat”** është operatori ekonomik që ka parashtruar fletëparaqitje për pjesëmarrje në procedurë të kufizuar, procedurë me negociatë apo dialog konkurrues;

15. **“Ofertues”** është operatori ekonomik që ka parashtruar ofertë në kuadër të procedurës së kufizuar, procedurës me negociatë apo dialog konkurrues;

16. **“Trup qendror për prokurime”** është organi kontraktues i cili kryen aktivitete të centralizuara prokurimi dhe aktivitete ndihmëse prokurimi;

17. **“Procedurë e kufizuar”** është procedura në të cilën çdo operator ekonomik mund të parashtrojë fletëparaqitje për pjesëmarrje, me ç'rast vetëm ata operatorë ekonomikë të cilët janë të ftuar prej organeve kontraktuese mund të parashtrojnë ofertë;

18. **“Procedurë me negociata pa shpallje të konkursit”** është procedura në të cilën organi kontraktues i konsulton kandidatët e zgjedhur dhe negacion për kushtet e marrëveshjes me një ose më tepër prej tyre;

19. **“Procedurë me negociata me shpallje të konkursit”** është procedura në të cilën secili operatorë ekonomik ka të drejtë të parashtrojë fletëparaqitje për pjesëmarrje dhe sipas së cilës organi kontraktues mban negociata me kandidatët e zgjedhur, me qëllim të zgjedhjes së ofertës më të volitshme;

20. **“Dialog konkurrues”** është procedura në të cilën secili operator ekonomik mund të parashtrojë fletëparaqitje për pjesëmarrje dhe sipas së cilës organi kontraktues mban dialog me kandidatët e zgjedhur, me qëllim të përcaktohen një ose më tepër zgjidhje përkatëse që do t'i plotësojnë kërkesat e tij dhe në bazë të të cilave kandidatët e zgjedhur do tëjenë të ftuar të parashtrojnë oferta;

21. **“Marrëveshje për nënrealizim”** është marrëveshja me interes financiar e lidhur në formë të shkruar ndërmjet ofertuesit të zgjedhur më të volitshëm në procedurë për prokurim publik dhe një ose më shumë operatorëve ekonomikë për qëllimet e realizimit të marrëveshjes, lëndë e së cilës janë punët, dorëzimi i mallrave apo sigurimi i shërbimeve;

22. **“Mjet elektronik”** është pajisja elektronike përpunimin dhe ruajtjen e të dhënavë (duke përfshirë edhe kompresionin digital), të cilat barten, dërgohen dhe pranohen me mjete kabllovike, të radios apo optike ose mjete tjera elektromagnetike;

23. **“Kohëzgjatja e plotë”** i përfshin të gjitha fazat e lëndës së prokurimit, siç janë hulumtimi dhe zhvillimi, zhvillimi industrial, prodhimtaria, rregullimi dhe mirëmbajtja, modernizimi, transporti, ndërtimtaria, arsimimi dhe trajnimi për përdorim, testimi, mënjanimi dhe shkatërrimi apo shpërbëja;

24. **“Hulumtimi dhe zhvillimi”** janë të gjitha aktivitetet të cilat i përfshijnë hulumtimin rrënjësor, hulumtimin e aplikuar dhe zhvillimin eksperimental që përfshin realizimin e modeleve teknologjike përkatësisht aparateve të cilat i paraqesin performansat e konceptit të ri apo teknologjisë në mëjdisin përkatëse ose reprezentativ;

25. **“Prokurime civile”** janë prokurimi i mallrave, punëve ose shërbimeve, duke i përfshirë edhe ato për qëllime logistike, të cilat janë lëndë e Ligjit për prokurime publike;

26. **“Ofertë e pranueshme”** është ofertë e parashtruar nga ofertuesi, që i plotëson kushtet për përcaktim të aftësisë, nevojat dhe kërkesat e organit kontraktues të paraqitura në specifikimet teknike dhe dokumentacionin tjeter të tenderit, që është me kohë, që nuk ka çmim jashtëzakonisht të ulët, e çmimi përfundimtar i së cilës nuk

i tejkalon mjetet e sigurara apo të cilat mund të sigurohen në mënyrë plotësuese nga organi kontraktues në pajtim me këtë ligj;

27. **“Ofertë joadekuate”** është oferta që nuk i përgjigjet nevojave dhe kërkesave të organit kontraktues të përcaktuara në dokumentacionin e tenderit pa ndryshime të konsiderueshme dhe

28. **“Nënrealizues”** është personi juridik apo fizik i cili për ofertuesin, me të cilin organi kontraktues ka lidhur marrëveshje për prokurim publik apo marrëveshje kornizë blen mallra, siguron shërbime ose kryen punë që janë drejtpërdrejt të lidhura me realizimin e marrëveshjes apo marrëveshjes kornizë.

Neni 3

Parime në të cilat bazohen prokurimet publike

(1) Rregullimi, zhvillimi i sistemit të prokurimeve publike dhe zbatimi i tij, bazohen në parimet e qarkullimit të lirë të mallrave, qarkullimit të lirë të shërbimeve si dhe parimet e ekonomizimit, efikasitetit, konkurrencës ndërmjet operatorëve ekonomikë, transparencës së prokurimeve dhe trajtimit të barabartë të operatorëve dhe proporcionalitetit.

(2) Organit kontraktues i zbaton prokurimet në mënyrë që do të sigurojë shfrytëzim ekonomik dhe efikas të mjetave publike si dhe realizim të suksesshëm të qëllimeve në punën e vet, në pajtim me dispozitat të cilat e rregullojnë shfrytëzimin e mjetave buxhetore dhe të tjera publike.

(3) Nëse lënda e prokurimit mundëson dhe nëse kjo kontribuon për zbatim më ekonomik dhe më të suksesshëm të prokurimit publik, organi kontraktues lëndën e prokurimit e formon në më shumë pjesë të veçanta. Gjatë kësaj duhet të sigurojë trajtim jodiskriminues, si dhe rritje të arritshmërisë së prokurimit te operatorët ekonomikë.

(4) Organit kontraktues në procedurë për prokurim publik nuk guxon ta kufizojë konkurrencën ndërmjet operatorëve ekonomikë. Gjatë zbatimit të prokurimeve publike, organi kontraktues është i obliguar t'i respektojë obligimet që rezultojnë nga dispozitat përmbytjen e konkurrencës dhe nuk guxon t'i kufizojë operatorët ekonomikë potencialë me zgjedhje të llojit të procedurës apo me zbatimin e saj në kundërshtim me këtë ligj.

(5) Organit kontraktues nuk guxon të kërkojë nga operatori ekonomik të angazhojë nënrealizues të caktuar për zbatim të marrëveshjes, as të kërkojë nga ofertuesi të kryejë aktivitete tjera, siç është eksporti i mallrave apo shërbimeve të caktuara. Me përashtim, atë mund ta bëjë në mënyrë dhe me kushte të përcaktuara me këtë ligj.

(6) Organit kontraktues siguron trajtim të barabartë të operatorëve ekonomikë në të gjitha fazat e procedurës për prokurim publik dhe në lidhje me të gjitha elementet e ofertës, duke e pasur parasysh njohjen dhe proporcionalitetin e ndërsjellë të kërkesave në lidhje me lëndën e prokurimit.

(7) Organit kontraktues i ndërmerr të gjitha veprimet e nevojshme për të shmangur rrëthanat që do të rezultojnë me diskriminim territorial, materiale apo personal të ofertuesve, diskriminim që rezulton nga klasifikimi i veprimitarisë të cilën e kryen ofertuesi apo çfarëdo lloj të diskriminimit.

(8) Procedura për prokurim publik zbatohet proporcionalisht në lëndën e prokurimit, veçanërisht në lidhje me zgjedhjen, përkufizimin dhe zbatimin e kushteve, kërkesave dhe kriterieve, që doemos duhet të lidhen logjikisht me lëndën e prokurimit.

Neni 4

Zbatimi

(1) Ky ligj zbatohet pér marrëveshje që ndahan në mbrojtje dhe siguri pér:

a) prokurim të pajisjes ushtarake, duke pérfsirë pjesë dhe sete pérbërëse të pajisjes;

b) prokurim të pajisjes së ndjeshme – pér siguri, duke pérfsirë pjesë, komponentë dhe/ose pjesë pérbërëse të pajisjes;

c) punë, mallra dhe shërbime drejtpërdrejt të lidhura me pajisjen nga pikat a) dhe b) të këtij paragrafi pér cilindro apo pér të gjitha elementet nga kohëzgjatja e vet;

ç) punë dhe shërbime ekskuluzivisht pér qëllime ushtarake apo punë dhe shërbime të ndjeshme – sigurie dhe d) shërbime apo punë pér qëllime të veçanta ushtarake.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut e përcakton listën e mallrave nga paragrafi (1) i këtij neni.

Neni 5

Marrëveshje të kombinuara

(1) Dispozitat e këtij ligji zbatohen pér marrëveshje të kombinuara lënda e së cilave është pérfsirë me këtë ligj.

(2) Nëse pjesët e ndryshme të marrëveshjes mund të ndahan objektivisht, organi kontraktuese mundet pér pjesë të veçanta të zbatojë procedura të veçanta ose procedurë të vetme.

(3) Nëse organi kontraktues vodos pér zbatim të procedurave të veçanta pér pjesët të veçanta, vendimi pér atë se cili ligj do të zbatohet pér këto procedurë të veçanta përcaktohet në bazë të karakteristikave të pjesës së veçantë.

(4) Nëse organi kontraktuese vodos të zbatojë procedurë të vetme, marrëveshja mund të ndahet me zbatimin e këtij ligji, me kusht që zbatimi i procedurës së vetme të jetë e arsyeshme pér shkaqe objektive, pér çfarë jepet arsyetim në vendimin pér prokurim publik.

(5) Vendimi nëse duhet të zbatohet procedurë e vetme apo më shumë procedura të veçanta nuk guxon të miratohet me qëllim të përjashtimit të zbatimit të këtij ligji apo të Ligjit pér prokurime publike.

Neni 6

Përjashtime nga zbatimi

Dispozitat e këtij ligji nuk zbatohen pér marrëveshje të rregulluara me:

a) rregulla të veçanta procedurale në pajtim me marrëveshje ndërkombëtare apo marrëveshje të lidhura ndërmjet Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe një apo më shumë vendeve;

b) rregulla të veçanta procedurale në pajtim me kontratë apo marrëveshje të lidhur ndërkombëtare në lidhje me stacionimin e forcave ushtarake dhe që ka të bëjë me subjekte afariste nga Republika e Maqedonisë së Veriut apo vende tjera ose

c) rregulla të veçanta procedurale të organizatës ndërkombëtare e cila prokuron pér nevoja personale.

Neni 7

Përjashtime të veçanta

Dispozitat e këtij ligji nuk zbatohen në rastet si në vijim:

a) pér marrëveshje pér të cilat zbatimi i rregullave të këtij ligji do ta obligonin Republikën e Maqedonisë së Veriut të dorëzojë informata zbulimin e të cilave e konsideron se është në kundërshtim me interesat themelore pér sigurinë e saj;

b) pér marrëveshje pér qëllime të aktiviteteve të zbulimit;

c) pér marrëveshje të ndara në suaza të programit pér bashkëpunim të bazuar në hulumtim dhe zhvillim, të zbatuar nga Republika e Maqedonisë së Veriut dhe vend tjetër me qëllim të zhvillimit të produktit të ri dhe ku është e mundur fazat e mëvonshme nga tërë cikli apo pjesë e ciklit jetësor të këtij produkti. Pas përfundimit të programit pér bashkëpunim, organi kontraktues do ta informojë Qeverinë e Republikës së Maqedonisë pér shpenzimet pér hulumtim dhe zhvillim në lidhje me shpenzimin e përgjithshëm të programit, marrëveshjen pér ndarje të shpenzimeve si dhe pjesën e dedikuar të prokurimeve sipas shteteve;

ç) pér marrëveshje të cilat ndahan në vend të tretë, duke pérfsirë edhe prokurime pér nevoja civile, kur forcat ushtarake janë në territor jashtë Republikës së Maqedonisë së Veriut, e ku nevojat operative imponojnë të lidhen me operatorë ekonomikë të themeluar në territorin ku kryhen operacionet;

d) pér marrëveshje pér prokurim të shërbimeve pér blerje apo huazim të tokës, ndërtesave ekzistuese apo pronës tjetër të patundshme dhe të drejtave që rezultojnë nga të njëjtitat;

dh) pér shërbime pér arbitrazh dhe pajtim;

e) pér shërbime financiare, me përjashtim të shërbimeve pér sigurim;

ë) pér marrëveshje pér punësim dhe

f) pér shërbime pér hulumtim dhe zhvillim, të ndryshme prej atyre te të cilat volitshmëritë kanë të bëjnë ekskuluzivisht me organin kontraktues pér realizim të tyre gjatë kryerjes së punëve të tyre, me kusht që shërbimi i siguruar të paguhet tërësisht nga organi kontraktues.

Neni 8

Marrëveshje pér prokurim nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut prej qeverive të shteteve të jashtme

(1) Dispozitat e këtij neni nuk zbatohen pér marrëveshje pér prokurim të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut me qeveri të shteteve të jashtme në lidhje me:

a) prokurim të pajisjes ushtarake apo pajisjes me karakter sigurie,

b) punë dhe shërbime drejtpërdrejt të lidhura me këtë pajisje ose

c) punë dhe shërbime konkretisht pér qëllime ushtarake, apo punë të karakterit të sigurisë dhe shërbime të karakterit të sigurisë.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut miraton plan vjetor pér prokurimet e përcaktuara në paragrafin (1) të këtij neni deri më 31 mars pér vitin rrjedhës.

(3) Marrëveshjet nga paragrafi (1) i këtij neni i lidh Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(4) Mënyrën e ndarjes së marrëveshjeve nga paragrafi (1) i këtij neni më afersisht e rregullon Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(5) Para lidhjes së marrëveshjes nga paragrafi (1) i këtij neni, Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut e informon Komisionin pér Mbrojtje dhe Siguri të Kuvendit të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 9

Operatorët ekonomikë

(1) Secili operator ekonomik ka të drejtë të marrë pjesë, në mënyrë të pavarur apo si anëtar i grupit të operatorëve ekonomikë, në procedurë për prokurim publik në pajtim me kushtet e këtij ligji.

(2) Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut (në tekstin e mëtejmë: Qeveria) përcakton listë indikative të organeve kontraktuese nga neni 2 pika 8. e këtij ligji.

Neni 10

Mbrojtja e informatave

(1) Kur marrëveshjet përfshijnë, kërkojnë dhe/ose përbajnjë informata të klasifikuara, organi kontraktues në dokumentacionin e tenderit i paraqet masat dhe kushtet e domosdoshme për garantim të mbrojtjes së informatave të atilla.

(2) Për këtë qëllim, organi kontraktues mund të kërkojë që oferta, mes tjerash, t'i përbajë elementet si në vijim:

a) deklaratë nga ofertuesi dhe nënrealizuesit të cilët janë identifikuar tanimë se në mënyrë adekuate do ta ruajnë fshehtësinë e të gjitha informatave të klasifikuara që i posodojnë apo për të cilat janë njoftuar gjatë kohëzgjatjes së marrëveshjes edhe pas ndërprerjes apo lidhjes të marrëveshjes;

b) informata të mjaftueshme për nënrealizuesit të cilët tanimë janë të identifikuar me qëllim që t'i mundësojnë organit kontraktues të konstatojë se secili prej tyre e posdon aftësinë e duhur për ruajtje adekuate të fshehtësisë së informatave të klasifikuara të cilat kanë qasje apo të cilat janë të nevojshme për realizimin e aktivitetave të tyre si nënrealizues dhe

c) deklaratë nga ofertuesi se do t'i sigurojë informatat nga pika b) të këtij paragrafi për çdo nënrealizues të ri para ndarjes së marrëveshjes për nënrealizim.

(3) Për të dhënët, informatat dhe dokumentet të cilat janë të klasifikuara me nivel përkatës klasifikimi në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat për mbrojtjen e informatave të klasifikuara.

Neni 11

Mënyra e komunikimit

(1) Çdo kërkesë, informatë, njoftim dhe dokumente tjera të parapara me këtë ligj dërgohen në formë të shkruar.

(2) Secili dokument evidentohet në momentin e dërgimit, përkatesisht në momentin e pranimit.

(3) Dokumentet dërgohen në ndonjë prej mënyrave në vijim:

a) nëpërmjet dhënësit të autorizuar të shërbimeve postare apo shërbimit përkatës të korrierit,

b) me faks ose

c) me shfrytëzim të mjeteve elektronike.

(4) Organit kontraktues në dokumentacionin e tenderit e përcakton mënyrën e komunikimit që do ta shfrytëzojë gjatë zbatimit të procedurës.

(5) Dokumentin që ka qenë i dërguar me faks, parashtruesi është i obliguar ta dorëzojë nëpërmjet dhënësit të autorizuar të shërbimeve postare apo shërbimi tjetër përkatëse të korrierit në afat prej tri ditësh nga dita e dërgimit të dokumentit.

(6) Mjetet që zbatohen për komunikim elektronik, si dhe karakteristikat e tyre teknike, nuk guxojnë të jenë diskriminuese dhe doemos duhet të jenë të arritshme për çdo operator ekonomik dhe të jenë kompatibile me teknologjietë informatike dhe të komunikimeve që janë në përdorim të përgjithshëm.

(7) Nëse dokumentet dorëzohen me përdorim të mjeteve elektronike, zbatohen dispozitat me të cilat rregullohet nënshkrimi elektronik.

(8) Në procedurat për prokurime publike në pajtim me këtë ligj shfrytëzohet nomenklatura e Listës së përbashkët të nocioneve për prokurime publike (në tekstin e mëtejmë: LPNPP).

Neni 12

Masa të përgjithshme për parandalimin e korrupsionit

(1) Organi kontraktues është i obliguar t'i ndërmarrë të gjitha masat e nevojshme në procesin e planifikimit, në procedurën e furnizimeve publike dhe gjatë zbatimit të marrëveshjes, me qëllim të zbulimit në kohë të korruptionit dhe evitim ose zvogëlimin e pasojave të dëmshme të korruptionit.

(2) Personi përgjegjës dhe personat tjerë udhëheqës te organi kontraktues janë të obliguar që personave që e zbatojnë procedurën të gjitha urdhrat dhe udhëzimet t'ua jatin në formë të shkruar ose me përdorimin e postës elektroneke.

(3) Personi që e zbaton procedurën është i obliguar që në formë të shkruar ta refuzojë zbatimin e urdhrit dhe udhëzimet nga personi përgjegjës ose personat tjerë udhëheqës te organi kontraktues, nëse i njëjtë është në kundërshtim me këtë ligj.

(4) Në rastet nga paragrafi (3) i këtij neni, personi që e zbaton procedurën nuk guxon të transferohet në vend tjetër të punës as t'i ndërpritet marrëdhënia e punës në periudhë prej dyshëdhjetë muajsh nga dita e refuzimit të zbatimit të urdhëresës, me kusht që t'i kryejë obligimet e punës në pajtim me ligjin.

Neni 13

Paraqitura e korrupsionit

(1) Personi që e zbaton procedurën ose cilido person tjetër i angazhuar te organi kontraktues, si dhe çdo person i interesuar që ka informata për korruptionin e kryer, është i obliguar që për këtë të informojë Komisionin Shtetëror për Pengimin e Korrupsionit ose Prokurorinë Publike të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(2) Personit nga paragrafi (1) i këtij neni nuk guxon t'i ndërpritet marrëdhënia e punës, përkatesisht nuk guxon të transferohet në vend tjetër të punës për shkak se ka paraqitur korrupcionit në furnizimet publike duke vepruar me vetëdije dhe me qëllim të mirë.

Neni 14

Ndalimi për angazhim te bartësi i prokurimit

(1) Personi nga organi kontraktues që ka marrë pjesë në procedura për prokurime publike nga sfera e mbrojtjes dhe sigurisë, ku vlera e përgjithshme e marrëveshjeve të ndara bartësit të caktuar të prokurimit në vitin e fundit para ndërprerjes së funksionit ose marrëdhënieve së punës është më e madhe se 5% nga vlera e përgjithshme e të gjitha marrëveshjeve të cilat organi kontraktues i ka lidhur në atë periudhë, ose persona të lidhur me të, nuk guxon që në afat prej dy vitesh nga ndërprerja e funksionit ose të marrëdhënieve së punës te organi kontraktues:

a) të themelojë marrëdhënie pune, të lidhë marrëveshje në veprë ose në cilëndo mënyrë tjetër të jetë i angazhuar te bartësi i prokurimeve ose te subjekte të lidhura me bartësin e prokurimit

b) direkt ose indirekt të pranojë kompensim në para ose të realizojë çfarëdo dobie tjetër nga bartësi i prokurimit ose subjektet e lidhura me të dhe/ose

с) тë fitojë pjesë ose aksione te bartësi i prokurimit ose te subjekti lidhur me bartësin e prokurimit.

(2) Në rast të cenimit të dispozitave nga paragrafi (1) i këtij neni, organi kontraktues për këtë e njofton Komisionin Shtetëror për Parandalimin e Korrupsionit dhe Prokurorinë Publike të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 15

Mbrojtja e integritetit të procedurës

Personat që marrin pjesë në përpilimin e dokumentacionit të tenderit nuk guxojnë të jenë ofertues ose anëtarë në grupin e ofertuesve në procedurën për prokurime publike.

Neni 16

Zbatimi i Ligjit për parandalimin e korruptionit dhe konfliktit të interesave

Për parandalimin e korruptionit dhe konfliktit të interesave në procedurat për prokurime publike në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e Ligjit për parandalimin e korruptionit dhe konfliktit të interesave.

Neni 17

Deklaratë për mosekzistimin e konfliktit të interesave

(1) Në procedurën për prokurim publik, kryetari, zëvendëskryetari, anëtarët dhe zëvendësanëtarët e Komisionit për Prokurime publike (në tekstin e mëtejme: komisioni), si dhe personi përgjegjës nënshkruanjë deklaratë për mosekzistimin e konfliktit të interesave që paraqet pjesë të dosjes së procedurës së zbatuar.

(2) Në rast të konfliktit të interesave te kryetari, zëvendësi i tij, anëtarët dhe zëvendësitet e tyre në komision, të njëjtë tërhiqen nga puna e komisionit, për çfarë e informojnë personin përgjegjës dhe zëvendësohen me persona tjera.

(3) Në rast të konfliktit të interesave te personi përgjegjës, e njëjtë me aktvendim të veçantë e autorizon personin tjetër nga radhët e funksionarëve ose nëpunësve udhëheqës të organi kontraktues, që t'i sjellë vendimet përkatëse dhe ta nënshkratë marrëveshjen, për çfarë e informon organin udhëheqës ose organin i cili është kompetent për kontrollin e punës së tij.

Neni 18

Llogaritja e vlerës së përcaktuar

(1) Përcaktimi i vlerës së marrëveshjes bëhet në mënyrë që merret parasysh shuma e përgjithshme e përcaktuar e shumës së shumës së përgjithshme që duhet të paguhet për realizimin e marrëveshjes përkatëse, pa përfshirë tatimin mbi vlerën e shtuar (në tekstin e mëtejme: TVSH), duke pasur parasysh çdo opzionin dhe çdo përtëritje eventuale të marrëveshjes, nëse ato mund të parashihen në momentin e kryerjes së vlerësimit. Kur organi kontraktues parashë shpërbllim ose pagesë për kandidatët ose ofertuesit, të njëjtat do t'i marrë parasysh gjatë përcaktimit të vlerës së marrëveshjes.

(2) Ky vlerësim duhet të jetë valid në momentin kur publikohet (dorëzohet) shpallja për ndarjen e marrëveshjes për prokurime publike ose në rast kur një shpallje e tillë nuk parashihet, në momentin kur organi kontraktues e fillon procedurën për ndarjen e marrëveshjes për prokurime publike.

(3) Asnjë projekt për punë ose për prokurim të propozuar të sasisë së caktuar të mallrave ose shërbimeve nuk guxon të ndahet në mënyrë në të cilën do të krijonin marrëveshje të njëjtë të veçanta ose të ndara në mënyrë jopërkatëse.

(4) Lidhur me marrëveshjet për prokurim publik të punëve, gjatë përcaktimit të vlerës do të merret parasysh edhe çmimi i punëve dhe vlera e përgjithshme e përcaktuar e mallrave të domosdoshme për realizimin e punëve dhe do t'i vihet në dispozicion bartësit të prokurimit nga ana e organeve kontraktuese.

(5) Kur puna e propozuar ose sigurimi i shërbimeve mund të rezultojë me ndarjen e njëkohshme të marrëveshjeve në formë të pjesëve të veçanta, duhet të mbahet llogari për vlerën e përgjithshme të përcaktuar të të gjitha pjesëve të tilla.

(6) Lidhur me marrëveshjet për prokurim publik të mallrave që kanë të bëjnë me qiramarrje, huazim ose blerje të mallrave me pagesë të prolonguar, vlera që merret si bazë për përcaktimin e vlerës së marrëveshjes është si në vijim:

a) në rast të marrëveshjeve në kohë të caktuar, nëse bëhet fjalë për kohëzgjatje më të shkurtër ose të barabartë me 12 muaj, vlera e përgjithshme e përcaktuar është për periudhën e kohëzgjatjes së marrëveshjes ose nëse kohëzgjatja e marrëveshjes është më e gjatë se 12 muaj, përcaktohet vlera e përgjithshme, duke e përfshirë vlerën e mbetur të përcaktuar për kohëzgjatjen e marrëveshjes ose

b) në rast të marrëveshjeve në kohë të pacaktuar ose kohëzgjatja e cilave nuk mund të definohet, vlera fitohet në mënyrë që vlera mujore shumëzohet me 48.

(7) Në rast të marrëveshjeve për prokurim publik të mallrave ose shërbimeve që nga natyra janë të rregullta ose dedikohen të përtëriten në periudhën e dhënë, përcaktimi i vlerës së marrëveshjes bazohet në një nga këto mënyra:

a) vlera e përgjithshme reale e marrëveshjeve të njëpasnjëshme nga lloji i njëjtë të ndara në 12 muajt paraprakë ose vitin financiar, e adaptuar, nëse është e mundur, ashtu që merren parasysh ndryshimet që do të ishin shkaktuar në sasi ose vlera gjatë dymbëdhjetë muajve sipas marrëveshjes fillestare ose

b) vlera e përgjithshme e përcaktuar në marrëveshjet e njëpasnjëshme të ndara gjatë 12 muajve pas dërgesës së parë ose gjatë vitit financiar nëse është më i gjatë se 12 muaj.

(8) Lidhur me marrëveshjet për prokurim publik të shërbimeve, vlera e cila duhet të merret si bazë për përcaktimin e vlerës së marrëveshjes është si vijon:

a) për shërbime:

- shërbime të sigurimit: premia për pagesë dhe forma tjera të shpërbllimit ose

- marrëveshje për zgjidhje ideore: kompensime, provizione dhe forma tjera të shpërbllimit;

b) për marrëveshje për prokurim publik të shërbimeve të cilat nuk e shënojnë çminin e plotë:

- në rast të marrëveshjeve në kohë të caktuar, nëse bëhet fjalë për kohëzgjatje më të shkurtër ose të barabartë me 48 muaj: vlera e përgjithshme për kohëzgjatjen e plotë të marrëveshjes ose

- në rast të marrëveshjeve në kohë të pacaktuar ose me kohëzgjatje më të gjatë se 48 muaj: vlera mujore shumëzohet me 48.

(9) Lidhur me marrëveshjet kornizë, vlera e përcaktuar e cila duhet të merret parasysh është vlera maksimale e përcaktuar, pa TVSH, në të gjitha marrëveshjet e parapara për tërë kohëzgjatjen e marrëveshjes.

Neni 19

Pragje të vlerësimit

(1) Ky ligj zbatohet për ndarjen e marrëveshjeve me vlerë të përcaktuar të barabartë ose më të madhe se:

a) 50.000 euro për marrëveshje për prokurime të mallrave dhe shërbimeve duke përfshirë edhe shërbime të veçanta dhe

b) 100.000 euro për marrëveshje për prokurime të punëve.

(2) Në vlerat nga paragrafi (1) të këtij neni nuk përfshihet TVSH-ja.

Neni 20

Organ kompetent

Byroja e Prokurimeve Publike, krahas kompetencave nga neni 45 të Ligjit për prokurime publike, i kryen këto punë:

a) e përcjell dhe analizon zbatimin e këtij ligji dhe inicon edhe përgatit propozime për ndryshime,

b) jep mendime lidhur me dispozitat dhe zbatimin e këtij ligji dhe

c) i përcjell, analizon dhe studion të drejtën dhe politikat e BE-së në sferën e prokurimeve publike në mbrojtje dhe siguri, si dhe tendencat, njohuritë dhe përvjetorit evropiane dhe ndërkontekstare në këtë sferë.

II. RREGULLA PËR ZBATIMIN E PROKURIMEVE PUBLIKE

Neni 21

Llojet e procedurave

Organi kontraktues e zbaton procedurën për prokurim publik në mënyrë dhe në kushte të përcaktuara në këtë ligj, me zbatimin e njërs nga këto procedura:

- a) Procedurën e kufizuar;
- b) Procedurën me negociata me publikimin e shpalljes;
- c) Procedurën me negociata pa publikimin e shpalljes dhe

ç) Dialogun konkurrues.

Neni 22

Procedura e kufizuar

(1) Procedura e kufizuar realizohet në dy fazë dhe mund të zbatohet për çdo lëndë të prokurimit, me ç'rast çdo operator i interesuar ekonomik mund të parashtron fletëparaqitje për pjesëmarrje, në bazë të shpalljes së publikuar për prokurim publik.

(2) Në shtojcë të fletëparaqitjes për pjesëmarrje dorëzohet edhe dokumentacioni për përcaktimin e aftësisë sipas kushteve nga dokumentacioni i tenderit përfundimtare.

(3) Pas përfundimit të fazës së parë, komisioni përgatit raport përvlerësimin e aftësisë të kandidatëve dhe listën e kandidatëve të kualifikuar.

(4) Në bazë të raportit të komisionit, organi kontraktues miraton vendim për kandidatët e zgjedhur te të cilët do të dorëzojë ftesë për parashtrimin e ofertave, me ç'rast ofertët në fazën e dyte mund të dorëzojnë vetëm kandidatët e zgjedhur.

(5) Organ i kontraktues mund ta kufizoje numrin e kandidatëve të aftë të cilët do të jenë të ftuar të dorëzojnë ofertë në fazën e dyte, në bazë të kritereve objektive dhe jodiskriminuese të përcaktuara në dokumentacionin e tenderit.

Neni 23

Procedura me negociata me publikimin e shpalljes

(1) Te procedura me negociata me publikimin e shpalljes organi kontraktues me më shumë kandidatë të zgjedhur të aftë negocion për kushtet e marrëveshjes.

(2) Çdo operator i interesuar ekonomik ka të drejtë të dorëzojë fletëparaqitje për pjesëmarrje në procedurë me negociata me publikimin paraprak të shpalljes.

(3) Para fillimit të negociatave organi kontraktues zgjedh numrën të caktuar të kandidatëve të cilët do të marrin pjesë në negociata vetëm në bazë të kritereve për përcaktimin e aftësisë.

(4) Pas vlerësimit të kryer të aftësisë, komisioni përgatit raport përvlerësimin e aftësimit të kandidatëve dhe listën e kandidatëve të kualifikuar.

(5) Në bazë të raportit të komisionit, organi kontraktues miraton vendim për kandidatët e zgjedhur te të cilët do të dorëzojë ftesë me shkrim për dorëzimin e ofertës fillestare.

(6) Organi kontraktues në shpallje për ndarjen e marrëveshjes për prokurim publik i shënon edhe kriteret për përcaktimin e aftësisë dhe rregullat që do të zbatohen, numrin minimal të kandidatëve që ka për qëllim t'i zgjedhë, dhe nëse është e nevojshme, numrin maksimal të kandidatëve.

(7) Numri minimal i kandidatëve i shënuar në shpallje për ndarjen e marrëveshjes përfundimtare nuk guxon të jetë më i vogël se tre.

(8) Organi kontraktues u qaset negociatave me secilin kandidat të zgjedhur veç e veç. Gjatë negociatave përcaktohen të gjitha aspektet teknike, financiare dhe juridike të marrëveshjes. Për çdo takim organi kontraktues mban procesverbal për çështje lëndë e negociatave dhe përtë cilat është arritur pajtim. Prosesverbalin e nënshkruan edhe kandidati i zgjedhur me të cilin mbahen negociatave.

(9) Çdo kandidat i zgjedhur në negociata e prezanton ofertën fillestare që do të paraqesë bazë fillestare të negociatave, sipas nevojave, qëllimeve dhe kufizimeve të organizit kontraktues sipas dokumentacionit përshtakuar.

(10) Gjatë negociatave, organi kontraktues siguron trajtim të barabartë të të gjithë kandidatëve të zgjedhur. Organi kontraktues nuk guxon të sigurojë informata në formë diskriminuese, që mund të shkaktojë përparsësi plotësuese përfundimtare.

(11) Organi kontraktues nuk guxon t'u zbulojë kandidatëve tjerë të zgjedhur zgjidhet e propozuara ose informata tjera sekrete që i ka dhënë kandidati gjatë negociatave, pa pëlqimin e tij.

(12) Organi kontraktues mundet në dokumentacionin e tenderit të parashikojë që procedura të zhvillohet në fazë të njëpasnjëshme me qëllim të zvogëlimit të numrit të ofertave fillestare përtë cilat duhet të negociohet. Zvogëlimi i numrit të ofertave fillestare bëhet në bazë të kritereve të përcaktuara paraprakisht përfundimtare.

(13) Organi kontraktues i mban negociatat derisa nuk e përcakton ofertën më të volitshme teknike dhe ekonomike në bazë të kritereve për ndarjen e marrëveshjes përfundimtare.

(14) Organi kontraktues kërkon nga kandidati i cili ka ofruar kushte më të volitshme gjatë negociatave ta konfirmojë rezultatin e negociatave me dorëzimin e ofertës përfundimtare.

(15) Ofertesi në ofertën përfundimtare nuk guxon t'i ndryshojë kushtet që janë kontraktuar gjatë negociatave.

Neni 24

Procedura me negociata pa publikimin e shpalljes

(1) Organi kontraktues mund tē realizojē procedurē me negociata pa publikimin e shpalljes paraprake pēr prokurim publik tē mallrave, sherbimeve dhe punēve nē kēto raste:

a) kur nuk dorēzohet asnjē ofertē ose asnjē oferte pērkatēse ose nuk dorēzohet asnjē fletēparaqtje pēr pjesemarrije ose asnjē fletēparaqtje pērkatēse pēr pjesemarrije nē procedure tē kufizuar, procedurē me negociata me publikim paraprak tē shpalljes ose dialogut konkurrues, me kusht qē kushtet fillestare tē dokumentacionit tē tenderit pēr procedurē tē kufizuar, procedurē me negociata me publikim paraprak tē shpalljes ose dialogut konkurrues tē mos ndryshohen dukshēm.

b) kur nē procedurē tē kufizuar tē zbatuar paraprakisht, procedurē me negociata me publikim paraprak tē shpalljes ose dialogut konkurrues tē gjitha ofertat e dorēzuara janē tē papranueshme, me kusht qē:

- kushtet fillestare tē dokumentacionit tē tenderit tē mos janē dukshēm tē ndryshuara dhe

- nē procedurēn me negociata t'i pērfshijē tēre ofertuesit pēr tē cilēt ka konstatuar se i plotēsojnē kriteret pēr pēraktimin e aftēsisē dhe tē cilēt kanē dorēzuar oferta qē janē nē pajtim me kushtet e procedurēs pēr prokurim publik.

c) kur afatet kohore pēr procedurēn e kufizuar ose pēr procedurēn me negociata me publikimin paraprak tē shpalljes, duke i pērfshirē edhe afatet e shkurtuara nuk janē tē mjaftueshme pēr shkak tē urgjencēs sē skajshme tē shkaktuar nga kriza, si p.sh. nē rastet nga nenit 61 paragrafi (2) pika ç) tē kētij ligji;

ç) kur pēr shkak tē urgjencēs sē skajshme tē shkaktuar nga ngjarjet e paparapara, organi kontraktues nuk mundet t'i respekojē afatet kohore tē pēraktuara pēr procedurēn e kufizuar ose pēr procedurēn me negociata me publikimin e shpalljes paraprakisht, duke i pērfshirē edhe afatet e shkurtuara. Rrethanat e marra parasysh pēr arsyetimin e urgjencēs sē skajshme nuk guxonjē nē asnjē rast t'i pērshkuhen organit kontraktues;

d) kur nga shkaqe tekniqe ose shkaqe tē lidhura me mbrojtjen e tē drejtave ekskluzive, marrēveshja mund t'i ndahet vetēm operatorit konkret ekonomik.

(2) Procedura me negociata pa publikim paraprakisht tē shpalljes mund tē pērdoret pēr prokurim publik tē sherbimeve dhe mallrave si vijon:

a) pēr sherbimet pēr hulumtim dhe zhvillim, pērveç ato nga neni 7 paragrafi (1) pika 3) tē kētij ligji dhe

b) pēr sherbime tē produvara vetēm pēr hulumtim dhe zhvillim, por jo pēr mallra nē prodhimtarinē serike me tē cilēn do tē eshtē realizuar pērfitimi ose kthimi i harxhimeve tē hulumtimit dhe zhvillimit.

(3) Procedura me negociata pa publikim tē shpalljes paraprakisht mund tē pērdoret pēr prokurim publik tē mallrave:

a) pēr dērgesa plotēsuese nga bartesi fillestari pēr prokurimt pēr shkak tē zēvendēsimit tē pjesērishēm tē mallrave ose instalimeve tē zakonshme ose zgjerimit tē mallrave ose instalimeve ekzistuese, me ç'rast ndryshimi i bartēsit tē prokurimt do ta obligonte organin kontraktues tē blejē material qē ka karakteristika mē tē ndryshme tekniqe qē do tē rezultonte me jokompatibilitet ose vēstirēsi tē pabarabarta tekniqe nē funksionim dhe

mirēmbajtje. Kohēzgjatja e marrēveshjeve tē tilla, si dhe kohēzgjatja e marrēveshjeve tē njēpasnjēshme, nuk guxon tē tejkalojē pesē vjet, pērpos nē raste tē jashtēzakonshme tē pēraktuara duke pasur parasysh kohēzgjatjen e sendeve, instalimeve ose sistemeve tē dērguara, si dhe problemet tekniqe qē mund tē shkaktohen me ndryshimin e bartēsit tē prokurimt;

b) pēr mallra qē kuotojnē dhe qē prokurohen nga bursa dhe

c) pēr prokurimin e mallrave me kushte tē veçanta tē volitshme ose nga ofertuesi i cili i mbyll aktivitetet e veta afariste ose nga drejtori i falimentimit ose likuiduesi me marrēveshje paraprake me kreditorēt ose procedure tē ngjashme sipas ligjeve ose dispozitave nacionale.

(4) Procedura me negociata pa publikim tē shpalljes paraprakisht mund tē pērdoret pēr prokurim publik tē punēve dhe sherbimeve si nē vijim:

a) pēr punē ose sherbime plotēsuese tē cilat nuk janē tē pērfshira nē marrēveshjen fillestare, e tē cilat pēr shkak tē rrethanave tē paparapara janē tē domosdoshme, me kusht qē marrēveshja t'i ndahet realizuesit tē punēve ose siguruesit tē sherbimeve kur:

- punēt ose sherbimet e tilla plotēsuese nuk mund tē janē tē ndara teknikisht ose ekonomikisht nga marrēveshja bazē pa probleme mē tē mēdha pēr organin kontraktues ose

- punēt ose sherbime tē tilla, edhe pse mund tē ndahan nga realizimi i marrēveshjes bazē, janē reptēsish tē domosdoshme pēr pērfundimini e tyre.

b) pēr punēt ose sherbime tē reja tē cilat pērbēhen nga pērsēritja e punēve ose sherbimeve tē ngjashme tē ndara bartēsit tē prokurimit tē cilat organi kontraktues ia ka ndarē marrēveshjen bazē, me kusht qē:

- punēt ose sherbimet e tilla tē janē nē pajtim me lēndēn e prokurimit pēr tē cilēn eshtē ndarē marrēveshje bazē,

- marrēveshja bazē pēr prokurim tē punēve ose sherbimeve eshtē ndarē me zbatimin e procedurēs sē kufizuar, procedurēs me negociata me publikim paraprak tē shpalljes ose dialogut konkurrues,

- nē shpallen pēr prokurim publik dhe nē dokumentacionin e tenderit ka qenē e cekur mundësia pēr zbatimin e kēsaj procedure,

- gjatē pēraktimit tē vlerēs sē llogaritur tē prokurimit eshtē marrē parasysh vlera e pēraktuar e punēve ose sherbimeve tē reja tē cilat do tē pērsēriten dhe

- kjo procedurē tē zbatohet nē afat prej pesē vitesh nga lidhja e marrēveshjes bazē, pērpos nē raste tē jashtēzakonshme tē cilat pēraktohen duke marrē parasysh kohēzgjatjen e sendeve, instalimeve dhe sistemeve tē dērguara, si dhe problemet tekniqe tē cilat mund tē shkaktohen me ndryshimin e bartēsit tē prokurimt, me ç'rast kēto raste tē jashtēzakonshme duhet tē arsyetohen me vendim pēr prokurim publik.

(5) Vlera e pērgjithshme e marrēveshjeve tē ndara pēr punēt plotēsuese ose sherbime nga paragrafi (4) pika a) tē kētij neni, nuk guxon tē tejkalojē 30% tē vlerēs sē marrēveshjes bazē.

(6) Procedura me negociata pa publikim paraprak tē shpalljes mund tē pērdoret pēr prokurim tē sherbimeve pēr transport ajror dhe detar pēr forcat e armatosura ose tē sigurisë qē janē sistemuar ose qē do tē sistemohen jashtē vendit, nē rast kur organi kontraktues sherbimet e tilla duhet t'i prokurojē nga operatorë ekonomikë qē e garantojnē rregullshmërinë e ofertave tē tyre pēr periudha tē tilla tē shkurtra, me ç'rast nuk mund tē respektohen afatet kohore pēr procedurēn e kufizuar ose procedurēn me negociata me publikim paraprak tē shpalljes, duke i pērfshirē edhe afatet e shkurtuara.

Neni 25

Dialogu konkurrues

(1) Organi kontraktues mund tē zbatojē dialog konkurrues pēr ndarjen e marrëveshjes pēr prokurim publik nēse:

- a) marrëveshja nē fjalē pēr prokurim publik eshtë veçanërisht e ndërlikuar dhe
- b) zbatimi i procedurës sē kufizuar ose procedurës me negociata me publikim paraprak tē shpalljes nuk do tē mundësojē ndarjen e marrëveshjes pēr prokurim publik.

(2) Marrëveshje veçanërisht e ndërlikuar pēr prokurim publik nē kuptimin e paragrafit (1) tē këtij neni, konsiderohet marrëveshja ku organi kontraktues objektivisht nuk ka mundësi qē:

- a) t'i definojē specifikat teknike dhe mjetet teknike tē cilat mund t'i përbushin nevojat e saj ose
- b) ta përcaktojē kornizën juridike ose financiare pēr zbatimin e marrëveshjes.

(3) Organi kontraktues nē shpallje i shënon nevojat dhe kërkesat, tē cilat mē hollësish tē definon nē dokumentacionin e tenderit.

(4) Organi kontraktues e fillon dialogun me kandidatët e zgjedhur nē tē cilin mund tē diskutohet pēr tē gjitha aspektet e marrëveshjes pēr përcaktimin dhe definimin e mënyrave mē përkatëse pēr përbushjen e nevojave tē tyre.

(5) Organi kontraktues siguron trajtim tē barabartë pēr tē gjithë pjesëmarrësit nē dialog dhe informatat nuk guxon t'i sigurojē nē mënyrë diskriminuese, pēr qfarë disa pjesëmarrës do tē kishin pëparësi nē report me tē tjerët.

(6) Organi kontraktues nuk guxon pa pëlqimin e kandidatit i cili merr pjesë nē dialog t'uza zbulojë zgjidhjet ose informatat tjera sekrete tē propozuara tē tij pjesëmarrësve tjerë. Ky pëlqim doemos duhet tē vlejë pēr informata tē cilat organi kontraktues ka pēr qëllim t'uza zbulojë kandidatëve tjerë.

(7) Organi kontraktues mund tē parashikojë qē procedura tē zhvillohet nē fazë tē njëpasnjëshme me qëllim tē zvogëlimi tē numrit tē zgjidhjeve tē mundshme, qē e thekson nē shpallje ose nē dokumentacionin e tenderit. Zvogëlimi i njëpasnjëshëm i zgjidhjeve bëhet me zbatimin e kritereve pēr zgjedhjen e ofertës mē tē volitshme, tē përcaktuara nē shpallje ose nē dokumentacionin e tenderit.

(8) Organi kontraktues e vazhdon dialogun derisa nuk gjen një ose mē shumë zgjidhje qē mund t'i plotësojnë nevojat e tij.

(9) Pasi qē ka konstatuar se dialogu ka përfunduar dhe pēr këtë i ka informuar kandidatët e zgjedhur, organi kontraktues i fton tē dorëzojnë ofertë përfundimtare nē bazë tē zgjedhjes ose zgjedhjeve tē zgjedhura gjatë dialogut.

(10) Oferta përfundimtare doemos duhet t'i përbajë tē gjitha elementet e nevojshme dhe tē domosdoshme pēr realizimin e marrëveshjes.

(11) Organi kontraktues duhet tē kërkojë nga ofertuesi qē ta sqarojë ofertën përfundimtare, dhe t'ia përshtatë kërkesave tē tij. Sqarimi i tillë, dhe përshtatja ose informatat plotësuese nuk guxojnë tē përfshijnë ndryshime tē elementeve bazë tē ofertës ose tē dokumentacionit tē tenderit.

(12) Organi kontraktues, me ofertuesin pēr tē cilin ka konstatuar se ka dorëzuar ofertë e cila paraqet raport mē tē mirë mes çmimit dhe kualitetit, mund tē negociojë pēr përcaktimin e obligimeve finale ose kushteve tjerë tē ofertës me finalizimin e kushteve tē marrëveshjes, me

kusht qē tē mos ndryshohen elementet bazë tē ofertës, duke i përfshirë edhe nevojat dhe kërkesat e dokumentacionit tē tenderit dhe tē mos shkelet konkurenca ose tē mos ketë efekt diskriminues.

(13) Nē procedurën me dialogun konkurrues marrëveshja ndahet vetëm sipas kriterit tē raportit mē tē mirë mes çmimit dhe kualitetit.

(14) Organi kontraktues nē dokumentacionin e tenderit mund ta përcaktojē shumën e shpërblimeve ose pagesave pēr pjesëmarrësit nē dialog.

Neni 26

Marrëveshja kornizë

(1) Marrëveshja kornizë lidhet nē bazë tē procedurës sē zbatuar paraprakisht, procedurës me negociata me publikimin paraprak tē shpalljes ose procedurës me negociata pa publikim paraprakisht tē shpalljes.

(2) Organi kontraktues nuk guxon ta përdorë marrëveshjen kornizë me qëllim tē pengimit, kufizimit ose çregullimit tē konkurrencës.

(3) Afati i vlefshmërisë sē marrëveshjes kornizë nuk guxon tē jetë mē i gjatë se shtatë vjet, përpos nē raste jashtëzakonisht tē arsyeshme tē përcaktuara duke pasur parasysh kohëzgjatjen e pritur tē sendeve, instalimeve ose sistemeve tē dërguara, si dhe vështirësi teknike qē mund tē shkaktohen me ndërrimin e bartësit tē prokurimit. Nē rast tē këtillë, organi kontraktues jep arsyetim përkatës nē njoftimin pēr marrëveshje tē lidhur.

(4) Marrëveshjet e veçanta pēr prokurim publik ndahan nē bazë tē marrëveshjes kornizë nē mënyrën e përcaktuar nē paragrafët (6) dhe (8) tē këtij neni, nga ana e organizit kontraktues tē operatorëve ekonomikë qē janë palë e marrëveshjes kornizë.

(5) Gjatë ndarjes sē marrëveshjeve tē veçanta nuk guxon tē ndryshohen kushtet bazë tē përcaktuara nē marrëveshjen kornizë.

(6) Kur marrëveshja kornizë eshtë e lidhur me një operatorë ekonomik, marrëveshjet e veçanta ndahan nē pajtim me kushtet e përcaktuara me marrëveshjen kornizë. Nē këtë rast, organi kontraktues mundet nē formë tē shkruar tē konsultohen me operatorin ekonomik qē eshtë palë e marrëveshjes kornizë, duke kërkuar nga ai nēse eshtë e nevojshme ta plotësojë ofertën e vet.

(7) Nëse organi kontraktues lidh marrëveshje kornizë me mē shumë operatorë ekonomikë, numri i tyre duhet tē jetë sē paku tre, me kusht qē tē ketë numër tē mjaftueshmë tē operatorëve ekonomikë tē cilët i plotësojnë kriteret pēr aftësi ose kanë oferta tē pranueshme qē i plotësojnë kriteret pēr zgjedhje tē ofertës mē tē volitshme.

(8) Marrëveshjet e veçanta nē bazë tē marrëveshjes kornizë tē lidhur me mē shumë operatorë ekonomikë mund tē ndahan nē njëren nga këto mënya:

a) pa grumbullimin e sërishtëm tē ofertave, nëse marrëveshja i përcakton tërë kushtet pēr prokurimin e mallrave, sigurimin e kushteve ose realizimin e punëve ose

b) me grumbullimin e sërishtëm tē ofertave mes operatorëve ekonomikë palë nē marrëveshjen kornizë, nëse nē marrëveshjen kornizë nuk përcaktohen tē gjitha kushtet pēr prokurimin e mallrave, sigurimin e kushteve ose realizimin e punëve dhe nëse eshtë e nevojshme, me formulimin e kushteve mē precize, nē pajtim me procedurën si vijon:

- pér çdo marrëveshje të veçantë që duhet të ndahet, organi kontraktues te të gjithë operatorët ekonomikë dorëzon kërkesë në formë të shkruar;

- organi kontraktues përcakton afat adekuat pér dorëzimin e ofertave, duke mbajtur llogari pér ndërlikimin e lëndës së prokurimit dhe kohën e nevojshme që të përgatiten dhe të dorëzohen ofertat;

- ofertat dorëzohen në formë të shkruar dhe përbajtja e tyre mbetet sekrete derisa organi kontraktues nuk i informon ofertuesit pér zgjidhjen e kryer dhe

- organi kontraktues ia ndan çdo marrëveshje pér prokurim publik operatorit ekonomik që e ka dorëzuar ofertën më të mirë në bazë të kritereve pér zgjidhjen e ofertës më të mirë në marrëveshjen kornizë.

Neni 27

Ankandi elektronik

(1) Organin kontraktues mund të shfrytëzojë ankand elektronik në të cilin do të marrë çmime të reja të korriguara te poshtë, përkatesisht vlera të reja pér elemente të caktuara të ofertave, me ç'rast ankandi strukturohet si proces përsëritës elektronik, i cili vijon pas evaluimit të plotë filletar të ofertave dhe mundëson rangim të ofertave me metoda pér evaluim automatik.

(2) Ankandi elektronik mund të përdoret vetëm nëse specifikimet teknike janë saktësisht të definuara te procedura e kufizuar, procedura me negociata me publikimin e shpalljes, dialogut konkurrues, si dhe gjatë grumbullimit të sérishëm të ofertave te marrëveshja kornizë me më shumë operatorë ekonomikë.

(3) Ankandi elektronik nuk përdoret te prokurimet publike të shërbimeve ose punëve të caktuara lëndë e të cilave janë shërbimet intelektuale të cilat nuk mund të rangohen me metodat pér evaluim automatik.

(4) Lëndë e ankandit elektronik mund të jetë:

a) vetëm çmimi, kur kriteri pér zgjidhjen e ofertuesit më të volitshëm eshtë vetëm çmimi më i ulët ose

b) çmimi dhe/ose vlerat e reja të pjesës së ofertës që eshtë lëndë e ankandit elektronik të cekur në dokumentacionin e tenderit, nëse kriter pér zgjidhjen e ofertuesit më të volitshëm eshtë rapporti më i mirë mes çmimit dhe kualitetit ose çmimi më i ulët me shfrytëzim të qasjes së shpagueshmërisë.

(5) Organin kontraktues i cili do të vendosë të zbatojë ankand elektronik këtë e shënon në:

a) shpalljen e prokurimit publik ose

b) ftesën pér dorëzimin e ofertave, nëse shfrytëzohet shpallje pér vendosjen e sistemit kualifikues.

(6) Nëse shfrytëzohet ankandi elektronik, dokumentacioni i tenderit në veçanti i përban këto informata:

a) pjesën e ofertës e cila do të jetë lëndë e ankandit elektronik, me kusht që i njëjtë të mund të përcaktohet dhe shprehet në numra ose përqindje,

b) kufizimet e vlerës deri te të cilat mund të përmirësohet pjesa nga pikës a) të këtij paragrafi, në pajtim me specifikimet teknike të lëndës së prokurimit,

c) informatat që do të jetë të arritshme pér ofertuesit gjatë ankandit elektronik dhe kur do të jenë të arritshme këto informata,

ç) informatat përkatese pér zbatimin e ankandit elektronik dhe

d) kushtet në të cilat ofertuesit do të mund të licitojnë, e në veçanti dallimet e lejuara minimale në procesin e licitimit negativ.

(7) Para se të fillojë ankandi elektronik, organi kontraktues bën evaluimin e plotë të aftësisë dhe të ofertave filletare të ofertuesve në pajtim me kushtet dhe kriteret e dokumentacionit të tenderit.

(8) Organin kontraktues i fton njëkohësisht, në formë elektronike të gjithë ofertuesit që kanë dorëzuar oferta të pranueshme, të dorëzojnë çmime të reja ose vlera të reja përsëri përfunduar.

(9) Në ftesë shënohen data dhe koha e fillimit të ankandit, mënyra e zbatimit të ankandit, si dhe tërë informata e nevojshme pér lidhje me mjetet elektronike që përdoren.

(10) Nëse kriter pér zgjidhjen e ofertuesit më të volitshëm eshtë rapporti më i mirë mes çmimit dhe kualitetit ose shpenzimi më i ulët në bazë të qasjes së shpagimit, në thirrje theksoshet rezultati nga evaluimi i plotë i ofertës përkatese filletare të ofertuesit te i cili dërgohet thirrja, si dhe formula matematikore që do të përdoret gjatë ankandit negativ që të përcaktohen ndryshimet automatike të listës në bazë të çmimeve dhe vlerave të reja të ofruara.

(11) Në çdo fazë të ankandit të gjithë ofertuesit kanë qasje deri te të gjitha informata që do t'u mundësojnë në çdo kohë ta përcaktojnë rangun e tyre. Nëse kjo eshtë cekur paraprakisht në thirrje, ofertuesit mund të marrin edhe informata tjera lidhur me çmimet ose vlerat e ofruara të ofertuesve tjerë. Mund të publikohet edhe numri i pjesëmarrësve në çdo fazë të ankandit, por në asnjë fazë të ankandit elektronik nuk do të zbulohet identiteti i ofertuesve.

(12) Ankandi elektronik mbylljet në një ose më shumë mënyra si në vijim:

a) në kohë të përcaktuar paraprakisht pér të cilën ofertuesit kanë qenë të informuar në thirrjen nga paragrafi (9) të këtij nenit,

b) kur numri i fazave të përcaktuara në thirrjen nga paragrafi (9) të këtij nenit eshtë plotësuar, me ç'rast thirrja, gjithashtu, përban kornizë kohore pér çdo fazë ose

c) kur do të ndërpritet marrja e çmimeve të reja ose vlerave të reja që i përbushin kërkosat lidhur me dallimet minimale me ç'rast organin kontraktues në thirrje e shënon kohën që do të jetë e lejuar ta kalojë pas marrjes së ofertës së fundit, e para shpalljes së ankandit elektronik.

(13) Nëse organi kontraktues ka pér qëllim ta mbylli ankandin në kombinim të paragrafit (12) pika b) dhe c) të këtij nenit, në thirrje pér pjesëmarrje në ankand shënohet radhitja kohore pér çdo fazë të ankandit.

(14) Organin kontraktues e ndan marrëveshjen pér prokurim publik në bazë të rezultateve të marra pas shpalljes së ankandit elektronik dhe të kritereve pér zgjidhjen e ofertës më të volitshme.

(15) Nëse pas evaluimit filletar në procedurën pér prokurim publik mbetet vetëm një ofertë e pranueshme, ankandi elektronik nuk do të realizohet.

Neni 28

Aktivitete të centralizuara prokuruese dhe trupi qendror pér prokurime

(1) Organin kontraktues mund të prokurojë mallra ose shërbime nga trupi qendror pér prokurime.

(2) Organin kontraktues mund të prokurojë mallra, shërbime ose punë në bazë të marrëveshjes së lidhur nga trupi qendror pér prokurime, në bazë të marrëveshjes kornizë të lidhur nga ana e trupit qendror pér prokurime.

(3) Llogaritet se organi kontraktues ka zbatuar procedurë përkatese pér prokurim publik nëse ka prokuruar mallra, shërbime ose punë në pajtim me marrëveshjen e lidhur të trupit qendror pér prokurime.

(4) organi kontraktues i cili prokuron mallra, shërbime ose punë në pajtim me paragrafin (2) të këtij nenit eshtë përgjegjës për plotësimin e obligimeve që dalin nga ky ligj për ato pjesë të procedurës që vet i zbaton, e në veçanti për:

a) grumbullimin e sërishtëm të ofertave në bazë të marrëveshjes kornizë të lidhur nga ana e trupit qendror për prokurime dhe

b) përcaktimin në pajtim me nenin 26 paragrafi (8) pika a) dhe b) të këtij ligji, se cilit operator ekonomik që eshtë pale në marrëveshjen kornizë do t'i ndahet marrëveshja për prokurim publik.

(5) Organit kontraktues mund të përdorë shërbime për sigurimin e aktiviteteve të centralizuara, dhe ndihmëse prokuruese nga trupi qendror për prokurime, pa përdorimin e procedurave të përcaktuara në këtë ligj.

Neni 29

Llojet e shpalljeve dhe njoftimeve

(1) Shpallje dhe njoftime janë:

a) njoftimi paraprak informativ për prokurime nga sfera e mbrojtjes dhe sigurisë;

b) shpallja për prokurim publik nga sfera e mbrojtjes dhe sigurisë;

c) njoftimi për transparencë paraprake vullnetare;

ç) njoftimi për marrëveshjen e lidhur;

d) njoftimi për ndryshim të shpalljes;

dh) l) njoftimi për anulimin e procedurës dhe

e) njoftimi për prokurime për nënrealizues.

(2) Formën dhe përbajtjen e shpalljeve dhe njoftimeve nga paragrafi (1) të këtij nenit i përcakton ministri i Financave.

Neni 30

Mënyra e publikimit

(1) Shpalljet dhe njoftimet nga nenit 29 i këtij ligji publikohen në Sistemin Elektronik për Prokurime Publike (në tekstin në vijim: SEPP) të njëjtën ditë kur janë dorëzuar për publikim.

(2) Organit kontraktues e publikon shpalljen për prokurim publik dhe në Gazetën Zyrtare të BE-së nëse vlera e përcaktuar e prokurimit eshtë e barabartë ose më e lartë se 400.000 euro në kundërvlerë me denarë për mallra dhe shërbime dhe 5.000.000 euro në kundërvlerë me denarë, në afat prej tri ditësh pune nga dita e publikimit të shpalljes në SEPP.

(3) Procedura për prokurim publik fillon me publikimin e shpalljes, respektivisht me dërgimin e ftesës për dorëzimin e ofertës te procedura për negociata pa publikimin e shpalljes.

Neni 31

Afate për parashtrimin e fletëparaqitjeve për pjesëmarrje dhe për parashtrimin e ofertave

(1) Gjatë përcaktimit të afateve për dorëzimin e fletëparaqitjeve për pjesëmarrje dhe ofertave, organi kontraktues e merr parasysh kompleksitetin e marrëveshjes dhe kohën e nevojshme për përpilimin e fletëparaqitjeve për pjesëmarrje dhe ofertave, duke i respektuar afatet minimale të përcaktuara me këtë nen.

(2) Në procedurën e kufizuar, procedura me negociata me publikimin paraprak të shpalljes dhe dialogut konkurrues, afati minimal për dorëzimin e fletëparaqitjeve për pjesëmarrje eshtë 30 ditë nga dita e publikimit të shpalljes për prokurim publik.

(3) Me përashtim të paragrafit (2) të këtij nenit, në procedurën e kufizuar, procedurën me negociata me publikimin paraprak të shpalljes dhe dialog konkurrues me vlerë të përcaktuar nën 200.000 euro në kundërvlerë me denarë për mallra dhe shërbime dhe nën 1.000.000 euro në kundërvlerë me denarë për punë, afati minimal për dorëzimin e fletëparaqitjeve për pjesëmarrje eshtë 15 ditë nga dita e publikimit të shpalljes për prokurim publik.

(4) Në procedurën e kufizuar, afati minimal për pranim të ofertave eshtë 40 ditë nga dita e dërgimit të ftesës për dorëzimin e ofertave.

(5) Me përashtim të paragrafit (4) të këtij nenit, në procedurën e kufizuar, me vlerë të përcaktuar nën 200.000 euro në kundërvlerë me denarë për mallra dhe shërbime dhe nën 1.000.000 euro në kundërvlerë me denarë për punë, afati minimal për pranimin e ofertave eshtë 20 ditë nga dita e dërgimit të ftesës për dorëzimin e ofertave.

(6) Kur organit kontraktues ka publikuar njoftim paraprak informativ, afati minimal për dorëzimin e ofertave nga paragrafi (4) të këtij nenit mund të shkurohet në 36 ditë, por në asnjë rast nuk mund të jetë më i vogël se 22 ditë duke llogaritur datën e dërgimit të ftesës për dorëzimin e ofertave, nëse:

a) në njoftimin paraprak informativ janë shënuar të gjitha informacionet të cilat i përmban shpallja për prokurim publik, që kanë qenë të njoitura për momentin e publikimit dhe

b) njoftimi paraprak informativ eshtë publikuar së paku 35 ditë, e më së shumti 12 muaj para datës së publikimit të shpalljes për prokurim publik.

(7) Kur shpalljet publikohen në mënyrë elektronike, afati për pranimin e fletëparaqitjeve për pjesëmarrje mund të shkurohet për shtatë ditë.

(8) Afati për pranimin e ofertave nga paragrafi (4) të këtij nenit, mund të shkurohet për pesë ditë, nëse organi kontraktues e publikon të gjithë dokumentacionin e tenderit me përdorimin e mjeteve elektronike, me qasje të drejtpërdrejtë pa kufizime për të gjithë kandidatët e zgjedhur, me ç'rast në ftesën për parashtrimin e ofertave eshtë shënuar adresa e internetit në të cilën eshtë i kapshëm dokumentacioni i tenderit.

(9) Organit kontraktues mund ta vazhdojë afatin për parashtrimin e ofertave në rastin kur ofertat nuk mund të përpilohen pa vizitë të lokacionit, si dhe në rastin kur organi kontraktues nuk ka mundësi ta paraqesë dokumentacionin e tenderit ose përgjigjen e kërkesave të parashtruara për sqarime në afate kohore të përcaktuara me këtë ligj, edhe pse të njëjtë janë kërkuar me kohë. Në këtë rast, organi kontraktues e vazhdon afatin për parashtrimin e ofertave për periudhë kohore e cila u mundëson të gjithë ofertuesve të marrin informacione të plota dhe relevante për përpilimin e ofertës, për çfarë me shkrim do të njoftohen nga organi kontraktues.

(10) Nëse në procedurën e kufizuar ose në procedurën me negociata me shpallje të publikuar paraprakisht, për shkak të urgjencës nuk mund të respektohet afati për pranim të fletëparaqitjeve ose ofertave, organi kontraktues mund të përcaktojë afat më të shkurtër për pranim të fletëparaqitjeve ose ofertave, por:

a) afati përfundimtar për pranimin e fletëparaqitjeve nuk duhet të jetë më i shkurtër se dhjetë ditë nga dita e dërgimit në shpallje për prokurim publik dhe

b) afati përfundimtar për pranim të ofertave nuk guxon të jetë më i shkurtër se dhjetë ditë nga dita e ftesës për parashtrimin e ofertave.

(11) Në procedurën me negociata me dhe pa publikim paraprak të shpalljes dhe dialog konkurrues, organi kontraktues përcakton afat adekuat për dorëzimin e ofertave fillestare, të gjitha ofertave të njëpasnjëshme dhe të ofertës përfundimtare.

Neni 32

Ftesa pér parashtrimin e ofertave, pér negociata ose pér pjesëmarrje nē dialog

(1) Nē procedurën e kufizuar, procedurën me ndérmjetësim me dhe pa publikim paraprak tē shpalljes dhe dialogut konkurrues, organi kontraktues nē formë të shkruar i fton kandidatët e zgjedhur t'i paraqesin ofertat e tyre, tē negociojnë ose nē rast tē dialogut konkurrues, tē marrin pjesë nē dialog.

(2) Ftesa pér parashtrimin e ofertës nē procedurë tē kufizuar, ose pér pjesëmarrje nē fazë tē dialogut, ose pér parashtrimin e ofertës fillestare, nē veçanti përbman:

- a) numrin referues tē konkursit,
- b) afatin përfundimtar pér parashtrimin e ofertave, ose datën dhe vendin e mbajtjes së dialogut, ose afatin përfundimtar pēr paraqitjen e ofertave fillestare,
- c) adresën nē tē cilën parashtrohen ofertat,
- d) datën dhe vendin e hapjes së ofertave,
- d) datën dhe vendin e mbajtjes së negociatave nē rast tē procedurës me negociata dhe
- dh) nēse është e nevojshme, dokumente plotësuese tē cilat operatorët ekonomikë duhet t'i parashtrojnë me qëllim që t'i konfirmojnë deklaratat ose t'i plotësojnë dokumentet e parashtruara nē fazë tē parë me tē cilat e dëshmojnë aftësinë e tyre.

(3) Organii kontraktues e dërgon ofertën pér parashtrimin e ofertave nē fazë tē dytë nga procedura e kufizuar, ose pér pjesëmarrje nē fazë tē dialogut, ose pér parashtrimin e ofertës fillestare së bashku me dokumentacionin e tenderit e cila nē rast tē procedurës me negociata dhe dialogut konkurrues përbman dhe dokumentacion përshkrues.

(4) Nëse dokumentacioni i tenderit është i qasshëm nëpërmjet përdorimit të mjeteve elektronike, nē ftesën pér parashtrimin e ofertave shënohet edhe mënyra e qasjes së dokumentacionit.

(5) Dokumentacioni përshkrues, i cili është pjesë e dokumentacionit tē tenderit, përbman përshkrim tē nevojave, qëllimeve dhe kufizimeve tē organit kontraktues, nē bazë tē tē cilit fillohet me dialogun konkurrues ose procedurën me negociata me publikim paraprak tē shpalljes.

(6) Te dialogu konkurrues ftesa pér parashtrimin e ofertave nē veçanti përbman:

- a) numrin referues tē konkursit,
- b) afatin përfundimtar pér parashtrimin e ofertave,
- c) adresën nē tē cilën parashtrohen ofertat dhe
- ç) datën dhe vendin e hapjes së ofertave.

Neni 33

Njoftimi paraprak informativ pér prokurim nga fusha e mbrojtjes dhe sigurisë

Organii kontraktues mund tē publikojë njoftim paraprak informativ pér prokurimet nga fusha e mbrojtjes dhe sigurisë me tē cilin do tē njoftojë publikun pér qëllimin që tē kryejë prokurim publik nē periudhë tē caktuar tē ardhshme.

Neni 34

Njoftimi pér transparencë paraprake vullnetare

(1) Organii kontraktues mund tē publikojë njoftim pér transparencë paraprake vullnetare kur ndan marrëveshje pér prokurim publik nē procedurë me negociata pa publikim tē shpalljes.

(2) Njoftimi nga paragrafi (1) i këtij nenii, publikohet nē ditën e njëjtë kur organi kontraktues ofertuesve ua dorëzon vendimin pér zgjedhje.

Neni 35

Njoftimi pér ndryshimin e shpalljes nē procedurë

Organii kontraktues publikon njoftim pér ndryshimin e shpalljes gjatë procedurës nē rastin kur kryen ndryshimin ose plotësimin e shpalljes pér prokurim publik.

Neni 36

Njoftimi pér marrëveshje tē lidhur

(1) Organii kontraktues detyrimisht publikon njoftim pér lidhjen e marrëveshjes nē SEPP nē afat prej dhjetë ditësh pas lidhjes së marrëveshjes nē procedurë tē kufizuar, procedurë me negociata me ose pa publikim tē shpalljes, ose dialog konkurrues.

(2) Nē rastin e marrëveshjes kornizë, njoftimi pér marrëveshjen e lidhur pér marrëveshje individuale publikohet nē mënyrë përmbledhëse pér tē gjitha marrëveshjet individuale tē lidhura gjatë tre muajve tē fundit nē bazë tē marrëveshjes kornizë, nē afat prej dhjetë ditësh pas kalimit tē çdo tremujori.

Neni 37

Shpallja pér prokurim publik nga sfera e mbrojtjes dhe sigurisë

Shpallja pér prokurim publik përdoret si mjet pér publikimin e procedurës pér prokurim publik, përvëç procedurës me negociata pa publikim tē shpalljes.

Neni 38

Planifikimi

(1) Nē bazë tē burimeve tē planifikuara pér financim, organii kontraktues miraton plan pér nevojat e tij tē përgjithshme pér prokurime gjatë vitit rrjedhës sipas llojeve të mallrave, shërbimeve dhe punëve sipas LPEPP me tē cilin përcaktohet lënda e prokurimit, fillimi i pritshëm i procedurës, vlera e përcaktuar e marrëveshjes dhe lloji i procedurës pér prokurim publik.

(2) Planin nga paragrafi (1) tē këtij nenii, organii kontraktues e miraton deri nē fund tē janarit pér vitin rrjedhës.

(3) Nevojat e përgjithshme pér prokurime i përfshijenë edhe nevojat që realizohen si prokurim grupor ose nëpërmjet trupit qendror pér prokurime, si dhe prokurimet e shërbimeve tē veçanta.

(4) Sipas nevojës, organii kontraktues gjatë vitit mund ta ndryshojet dhe/ose plotësojë planin nga paragrafi (1) tē këtij nenii nē pajtim me mjetet e planifikuara ose tē siguruar.

Neni 39

Vendimi pér prokurim publik

(1) Pér nevojën e prokurimit publik vendos organii kontraktues.

(2) Me vendimin pér prokurim publik përcaktohet lënda e prokurimit, shuma dhe burimi i mjeteve tē nevojshme pér realizimin e marrëveshjes, mënyra dhe procedura pér prokurim publik dhe caktohet përbërja e komisionit, si dhe angazhimi i personave tē jashtëm profesional, nëse është e nevojshme.

(3) Në vendimin për prokurim publik, shënohen edhe shkaqet dhe arsyetimi për shfrytëzimin e procedurave me negociata pa publikim të shpallje ose dialogut konkurrues nëse organi kontraktues zbaton procedurë me negociata pa publikim të shpallje ose dialogut konkurrues ose shkaqe urgjente për zvogëlimin e afateve të përcaktuara me këtë ligj.

(4) Nëse gjatë procedurës për prokurim publik, oferta më e volitshme është me çmim më të lartë nga shuma e mjeteve të përcaktuara në vendimin për prokurim publik, organi kontraktues mund ta ndryshojë vendimin dhe sigurojë mjete shtesë të nevojshme për realizimin e marrëveshjes, me kusht që çmimi i ofruar të mos jetë më i pavolitshëm nga çmimet reale të tregut dhe të mos e tejkalojë pragun e përcaktuar të vlerës për llojin e procedurës në pajtim me këtë ligj.

Neni 40

Kompetencat dhe përbërja e Komisionit për Prokurim Publik

(1) Komisioni për Prokurim Publik (në tekstin e mëtejmë: Komisioni) në mënyrë autonome dhe të pavarur e zbaton procedurën për prokurim publik në pajtim me këtë ligj.

(2) Komisioni, varësisht nga procedura për ndarje të marrëveshjes për prokurim publik, i kryen punët në vijim:

a) merr pjesë në përpunimin e dokumentacionit të tenderit,

b) përgjigjet në pyetje dhe kërkesa për sqaram të dokumentacionit të tenderit,

c) i hap ofertat apo fletëparaqitjet për pjesëmarrje,

ç) e përcakton aftësinë e operatorëve ekonomikë,

d) i përcakton kandidatët e zgjedhur,

dh) i kontrollon ofertat teknike të parashtruara nga ofertuesit në lidhje me kushtet dhe kërkesat nga specifikimet teknike apo nga dokumentacioni përshkruar,

e) i kontrollon ofertat financiare të parashtruara nga ofertuesit në lidhje me çmimin dhe kushtet përkatëse financiare dhe të tjera të përcaktuara në dokumentacionin e tenderit,

ë) përcakton fletëparaqitje të papranueshme për pjesëmarrje ose oferta, si dhe shkaqet për të cilat ato fletëparaqitje për pjesëmarrje apo oferta konsiderohen të papranueshme,

f) propozon ofertë më të volitshme apo anulim të procedurës,

g) përgatit raport për procedurën e zbatuar,

gj) i njofton pjesëmarrësit në procedurën për rezultatin nga procedura përkatëse

h) merr pjesë në përpilim të përgjigjes për ankesë dhe

i) punë të tjera në pajtim me këtë ligj.

(3) Komisioni është i obliguar të veprojë në pajtim me Kodin e sjelljes gjatë zbatimit të prokurimeve publike.

(4) Komisioni përbëhet prej numrit tek të anëtarëve, e mund të ketë edhe zëvendës të tyre.

Neni 41

Dokumentacioni i tenderit

(1) Organin kontraktues në dokumentacionin e tenderit i paraqet kërkesat, kushtet, kriteret dhe informata tjera të domosdoshme, me qëllim që t'i sigurojë operatorit ekonomik, informata të plota, të sakta dhe precise në lidhje me mënyrën e zbatimit të procedurës për prokurim publik.

(2) Dokumentacioni tenderit, varësisht nga lloji i procedurës, veçanërisht përmban:

- a) informata në lidhje me organin kontraktues,
- b) të dhëna për lëndën e prokurimit,
- c) udhëzime në lidhje me afatet ligjore dhe kushtet e domosdoshme për pjesëmarrje në procedurë,
- ç) informata në lidhje me kriteret për vërtetim të aftësise së ofertuesve apo kandidatëve dhe dokumentacionin me të cilin vërtetohet plotësimi i kritereve për aftësi,

d) informata në lidhje me kriteret për zgjedhje të ofertës më të volitshme,

dh) specifikime teknike apo dokumentacion përshkruas në rast të zbatimit të dialogut konkurrues dhe procedurës me negociata,

e) udhëzime në lidhje me përpunimin dhe parashtrimin e fletëparaqitjeve për pjesëmarrje dhe ofertën teknike dhe financiare,

ë) udhëzime në lidhje me mbrojtjen juridike në procedurë për prokurim publik dhe

f) informata në lidhje me dispozitat obligative nga marrëveshja për prokurim publik.

(3) Organin kontraktues mund të përcaktojë në dokumentacionin e tenderit nëse do të kërkojë bartjen e të drejtave nga pronësia intelektuale.

Neni 42

Ndryshime dhe plotësimë të dokumentacionit të tenderit

(1) Organin kontraktues është i obliguar të përgjigjet në të gjitha pyetjet apo kërkesat për sqarim ose ndryshime të cilat operatorët ekonomikë mund t'i parashtrojnë në lidhje me dokumentacionin e tenderit, me kusht që të njëjtat të janë të parashtruara së paku tetë ditë para afatit përfundimtar për parashtrim të ofertave apo fletëparaqitjeve për pjesëmarrje.

(2) Organin kontraktues mundet, në afatet nga paragrafi (1) i këtij neni, sipas gjetjes së tij apo në bazë të pyetjeve dhe kërkesave të parashtruara nga operatorët ekonomikë, ta ndryshojë apo plotësojë dokumentacionin e tenderit.

(3) Përgjigjet, si dhe ndryshimet dhe plotësimet e dokumentacionit të tenderit, organin kontraktues pa kompensim dhe në afatin më të shkurtër të mundur t'i bëjë të arritshme në të njëjtën mënyrë siç e ka bërë të arritshëm dokumentacionin e tenderit, por jo më vonë se katër nga afati i fundit për parashtrim të ofertave apo fletëparaqitjeve për pjesëmarrje.

Neni 43

Informata për obligimet nga dispozitat materiale

Organin kontraktues, në dokumentacionin e tenderit i paraqet institucionet nga të cilat kandidati apo ofertuesi mund t'i marrë informatat përkatëse për obligimet në lidhje me tatimet, mbrojtjen e mjedisit jetësor, dispozitat për mbrojtje në aspekt të punësimit dhe kushtet e punës të cilat janë në fuqi në vend apo vend të tretë në të cilin duhet të kryhen punët apo të ofrohen shërbimet, gjatë realizimit të marrëveshjes.

Neni 44

Specifikime teknike

(1) Lënda e prokurimit përshkruhet në mënyrë të qartë, të padishimtë, të plotë dhe neutrale që do të sigurojë krahasueshmëri të ofertave në aspekt të kushteve dhe kërkesave të përcaktuara nga organin kontraktues.

(2) Specifikimet teknike janë pjesë përbërëse e dokumentacionit të tenderit.

(3) Me specifikimet teknike përkufizohen karakteristikat e nevojshme të mallrave, shërbimeve ose punëve. Këto karakteristika mund të janë në lidhje edhe me proces apo metodë të caktuar të prodhimtarisë ose sigurimit të mallrave, shërbimeve ose punëve të kërkuara, ose me proces të caktuar të fazës tjetër në kohëzgjatjen e tyre, madje edhe nëse faktorët e atillë nuk janë pjesë përbërëse e përmbytjes së tyre materiale, me kusht që karakteristikat të janë në lidhje me lëndën e prokurimit si dhe të janë proporcionale me vlerën dhe qëllimet e prokurimit.

(4) Specifikimet teknike doemos duhet t'u sigurojnë të gjithë operatorëve ekonomikë qasje të barabartë në procedurën për prokurim publik dhe nuk guxojnë pa arsyet pengojnë konkurrencën e tregut në prokurimet publike.

(5) Specifikimet teknike përcaktohen në një nga mënyrat si vijojnë:

- a) me udhëzim sipas radhitjes vijuese të:
 - standardeve nationale civile që janë marrë nga standardet evropiane,
 - lejeve evropiane teknike,
 - specifikimeve të përgjithshme civile teknike,
 - standardeve nationale civile që janë marrë nga standardet ndërkombëtare;
 - standardeve tjera ndërkombëtare civile,
 - sistemeve tjera teknike referuese të vendosura nga organe evropiane për standardizim ose kur të këtilla nuk janë përcaktuari, standardeve tjera civile, lejeve nationale teknike apo specifikimeve nationale teknike që kanë të bëjnë me zgjidhjen ideore, përllogaritjen dhe kryerjen e punëve dhe shfrytëzimin e mallrave,
 - specifikime teknike civile që rezultojnë nga industria dhe janë të njoitura më gjërisht nga ajo apo
 - "standardeve mbrojtëse" nationale posaçërisht të përkufizuara në akt nënligjor dhe specifikimeve mbrojtëse materiale të ngashme me këto standarde;

b) kushtet për kryerje apo karakteristikat funksionale të lëndës së prokurimit duhet të janë të përshkruara në mënyrë mjaftueshmë precize për t'u mundësuar ofertuesve ta kuptojnë lëndën e prokurimit dhe organi kontraktues të kryej zggjedhjen e ofertës më të volitshme;

c) në lidhje me kushtet për kryerje apo karakteristikat funksionale nga pika b) e këtij paragrafi, udhëzimi në standarde, lejet teknike dhe specifikimet e përbashkëta teknike nga pika a) e këtij paragrafi, duhet të jetë bazë për plotësim të karakteristikave apo kërkesave për funksionalitetë ose

ç) me referim në specifikimet nga pika a) e këtij paragrafi për karakteristika të caktuara dhe me referim në kushtet për realizim ose karakteristikat funksionale nga pika b) e këtij paragrafi për karakteristika tjera.

(6) Në rastet e përcaktimit të specifikimeve teknike në pajtim me paragrafin (5) pika a) e këtij nenii, çdo udhëzim duhet të shoqërohet me fjalët "ose në mënyrë ekuivalente", me ç'rast paraqiten parametrat kryesore që doemos duhet t'i plotësojë lënda e prokurimit përfshirë qenë ekuivalente.

(7) Organin kontraktues nuk guxon të përkufizojë specifikime teknike të cilat udhëzojnë në prodhimtarit konkret, realizim, proces të caktuar apo markë tregtare, patentë, lloje apo prejardhje specifike të mallrave me qëllim të favorizimit apo eliminimin të operatorëve të caktuar ekonomikë ose mallrave të caktuara.

(8) Me përashtim të paragrafit (7) të këtij neni, udhëzimi i atillë lejohet vetëm në rast të jashtëzakonshëm kur nuk është e mundur të jepet përskrim i saktë i lëndës së prokurimit përfshirë gjitha palët e interesuara në pajtim me dispozitat e këtij neni dhe duhet të jetë e shoqëruar me fjalët "ose ekuivalente me".

(9) Në rastet nga paragrafi (5) pika a) e këtij neni, organi kontraktues nuk guxon ta refuzojë ofertën nëse mallrat, shërbimet apo punët nuk janë në pajtim me

specifikimet, kurse ofertuesi dëshmon që oferta i plotëson në mënyrë adekuate kërkesat e organit kontraktues.

(10) Mënyrë përkatëse përfshimtë përshëmërisë me specifikimet e kërkuara teknike mund të jetë libri teknik i prodhuesit ose reporti përfshimtë ose kalibrimin e kryer të lëshuar nga laborator i akredituar përfshimtë testim ose kalibrim ose trupi i akredituar përfshimtë certifikim të produkteve dhe shërbimeve ose trupi i akredituar inspektes që e garantonë zbatimin e standardeve përgjithësisht të pranuara.

(11) Kushtet përfshimtë kryerje ose karakteristika funksionale nga paragrafi (5) pika b) e këtij neni, mundet gjithashtu të përfshijnë edhe kushte në lidhje me mbrojtjen e mjedisit jetësor.

(12) Kur organi kontraktues paraqet kushte në lidhje me mbrojtjen e mjedisit jetësor në kushtet përfshimtë kryerje apo karakteristika funksionale, mund të përdorë specifikimet të detajuara ose nëse është e domosdoshme, pjesë nga të njëjtat siç është përkufizuar në "shenjat ekologjike" evropiane ose (multi) nationale ose në cilat do shenja tjera ekologjike, në kushtet si në vijim:

a) ato specifikime në mënyrë përkatëse t'i përkufizojnë karakteristikat e mallrave dhe shërbimeve që paraqesin lëndë të marrëveshjes përfshimtë prokurim publik,

b) kushtet përfshimtë shenjën të janë të përgatitura në bazë të informatave shkencore,

c) "shenjat ekologjike" të janë marrë në mënyrë dhe në procedurë në të cilën mund të marrin pjesë të gjitha palët e interesuara dhe

ç) "shenjat ekologjike" t'u janë të kapshme të gjitha palëve të interesuara.

(13) Organin kontraktues mund të theksojë se shërbimet dhe mallrat që kanë "shenjë ekologjike" do të konsiderohen që krejtësisht korrespondojnë me specifikimet teknike në dokumentacionin e tenderit. Organin kontraktues nuk do ta refuzojë ofertën që nuk përpuneth me specifikimet teknike vetëm përfshirë se mallrat ose shërbimet nuk janë shënuar me "shenjë ekologjike", nëse ofertuesi dëshmon, me cilat do dokumente përkatëse, që mallrat ose shërbimet përshtaten me specifikimet e kërkuara teknike. Organin kontraktues është i obliguar t'i pranojë certifikatat nga trupa të pranuar ndërkombëtarë.

Neni 45

Oferta alternative

(1) Kur kriteri përfshimtë marrëveshjes përfshimtë prokurim publik është oferta më e volitshme ekonomike, organi kontraktues mund t'u lejojë ofertuesve të parashtrojnë ofertë alternative.

(2) Organin kontraktues në shpalljen përfshimtë marrëveshjes përfshimtë prokurim publik thekson nëse lejon parashtrimtë ofertave alternative.

(3) Organin kontraktues që ka lejuar parashtrimtë ofertave alternative, në dokumentacionin e tenderit i paraqet kushtet minimale që duhet të plotësohen me ofertat alternative dhe të gjitha kushtet specifike përfshimtë parashtrimtë.

(4) Organin kontraktues nuk do t'i shqyrtojë ofertat alternative që nuk i plotësojnë kushtet minimale nga paragrafi (3) i këtij neni.

(5) Nëse organi kontraktues ka lejuar parashtrimtë ofertave alternative, ai nuk guxon të refuzojë ofertë alternative nëse ajo është zgjedhur si më e volitshme, vetëm përfshirë se:

a) marrëveshja përfshimtë prokurim publik të mallrave sipas ofertës alternative të zgjedhur si më e volitshme do të kalojë në marrëveshje përfshimtë prokurim publik të mallrave ose

b) marrëveshja përfshimtë prokurim publik të mallrave sipas ofertës alternative të zgjedhur si më e volitshme do të kalojë në marrëveshje përfshimtë prokurim publik të mallrave.

Neni 46

Kritere pér përcaktim të aftësisë

(1) Kritere pér përcaktim të aftësisë së operatorit ekonomik janë:

- a) gjendja personale,
- b) aftësia pér kryerje të veprimitarise profesionale,
- c) gjendja ekonomike dhe financiare,
- c) aftësia teknike ose profesionale,
- d) standartet pér sisteme pér cilësi dhe
- dh) standartet pér menaxhim me mjedisin jetësor.

(2) Pér zbatim të kritereve pér vërtetim të aftësisë nga paragrafi (1) pikat c) dhe ç) të këtij neni, organi kontraktues në dokumentacionin e tenderit i paraqet kushtet minimale që operatorët ekonomikë duhet t'i plotësojnë pér t'u kualifikuar.

(3) Organit kontraktues nuk guxon të kërkojë plotësim të kritereve të caktuara pér vërtetim të aftësisë së operatorëve ekonomikë të cilët nuk janë proporcionalë dhe nuk janë në lidhje të drejtëpërdrejtë me lëndën e marrëveshjes pér prokurim publik.

(4) Në rast të grüpuit të operatorëve ekonomikë, të gjithë anëtarët e grüpuit individualisht e dëshmojnë gjenden e tyre personale dhe aftësinë pér kryerje të veprimitarise profesionale.

Neni 47

Gjendja personale e operatorit ekonomik

(1) Organit kontraktues e përjashton nga procedura pér prokurim publik operatorin ekonomik nëse konstaton që operatorit ekonomik apo personit që nuk është anëtar i organit drejtues ose mbikëqyrës të atij operatori ekonomik i cili ka autorizime pér përfaqësim ose vendimmarrje ose mbikëqyrje të tij, në pesë vitet e fundit i është shqiptuar aktgjykim i plotfuqishëm gjyqësor pér vepër penale të kryer që ka elemente të këtyre veprave penale të përcaktuara në Kodin penal:

- a) pjesëmarrje në shoqërim kriminele,
- b) korruption,
- c) fshehje të tatimeve dhe kontributave,
- c) terrorizëm ose vepra penale në lidhje me aktivitetet terroriste,
- d) larje të parave dhe financim të terrorizmit dhe
- dh) keqpërdorim të mundit të fëmijëve dhe trafikim me qenje njerëzore.

(2) Organit kontraktues e përjashton nga procedura pér prokurim publik operatorin ekonomik:

a) që ka tatime të papaguara, kontributet ose detyrime tjera publike, përvëç nëse i është aprovuar pagesë e prolonguar e tatimeve, kontributet ose detyrime tjera publike në pajtim me dispozitat e veçanta dhe të njëjtat i paguan rregullisht;

b) që është në procedurë falimentimi ose në procedurë likuidimi;

c) të cilit i është shqiptuar dënim dytësor ndalim pér pjesëmarrje në procedura pér thirrje publike, ndarje të marrëveshjeve pér prokurim publik dhe marrëveshje pér partneritet privat publik,

c) të cilit i është shqiptuar dënim dytësor ndalim i përkohshëm ose permanent pér kryerje të veprimitarisë së caktuar,

d) të cilit i është shqiptuar sanksion pér kundërvajtje ndalim pér kryerje të profesionit, veprimitarisë ose detyrës, përkatësish ndalim i përkohshëm pér kryerje të veprimitarisë së caktuar;

dh) nëse konstaton, në bazë të çfarë do dëshmish, duke përfshirë edhe nëpërmjet informatave të klasifikuara, që operatori ekonomik paraqet rrezik pér sigurinë e vendit ose

e) që jep të dhëna të rreme ose nuk i parashtron të dhënat që i kërkon organi kontraktues.

(3) Organit kontraktues e përjashton operatorin ekonomik nga procedura pér prokurim publik në rastet kur kushtin pér përjashtim do ta paraqesë në dokumentacionin e tenderit:

a) nëse operatori ekonomik ka demonstruar mangësi të konsiderueshme ose të vazhdueshme në plotësimin e obligimeve kryesore në marrëveshje paraprake pér prokurime publike apo marrëveshje paraprake pér koncesione dhe partneritet private publike të nënshkruara me atë organ kontraktues, që ka rezultuar me ndërpërje të njëanshme të marrëveshjes, kërkim të dëmshpërbimit ose ndërmarrje të sanksioneve tjera të ngjashme nga organi kontraktues ose

b) nëse operatori ekonomik në mënyrë të paligjshme ndikon mbi vendimin e organit kontraktues ose pér të marrë informata konfidenciale me të cilat mund të fitojë përparsësi të paligjshme në procedurën pér prokurim publik.

(4) Pér vërtetim të gjendjes së vet personale operatori ekonomik i parashtron këto dokumente:

a) deklaratë e operatorit ekonomik që në pesë vitet e fundit nuk i është shqiptuar aktgjykim i plotfuqishëm pér pjesëmarrje në shoqërim kriminal, korruption, fshehje të tatimeve dhe kontribute, terrorizëm ose vepra penale në lidhje me aktivitetet terroriste, larje parash dhe financim të terrorizmit dhe keqpërdorim të punës fëmijërore dhe trafikim me qenje njerëzore,

b) vërtetim që nuk është hapur procedurë pér falimentim nga organi kompetent,

c) vërtetim që nuk është hapur procedurë pér likuidim nga organi kompetent,

c) vërtetim pér tatime të paguara, kontributet dhe detyrime tjera publike nga organi kompetent nga vendi ku operatori ekonomik është i regjistruar,

d) vërtetim nga Regjistri i dënimive pér vepra penale të kryera të personave juridikë që nuk i është shqiptuar dënim dytësor ndalim pér pjesëmarrje në procedura pér shpallje publike, ndarje të marrëveshjeve pér prokurime publike dhe marrëveshje pér partneritet privat publik,

dh) vërtetim nga Regjistri i dënimive pér vepra të kryera penale të personave juridikë që nuk i është shqiptuar dënim dytësor ndalim i përkohshëm apo permanent pér kryerje të veprimitarisë së ndarë dhe

e) vërtetim që me aktgjykim të plotfuqishëm nuk i është shqiptuar sanksion pér kundërvajtje ndalim pér kryerje të profesionit, veprimitarisë ose detyrës, përkatësish ndalim i përkohshëm pér kryerje të veprimitarisë së caktuar.

(5) Dokumentet nga paragrafi (4) i këtij neni nuk lejohet të jenë më të vjetra se gjashtë muaj, ndërsa parashtron në origjinal apo kopje të verifikuar nga operatori ekonomik.

(6) Nëse organit kontraktues dyshon në dokumentet pér vërtetim të gjendjes personale të operatorit ekonomik, ai mund të kërkojë informata drejtëpërdrejtë nga organet kompetente që i kanë lëshuar dokumentet pér vërtetim të gjendjes personale.

Neni 48

Aftësi pér kryerje të veprimitarisë profesionale

(1) Si kusht pér vërtetim të aftësisë pér kryerje të veprimitarisë profesionale, organi kontraktues kërkon që secili operator ekonomik të parashtronë dëshmi që është i regjistruar si person fizik ose person juridik pér kryerje të veprimitarisë në lidhje me lëndën e prokurimit ose dëshmi që i përket asociacionit përkatës profesional në pajtim me dispozitat e vendit ku është i regjistruar.

(2) Gjatë vërtetimit të aftësisë për kryerje të veprimtarisë profesionale të operatorëve ekonomikë, organi kontraktues kërkon edhe dëshmi të lëshuar prej organit kompetent për plotësim të kushteve të nevojshme për kryerje të veprimtarisë të përcaktuara në pajtim me ligj që kanë të bëjnë me lëndën e prokurimit publik.

Neni 49

Aftësia ekonomike dhe financiare

(1) Organi kontraktues mund të kërkojë nga operatori ekonomik ta dëshmojë aftësinë e tij ekonomike dhe financiare, me ç'rast në dokumentacionin e tenderit shënon me cilat dokumente do ta dëshmojë të njëjtën.

(2) Organi kontraktues si dëshmi për aftësinë ekonomike dhe financiare të operatorëve ekonomikë mund të kërkojë një ose më shumë prej dokumenteve vijuese:

- a) ekstrakte adekuate nga bankat;
- b) dëshmi për sigurimin relevant për kompensim gjatë rrezikut profesional,

c) raporte financiare ose ekstrakte të raporteve financiare dhe librave afariste me përbajtje të cilat organi kontraktues do t'i përcaktojë në dokumentacionin e tenderit nëse legjislacioni i vendit në të cilin operatori ekonomik ka seli, e kërkon atë dhe

ç) forma të ndryshme të ekstrakteve nga qarkullimi dhe, nëse kjo është adekuate, qarkullimi në sferën e prokurimit për tre vitet e fundit, duke e pasur parasysh datën e themelimit ose kur ka filluar me punë operatori ekonomik, nëse informatat për shërbimet e tillë janë në dispozicion.

(3) Nëse për çfarëdo arsyen operatori ekonomik nuk ka mundësi t'i sigurojë dokumentet që i kërkon organi kontraktues, ai mund ta dëshmojë aftësinë e vet ekonomike dhe financiare me dokumente tjera të cilat organi kontraktues i konsideron si adekuate, me kusht që ato të jalin pasqyrë reale për gjendjen ekonomike dhe financiare të operatorit ekonomik.

(4) Aftësia ekonomike dhe financiare e operatorit ekonomik mund të mbështetet nga subjekt tjetër, pa marrë parasysh lidhjet juridike ndërmjet operatorëve ekonomikë dhe atij subjekti.

(5) Nëse operatori ekonomik e dëshmon aftësinë e tij ekonomike dhe financiare duke u thirrur në mbështetjen nga subjekt tjetër në pajtim me paragrafin (4) të këtij nenit, ai është i detyruar që ta dëshmojë mbështetjen me dëshmi valide, përkatësisht marrëveshje me shkrim se ai subjekt do t'ia vë në dispozicion operatorit ekonomik mjetet financiare përkatëse. Kundër subjektit i cili e siguron mbështetjen financiare nuk guxon të shqiptohet aktgjykim i plotfuqishëm për pjesëmarrje në organizimin kriminal, korruption, mashtrim ose pastrim parash.

(6) Nëse operatorët ekonomikë parashtronë ofertë në grup ose fletëparaqite për pjesëmarrje, gjendja ekonomike dhe financiare dëshmohet me marrje parasysh të resurseve të të gjithë anëtarëve të grupeve. Nëse grupi i ofertuesve ose kandidatëve paraqitet me mbështetje financiare nga subjekti i tretë, gjendja ekonomike dhe financiare përcaktohet në pajtim me paragrafin (5) të këtij nenit.

(7) Organi kontraktues në shpalljen për prokurim publik ose në dokumentacionin e tenderit e cek dëshminë ose dëshmitë nga paragrafi (2) i këtij nenit të cilat operatorët ekonomikë duhet doemos t'i parashtronë.

(8) Organi kontraktues nga operatorët ekonomikë mund të kërkojë në ofertën të paraqesin deklaratë se nuk kanë detyrime të pashlyera ndaj nënkontraktuesve nga procedurat paraprake për prokurime.

Neni 50

Aftësia teknike dhe profesionale

(1) Organi kontraktues mund të kërkojë nga operatori ekonomik i cili merr pjesë në procedurën për prokurim publik, ta dëshmojë aftësinë teknike ose profesionale.

(2) Nëse organi kontraktues kërkon dëshmi të aftësisë teknike dhe profesionale, në dokumentacionin e tenderit i cek dokumentet me të cilat operatori ekonomik duhet ta dëshmojë të njëjtën.

(3) Në procedurat për ndarje të marrëveshjeve për prokurime publike të mallrave, shërbimeve ose punëve aftësia teknike dhe profesionale e operatorit ekonomik mund të dëshmohet:

a) me listën e dërgesave kryesore të mallrave ose shërbimeve të realizuara në tre vitet e fundit, përfshirë edhe shumën e tyre, datat dhe blerësit (organet kontraktuese ose subjektit private). Operatori ekonomik dëshminë për dërgimin e kryer të mallrave ose shërbimeve e dorëzon në formë të deklaratës ose të nënshkruara nga organi kompetent, ose në formë të marrëveshjeve, faturave dhe dokumenteve të ngashme. Nëse operatori ekonomik i ka dhënë mallra ose ka realizuar shërbime subjektit i cili nuk është organ kontraktues në pajtim me këtë ligj, dëshmine për dërgimin e kryer të mallrave ose shërbimeve ia dorëzon në formë të deklaratës blerësit ose në formë të marrëveshjeve ose faturës ose, nëse dokumentet e tillë nuk mund të sigurohen për arsyen të jashtë kontrollit të operatorit ekonomik, vetëm me deklaratë të tij për dhënet e kryera;

b) me listë të punëve që janë kryer në pesë vitet e fundit me parashtrim të vërtetimit për kryerje të kënaqshme të punëve. Në vërtetimin ceket vlera, koha dhe vendi i kryerjes së punëve dhe konstatimeve nëse punët janë kryer në pajtim me rregullat e punës afariste dhe nëse janë kryer në mënyrë të rregullit;

c) me cekje të personelit teknik dhe organeve teknike të cilat do të përfshihen në realizimin e prokurimit, pa marrë parasysh atë nëse ata janë të punësuar te operatori ekonomik ose për të kryejnë ose do të kryejnë punë, veçanërisht ata të ngarkuar për kontroll të cilësisë, dhe gjatë marrëveshjeve për punë, ata nga të cilët organi kontraktues mund të kërkojë të realizojnë ndërtimë;

ç) me përshtrim të pajisjes teknike dhe aftësisë së operatorit ekonomik, masat të cilat i përdor për sigurim të cilësisë dhe pajimin dhe aftësimin e tij për hetim dhe hulumtim;

đ) me kontroll të kapaciteteve të prodhimit të operatorit ekonomik, ose nëse kjo është e nevojshme dhe kapaciteteve të tij për studim dhe hulumtim, si dhe të masave për kontroll të cilësisë, të cilin e kryen organi kontraktues ose në emrin e tij e realizon organi kompetent në vendin në të cilin regjistrohet operatori ekonomik. Kontrolli mund të bëhet nga ana e organit kontraktues ose me autorizim të tij nga organi i autorizuar administrativ kompetent i vendit në të cilin operatori ekonomik ka seli, nën kusht që ai organ të pajtohet ta kryejë kontrollin;

dh) me dëshmi për kualifikimet arsimore dhe profesionale të operatorit ekonomik ose të kuadrit të tij profesional dhe veçanërisht të personave që janë përgjegjës për dhënie të shërbimit konkret ose kryerje të punëve konkrete;

e) me cekje të masave për menaxhim me mjedisin jetësor të cilat operatori ekonomik do t'i zbatojë gjatë realizimit të marrëveshjes për prokurim publik të shërbimeve ose punëve, nëse kjo është adekuate me lëndën e prokurimit;

ë) me deklaratë për numrin mesatar vjetor të të punësuarve dhe për numrin e kuadrit teknik në tre vitet e fundit;

f) me deklaratë për veglat, materialet dhe pajisjen teknike, numrin e të punësuarve dhe burimet e furnizimit, përfshirë edhe lokacionin, nëse kjo është në territorin e kryerjes së prokurimit, për përbushjen e nevojave më të mëdha eventuale të organit kontraktues, për shkak të krizës ose për sigurimin e mirëmbajtjes, modernizimit ose adaptimit të materialeve që janë lëndë e prokurimit;

g) me cekje të pjesës së prokurimit të cilin ofertuesi e ka për qëllim ta realizojë me nënkontraktues;

gj) përmallra që duhet të furnizohen:

- me mostra, përshtatshëmërinë e të cilave operatori ekonomik është i detyruar që ta vërtetojë nëse atë e kërkon organi kontraktues dhe

- me certifikata dhe raporte të lëshuara nga trupa kompetentë për kontroll për cilësi me kompetencë të pranuar, e të cilat e testojnë përshtatshëmërinë e prodhimeve e cila është përcaktuar qartë me drejtimet ndaj specifikimeve dhe standardeve;

h) për prokurime të pajisjes ushtarake, me leje adekuate ose pëlqim për prodhimin dhe tregtimin e tij që lëshohet në pajtim me rregullat me të cilat rregullohet prodhimi ose qarkullimi me pajisje ushtarake. Nëse vendi në të cilin operatori ekonomik ka seli nuk lëshon leje të tillë, në vend të dëshmisi të operatori ekonomik paraqet deklaratë se në vendin ku ka seli, nuk ka obligim përmarrje të lejes së veçantë për prodhimin ose tregtinë e pajisjes ushtarake.

(4) Në rast të marrëveshjeve që përfshijnë informata të klasifikuara, organi kontraktues e kontrollon aftësinë e operatorëve ekonomikë në pajtim me dispozitat e këtij ligji.

(5) Aftësia teknike dhe profesionale e operatorit ekonomik mund të mbështeten nga subjekt tjetër, pa marrë parasysh lidhjet juridike ndërmjet operatorëve ekonomikë dhe atij subjekti, përvëc në pjesën e listës referuese dhe marrëveshjeve të lidhura paraprake.

(6) Nëse operatori ekonomik e dëshmon aftësinë e tij ekonomike dhe financiare duke u thirrur në mbështetjen nga subjekt tjetër në pajtim me paragrafin (5) të këtij neni, ai është i detyruar që ta dëshmojë mbështetjen me dëshmi të vlefshme, se ai subjekt do t'i ia vë në dispozicion operatorit ekonomik resurset përkatëse teknike dhe profesionale. Kundër subjektit i cili e siguron mbështetjen teknike ose profesionale nuk guxon të shqiptohet aktgjykim i plotfuqishëm për pjesëmarrje në organizimin kriminal, korruption, mashtrim ose pastrim parash.

(7) Nëse operatorët ekonomikë parashtronin ofertë në grup ose fletëparaqitje për pjesëmarrje, gjendja ekonomike dhe financiare dëshmohet me marrje parasysh të resurseve të të gjithë anëtarëve të grupeve. Nëse grupi i ofertuesve ose kandidatëve paraqitet me mbështetje teknike ose profesionale nga subjekti i tretë, ose subjektet e treta, aftësia teknike dhe profesionale përcaktohen në pajtim me paragrafin (6) të këtij neni.

(8) Në procedurat për prokurim publik ku lënda është prokurimi i mallrave që përfshihen dhe instalimi ose përsosja e tyre, sigurimi i shërbimeve ose kryerja e punëve, aftësia e operatorëve ekonomikë mund të vlerësohet veçanërisht në lidhje me shkathtësitë, suksesin, përvojën dhe sigurinë e tyre, në mënyrë të definuar nga organi kontraktues në dokumentacionin e tenderit.

(9) Organit kontaktues në konkursin për prokurim publik ose në dokumentacionin e tenderit cek se cilat mënyra të dëshmimit nga paragrafi (6) i këtij neni do t'i konsiderojë si adekuate.

(10) Nëse përfshirë arsyen e operatorit ekonomik nuk ka mundësi t'i sigurojë dokumentet që i kërkon organi kontraktues, ai mund ta dëshmojë aftësinë e vet teknike ose profesionale me dokumente tjera të cilat organi kontraktues i konsideron si adekuate, me kusht që ato të jepin pasqyrë reale për gjendjen ekonomike dhe financiare të operatorit ekonomik.

Neni 51

Standardet për sigurim të cilësisë

(1) Kur kërkohet parashtrim i certifikatave të lëshuara nga institucionet e pavarura me të cilat vërtetohet se operatori ekonomik u përmbahet standardeve të caktuara për garanci të cilësisë, organi kontraktues i theksion sistemet për cilësi të bazuara mbi standardet relevante evropiane ose ndërkombëtare.

(2) Sipas principit për njohje të ndërsjellë, organi kontraktues i pranon certifikatat ekuivalente të lëshuara nga institucionet e themeluara në vendet anëtare të Bashkimit Evropian.

Neni 52

Standardi për menaxhim me mjedisin jetësor

(1) Nëse organi kontraktues kërkon respektim të standardeve të caktuara për menaxhim me mjedisin jetësor, ai thirret në:

a) skemën për menaxhim me mjedisin jetësor dhe revizionin e Komunitetit (EMAS) ose

b) standarde për menaxhim me mjedisin jetësor të bazuar në standarde relevante evropiane ose ndërkombëtare të vërtetuara nga institucionet për akreditim ose vlerësim të përputhshëmëse ose nga trupat relevante evropiane ose ndërkombëtare të akredituara për certifikim.

(2) Sipas principit për njohje të ndërsjellë, organi kontraktues i pranon certifikatat ekuivalente të lëshuara nga institucionet e themeluara në vendet anëtare të Bashkimit Evropian.

Neni 53

Zvogëlimi i numrit të kandidatëve të aftë

(1) Në procedurën e kufizuar, procedurën e negociimit me publikimin e shpalljes dhe dialogun konkurrent, organi kontraktues mund ta kufizojë numrin e kandidatëve të aftë që do t'i ftojë të parashtronin ofertë ose të marrin pjesë në dialog, nëse numri minimal i kandidatëve të aftë është konstatuar në pajtim me këtë nen.

(2) Organi kontraktues në shpalljen për prokurim publik ose në procedurë përvetësimin e interesit ceken kriteret objektive dhe jodiskriminuese ose rregullat që planifikon t'i përdorë që ta zvogëlojë numrin e kandidatëve të aftë, si dhe numrin minimal, dhe nëse është e nevojshme, numrin maksimal të kandidatëve që ka për qëllim t'i ftojë. Numri minimal i kandarëve që do t'i ftojë të parashtronin ofertë ose të marrin pjesë në dialogun është tre.

(3) Me përjashtim të paragrafit (2) të këtij neni, nëse numri i kandidatëve të aftë është më i vogël se numri minimal, organi kontraktues mund ta:

a) anulojë procedurën ose

b) zbatojë procedurën me kandidatin ose kandidatët që e kanë përbushur aftësinë e kërkuar.

(4) Nëse organi kontraktues konsideron se numri i kandidatëve të aftë nuk është i mjaftueshëm që të sigurohet konkurrenca, mund ta ndërpresë përkohësisht procedurën dhe përsëri ta publikojë shpalljen, si dhe të caktojë afat të ri për parashtrim të fletëparaqitjeve për pjesëmarrje. Në atë rast, kandidatët e zgjedhur në shpalljen e parë për prokurim publik dhe kandidatët e zgjedhur në shpalljen e dytë për prokurim publik, varësish nga lloji i procedurës do të ftohen të parashtronin ofertë ose të marrin pjesë në negociatat ose të marrin pjesë në dialogun në pajtim me këtë ligj. Kjo mundësi nuk ndikon mbi të drejtën e organit kontraktues që të veprojë në pajtim me paragrafin (3) pikën a) të këtij neni, dhe të fillojë procedurën të re për prokurim publik.

(5) Organi kontraktues nuk guxon tē përfshijë operatorë ekonomikë që nuk janë paraqitur tē marrin pjesë ose kandidatët pa aftësi tē nevojshme.

Neni 54

Zvogëlimi i numrit të ofertave dhe zgjidhjeve

(1) Nëse organi kontraktues e përdor mundësinë përvogëlimin e numrit të ofertave nga neni 23 i këtij ligji ose mundësinë përvogëlimin e zgjidhjeve nga neni 25 i këtij ligji, atë do ta bëjë me zbatim të kritereve përzgjedhje të ofertës më të volitshme të përcaktuara në shpaljen dhe në dokumentacionin e tenderit.

(2) Numri i zvogëluar i ofertave ose zgjidhjeve doemos duhet tē sigurojë konkurrencë tē vërtetë në fazën përfundimtare nga negociatat ose dialogu.

Neni 55

Kriteret përzgjedhje të ofertës më të volitshme

(1) Organi kontraktues e ndan marrëveshjen për prokurim publik në bazë tē ofertës më të volitshme ekonomike.

(2) Oferta më e volitshme ekonomike përcaktohet në bazë tē çmimit; ose shpenzimeve me shfrytëzim tē qasjes së shpagueshmërisë, siç janë shpenzimet e jetës; pse si qëndrim më i mirë ndërmjet çmimit dhe cilësisë, siç vlerësohet në bazë tē kritereve, përfshirë aspektet cilësore, ekologjike dhe sociale lidhur me lëndën e prokurimit të cilat mund tē përfshihen:

a) cilësia dhe vlera teknike, karakteristikat estetike dhe funksionale, arritshmëria, dizajni i përshtatshëm për tē gjithë përdoruesit, karakteristikat sociale, ekologjike dhe novatore, si dhe kushtet e shitbljerës;

b) organizimi, kualifikimet dhe përvuja e personalit që do ta zbatojë marrëveshjen, nëse cilësia e personalit të angazhuar mund tē ndikojë dukshëm në zbatimin e marrëveshjes dhe

c) shërbimet e pas shitjes dhe mbështetja teknike, e në raste tē jashtëzakonshme kushte tē dërgimit, siç janë data e dërgimit, mënyra e dërgimit dhe afati i dërgimit ose afati i zbatimit.

(3) Çmimi ose shpenzimi mund tē jenë edhe nē formë tē çmimit fiks ose shpenzimit, në bazë tē tē cilit operatorët ekonomikë konkurrojnë vetëm nē lidhje me kriteret përcilësi.

(4) Kriteret përzgjedhje të ofertës më të volitshme doemos duhet tē jenë jodiskriminues, proporcionalë dhe tē lidhura drejtëpërdrejtë me lëndën e prokurimit. Kriteret janë tē lidhura drejtëpërdrejtë me lëndën e prokurimit nëse kanë tē bëjnë me mallrat, shërbimet ose punët që duhet tē prokurohen, dhe atë nē cilëndo mënyrë dhe nē cilëndo fazë tē jetës së tyre, përfshirë edhe faktoret e përfshirë me procedurën e caktuar tē prodhimit, realizimi ose shitja e atyre mallrave, shërbimeve ose punëve ose me procedurë tē caktuar përfshirë edhe faktoret e përcaktimit të ofertës.

(5) Organi kontraktues i përcakton kriteret përzgjedhje të ofertës më të volitshme nē mënyrë nē tē cilën do t'i mundësojë pasqyrë efikase dhe evalvimi tē ofertave, si dhe kontroll tē informatave dorëzuar nga ofertuesit, e nē rast tē dyshimit, ta kontrollojë saktësinë e tē dhënavë dëshmive tē parashtruara nē ofertën.

(6) Organi kontraktues nē dokumentacionin e tenderit cakton pika për çdo kriter tē veçantë që është zgjidhur, me ç'rast numri i përgjithshëm do tē jetë 100.

(7) Me përjashtim tē paragrafit (6) tē këtij neni, pikat nuk përdoren kur oferta më e volitshme ekonomike zgjidhet vetëm nē bazë tē çmimit.

Neni 56

Përlllogaritja e shpenzimeve të afatit tē përdorimit

(1) Shpenzimet nē afatit e përdorimit tē mallrave, shërbimeve ose punëve i përfshijnë tē gjitha ose një pjesë tē shpenzimeve si nē vijim:

a) shpenzimet nē ngarkim tē organit kontraktues ose shfrytëzuesve tjerë, siç janë:

- shpenzimet për prokurim,
- shpenzimet për shfrytëzim, siç është konsumimi i energjisë dhe resurseve tjera,
- shpenzimet për mirëmbajtje dhe
- shpenzime lidhur me tē dalat, siç janë shpenzimet përgumullim dhe riciklim;

b) Shpenzimet për mënjanim tē ndikimit tē mallrave, shërbimeve ose punëve mbi mjedisin jetësor gjatë jetës së tyre nëse mund tē konstatohet dhe tē kontrollohet vlera e tyre monetare, e që mund tē përfshijnë shpenzime nga emisionet e gazrave serrë dhe ndotësve tjerë, si dhe shpenzime tjerë përzbutje tē ndryshimeve klimatike.

(2) Nëse organi kontraktues i përdor shpenzimet e afatit tē përdorimit si kriter përzgjedhje të ofertës më tē volitshme, nē dokumentacionin e tenderit cek tē dhëna që duhet t'i dorëzojnë ofertuesit dhe metodën e përcaktimit tē shpenzimeve nē afatit e përdorimit tē këtyre tē dhënavë.

(3) Metoda nga paragrafi (2) i këtij neni që përdoret përcaktimin e shpenzimeve nga paragrafi (1) pika b) e këtij neni duhet:

a) tē bazohet nē kriter tē kontrollueshme dhe jodiskriminuese objektive dhe nuk guxon tē sigurojë nē mënyrë tē paarsyeshme trajtim më tē volitshëm ose tē pavolitshëm tē operatorëve ekonomikë tē caktuar, veçanërisht nëse nuk është e dedikuar për zbatim tē shumëfishëtë ose tē vazhdueshëm;

b) tē jetë e arritshmë pët tē gjithë palët e interesuara dhe

c) tē dhënat e kërkua të mund t'i sigurojnë operatorët ekonomikë pa vështirësi joracionale, përfshirë edhe operatorët ekonomikë nga vendet tjera nënshkruese tē marrëveshjeve ndërkombëtare që janë ratifikuar nē pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 57

Garancia e ofertës

(1) Organi kontraktues mund tē kërkojë garanci tē ofertës nē lloj tē garancisë bankare dhe atë e cek nē shpaljen dhe nē dokumentacionin e tenderit.

(2) Organi kontraktues e shpreh vlerën e kërkuar si përqindje tē vlerës së ofertës, me ç'rast nuk guxon tē kërkojë lartësi tē garancisë më tē madhe se 3% tē vlerës së ofertës pa TVSH tē përfshirë.

(3) Garancia e ofertës dorëzohet bashkë me ofertën dhe nuk mund tē dorëzohet nē mënyrë plotësuese pas kalimit tē afatit për parashtrimin e ofertave.

(4) Organi kontraktues e paguan garancinë bankare tē ofertës nëse ofertuesi:

a) e tërheq ofertën e vet para skadimit tē periudhës së vlefshmërisë së saj;

b) nuk e pranon korrigjimin e gabimeve aritmetike nga ana e komisionit,

c) nuk e nënshkruan marrëveshjen për prokurim publik nē pajtim me kushtet e dokumentacionit tē tenderit dhe ofertën e dorëzuar ose

ç) nuk e siguron garancinë për zbatim cilësor dhe nē kohë tē marrëveshjes, nëse organi kontraktues e ka paraparë nē dokumentacionin tenderit.

(5) Garancia bankare duhet tē jetë me vlefshmëri jo më pak se dita e skadimit tē vlefshmërisë së ofertës.

(6) Organi kontraktues, нe raste tē jashtēzakonshme tē cilat nuk kanē ndodhur me faj tē tij, mund tē kērkojē nga ofertuesit vazhdim tē periudhēs sē vlefshmērisē sē garancisē bankare.

(7) Garancia bankare u kthehet ofertuesve qē nuk janē zgjedhur si mē tē volitshēm nē kuadēr tē periudhēs sē vlefshmērisē sē tyre.

(8) Garancia bankare e ofertuesit oferta e tē cilit eshtë zgjedhur si mē e volitshme kthehet pasi do ta nēnshkruajë marrēveshjen pēr prokurim publik dhe do tē dorēzohet garanci pēr kryerje cilēsore, nēse e njējtā kērkohet.

Neni 58

Garancia bankare pēr zbatim cilēsor dhe nē kohē tē marrēveshjes

(1) Organi kontraktues mund tē kērkojē nga ofertuesi oferta e tē cilit eshtë zgjedhur si mē e volitshme tē sigurojē garanci tē zbatimit cilēsor dhe nē kohē tē marrēveshjes nē lloj tē garancisē bankare dhe atē e cek nē shpalljen dhe nē dokumentacionin e tenderit.

(2) Lartēsia e garancisē pēr zbatim cilēsor dhe nē kohē tē marrēveshjes mund tē jetē nga 5% deri nē 15% tē vlerës sē marrēveshjes pēr prokurim publik.

(3) Me pērjashtim tē paragafit (1) tē kētij nenii, garancia pēr zbatim cilēsor dhe nē kohē tē marrēveshjes nuk kērkohet gjatē ndarjes sē marrēveshjes kornizë.

(4) Garancia pēr zbatim cilēsor dhe nē kohē tē marrēveshjes mund tē kērkohet te marrēveshjet e veçanta qē ndahan nē bazē tē marrēveshjes kornizë.

(5) Garancia pēr zbatim cilēsor dhe nē kohē tē marrēveshjes duhet tē jetē me vlefshmēri deri nē realizimin e plotë tē marrēveshjes pēr prokurim publik.

(6) Garancia pēr zbatim cilēsor dhe nē kohē tē marrēveshjes i kthehet bartësit tē prokurimit nē afat prej 14 ditësh nga dita e realizimit tē plotë tē marrēveshjes pēr prokurim publik.

(7) Nē rast kur ka vazhduar afati pēr realizim tē marrēveshjes ose eshtë rritur vlera e saj, bartësi i prokurimit duhet ta vazhdojë nē ményrë pērkatëse rendësinë dhe vlefshmērinë e garancisē pēr zbatim cilēsor dhe nē kohē tē marrēveshjes.

Neni 59

Garancia pēr pagesë nē avancë

(1) Organi kontraktues, nē pajtim me obligimet nga marrēveshja pēr prokurim publik, mund tē parashikojë pagesë nē avancë.

(2) Organi kontraktues para pagesës nē avancë detyrimisht siguron garanci bankare nga bartësi i prokurimit nē lartësi tē avancës sē kontraktuar.

Neni 60

Pērgatitja dhe parashtrimi i ofertave

(1) Operatori ekonomik e pērgatit fletëparaqitjen pēr pjesëmarrje dhe ofertën nē pajtim me dokumentacionin e tenderit.

(2) Oferta eshtë e obligueshme pēr gjithë periudhën e vlefshmērisë qē e ka pērcaktuar organi kontraktues.

(3) Nē raste tē jashtēzakonshme, organi kontraktues mund tē kērkojē nga ofertuesit vazhdim tē periudhës sē vlefshmērisë sē ofertave.

(4) Ofertuesi e dorëzon ofertën me çmim nē tē cilin janë pērllogaritur tē gjitha shpenzimet dhe zbritjet e çmimit tē pērgjithshëm tē ofertës, pa TVSH qē paraqitet veçmas, nē denarë ose nē valutë siç eshtë pērcaktuar nē dokumentacionin e tenderit.

(5) Çmimi i ofertës shprehet pēr lëndën e pērgjithshme tē prokurimit. Nēse lënda e prokurimit eshtë ndarë nē pjesë, çmimi i ofertës shprehet veçmas pēr atë pjesë pēr tē cilën parashtrohet oferta nē pajtim me dokumentacionin e tenderit.

(6) Organi kontraktues nē dokumentacionin tenderit e pērcaktion valutën ose valutat nē tē cilat mund tē shprehet çmimi i ofertës, si dhe valutën e cila do tē pērdoret pēr evalvim tē ofertave. Lista e kursit e cila do tē pērdoret eshtë lista e kursit tē Bankës Popullore e Republikës sē Maqedonië sē Veriut, ndërsa kurset e këmbimit janë ato qē kanë vlejtur 14 ditë para afatit tē fundit pēr parashtrim tē ofertave.

(7) Operatori ekonomik mund ta ndryshojë, zëvendësojë ose ta tērheqë ofertën e tij para kalimit tē afatit tē fundit pēr parashtrim tē ofertave.

(8) Operatori ekonomik e dorëzon ofertën e vet ose fletëparaqitjen pēr pjesëmarrje nēpērmjet postës ose personalisht, ato dorëzohen nē zarf tē myllur ku nē këndin e majte tē epërm duhet tē qëndrojë shenja "mos e hap" referimi i numrit tē shpalljes ose ftesës pēr parashtrim tē ofertave, titulli i organit kontraktues ose adresa.

(9) Nēse organi kontraktues ka konstatuar se ofertat ose fletëparaqitjet pēr pjesëmarrje dërgohen nēpērmjet postës ose personalisht, ato dorëzohen nē zarf tē myllur ku nē këndin e majte tē epërm duhet tē qëndrojë shenja "mos e hap" referimi i numrit tē shpalljes ose ftesës pēr parashtrim tē ofertave, titulli i organit kontraktues ose adresa.

(10) Oferta ose fletëparaqitja pēr pjesëmarrje dorëzohet nē një ekzemplar original qē duhet tē nēnshkruhet (çdo faqe) nga personi kontraktues i ofertuesit ose person i autorizuar prej tij. Me dokumentacion tē tenderit organi kontraktues mund tē parashohë dorëzim edhe tē numrit tē caktuar tē kopjeve tē ofertës.

Neni 61

Kushtet pēr sigurim tē realizimit tē marrēveshjes

(1) Organi kontraktues nē dokumentacionin e tenderit i cek kushtet pēr sigurim tē realizimit tē marrēveshjes.

(2) Organi kontraktues mund tē kērkojē qē oferta tē pērmbajë edhe:

a) dokument nē bazë tē tē cilave organi kontraktues konstaton se ofertuesi do tē mund t'i pērbushë detyrimet e tij nē lidhje me eksportin, bartjen dhe transitin e mallrave lidhur me marrēveshjen, duke pērfshirë çfarëdo lloji tē dokumentacionit shoqërues tē marrë nga vendet e prekura;

b) indikacion tē çfarëdo kufizimi pēr organin kontraktues nē lidhje me shpalljen, bartjen ose pērdorimin e mallrave dhe shërbimeve ose cilido rezultat i atyre mallrave dhe shërbimeve, qē do tē dalin nga kontrolli i eksportit ose aranzhimet e sigurisë.

c) dokument qē dëshmon se organizimi dhe lokacioni i zinxhirit tē furnizimit tē ofertuesit eshtë nē pajtim me kërkësen e organit kontraktues nē lidhje me kushtet pēr sigurim tē realizimit tē marrēveshjes tē pērcaktuara nē dokumentacionin e tenderit, si dhe garancia se ndryshimet e mundshme nē zinxhirin e tij tē furnizimit gjatë realizimit tē marrēveshjes nuk do tē ndikojnë nē ményrë tē pavolitshme mbi harmonizimin me kërkësen konkrete;

c) deklaratë nga ofertuesi pēr t'u vendosur dhe/ose mbajtur kapaciteti i kërkuar pēr pērbushjen e nevojave plotësuese tē organit kontraktues tē dalë si pasojë e krizës, sipas afateve dhe kushteve qē duhet tē kontraktohen, pērkatësisht precizohen;

d) dokumentacioni shoqërues i marrë nga pushteti nacional i ofertuesit nē lidhje me pērbushjen e nevojave plotësuese tē organit kontraktues tē dalë si pasojë e krizës;

dh) deklaratë nga ofertuesi pēr kryerje tē mirëmbajtjes, modernizimit ose adaptimit tē mallrave tē pērfshirë me marrēveshjen;

е) декларативни објави за информацији не кога се организира контракт, ако то не е вклучено во контрактот, и тоа не се однесува на контрактите со кои се организираат промоцији или поддршка на продажбата на производите на даден производител.

ѓ) декларативни објави за информацији не кога се организира контракт, ако то не е вклучено во контрактот, и тоа не се однесува на контрактите со кои се организираат промоцији или поддршка на продажбата на производите на даден производител.

Neni 62

Evaluimi i paraqitjeve pér pjesëmarrje dhe oferta

(1) Комисија, гдје оценуваат тие предлози за пјесемарре, и контролираат документациите за потврдување и потврдување на кандидатите.

(2) Гдје контролираат тие документациите за пјесемарре, и контролираат документациите за потврдување и потврдување на кандидатите и гдје оценуваат тие предлози за пјесемарре, комисија може да кандидатот и операторот економски тајни соработници да имат документи, коишто не се наведени во тие документи, ако тоа не е вклучено во тие документи, и тоа не се однесува на контрактите со кои се организираат промоцији или поддршка на продажбата на производите на даден производител.

(3) Соработникот и кандидатот оператор економски и контролираат документациите за потврдување и потврдување на кандидатите.

(4) Контролираат документациите за потврдување и потврдување на кандидатите и гдје оценуваат тие предлози за пјесемарре, комисија може да кандидатот и операторот економски тајни соработници да имат документи, коишто не се наведени во тие документи, ако тоа не е вклучено во тие документи, и тоа не се однесува на контрактите со кои се организираат промоцији или поддршка на продажбата на производите на даден производител.

(5) Комисија може да кандидатот и операторот економски тајни соработници да имат документи, коишто не се наведени во тие документи, ако тоа не е вклучено во тие документи, и тоа не се однесува на контрактите со кои се организираат промоцији или поддршка на продажбата на производите на даден производител.

(6) Контролираат документациите за потврдување и потврдување на кандидатите и гдје оценуваат тие предлози за пјесемарре, комисија може да кандидатот и операторот економски тајни соработници да имат документи, коишто не се наведени во тие документи, ако тоа не е вклучено во тие документи, и тоа не се однесува на контрактите со кои се организираат промоцији или поддршка на продажбата на производите на даден производител.

(7) Оценуваат тие предлози за пјесемарре, и контролираат документациите за потврдување и потврдување на кандидатите.

(8) Проверуваат документациите за потврдување и потврдување на кандидатите и гдје оценуваат тие предлози за пјесемарре, комисија може да кандидатот и операторот економски тајни соработници да имат документи, коишто не се наведени во тие документи, ако тоа не е вклучено во тие документи, и тоа не се однесува на контрактите со кои се организираат промоцији или поддршка на продажбата на производите на даден производител.

(9) Нема база за оценување на комисијата, организираните контракти се издавани на кандидатите и контролираат документациите за потврдување и потврдување на кандидатите и гдје оценуваат тие предлози за пјесемарре, комисија може да кандидатот и операторот економски тајни соработници да имат документи, коишто не се наведени во тие документи, ако тоа не е вклучено во тие документи, и тоа не се однесува на контрактите со кои се организираат промоцији или поддршка на продажбата на производите на даден производител.

(10) Проверуваат документациите за потврдување и потврдување на кандидатите и гдје оценуваат тие предлози за пјесемарре, комисија може да кандидатот и операторот економски тајни соработници да имат документи, коишто не се наведени во тие документи, ако тоа не е вклучено во тие документи, и тоа не се однесува на контрактите со кои се организираат промоцији или поддршка на продажбата на производите на даден производител.

(11) Анетари на Комисијата и кандидатите тие ги контролираат документациите за потврдување и потврдување на кандидатите и гдје оценуваат тие предлози за пјесемарре, комисија може да кандидатот и операторот економски тајни соработници да имат документи, коишто не се наведени во тие документи, ако тоа не е вклучено во тие документи, и тоа не се однесува на контрактите со кои се организираат промоцији или поддршка на продажбата на производите на даден производител.

Neni 63

Çmimi jashtëzakonisht i ulët

(1) Нема организирани контракти кои се издавани на кандидатите и контролираат документациите за потврдување и потврдување на кандидатите и гдје оценуваат тие предлози за пјесемарре, комисија може да кандидатот и операторот економски тајни соработници да имат документи, коишто не се наведени во тие документи, ако тоа не е вклучено во тие документи, и тоа не се однесува на контрактите со кои се организираат промоцији или поддршка на продажбата на производите на даден производител.

jashtëzakonisht e ulët, edhe nëse vlera e ofertave është më shumë se 50% më e ulët nga vlera mesatare e ofertave ne kohë dje është më përmë shumë se 20% më e ulët nga oferta tjetër e radhitur, por vetëm nëse ka marrë së paku katër ofron ne kohë. Kur organi kontракtues në procedurën përmë prokurim publik e kontrollon pranueshmërinë e të gjithë ofertave, në pajtim me fjalinë paraprake kontrollon nëse oferta është jashtëzakonisht e ulët në lidhje me ofertat e plota. Para se organi kontракtues ta refuzojë ofertave jashtëzakonisht të ulët, patjetër nga ofertuesi me shkrim duhet të kërkojë të dhëna më të detajuara dhe arsyetim përmë elementet e ofertave përmë cilat konsideron se janë me rëndësi thelbësore përmë plotësimin e prokurimit, përkatesisht ndikojnë ne radhitjen e ofertave. Këto të dhëna mund të kenë të bëjnë posaçërisht me:

a) ekonomitet të procedurës prodhuase, shërbimet e ofruara ose mënyrën e ndërtimit;

b) zgjidhjet teknike të zgjedhura, përkatesisht kushtet jashtëzakonisht të volitshme të cilat i ka në disponicion ofertave përmë prokurim të mallrave, realizimin e shërbimeve ose realizimin e ndërtimeve;

c) originaliteti i mallrave, shërbimeve ose ndërtimet që i ofron ofertuesi;

c) harmonizim me disponitat përmë sigurim të punësimit dje kushteve përmë punë që vleftej në vendin ku prokurohet malli ose realizojnë shërbimet ose ndërtetas dje

d) mundësia ofertuesi të merr ndihmë shtetërore.

(2) Organit kontракtues patjetër duhet t'i kontrollojë ato lëndë para konsultimit me ofertuesin duke marrë parasysh dëshmitë e paraqitura dje mund ta përashtojë ofertën nëse konstaton se është jashtëzakonisht e ulët, nëse çmimi nuk është më i lartë se 5% në lidhje me ofertën e zgjedhur fillimisht.

Neni 64

Raporti nga procedura e zbatuar

(1) Te procedura e kufizuar, procedurat përmë negocim dje dialogu konkurrues komisioni përpilon raport nga procedura e zbatuar.

(2) Në varësi nga procedura e zbatuar, raporti i paragrafit (1) të këtij neni posaçërisht përmban:

a) titull dje adresë të organit kontракtues, lëndë dje vlerën e përcaktuar të prokurimit,

b) titull të kandidatëve të zgjedhur ose ofertues dje arsyetim përmë zgjedhjen e tyre,

c) titull të kandidatëve ose ofertuesit fletëparaqitjet e të cilëve përmë pjesëmarrje ose oferta janë hedhur poshtë dje shkaqet që kanë çuar deri në hedhjen poshtë të tyre, shkaqe përmë hedhje poshtë të ofertave me çmim jashtëzakonisht të ulët dje

c) titull të ofertuesit ose ofertuesit oferta e të cilëve është zgjedhur përmë më e volitshme, mënyra dje shkaqet përmë zgjedhjen e tyre.

(3) Gjatë zgjedhjes së ofertave më të volitshme, personi përgjegjës është i detyruar ta pranojë raportin e komisionit në të cilin është përfshirë propozimi përmë zgjedhjen e ofertave më të volitshme, vetëm nëse konstaton se propozimi është përgatitur në kundërshtim me disponitat e këtij ligji.

(4) Formen dje përmbytjen e formularit të raportit të procedurës së zbatuar të paragrafit (1) të këtij neni i përcaktion ministri i Financave.

Neni 65

Vendimi përmë zgjedhje të ofertave më të volitshme

(1) Organit kontракtues e zgjedh ofertën më të volitshme, përmë cilën miraton vendim.

(2) Organit kontракtues është i detyruar të miratojë vendim përmë zgjedhje ose përmë anulim të procedurës në afati i cili nuk është më i gjatë se afati përmë parashtimin e

ofertave, përkatesisht fletëparaqitjet për pjesëmarrje në procedurë konkrete, duke llogaritur nga dita e përcaktuar si afati i fundit për parashtrimin e ofertave, përkatesisht fletëparaqitjet për pjesëmarrje, duke mos llogaritur ditët në të cilat organi kontraktues pret marrjen e veprimit të caktuar nga subjekt tjetër.

(3) Organji kontraktues e lidh marrëveshjen për prokurim publik me ofertuesin oferta e të cilët është zgjedhur si më e volitshme në bazë të ofertës teknike dhe financiare në afat prej 30 ditësh nga dita e përfundimit të vendimit për zgjedhje, por jo më vonë se periudha e vlefshmërisë së ofertës.

(4) Nëse ofertuesi i zgjedhur heq dorë nga lidhja e marrëveshjes ose vjen në prishje për shkak të realizimit të saj jo në kohë ose jo cilësor, organi kontraktues mund të lidhë marrëveshje me ofertuesin e radhës të radhitur, nëse çmimi nuk është më i lartë se 5% nga oferta e zgjedhur fillostarte.

Neni 66

Njoftimi i kandidatëve dhe ofertuesve

(1) Organji kontraktues, i informon kandidatët, përkatesisht ofertuesit për vendimet lidhur me aftesinë e përcaktuar, zgjedhjen e kryer të ofertës më të volitshme, lidhjen e marrëveshjes kornizë, ose anulimin e procedurës për prokurim publik. Njoftimi dorëzohet në afat prej tri ditësh nga dita e dorëzimit të vendimit përkates.

(2) Në shtojcë të njoftimit dorëzohet edhe ekzemplar i vendimit.

(3) Në varësi të procedurës për prokurim publik, me njoftimin e paragrafit (1) të këtij nenji organi kontraktues është i detyruar ta njoftojë ofertuesin ose ofertuesit oferta e të cilëve është zgjedhur si më e favorshme, si dhe kandidatët ose ofertuesit të cilët janë refuzuar ose ata oferta e të cilëve nuk është zgjedhur për më e volitshme, përsyjet për marrjen e vendimit, dhe atë secili:

a) kandidat i pa zgjedhur për shkaqet për hedhje poshtë të fletëparaqitjes së tij për pjesëmarrje,

b) ofertuesi oferta e të cilët është hedhur poshtë për shkaqet e hedhjes poshtë të ofertës së tij, me arsyetim të detajuar pse oferta është e pa pranueshme dhe

c) ofertuesi i cili ka parashtruar ofertë të pranueshme e cila nuk është zgjedhur për më e volitshme, për emrin e ofertuesit të zgjedhur ose ofertues dhe shkaqet për zgjedjen.

(4) Pas dorëzimit të vendimit për zgjedhjen e ofertës më të volitshme ose për anulimin e procedurës, dhe deri në kalimin e afatit për parashtrimin e ankesës, operatorët ekonomik që kanë marrë pjesë në procedurë kanë të drejtë të kontrollit në raportin e procedurës së zbatuar, përvëce atyre pjesëve të raportit që janë shënuar si sekret afarist.

Neni 67

Anulimi i procedurës

(1) Organji kontraktues mund ta anulojë procedurën për prokurim publik, me çka merr vendim për anulimin e procedurës nëse:

a) numri i kandidatëve është më i ulët nga numri minimal i paraparë për procedurat për prokurim publik në pajtim me këtë ligj,

b) nuk është parashtruar asnjë fletëparaqitje për pjesëmarrje ose ofertë ose asnjë ofertë e pranueshme,

c) kanë ndodhur ndryshime të paparashikuara në buxhetin e organit kontraktues,

ç) ofertuesit kanë ofruar çmime dhe kushte për realizimin e marrëveshjes për prokurim publik që janë më të pavolitshme nga ato reale në treg,

d) vlerëson se dokumentacioni i tenderit përmban lëshime të rëndësishme ose mangësi ose

dh) për shkak të rrëthanave të paparashikuara dhe objektive janë ndryshuar nevojat e organit kontraktues.

(2) Në rast të anulimit të procedurës për prokurim publik në bazë të paragrafit (1) pika gj) të këtij nenji organi kontraktues nuk mund të zbatojë procedurë të re për lëndën e njëjtë të prokurimit për periudhë prej një viti nga dita e miratimit të vendimit për anulimin e procedurës.

(3) Organji kontraktues i njofton të gjithë pjesëmarrësit në procedurë për prokurim publik, më së voni në afat prej tri ditësh nga dita e anulimit, në lidhje me ndërprerjen e detyrimeve të pjesëmarrësve që dalin nga parashtrimi i ofertave dhe për shkaqet për anulimin e procedurës.

(4) Organji kontraktues shpall njoftim për anulimin e një pjesë ose të të gjithë procedurës për prokurim publik të ESJN-së në afat prej dhjetë ditësh nga dita e anulimit të procedurës.

III. ZBATIMI I MARRËVESHJES PËR PROKURIM PUBLIK OSE TË MARRËVESHJES KORNIZË

Neni 68

Lidhja e marrëveshjes për prokurim publik ose marrëveshjes kornizë

(1) Palët kontraktuese e lidhin marrëveshjen për prokurim publik ose marrëveshjen kornizë në formë të shkruar në korniza të afatit të vlefshmërisë së ofertës më të volitshme, por jo më vonë se 30 ditë nga dita e përfundimit të vendimit për zgjedhje.

(2) Marrëveshja për prokurim publik ose marrëveshja kornizë lidhet në pajtim me kushtet të përcaktuara në dokumentacionin e tenderit dhe ofertë.

(3) Në rast të marrëveshjes kornizë me më shumë operatorë ekonomikë, organji kontraktues lidh një marrëveshje kornizë me të gjithë operatorët ekonomikë ose disa marrëveshje kornizë me secilin operator ekonomik individualisht.

(4) Marrëveshja individuale në bazë të marrëveshjes kornizë lidhet në formë të shkruar, kurse efekt të marrëveshjes mund të kenë edhe porosia, urdhëresa, konkluzioni dhe të ngjashme nëse i kanë të gjithë përbërësit esenciale të marrëveshjes.

Neni 69

Zbatimi i marrëveshjes ose marrëveshjes kornizë

(1) Palët kontraktuese e realizojnë marrëveshjen për prokurim publik ose marrëveshjen kornizë në pajtim me kushtet e përcaktuara në dokumentacionin e tenderit dhe ofertën e zgjedhur më të volitshme.

(2) Për përgjegjësinë e palëve kontraktuese për përbushjen e detyrimeve kontraktuese, përvëce dispozitive të këtij ligji, në mënyrë përkatëse zbatohen dispozitat e ligjit që i rregullon marrëdhëniet obligative dhe rregullat materiale me të cilat rrugullohet lënda e prokurimit.

Neni 70

Kontrolli ndaj realizimit të marrëveshjes

Organji kontraktues është i detyruar të kryejë kontroll nëse realizimi i marrëveshjes për prokurim publik ose marrëveshja kornizë është në pajtim me kushtet e marrëveshjes.

Neni 71

Kushte të posaçme për realizimin e marrëveshjeve

Organ kontraktues mund të përcaktojë kushte të posaçme në lidhje me realizimin e marrëveshjes për prokurim publik me kusht ato të janë në pajtim me dispozitat pozitive ligjore dhe të janë theksuar në dokumentacionin e tenderit. Këto kushte mund të kenë të bëjnë me lidhjen e marrëveshjeve për nën realizimin ose të kenë për qëllim garantim të sigurisë së informatave të klasifikuara dhe sigurisë së dorëzimit të përcaktuara nga organi kontraktues, në pajtim me këtë ligj ose të kenë parasysh çështjet që lidhen me mbrojtjen e mjedisit jetësor dhe aspektet sociale.

Neni 72

Ndarja e prokurimit të nënrealizuesit

(1) Organ kontraktues në shpalljen për prokurim publik ose në dokumentacionin e tenderit nga ofertuesi detyrimisht kërkon:

a) në ofertë t'i theksojë të gjithë nënrealizuesit, si dhe çdo pjesë të marrëveshjes të cilën ka qëllim tua ndajë nënrealizuesve;

b) pas lidhjes së marrëveshjes ta njoftojë organin kontraktues:

- a ka për qëllim në mënyrë plotësuese të përfshijë ose të ndryshojë nënrealizues ekzistues,

- për punën, vlerën dhe vëllimin e pjesës së marrëveshjes e cila ka për qëllim t'i realizojë me secilin nënrealizues të ri dhe

- ndryshime të tjera në lidhje të nën realizuesve, të rëndësishme për realizimin e marrëveshjes;

c) para përfshirjes plotësuese ose ndryshim të secilit nënrealizues në realizimin e marrëveshjes detyrimi të marrë pëlqim me shkrim nga organi kontraktues.

(2) Nënrealizuesin e zgjedh vet ofertuesi. Organ kontraktues mund të kërkojë nga ofertuesi të zgjedhë nënrealizues në pajtim me nenin 73 të këtij ligji. Ofertuesi më së voni para lidhjes së marrëveshjes, për përfshirje të nënrealizuesit të ri për realizim të marrëveshjes patjetër duhet të marrë pëlqim me shkrim nga organi kontraktues. Organ kontraktues mund të refuzojë nënrealizuesin nëse nuk i plotëson kushtet që duhet të plotësohen patjetër nga ofertuesi dhe janë theksuar në shpalljen për prokurim publik ose në dokumentacionin e tenderit, me çka patjetër duhet ta sqarojë vendimin e vet, t'i theksojë konstatimet dhe arsyet për atë dhe të i'a dorëzojë ofertuesit.

(3) Organ kontraktues mund të caktojë se ofertuesi pjesë nga prokurimi patjetër duhet ta realizojë me nën realizuesin. Në atë rast, përcakton për cilën pjesë të prokurimit, përkatësisht për cilën vlerë të marrëveshjes kërkon i njëjtë të realizohet me nën realizues, me çka do ta definiojë pjesën minimale dhe maksimale të prokurimit që do të realizohet me nënrealizues. Ofertuesi, nën kushtet e paragrafit (2) të këtij neni, me nënrealizues mund të realizojë pjesë më të madhe të marrëveshjes nga pjesa e parë e përcaktuara, kur atë e kërkon organi kontraktues.

(4) Pjesa maksimale të cilën organi kontraktues mund të kërkojë të realizohet me nënrealizues nuk do të jetë më e madhe se 30% nga vlera ose vëllimi i marrëveshjes. Gjatë përcaktimit të pjesës së prokurimit i cili do të realizohet me nënrealizues, organi kontraktues patjetër duhet ta respektojë parimin e proporcionalitetit dhe karakteristikat e industrisë të lidhura me lëndën e prokurimit, duke përfshirë shkallën e zhvillimit të tregut dhe nivelin e konkurrencës së tregut.

(5) Nënrealizuesit të cilët do të realizojnë pjesë të marrëveshjes në bazë të kërkesave të organit kontraktues të paragrafit (3) të këtij neni, ofertuesi detyrimisht i zgjedh në pajtim me nenin 73 të këtij ligji.

(6) Kërkesat e veta për nënrealizuesit organi kontraktues patjetër duhet t'i theksojë në shpalljen për prokurim ose në dokumentacionin e tenderit.

(7) Ofertuesi detyrimisht në ofertë i thekson subjketet, të cilat, në pajtim me këtë ligj, konsiderohet se janë persona të lidhur. Për ndryshimet në listën e personave të lidhur ofertuesi duhet ta njoftojë menjëherë organin kontraktues.

(8) Për realizimin e prokurimit me realizimin e marrëveshjes, është përgjegjës ofertuesi i zgjedhur.

Neni 73

Nënrealizimi

(1) Ofertuesi një pjesë të marrëveshjes për prokurim publik mund t'ia ndajë nënrealizuesit.

(2) Nëse organi kontraktues, konstaton se ofertuesi një pjesë të prokurimit duhet ta realizojë patjetër me nënrealizues, ose nëse ofertuesi kërkon të zgjidhet nënrealizues, detyrimisht ofertuesi i zgjedhur gjatë zgjedhjes së realizuesit vepron në këtë mënyrë:

a) i ndjek parimet themelore të përcaktuara në nenin 3 të këtij ligji dhe

b) nëse vlera e pjesës të prokurimit që ofertuesi duhet ose ka për qëllim ta realizojë patjetër me nënrealizues është e barabartë ose më e lartë se vlera mbi të cilën duhet të shpallet konkursi për ndarjen e marrëveshjes për prokurim publik.

(3) Organ kontraktues mund të kërkojë nga ofruesi i zgjedhur të shpallë njoftim për prokurim për nënrealizues në pajtim me nenin 29 paragrafin (1) pikën e) të këtij ligji, pavarësisht nga vlera e prokurimit të cilin ofertuesi duhet ose ka për qëllim ta zbatojë me nënrealizuesin.

(4) Llogaritja vlerës së përcaktuara të prokurimit për nënrealizues do të bëhet në pajtim me nenin 18 të këtij ligji.

(5) Në njoftimin për prokurim për nën realizuesit ose dokumentacionin e tenderit për zgjedhje të nënrealizuesve, ofertuesi i zgjedhur duhet t'i theksojë kushtet për përcaktimin e aftësisë së nënrealizuesit dhe kriteret për zgjedhje, të cilat në konkursin për prokurim ose në dokumentacionin e tenderit për ndarjen e prokurimit të ofertuesit i ka caktuar organi kontraktues, si dhe kushtet tjera për njohjen e aftësive dhe kritereve për zgjedhje të nënrealizuesit. Kushtet dhe kriteret duhet të janë:

a) objektive,

b) jodiskriminuese,

c) proporcionale dhe të lidhura me lëndën e prokurimit, për të cilën janë planifikuar të realizohen me nënrealizuesin, si dhe

c) në pajtim me kushtet që janë përcaktuara në njoftimin e prokurimit ose në dokumentacionin e tenderit për ndarjen e prokurimit të ofertuesit dhe të cilat duhet t'i plotësojë ofertuesi i zgjedhur.

(6) Nëse ofertuesi i zgjedhur në bazë të njoftimit të shpallur për marrëveshje për nënrealizues nuk merr asnjë ofertë ose asnjë ofertë adekuate, në bazë të pajtimit paraprak nga organi kontraktues atë pjesë të prokurimit mund ta realizojë i pavarrur ose me nën realizuesit të cilët i ka zgjedhur sipas rregullave të veta dhe për të cilat organi kontraktues e ka dhënë pëlqimin e vet.

(7) Për ndarjen e një pjesë të prokurimit për realizmin e nënrealizuesit ofertuesi i zgjedhur në pajtim me kushtet e këtij ligji me nënrealizuesin mund të lidhë marrëveshje ose marrëveshje kornizë. Prokurimet individuale në bazë të marrëveshjes kornizë ndahen në pajtim me nenin 26 të këtij ligji.

Neni 74

Prishja e marrëveshjes për prokurim publik

Organ kontraktues e prish marrëveshjen për prokurim publik ose marrëveshjen kornizë gjatë vlefshmërisë nëse:

Marrëveshja është ndryshuar në mënyrë të konsiderueshme, që rezulton me a) detyrimin për zbatimin e procedurës së re për prokurim publik;

b) bartësi i prokurimit është gjendur në njëren nga situatat për shkak të organit kontraktues është dashur ta përjashtojë nga procedura për prokurime publike, por për këtë fakt nuk ka qenë i njoftuar gjatë tërë procedurës ose

c) marrëveshja ose marrëveshja kornizë nuk është dashur t'i ndahet bartësit të prokurimit për shkak të shkeljeve serioze të këtij ligji të cilat me aktgjykim të plotfuqishëm gjyqësor i vërteton gjykata kompetente.

IV. KUSHTET E POSAÇME

Neni 75

Prokurimi në kushte të posaçme

(1) Organ kontraktues mund të vendosë t'i kryej prokurimet publike nga ky Kapitull me shfrytëzimin e procedurës adekuante n pajtim me nenin 21 të këtij ligji, me ç'rast i zbaton rregullat për procedurë adekuante.

(2) Gjatë kryerjes së prokurimeve publike në shërbime të posaçme, në pajtim me këtë kapitull, organi kontraktues i zbaton parimet e prokurimeve publike të përcaktuara në këtë ligj në rapport me transparencën, përcaktimin e lëndës së prokurimit, specifikimet teknike, si dhe nevojën që të sigurojë kualitet, vazhdimi qasje të çmimit, dispozicion dhe gjithëpërfshirje të shërbimeve, nevojat e posaçme të grupeve të ndryshme të shfrytëzuesve, duke përfshirë edhe grupet e marginalizuara dhe të prekura, bashkëpunim përforsimin e rolit të shfrytëzuesve dhe inovacion.

(3) Organ kontraktues mund të vendosë ofertën më të volitshme ta zgjedhë në bazë të kriterit rapport më i mirë ndërmjet çmimit dhe kualitetit, duke pasur parasysh kualitetin dhe qëndrueshmërinë e shërbimeve të posaçme.

(4) Llojet e shërbimeve të posaçme më për së afërm i përcakton ministri i Financave.

Neni 76

Shpalljet dhe njoftimet për kushte të posaçme

(1) Organ kontraktues i cili bën prokurim të shërbimeve të veçanta me vlerë të përrlogaritur mbi vlerat nga nen 19 i këtij ligji, qëllimin e vet e publikon në një nga mënyrat në vijim, përvëc nëse janë plotësuar kushtet për shfrytëzim të procedurës me negocim pa publikim të shpalljes:

a) me shpallje për prokurim publik ose
b) me njoftim paraprak informativ, me ç'rast njoftimi duhet të jetë kategorikisht në lidhje me llojin e shërbimeve që janë lëndë e prokurimit. Në njoftimin përmendet që marrëveshjet do të ndahen pa publikim të mëtejmë dhe duhet të përbajë ftesë që operatorët e interesuar ekonomikë ta shprehin interesin e tyre.

(2) Për rezultatin nga procedura për prokurim publik për shërbime të veçanta, organi kontraktues publikon njoftim për marrëveshje të nënshkruar.

(3) Njoftimet nga paragrafi (2) i këtij nen mund të publikohen në bazë tremujore, me ç'rast organi kontraktues i publikon në afat prej dhjetë ditëve pas skadimit të çdo tremujori.

V. PËRFUNDIMI I PROCEDURËS DHE DOSJA PËR PROCEDURAT PËR PROKURIME PUBLIKE

Neni 77

Përfundimi i procedurës

Procedura për prokurim publik mbaron me ditën e finalizimit të vendimit për zgjedhje ose për anulim të procedurës.

Neni 78

Dosja për procedurën për prokurim publik

(1) Organ kontraktues është i obliguar të formoje skedar për procedurën për çdo marrëveshje të ndarë për prokurim publik ose kontratë kornizë të nënshkruar.

(2) Organ kontraktues e ruan skedarin për procedurën për ndarje të marrëveshjes për prokurim publik në pajtim me dispozitat për punë arkivore.

(3) Varësisht nga procedura e zbatuar për ndarje të marrëveshjes për prokurim publik, skedari për procedurën veçanërisht përmban:

- a) vendim për prokurim publik,
- b) njoftim paraprak indikativ dhe dëshmi që i njëjtë është dërguar për publikim,
- c) shpallje për ndarje të marrëveshjes për prokurim publik dhe dëshmi që e njëjtë është dërguar për publikim,
- ç) dokumentacion tenderi,
- d) fletëparaqitje të pranuara për pjesëmarrje,
- dh) komunikim ndërmjet organit kontraktues dhe operatorëve ekonomikë,
- e) raport për vlerësim të aftësisë së kandidatëve,
- ë) vendim për zgjedhje të kandidatëve të kualifikuar,
- f) oferta të ardhura,
- g) procesverbal nga hapja,
- gj) deklarata për ekzistim/mosekzistim të konfliktit të interesave,
- h) raport për evalvimin e kryer,
- i) vendim për zgjedhje të ofertës më të volitshme,
- j) marrëveshje e nënshkruar për prokurim publik ose kontratë kornizë dhe
- k) njoftim për marrëveshje të nënshkruar dhe dëshmi që e njëjtë është dërguar për publikim.

VI. RAPORTI STATISTIKOR

Neni 79

Detyrimi për raport statistikor

Me qëllim që të mundësohet vlerësimi i rezultateve nga zbatimi i këtij ligji, organi kontraktues do t'i paraqesë Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Kuvendit të Republikës së Maqedonisë së Veriut raport statistikor që tregon marrëveshjet për prokurim publik të mallrave, shërbime dhe punë të ndara në bazë të këtij ligji, për vitin paraprak, më së voni deri më 31 mars të vitit rrjedhës.

Neni 80

Përbajtja e raportit statistikor

(1) Raporti statistikor përmban të dhëna për numrin dhe vlerën e marrëveshjeve të ndara për prokurime publike. Gjatë kësaj, në reportin veç e veç theksohen marrëveshjet për prokurime publike të mallrave, shërbimeve dhe punëve.

(2) Kur marrëveshjet janë të lidhura me zbatimin e procedurës me bisedime pa shpallur konkurs, të dhënat e theksuara në paragrafin (1) të këtij nenit, të dhënat analizohen sipas bazës juridike sipas të cilës është zbatuar procedura.

VII. MBROJTJA JURIDIKE

Neni 81

Kompetenca e Komisionit Shtetëror

(1) Komisioni Shtetëror për Ankesa për Prokurime Publike (në tekstin e mëtejmë: Komisioni Shtetëror) është kompetent për zgjidhjen për ankesa në procedurat për prokurime publike të përcaktuara me këtë ligj.

(2) Komisioni Shtetëror siguron një nivel adekuat të besueshmërisë së informatave të klasifikuara ose informatave të tjera që i përbën lëndë edhe gjatë procedurës së ankesës vepron në pajtim me interesat mbrojtëse dhe të sigurisë së shtetit.

Neni 82

E drejta e ankesës

(1) Secili operator ekonomik që ka interes juridik për të fituar marrëveshjen për prokurim publik ose kontraten kornizë dhe që ka pësuar ose mund të pësojë dëm nga shkelja eventuale e dispozitave të këtij ligji, mund të kërkojë mbrojtje juridike kundër vendimeve, veprimeve dhe lëshimeve për ndërmarrje të veprimeve nga organi kontraktues në procedurën për prokurim publik.

(2) Mbrojtje juridike mund të kërkojë edhe avokati i shtetit i Republikës së Maqedonisë së Veriut, kur i mbrojnë interesat e shtetit ose interesin publik.

(3) Subjektet nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni (në tekstin e mëtejmë: ankues) kanë të drejtë të parashtronë ankesë.

Neni 83

Palët në procedurën ankimore

Palët në procedurën ankimore janë ankuesi, organi kontraktues, kandidati i zgjedhur dhe ofertuesi i zgjedhur më i volitshëm.

Neni 84

Rregullat për dëshmim

(1) Në procedurën ankimore palët janë të obliguara t'i paraqesin të gjitha faktet në të cilat i bazojnë kërkosat e tyre, si dhe veprimet ose lëshimet për ndërmarrje të veprimeve nga organi kontraktues në procedurën për prokurim publik dhe të parashtronë dëshmi për atë.

(2) Në procedurën ankimore organi kontraktues është i obliguar t'i vërtetojë faktet dhe rr Ethanat në bazë të cilave ka marrë vendimin e tij, ka ndërmarrë veprime dhe lëshuar të ndërmerr veprime në realizimin e procedurës për prokurim publik që është lëndë e prokurimit publik.

(3) Në procedurën ankimore, ankuesi është i obliguar të vërtetojë ose të bën të mundur ekzistimin e fakteve dhe shkaqeve që kanë të bëjnë me të drejtën për parashtrim ankese, shkelje të procedurës ose shkelje të të drejtës materiale, që janë theksuar në ankesë.

Neni 85

Veprimi i Komisionit Shtetëror dhe shkelje të rëndësishme të Ligjit

(1) Në procedurën ankimore Komisioni Shtetëror vepron në kufijtë e të dhënave ankimuese, ndërsa me detyrë zyrtare kontrollon nëse kanë ndodhur shkelje të rëndësishme nga parografi (2) i këtij neni.

(2) Shkelje të rëndësishme të Ligjit në aspekt të paragrafit (1) të këtij neni janë:

a) përcaktim i afatit më të shkurtë për parashtrim të ofertave ose paraqitje për pjesëmarrje nga afati minimal i përcaktuari me këtë ligj;

b) kandidati ose ofertuesi doemos është dashur të përjashtohet nga procedura për prokurim publik sepse ekzistonjë shkaqe për përjashtim të tij;

c) pas kalimit të afatit për parashtrim të ofertave në procedurë të kufizuar organi kontraktues ka mbajtur negociata ose ofertuesi ka ndryshuar ofertën e tij në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji;

c) kriteret për aftesi nuk janë përcaktuari në pajtim me këtë ligj dhe

d) dokumentacioni i tenderit nuk është në pajtim me këtë ligj dhe ka çuar ose mund të ketë çuar deri në diskriminim të operatorëve ekonomikë ose kufizim të konkurrencës tregtare.

(3) Komisioni Shtetëror nuk do ta shqyrtojë gjendjen faktike dhe juridike për çka ka vendosur në ankesë paraprake në procedurë të njëjtë për prokurim publik.

Neni 86

Mënyra e prezantimit të ankesës

(1) Ankesa prezantohet në Komisionin Shtetëror në formë të shkruar, ndërsa parashtrohet njëkohësisht në Komisionin Shtetëror dhe organin kontraktues.

(2) Dita e parashtrimit të ankesës në Komisionin Shtetëror konsiderohet si ditë e parashtrimit të saj.

Neni 87

Afatet për parashtrim të ankesës në procedurë të kufizuar, procedurë me negociata me shpallje të konkursit, dialog konkurrent

(1) Në procedurën e kufizuar, procedura me negociata me shpallje të konkursit dhe dialogu konkurrent ankesën parashtrohet në asfat prej dhjetë ditëve nga dita e:

a) publikimit të konkursit për prokurim publik, në lidhje me përbajtjen e konkursit ose dokumentacionit të tenderit;

b) publikimit të njoftimit për ndryshime dhe informata shtesë, në lidhje me përbajtjen e ndryshimeve dhe informata shtesë;

c) pranimit të vendimit për zgjidhje të kandidatëve të kualifikuar, në lidhje me shkaqet për zgjedhjen, përkatësisht rizgjedjen e kandidatëve;

c) pranimit të ftesës për parashtrim të ofertës, për pjesëmarrje në dialogun ose në negociatat, ose për parashtrim të dokumentacionit shtesë, në lidhje me lëshimin e organit kontraktues në mënyrë përkatëse të përgjigjet në pyetjet me kohë ose kërkesa për sqarim ose ndryshime të dokumentacionit të tenderit, si dhe të përbajtjes së ftesës ose dokumentacionit shtesë, përvëç nëse dokumentacioni i njëjtë nuk është vënë në dispozicion në të njëjtën kohë me publikimin e shpalljes për prokurim publik;

d) pranim i vendimit për refuzim të ofertës ose aktvendimit të parë, në lidhje me evalvimit të ofertës ose aktvendimit të parë;

dh) hapjes së ofertave ose ofertave përfundimtare, në lidhje me lëshimin e organit kontraktues të përgjigjet në pyetjet me kohë ose kërkosat për sqarim apo ndryshime në dokumentacionin e tenderit ose

e) pranimit të vendimit për zgjdhje të ofertës më të volitshme ose për anulim, në lidhje me procedurën për evalvim dhe zgjedhje të ofertës më të volitshme, ose për shkaqet për anulim të procedurës.

(2) Ankuesi që ka lëshuar të parashtrojë ankesë në lidhje me dispozitat nga paragrafi (1) pikat a), b), c), ç), d) dhe dh) të këtij neni, nuk ka të drejtë për ankesë në fazën e mëtutjeshme të procedurës për bazën e njëjtë juridike.

Neni 88

Afatet për parashtrim të ankesës në procedurë me negociata pa shpallje të konkursit

(1) Në procedurën me negociata pa shpallje të konkursit, anesa parashtronet në afat prej dhjetë ditëve nga dita e publikimit të njoftimit për transparencë paraprake vullnetare, në lidhje me rastet dhe plotësimin e kushteve për zgjedhje të procedurës, përbajtjen e dokumentacionit të tenderit dhe evalvimin dhe zgjedhjen e ofertave.

(2) Nëse organi kontraktues nuk ka publikuar njoftim për transparencë paraprake vullnetare, anesa parashtronet në afat prej dhjetë ditëve nga dita e pranimit të vendimit për zgjedhje apo për anulim, në lidhje me dokumentacionin e tenderit, evalvimin dhe zgjedhjen e ofertave, përkatësisht për shkaqet për anulim të procedurës.

(3) Ankuesi që ka lëshuar të parashtrojë ankesë në lidhje me dispozitat nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, nuk ka të drejtë për ankesë në fazën e mëtutjeshme të procedurës për bazën e njëjtë juridike.

(4) Nëse organi kontraktues nuk ka publikuar njoftim për transparencë paraprake vullnetare, anesa parashtronet në afat prej 30 ditëve nga dita e publikimit të njoftimit përmarrëveshje të nënshkruar, në lidhje me rastet dhe plotësimin e kushteve për zgjedhje të procedurës.

(5) Nëse organi kontraktues nuk ka publikuar njoftim për transparencë paraprake vullnetare dhe ka lëshuar të publikojë njoftim përmarrëveshje të nënshkruar, anesa parashtronet në pajtim me nenin 90 të këtij ligji.

Neni 89

Afatet për parashtrim të ankesës në procedurë për prokurim publik të shërbimeve të veçanta

(1) Në procedurën për prokurim publik të shërbimeve të veçanta anesa parashtronet në afat prej dhjetë ditëve nga dita e:

a) publikimit të konkursit për prokurim publik, në lidhje me përbajtjen e konkursit ose dokumentacionit të tenderit;

b) publikim të njoftimit përmarrëveshje dhe informata shtesë, në lidhje me përbajtjen e ndryshimeve dhe informatat shtesë ose

c) pranim të vendimit për zgjedhje të ofertës më të volitshme ose për anulim, në lidhje me lëshimin e organizat kontraktues në mënyrë adekuate të përgjigjet në pyetjet apo kërkesat e parashtruara për sqarim ose ndryshime në dokumentacionin e tenderit, si dhe në lidhje me procedurën e evalvimit dhe zgjedhje të ofertës më të volitshme ose për shkaqet për anulim të procedurës.

(2) Ankuesi që ka lëshuar të parashtrojë ankesë në lidhje me dispozitat nga paragrafi (1) pikat a) dhe b) të këtij neni, nuk ka të drejtë për ankesë në fazën e mëtutjeshme të procedurës për bazën e njëjtë juridike.

Neni 90

Afatet për paraqitjen e ankesës në rast të lidhjes së marrëveshjes pa zbatimin paraprak të procedurës për prokurime publike

Afatet për ankesë në rast të marrëveshjes që është lidhur pa zbatimin paraprak të procedurës për prokurime publike është 60 ditë nga njohuria përmarrëveshjen e tillë, ndërsa mund të paraqitet jo më gjatë se kalimi i afatit prej gjashtë muajsh nga dita e lidhjes së marrëveshjes.

Neni 91

Afatet për paraqitjen e ankesës në rast të ndarjes së marrëveshjes së veçantë në bazë të marrëveshjes kornizë

Afatet për ankesë në rast të marrëveshjes së veçantë në bazë të marrëveshjes kornizë me më shumë operatorë ekonomikë është tri ditë nga dita e pranimit të vendimit përmarrëveshje, në lidhje me procedurën përmarrëveshje së veçantë në bazë të marrëveshjes kornizë.

Neni 92

Afatet për paraqitjen e ankesës në rast të ndryshimit të marrëveshjes gjatë vlefshmërisë së saj

(1) Afati për ankesë në rast të lidhjes së marrëveshjes përmarrëveshje së saj është dhjetë ditë nga dita e publikimit të njoftimit përmarrëveshje së saj, lidhur me rastet dhe rrethanat me të cilat arsyetohet ndryshimi i marrëveshjes.

(2) Nëse organi kontraktues nuk ka publikuar njoftim përmarrëveshje së saj, anesa paraqitet në pajtim me nenin 90 të këtij ligji.

Neni 93

Afatet për paraqitjen e ankesës në rastet tjera

Në të gjitha rastet që nuk janë përfshirë me dispozitat e neneve 87, 88, 89, 90, 91 dhe 92 të këtij ligji, afati për paraqitjen e ankesës është dhjetë ditë nga dita e pranimit të njoftimit ose vendimit me të cilin vendoset përmarrëveshje së saj, lidhur me rastet dhe rrethanat me të cilat arsyetohet ndryshimi i marrëveshjes.

Neni 94

Tërheqja e ankesës

(1) Ankuesi mund ta tërheqë ankesën deri në momentin e miratimit të vendimit përmarrëveshje së saj nga Komisioni Shtetëror.

(2) Nëse anesa është paraqitur nga një grup operatorësh ekonomikë ajo mund të tjerhiqet vetëm nëse të gjithë anëtarët në grup pajtohen përmarrëveshje së saj.

(3) Тérheqja e ankesës nuk mund të anullohet.
 (4) Në rast të térheqjes së ankesës, Komisioni Shtetëror e ndërtet procedurën.

Neni 95

Veprimi i organit kontraktues

(1) Organi kontraktues, më së voni në afat prej pesë ditësh pune nga pranimi i ankesës, në Komisionin Shtetëror i dërgon:

a) ankesën me të gjitha shtojcat, të dhënat dhe dëshminë për datën e pranimit,
 b) përgjigjen e ankesës, me arsyetimin e fakteve dhe konstatimeve juridike, si dhe kërkesat ankimore, kronologjinë e procedurës për prokurime publike, me konstatimet për elementet e rëndësishme të procedurës (vlera e përcaktuar, të dhënat për shpalljen, procedura e hapjes së ofertave, evalvimi i ofertave, vendimi për zgjedhjen, etj.)

c) gjithë dokumentacionin për procedurën me regjistrimin e shtojcave;

ç) ofertat e ofertuesve, ndërsa së paku parashtruesit të ankesës, ofertuesit të zgjedhur dhe atyre ofertuesve të aftë që kanë mundësi të zgjidhen dhe

d) dëshmitë tjera për ekzistimin e rrëthanave të supozuara për miratimin e vendimeve ligjore, veprimeve ose lëshimeve për ndërmarrjen e veprimeve në procedurën për prokurime publike.

(2) Nëse organi kontraktues, pas pranimit të ankesës, gjen se ajo është e bazuar pjesërisht ose plotësisht, vendimin ekzistues mund ta vë jashtë fuqisë, përkatësisht të miratojë vendim të ri ose ta anulojë procedurën për prokurime publike, ta korrigojë veprimin, ta ndërmarrë veprimin që e ka lëshuar ose të zbatojë procedurë të re për prokurime publike me njoftimin e pjesëmarrësve në procedurën në mënyrën e përcaktuar me këtë ligj, në afatin prej pesë ditësh nga dita e pranimit të ankesës.

Neni 96

Mosveprimi i organit kontraktues

(1) Nëse organi kontraktues nuk vepron në pajtim me nenin 95 të këtij ligji, Komisioni Shtetëror pa anulim do ta thërras ta bëjë atë në afat prej pesë ditësh me sugjerimin e pasojave juridike nëse këtë nuk e bën.

(2) Nëse organi kontraktues nuk vepron në pajtim me thirrjen nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni Shtetëror do të miratojë vendim pa dokumentacionin nga neni 95 i këtij ligji.

Neni 97

Njoftimi i ofertuesit dhe kandidatit të zgjedhur

(1) Për ekzistimin e procedurës ankimore, Komisioni Shtetëror pa prolongim e njofton ofertuesin ose kandidatin e zgjedhur, nëse ai ekziston në fazën në të cilën është paraqitur ankesa.

(2) Ofertuesi ose kandidati i zgjedhur mund të jape përgjigjen e vet për ankesën, në afat prej tri ditësh nga dita e marrjes së njoftimit nga paragrafi 1 i këtij neni.

Neni 98

Përbajtja e ankesës

(1) Ankesa i përmban elementet si vijon:
 a) të dhënat për parashtruesin e ankesës (emrin dhe mbiemrin, titullin e operatorit ekonomik, adresën e vendqëndrimit dhe selinë),
 b) të dhënat përfaqësuesin ose të autorizuarin,

c) titullin dhe selinë e organit kontraktues,
 ç) numrin dhe datën e procedurës për prokurime publike dhe të dhënat për shpalljen për prokurime publike,
 d) numrin dhe datën e vendimit për zgjedhjen e ofertës më të volitshme, anulimin e procedurës ose vendimeve tjera të organit kontraktues,

dh) të dhënat për veprimet ose lëshimet për ndërmarrjen e veprimeve nga ana e organit kontraktues,
 e) pëershkrimin e gjendjes faktike,
 ë) pëershkrimin e parregullsive dhe arsyetimin e tyre,
 f) propozimin e provave,
 g) kërkesën ankimore dhe/ose kërkesën për kompensimin e shpenzimeve për procedurën dhe
 gj) nënshkrimin e personit të autorizuar.

(2) Parashtuesi i ankesës ka për detyrë të bashkëngjit edhe dëshmi për pagesën e kompensimit për mbajtjen e procedurës.

Neni 99

Veprimi me ankesën e parregullt

(1) Nëse ankesa e dërguar nuk i përmban së paku të dhënat nga neni 98 paragrafi (1) pikat a), c), ç), d) dhe f) të këtij ligji, Komisioni Shtetëror do të kërkojë nga parashtruesi ta plotësojë ankesën dhe do të caktojë afat i cili nuk mund të jetë më i gjatë se pesë ditë.

(2) Nëse parashtruesi nuk vepron sipas kërkesës nga paragrafi (1) i këtij neni, ankesa do të refuzohet si e parregullt, përvëç nëse nga përbajtja e saj mund të veprohet dhe ka paraqitur kërkesë ankimore.

Neni 100

Veprimi i ankesës

(1) Ankesa e parashtruar e prolongon lidhjen e marrëveshjes për prokurim publik dhe kontratën kornizë deri në plotfuqishmërinë e vendimit të Komisionit Shtetëror.

(2) Me përashtim nga paragrafi (1) i këtij neni, Komisioni Shtetëror mund ta lejojë lidhjen e marrëveshjes ose kontratës kornizë të kërkesës së organit kontraktues.

(3) Nëse lënda e prokurimit është ndarë në pjesë, ankesa e paraqitur kundër vendimit për zgjedhjen e prolongon lidhjen e marrëveshjes ose kontratën kornizë për atë pjesë të lëndës së prokurimit kundër të cilët është paraqitur ankesa.

(4) Ankesa e paraqitur kundër njoftimit për transparencë paraprake vullnetare e prolongon lidhjen e marrëveshjes ose kontratës kornizë për të gjitha pjesët e lëndës së prokurimit.

(5) Ankesa nuk e prolongon vazhdimin e procedurës deri në lidhjen e marrëveshjes ose kontratës kornizë, përvëç nëse Komisioni Shtetëror nuk cakton masë kohore.

(6) Marrëveshja për prokurim publik dhe kontrata kornizë të nënshkruara në kundërshtim të këtij neni janë të pavlefshme.

Neni 101

Kërkesa për lidhjen e marrëveshjes ose marrëveshjes kornizë

(1) Organi kontraktues mund të parashtrojë kërkesë për lidhjen e marrëveshjes për prokurime publike ose kontratës kornizë. Kërkesa parashtronet njëkohësisht me përgjigjen e ankesës.

(2) Кërkesa që është parashtruar në kundërshtim të paragrafit (1) të këtij neni do të refuzohet.

(3) Кërkesa për lidhjen e marrëveshjes ose marrëveshjes kornizë mund të parashtronet për shkak që mund të shkaktojnë dëme për shkak të mosbatimit të procedurës, ndërsa të cilat janë joproportionale me vlerën e saj.

(4) Komisioni Shtetëror do të vendosë për kërkesën për lidhjen e marrëveshjes për prokurime publike ose kontratës kornizë në afat prej tri ditësh nga dita e parashtrimit.

Neni 102

Masat e përkohshme

(1) Ankuesi me ankesë mund të parashtronjë propozim për caktimin e masave të përkohshme me qëllim të korrigjimit me kohë të gjoja shkeljes së ligjit ose parandalimit të gjoja shkaktimit të dëmit.

(2) Lëndë e propozimit për caktimin e masës së përkohshme mund të jetë:

- a) ndërprerja e procedurës për prokurime publike;
- b) parandalimi i miratimit ose zbatimit të vendimit të caktuara ose veprimit të organit kontraktues ose
- c) parandalimi i fillimit të procedurës së re për prokurime publike për lëndën e njëjtë ose të ngjashme të prokurimit në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji.

(3) Në propozimin për caktimin e masave të përkohshme, ankuesi ka për detyrë t'i dëshmojë ose ta bëjë me siguri ekzistimin e rrëthanave në të cilat e bazon propozimin e vet.

(4) Komisioni Shtetëror do të vendos për propozimin për caktimin e masave të përkohshme në afat prej pesë ditësh nga dita e marrjes së dokumentacionit nga organi kontraktues.

(5) Me vendimin me të cilin caktohen masat e përkohshme caktohet edhe kohëzgjatja e tyre.

(6) Duke i pasur parasysh pasojat e mundshme nga caktimi i masave të përkohshme për të gjitha palët e interesuara që mund të dëmtohen me caktimin e tyre, duke e përfshirë edhe interesin publik, Komisioni Shtetëror mund ta refuzojë propozimin nëse vlerëson se pasojat negative nga masat e përkohshme e tejkalojnë dobinë nga caktimi i tyre.

Neni 103

Vendimmarrja në procedurën ankimore

(1) Komisioni Shtetëror në procedurën ankimore mund:

- a) ta ndërpresë procedurën ankimore;
- b) ta refuzojë ankesën për shkak të moskompetencës, palejueshmërisë, parregullshmërisë, parashtrimit jo në kohë, mosekzistimit të interesit juridik dhe për shkak që është paraqitur nga personi i paautorizuar;
- c) ta refuzojë ankesën për shkak që nuk është e bazuar;
- d) ta miratojë ankesën dhe ta anulojë vendimin, procedurën ose veprimin në pjesën në të cilën janë joligjore, duke i përfshirë edhe kushtet diskriminuese teknike, financiare dhe kushtet tjera nga shpallja për prokurime publike ose dokumentacioni i tenderit;
- e) ta anulojë marrëveshjen për prokurime publike ose kontratën kornizë, ose pjesën e tyre;
- f) të vendos për kërkesën për kompensimin e shpenzimeve të procedurës ankimore;
- g) të vendosë për propozimin për caktimin e masave të përkohshme;
- h) të vendosë për kërkesën për lidhjen e marrëveshjes për prokurime publike ose marrëveshjen kornizë;
- i) të caktojë dënim me para;
- j) të sugjerojë imponojë palën në veprim të caktuara.

(2) Komisioni Shtetëror për çështjen kryesore vendos me aktvendim, ndërsa në rastet tjera me konkluzion.

(3) Aktvendimi duhet të përmbarjë arsyetim të vendimit të Komisionit Shtetëror.

(4) Vendimi i Komisionit Shtetëror mbetet përfundimtar pas dërgimit të kryer në pajtim me nenin 108 të këtij ligji.

(5) Të gjitha palët kanë për detyrë ta respektojnë dhe ta zbatojnë vendimin përfundimtar të Komisionit Shtetëror.

(6) Organi kontraktues ka për detyrë të veprojë në pajtim me vendimin e Komisionit Shtetëror në afat prej 30 ditësh nga dita e pranimit të vendimit, me ç'rast e zbaton kuptimin juridik dhe vërejtjet e dhëna të Komisionit Shtetëror në vendimin.

Neni 104

Të drejtat e palëve në procedurën ankimore

(1) Palët në procedurën ankimore kanë të drejtë të prononcohen për kërkesat dhe konstatimet e palës tjetër dhe të propozojnë prova.

(2) Komisioni Shtetëror ia dërgon secilës palë parashtresat me të cilat diskutohet për punën kryesore ose me të cilat propozohen fakte dhe prova të reja.

Neni 105

Diskutimi me gojë

(1) Palët mund të propozojnë mbajtjen e diskutimit me gojë për shkak të shpjegimit të gjendjes së ndërlikuar faktike ose çështjeve të caktuara juridike, me arsyetimin e arsyeve për shkak të së cilave propozohen.

(2) Komisioni Shtetëror vendos për propozimin për mbajtjen e diskutimit me gojë.

(3) Komisioni Shtetëror mund të vendos për mbajtjen e diskutimit me gojë edhe në rast kur vet do të përcaktojë se ai nevojitet për shkak të shpjegimit të gjendjes së ndërlikuar faktike ose çështjeve të veçanta juridike.

(4) Gjatë diskutimit me gojë mbahet procesverbal.

(5) Diskutimi me gojë është publik, ndërsa publiku mund të përjashtohet për shkak të nevojës nga ruajtja e informatave konfidenciale në pajtim me ligjin.

Neni 106

Kompensimi për mbajtjen e procedurës

(1) Në procedurën para Komisionit Shtetëror, parashtruesi i ankesës, përvëç taksës administrative, paguan edhe kompensim për mbajtjen e procedurës në varësi nga lartësia e ofertës, edhe atë:

a) prej 50.000 deri më 100.000 euro në kundërvlerë me denarë, kompensim nga 250 euro në kundërvlerë me denarë;

b) prej 100.000 deri më 500.000 euro në kundërvlerë me denarë, kompensim nga 500 euro në kundërvlerë me denarë dhe

c) mbi 500.000 euro në kundërvlerë me denarë, kompensim nga 1.000 euro në kundërvlerë me denarë.

(2) Në rast të mosekzistimit të ofertës, lartësia e kompensimit për mbajtjen e procedurës përllogaritet në bazë të vlerës së përcaktuar të marrëveshjes për prokurime publike, me ç'rast Komisioni Shtetëror e njofton parashtruesin e ankesës për lartësinë e kompensimit dhe afatini në të cilin duhet të dërgojë dëshmi për pagesën e tij.

(3) Kompensimi për mbajtjen e procedurës është e ardhur e Buxhetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Neni 107

Shpenzimet për procedurën ankimore

(1) Në procedurën para Komisionit Shtetëror secila palë paraprakisht i bart shpenzimet e shkaktuara me veprimet e tyre.

(2) Komisioni Shtetëror vendos për shpenzimet e procedurës ankimore, cakton kush i bart shpenzimet, shumën e tyre, kujt dhe në cilin afat duhet të paguhesh.

(3) Kërkesa për kompensimin e shpenzimeve për procedurën ankimore duhet plotësish të caktohet, specifikohet dhe dërgohet para miratimit të aktvendimit.

(4) Pala e cila e ka ngritur procedurën, ndërsa në dëmin e së cilës procedura ka mbaruar, ka për detyrë palës së kundërt t'ia kompensojë shpenzimet e arsyeshme për procedurën.

(5) Në rast të têrheqjes ose refuzimit të ankesës, parashtruesi i ankesës ka për detyrë që organit kontraktues t'ia kompensojë shpenzimet e arsyeshme për procedurën.

(6) Në rast të miratimit të plotë të ankesës, Komisioni Shtetëror mund të vendosë që secila palë t'i paguajë shpenzimet e veta, shpenzimet për procedurën ankimore t'i ndajë në pjesë të barabarta ose proporcionale me miratimin e ankesës.

(7) Në rast të miratimit të plotë të ankesës, organi kontraktues ka për detyrë që parashtruesit të ankesës t'ia kompensojë shpenzimet e arsyeshme për procedurën.

Neni 108

Vendimmarrja dhe dërgimi i vendimeve

(1) Komisioni Shtetëror vendos për lëndët ankimore në mbledhjen me shumicën nga numri i përgjithshëm i anëtarëve. Mbledhjen e konvokon kryetari i Komisionit Shtetëror.

(2) Komisioni Shtetëror mund të punojë vetëm nëse në mbledhje janë të pranishëm së paku tre anëtarë. Në mbledhjet e Komisionit Shtetëror detyrimisht merr pjesë kryetari dhe/ose zëvendësi i tij.

(3) Anëtarë i Komisionit Shtetëror nuk mund të jetë i përbajtur gjatë votimit.

(4) Mbledhjet e Komisionit Shtetëror nuk janë publike.

(5) Për procedurën për këshillim dhe votim mbahet procesverbal i veçantë. Prosesverbalin e nënshkruanjë të gjithë anëtarët e pranishëm të Komisionit Shtetëror dhe procesverbalisti.

(6) Komisioni Shtetëror vendos në afat prej 15 ditësh nga kompletimi i dokumentacionit të lëndës.

(7) Vendimet e Komisionit Shtetëror dërgohen në formë të letrës te palët në procedurë në afat prej 48 orësh nga përfundimi i mbledhjes në të cilën është miratuar vendimi.

Neni 109

Ekspertiza

(1) Nëse në procedurën ankimore nevojitet njohuri profesionale që të përcaktohet ose të vlerësohet fakti i caktuar në procedurën për prokurime publike, ndërsa Komisioni Shtetëror nuk disponon me njohuri të tillë, ai mund të vendosë, me kërkesë të palëve ose me iniciativë personale, të kërkojë ekspertizë.

(2) Ekspertizën e kryejnë ekspertët e regjistruar në regjistrin e ekspertëve.

(3) Shpenzimin për ekspertizë e bart pala e cila e ka kërkuar atë, me pagesën me avancë pas njoftimit nga Komisioni Shtetëror për lartësinë e shpenzimit. Në rast se Komisioni Shtetëror të kërkojë ekspertizë me iniciativë personale, shpenzimi është në barrë të Komisionit Shtetëror.

(4) Shpërbëlimi dhe kompensimi për ekspertizën e kryer përcaktohet në pajtim me rregullat për ekspertizë.

Neni 110

Përjashtimi në rast të konfliktit të interesave

(1) Kryetari, zëvendësi ose anëtarë i Komisionit Shtetëror përjashtohet nga puna në lëndën konkrete për shkak të ekzistimit të konfliktit të interesave:

a) nëse vetë me palen është në ndërmarrje afariste;

b) nëse pala ose përsaqësuesi i saj ligor është në farefisni gjaku në linjë të drejtë ose në linjë anësore deri në shkallën e katërt, në farefisni sipas krushqisë deri në shkallën e dyte, është ose ka qenë në bashkësi martesore ose jashtëmartesore, është birësues ose ka qenë i birësuar prej tij ose

c) nëse ekzistonjë rrethana tjera që e sjellin në pikëpyjetë mosobjektivitetin e tij.

(2) Palët mund të kërkojnë përjashtimin e kryetarit, zëvendësit ose anëtarëve të Komisionit Shtetëror.

(3) Pasi të kuptohet për ekzistimin e ndonjërit nga shkaqet për përjashtim nga paragrafi (1) i këtij neni, anëtarë ose zëvendëskryetari i Komisionit Shtetëror do të përjashtohet nga puna për lëndën konkrete dhe për të do ta njoftojë zëvendëskryetarin.

(4) Pasi të kuptohet për ekzistimin e ndonjërit nga shkaqet për përjashtim, kryetari i Komisionit Shtetëror do të përjashtohet nga puna për lëndën konkrete dhe për të do ta njoftojë zëvendëskryetarin.

(5) Për kërkësën për përjashtimin e anëtarëve dhe zëvendëskryetarit të Komisionit Shtetëror vendos kryetari i Komisionit Shtetëror.

(6) Për kërkësën për përjashtimin e kryetarit të Komisionit Shtetëror vendosin anëtarët e Komisionit Shtetëror.

Neni 111

Mbrojtja gjyqësore

(1) Kundër vendimit të Komisionit Shtetëror nuk lejohet ankesë, ndërsa mund të ngrihet kontest administrativ në Gjykatën Administrative.

(2) Në rast të kontestit administrativ, Komisioni Shtetëror e dërgon gjithë lëndën në Gjykatën Administrative në afat prej pesë ditësh nga dita e parashtrimit të padisë.

(3) Vendimi për kontestin administrativ do të miratohet në afat prej 30 ditësh nga dita e parashtrimit të padisë në mënyrë të rregullt.

(4) Nëse Gjykata Administrative e anulon vendimin e Komisionit Shtetëror, me aktgjykimin e vet do të vendos edhe për ankesën në procedurën për prokurime publike.

VIII. DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 112

Rregullat nënligjore të parapara me këtë ligj do të miratohen në afat prej gjashtë muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji, përvèc aktit nënligjor nga neni 8 paragrafi (4) të këtij ligji, i cili do të miratohet në afat prej tre muajsh nga hyrja në fuqi e këtij ligji.

Neni 113

(1) Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut planin për prokurime për vitin 2019 nga neni 8 i këtij ligji do ta miratojë më së voni deri më 30 shtator 2019.

(2) Organi kontraktues planin për prokurime për vitin 2019 nga neni 38 i këtij ligji do ta miratojë më së voni deri më 30 shtator 2019.

Neni 114

(1) Dispozitat nga neni 30 paragrafi (1) i këtij ligji do të fillojnë të zbatohen pas 90 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

(2) Deri në ditën e fillimit të zbatimit të nenit 30 paragrafit (1) të këtij ligji, shpalljet dhe njoftimet nga neni 29 i këtij ligji bodojnë në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

Neni 115

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

2777.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У КАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за здравствената заштита,
што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на јули 2019 година.

Бр. 08-4725/1
27 август 2019 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi, с.р.**

ЗАКОН

**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНАТА ЗАШТИТА**

Член 1

Во Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16 и 20/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 101/19 и 153/19), во член 147-а став (1) зборовите: „за супспецијализациите што траат до две години, супспецијализантот треба да работи во установата најмалку пет години по завршување на супспецијализацијата, а за супспецијализациите што траат над две години, супспецијализантот треба да работи во установата најмалку седум години“ се заменуваат со зборовите: „во траење еднакво на должината на траењето на супспецијализацијата“.

Во ставот (3) зборот „четирикратен“ се заменува со зборот „двојкратен“.

Член 2

Во член 150-г став (14) зборот „пет“ се заменува со зборот „два“ и зборот „четири“ се заменува со зборот „два“.

Член 3

Во член 150-д став (6) зборот „пет“ се заменува со зборот „два“ и зборот „четири“ се заменува со зборот „два“.

Член 4

Здравствените работници со високо образование од областа на медицината и јавната здравствена установа што ја одобрila супспецијализацијата кои склучиле договор согласно со одредбите од Законот за здрав-

ствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 38/1991, 46/1993, 55/1995, 10/2004, 84/2005, 111/2005, 65/2006, 5/2007, 77/2008, 67/2009, 88/10, 44/11 и 53/11) и Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16 и 20/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 101/19 и 153/19) ќе ги уредат меѓусебните права и обврски согласно со одредбите од овој закон.

Член 5

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ЛИГЈ

**ПËР НДРЫШМИН ДHE ПЛОТËСИМИН Е ЛИГЈИТ
ПËР МБРОЈТЈЕ ШËНДЕТËСОРЕ**

Neni 1

Нë Ligjin për mbrojtje shëndetësore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16 dhe 20/19 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" numër 101/19 dhe 153/19), нë nenin 147-а параграф (1) fjalët: "për subspecializimet që zgjasin deri në dy vjet, subspecializanti duhet të punojë në institucion së paku pesë vjet pas përfundimit të subspecializimit, kurse për subspecializimet që zgjasin mbi dy vjet, specializanti duhet të punojë në institucion së paku shtatë vjet" zëvendësohen me fjalët: "në kohëzgjatje të barabartë me kohëzgjatjen e subspecializimit".

Нë параграфин (3) fjala "katërfish" zëvendësohet me fjalën "dyfish".

Neni 2

Нë nenin 150-г параграфи (14) fjala "pesë" zëvendësohet me fjalën "dy" dhe fjala "katër" zëvendësohet me fjalën "dy".

Neni 3

Нë nenin 150-д параграфи (6) fjala "pesë" zëvendësohet me fjalën "dy" dhe fjala "katër" zëvendësohet me fjalën "dy".

Neni 4

Пунëtorët shëndetësorë me arsim të lartë në fushën e mjekësise dhe institucioni shëndetësor publik që e ka aprovuar subspecializimin që kanë lidhur marrëveshje në pajtim me dispozitat e Ligjit për mbrojtje shëndetësore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 38/1991, 46/1993, 55/1995, 10 / 2004, 84/2005, 111/2005, 65/2006, 5/2007, 77/2008, 67/2009, 88/10, 44/11 dhe 53/11) dhe Ligjit për mbrojtje shëndetësore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedoni" numër 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16 dhe 20/19 dhe "Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" numër 101/19 dhe 153/19) do t'i rregullojnë të drejtat dhe detyrimet e ndërsjella në përputhje me dispozitat e këtij ligji.

Neni 5

Ку лигj hyn në fuqi në ditën e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

2778.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ**

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за пензиското и инвалидското осигурување,

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 27 август 2019 година.

Бр. 08- 4726/1
27 август 2019 година

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi**, с.р.

**ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ****Член 1**

Во Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 98/12, 166/12, 15/13, 170/13, 43/14, 44/14, 97/14, 113/14, 160/14, 188/14, 20/15, 61/15, 97/15, 129/15, 147/15, 154/15, 173/15, 217/15, 27/16, 120/16, 132/16, 35/18, 220/18 и 245/18), по членот 91-б се додава нов наслов и нов член 91-в, кои гласат:

„Осигуреници од Агенција за национална безбедност

Член 91-в

(1) На вработен со посебни должности и овластувања во Агенцијата за национална безбедност, стажот на осигурување му се смета со зголемено траење и тоа секои 12 месеци ефективно поминати на тие должности и овластувања се сметаат како 16 месеци стаж на осигурување.

(2) Вработен од ставот (1) на овој член кој има најмалку 25 години пензиски стаж од кои најмалку 15 години ефективно поминати на работни места за кои стажот на осигурување се смета со зголемено траење и 55 години (маж), односно 50 години живот (жена), може да оствари право на старосна пензија, ако работниот однос му престане по потреба на службата.“.

Член 2

Во член 118 став (3) точката на крајот од реченицата се заменува со запирка и се додаваат зборовите: „доколку имаат навршен стаж на осигурување со зголемено траење кој овозможува намалување на старосната граница за остварување право на старосна пензија за најмалку една година.“.

Во ставот (4) зборовите: „или во текот на осигурувањето им се утврди стаж на осигурување со зголемено траење,“ се бришат.

Член 3

Во член 159 став (5) зборовите: „Владата на Република Македонија“ се заменуваат со зборовите: „Управниот одбор“.

Член 4

Во член 164-а став (1) алинеја 3 зборовите: „раководител на одделение – информатика“ и запирката се бришат, а запирката по зборот „специјалист“ и зборовите: „информатичар I група“ се бришат.

Во алинеја 4 зборовите: „информатичар од II група“ се заменуваат со зборовите: „раководител на одделение – информатика“.

Во алинеја 5 зборовите: „информатичар од III група“ се заменуваат со зборовите: „помошник на раководител на одделение – информатика“.

Во алинеја 7 пред зборот „водители“ се додаваат зборовите: „информатичар од I група.“.

Во алинеја 8 пред зборот „внатрешен“ се додаваат зборовите: „информатичар од II група.“.

Член 5

Во член 164-б став (4) по зборовите: „Законот за административни службеници“ се додаваат зборовите: „и колективен договор“.

Член 6

Во член 187 став (1) точката 7) се менува и гласи:
„дел од износот на платената акциза на енергенти од членот 92 став (3) точки 1), 2) и 5) од Законот за акцизите.“.

Член 7

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а одредбите од членот 6 од овој закон, со кои во членот 187 став (1) се менува точката 7 ќе започнат да се применуваат од 1 ноември 2019 година.

**LIGJ
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT
PËR SIGURIM PENSIONAL DHE INVALIDOR****Neni 1**

Në Ligjin për sigurim pensional dhe invalidor (“Gazeta Zyrta e Republikës së Maqedonisë” numër 98/12, 166/12, 15/13, 170/13, 43/14, 44/14, 97/14, 113/14, 160/14, 188/14, 20/15, 61/15, 97/15, 129/15, 147/15, 154/15, 173/15, 217/15, 27/16, 120/16, 132/16, 35/18, 220/18 dhe 245/18), pas nenit 91-b shtohet titull i ri dhe nen i ri 91-v, si në vijim:

“Të siguruarit nga Agjencija për Siguri Nacionale

Neni 91-v

(1) Të punësuarit me detyrime të veçanta dhe autorizime në Agjencinë për Siguri Nacionale, stazhi i sigurimit i llogaritet me kohëzgjatje të zmadhuar edhe atë çdo 12 muaj të kaluara në mënyrë efektive në ato detyrime dhe autorizime llogariten si 16 muaj stazhi i sigurimit.

(2) I punësuarit nga paragrafi (1) i këtij nenii i cili ka së paku 25 vjet stazhi pensional prej të cilave 15 vjet të kaluara në mënyrë efektive në vende pune për të cilat stazhi i sigurimit llogaritet me kohëzgjatje të rritur dhe 55 vjet (mashkull), përkatesisht 50 vjet (femër), mund të realizojë të drejtën e pensionit sipas pleqërisë, nëse marrëdhënia e punës i ndërpitet sipas nevojës së shërbimit.“.

Neni 2

Нë nenin 118 paragrafi (3) pika në fund të fjalisë zëvendësohet me presje dhe shtohen fjalët: "nëse kanë stazh të mbushur të sigurimit me kohëzgjatje të zmadhuar i cili mundëson zvogëlimin e kufirit të moshës për realizimin e të drejtës për pension sipas pleqërisë për se paku një vit."

Në paragrafin (4) fjalët: "ose gjatë sigurimit u përcaktohet stazh i sigurimit me kohëzgjatje të zmadhuar," shlyhen.

Neni 3

Нë nenin 159 paragrafi (5) fjalët: "Qeveria e Republikës së Maqedonisë" zëvendësohen me fjalët: "Këshilli drejtues".

Neni 4

Нë nenin 164-a paragrafi (1) alineja 3 fjalët: "udhëheqës i seksionit – informatikë" dhe presja shlyhen, ndërsa presja pas fjalës "specialist" dhe fjalët: "informatikan grupi I" shlyhen.

Në alinenë 4 fjalët: "informatikan nga grupi II" zëvendësohen me fjalët: "udhëheqës i seksionit – informatikë".

Në alinenë 5 fjalët "informatikan nga grupi III" zëvendësohen me fjalët: "ndihmës i udhëheqësit të seksionit – informatikë".

Në alinenë 7 para fjalës: "udhëheqës" shtohen fjalët: "informatikan nga grupi I".

Në alinenë 8 para fjalës "brendshëm" shtohen fjalët: "informatikan nga grupi II".

Neni 5

Нë nenin 164-b paragrafi (4) pas fjalëve: "Ligji për nëpunës administrativë" shtohen fjalët: "dhe marrëveshje kolektive".

Neni 6

Нë nenin 187 paragrafi (1) pika 7) ndryshohet si vijon: "pjesë e shumës së akcizës së paguar të energjentëve nga nen 92 paragrafi (3) pikat 1), 2) dhe 5) të Ligjit për akciza".

Neni 7

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut", ndërsa dispozitat e nenit 6 të këtij ligji me të cilat në nenin 187 paragrafi (1) ndryshohet pika 7 do të fillojnë të zbatohen nga 1 nëntori 2019.

2779.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНО КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ**

Се прогласува Законот за дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување,

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 27 август 2019 година.

Бр. 08-4727/1
27 август 2019 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi**, с.р.

**ЗАКОН
ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНО КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ****Член 1**

Во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 48/2009, 50/10, 171/10, 36/11, 98/12, 13/13, 164/13, 44/14, 192/15, 30/16, 21/18 и 245/18), по членот 58 се додава нов член 58-а, кој гласи:

„Член 58-а

(1) Член на задолжителен пензиски фонд кој навршил стаж на осигурување со зголемено траење кој овозможува намалување на старосната граница за остварување право на старосна пензија за најмалку една година согласно со членот 118 став (3) од Законот за пензиското и инвалидското осигурување, може да избере да го продолжи членството во вториот пензиски столб со писмена изјава за продолжување на членството во задолжителен пензиски фонд во рок од три месеци од навршувањето на стажот на осигурување.

(2) Доколку членот на задолжителен пензиски фонд, во текот на траењето на рокот од ставот (1) на овој член, не даде писмена изјава за продолжување на членството во задолжителен пензиски фонд, по истекот на овој рок му престанува членството во задолжителен пензиски фонд.

(3) По престанокот на членството согласно со ставот (2) на овој член, друштвото го пренесува вкупниот износ на средства од индивидуалната сметка на членот во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Република Северна Македонија, на начин пропишан од Агенцијата. По извршениот пренос на средствата, друштвото ја затвора индивидуалната сметка на членот.“.

Член 2

(1) Член на задолжителен пензиски фонд, кој до денот на влегувањето во сила на овој закон има навршено стаж на осигурување со зголемено траење кој овозможува намалување на старосната граница за остварување право на старосна пензија за најмалку една година согласно со членот 118 став (3) од Законот за пензиското и инвалидското осигурување, може да избере да го продолжи членството во вториот пензиски столб со писмена изјава за продолжување на членството во задолжителен пензиски фонд, најдоцна до 30 ноември 2019 година.

(2) Доколку членот на задолжителен пензиски фонд, во текот на траењето на рокот од ставот (1) на овој член, не даде писмена изјава за продолжување на членството во задолжителен пензиски фонд, по истекот на овој рок му престанува членството во задолжителен пензиски фонд.

(3) По престанокот на членството согласно со ставот (2) на овој член, друштвото го пренесува вкупниот износ на средства од индивидуалната сметка на членот во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Република Северна Македонија, на начин пропишан од Агенцијата. По извршениот пренос на средствата, друштвото ја затвора индивидуалната сметка на членот.

Член 3

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Северна Македонија да утврди пречистен текст на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.

Член 4

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I G J

PËR PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR SIGURIM TË DETYRUESHËM PENSIONAL ME FINANCIM KAPITAL

Neni 1

Нë Ligjin për sigurim të detyrueshëm pensional me financim kapital ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 48/2009, 50/10, 171/10, 36/11, 98/12, 13/13, 164/13, 44/14, 192/15, 30/16, 21/18 dhe 245/18), pas nenit 58 shtohet nen i ri 58-a si vijon:

"Neni 58-a

(1) Anëtar i fondit të detyrueshëm pensional që ka mbushur stazh të sigurimit me kohëzgjatje të zmadhuar që mundëson uljen e kufirit të moshës për realizimin e të drejtës së pensionit të pleqërisë për së paku një vit, në pajtim me nenin 118 paragrafi (3) të Ligjit për sigurim pensional dhe invalidor, mund të zgjedhë ta vazhdojë anëtarësimin në shtyllën e dytë pensionale me deklaratë me shkrim për vazhdimin e anëtarësimit në fondin e detyrueshëm pensional në afat prej tre muajve nga mbushja e stazhit të sigurimit.

(2) Nëse anëtar i fondit të detyrueshëm pensional, gjatë kohëzgjatjes së afatit nga paragrafi (1) të këtij neni, nuk jep deklaratë me shkrim për vazhdimin e anëtarësimit në fondin e detyrueshëm pensional, pas kalimit të këtij afati i ndërpitet anëtarësimi në fondin e detyrueshëm pensional.

(3) Pas ndërprerjes së anëtarësimit në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, shoqëria e bartë shumën totale të mjeteve nga llogaria individuale e anëtarit në Fondin e Sigurimit Pensional dhe Invalidor të Republikës së Maqedonisë së Veriut, në mënyrë të përcaktuar nga Agjencija. Pas bartjes së kryer të mjeteve, shoqëria e mbyll llogarinë individuale të anëtarit.

Neni 2

(1) Anëtar i fondit të detyrueshëm pensional i cili deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, ka mbushur stazh të sigurimit me kohëzgjatje të zmadhuar që mundëson uljen e kufirit të moshës për realizimin e të drejtës së pensionit të pleqërisë për së paku një vit, në pajtim me nenin 118 paragrafi (3) të Ligjit për sigurim pensional dhe invalidor, mund të zgjedhë ta vazhdojë anëtarësimin në shtyllën e dytë pensionale me deklaratë me shkrim për vazhdimin e anëtarësimit në fondin e detyrueshëm pensional, më së voni deri me 30 nëntor 2019.

(2) Nëse anëtar i fondit të detyrueshëm pensional, gjatë kohëzgjatjes së afatit nga paragrafi (1) të këtij neni, nuk jep deklaratë me shkrim për vazhdimin e anëtarësimit në fondin e detyrueshëm pensional, pas kalimit të këtij afati i ndërpitet anëtarësimi në fondin e detyrueshëm pensional.

(3) Pas ndërprerjes së anëtarësimit në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, shoqëria e bartë shumën totale të mjeteve nga llogaria individuale e anëtarit në Fondin e

Sigurimit Pensional dhe Invalidor të Republikës së Maqedonisë së Veriut, në mënyrë të përcaktuar nga Agjencija. Pas bartjes së kryer të mjeteve, shoqëria e mbyll llogarinë individuale të anëtarit.

Neni 3

Autorizohet Komisioni Juridik Ligjvénës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë së Veriut të përcaktojë tekst të spastruar të Ligjit për sigurim të detyrueshëm pensional me financim kapital.

Neni 4

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

2780.

Врз основа на членот 68 став 1 алинеја 13 од Уставот на Република Северна Македонија и членот 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 59/2000, 12/2003, 55/2005, 37/2006, 115/2007, 19/2008, 82/2008, 10/10, 51/11, 15/13, 139/14, 196/15, 142/16 и 140/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 98/19), Собранието на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 31 август 2019 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗБОР НА ЧЛЕНОВИ НА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

1. За членови на Владата на Република Северна Македонија, се избираат:

- Нина Ангеловска, за министер кој ќе раководи со Министерството за финансии и

- Хисен Цемалили, за министер без ресор задолжен за регулатива за подобрување на инвестициската клима за домашните претпријатија.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-4765/1
31 август 2019 година
Скопје

Претседател на Собранието
на Република Северна
Македонија,
м-р Talat Xhaferi, с.р.

2781.

Врз основа на членот 48 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ број 58/2000, 44/2002, 82/2008, 167/10 и 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 96/19 и 110/19), Собранието на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 31 август 2019 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИМЕНУВАЊЕ НА ЗАМЕНИЦИ МИНИСТРИ

1. За заменици на министри во соодветните министерства, се именувани:

- Кирил Колемишевски, за заменик на министерот кој раководи со Министерството за економија,

- Елизабета Наумовска, за заменик на министерот кој раководи со Министерството за образование и наука и

- Неџад Мехмедовиќ за заменик на министерот кој раководи со Министерството за политички систем и односи меѓу заедниците.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-4766/1
31 август 2019 година
Скопје

Претседател на Собранието
на Република Северна
Македонија,
м-р **Talat Xhaferi**, с.р.

2782.

Врз основа на членот 49 став (3) од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 158/10, 123/12, 43/14, 153/15, 6/16 и 83/18), Собранието на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 31 август 2019 година, донесе

ОДЛУКА ЗА ИМЕНУВАЊЕ ВИЦЕГУВЕРНЕР НА НАРОДНАТА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

1. За вицегувернер на Народната банка на Република Северна Македонија, се именува:

- д-р Фадил Бајрами, вицегувернер на Народната банка на Република Северна Македонија.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе се применува од 14 септември 2019 година.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-4767/1
31 август 2019 година
Скопје

Претседател на Собранието
на Република Северна
Македонија,
м-р **Talat Xhaferi**, с.р.

КОМИСИЈА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

2783.

Врз основа на член 227, став (4) од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/05, 25/07, 07/08, 57/10, 135/11, 13/13, 188/13, 43/14, 15/15, 154/15, 192/15, 23/16 и 83/18) Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 14.08.2019 година донесе

ТАРИФНИК ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ТАРИФНИКОТ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ВИСИНАТА НА НАДОМЕСТОЦИТЕ ШТО ГИ НАПЛАТУВА КОМИСИЈАТА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ

Член 1

Во Тарифникот за утврдување на висината на надоместоците што ги наплатува Комисијата за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 169/20, 94/11, 174/11, 112/12 181/14 и 167/18),

во членот 1 во табелата “Вид на услуги согласно Законот за хартии од вредност” во точката 15 во “Висина на надоместок” износот “12.500” се заменува со износот “10.000”.

Во точката 16 во “Висина на надоместок” износот “25.000” се заменува со износот “20.000”.

По точката 17 се додава нова точка 17а која гласи:

17a	Надоместок за полагање на стручен испит за вршење на работи со хартии од вредност	2.500 денари
-----	---	--------------

По точката 18 се додава нова точка 18а која гласи:

18a	Надоместок за полагање на стручен испит за инвестиционо советување	5.000 денари
-----	--	--------------

Во точката 30 по зборот “известување” се додаваат зборовите “за друштвата кои доставиле известети во претходната година.”

Во табелата “Вид на услуги согласно Законот за преземање на акционерски друштва” во точката 1 во “Висина на надоместок” по зборот “преземањето” се додаваат зборовите “и од хартиите од вредност со кои е надминат контролниот праг на преземање”.

Член 2

Во членот 2 во ставот (9) процентот “0,25%” се заменува со процентот “2,5%”.

Член 3

Овој тарифник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе се објави по добивањето на согласност од Владата на Република Северна Македонија.

Број 01-830/7
14 август 2019 година
Скопје

Комисија за хартии од вредност
на Република Северна Македонија
Претседател,
м-р **Нора Алити**, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ

2784.

Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги врз основа на член 18 став 1 алинеја 1 и член 20 став 1 алинеја 10 Алинеите 8 и 9 се избришани, види: член 8 од Закон за изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.248/18), од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19), а во врска со член 69 ставови 1 и 4, член 70 ставови 1, 4, 6, 9, 10, 11 и 12, член 71, член 74, член 79, член 80 и член 81 од истиот Закон, член 15 став 1 алинеја 1, член 39 став 1 алинеја 10 и член 51 став 1 од Деловникот за работа на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Пречистен текст) бр.01-3732/1 од 29.7.2019 година, а во врска со Писменото барање од заинтересирана страна, поднесено од страна на физичкото лице Газменд Лечини (наш арх.бр.08-2732/1 од 15.5.2019 година), Студијата за утврдување на оправданоста за објавување јавен конкурс за доделување дозволи за радио на локално ниво, на подрачјата на општините Дебар и Струга, наш арх.бр.08-3931/1 од 15.8.2019 година и Заклучокот бр.02-4015/2 од 29.8.2019 година, на својата 32-ра седница одржана на 29.8.2019 година, ја донесе следната:

¹ Алинеите 8 и 9 се избришани, види: член 8 од Закон за изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.248/18).

**ОДЛУКА
ЗА ОБЈАВУВАЊЕ НА ЈАВЕН КОНКУРС ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ ДОЗВОЛА ЗА РАДИО ЕМИТУВАЊЕ НА ПРОГРАМСКИ СЕРВИС НА ЛОКАЛНО НИВО**

1. Се објавува јавен конкурс за доделување 1 (една) дозвола за радио еmitување на програмски сервис, музичко - говорно радио од општ формат, на македонски и албански јазик, на локално ниво, на подрачјето на општина Дебар, кој ќе се еmitува преку радиофреквенција определена од страна на Агенцијата за електронски комуникации на РСМ, и тоа: 104.7 MHz.

2. Дозволата ќе се додели за временски период од 9 (девет) години и не може да се пренесува на друго лице.

3. Кандидатите на конкурсот треба да ги исполнат минималните технички, просторни, финансиски и кадровски услови, утврдени во Правилникот за минимални технички, просторни, финансиски и кадровски услови за добивање дозвола за радио и телевизиско еmitување („Службен весник на Република Македонија“ бр.172/14 и 76/15), кои се образложени и допрецизирани во Конкурсната документација.

4. Техничките карактеристики и параметри определени од страна на Агенцијата за електронски комуникации на РСМ согласно со Законот за електронските комуникации („Службен весник на Република Македонија“, бр.39/14, 188/14, 44/15, 193/15, 11/18 и 21/18) и Законот за изменување и дополнување на Законот за електронските комуникации („Службен весник на Република Северна Македонија“, бр.98/19 и 153/19) и прописите донесени врз основа на него, се образложени и допрецизирани во Конкурсната документација и одобрението за користење радиофреквенција издадено од Агенцијата за електронски комуникации на Република Северна Македонија.

5. Доставените пријави на конкурсот, Агенцијата ќе ги оценува врз основа на следните критериуми, на следниот начин на бодирање:

1. Застапеност на програма произведена од страна на самият радиодифузер (in-house production), во текот на неделата	17 бода
до 50% од говорниот дел од програмата	10 бода
над 50% од говорниот дел од програмата	17 бода
2. Квалитет, жанровска и тематска разновидност на содржините	17 бода
до 3 (три) видови програми од говорниот дел од програмата	10 бода
над 3 (три) видови програми од говорниот дел од програмата	17 бода
3. Застапеност на програми со кои се поттикнува развој и зачувување на националната култура	17 бода
програми со кои се поттикнува развој и зачување на националната култура, еmitувани на годишно ниво	
до 15 часа во текот на годината	5 бода
над 15 часа во текот на годината	9 бода
инструментална музика од македонски автори, вокална и/или вокално-инструментална музика на јазикот/язиците на кој/кој се еmitува говорниот дел од програмата, еmitувана во текот на денот	
до 30% од вкупно еmitуваната музика	5 бода
над 30% од вкупно еmitуваната музика	8 бода
4. Застапеност на информации и содржини во говорниот дел од програмата од значење за посетите во кое ќе се еmitува програмскиот сервис (информации од локален карактер), во текот на неделата	7 бода
до 3 часа од говорниот дел од програмата	4 бода
над 3 часа од говорниот дел од програмата	7 бода
5. Бројот и структурата на вработените потребни за вршење на дејноста	10 бода
(намалку 3 вработени, од кои 2 новинари со ВСС)	
5.1. број на вработени	
- До 4 вработени	3 бода
- Над 4 вработени	5 бода
5.2. структура на вработените	
- До 3 новинари	3 бода
- Над 3 новинари	5 бода
6. Технички услови за производство на програмите	7 бода
7. Понудено време на дневно еmitувана програма	7 бода
од 10 до 17 часа	4 бода
над 17 часа	7 бода
8. Просторни услови за вршење на дејноста	7 бода
9. Понудени гаранции за финансиската способност за остварување на дејноста	7 бода
10. Понуден рок на започнување со вршење на дејноста	4 бода
до 3 месеци од денот на издавање на дозволата	4 бода
над 3 месеци од денот на издавање на дозволата	2 бода
Вкупно	100 бода

6. За дозволата за радио еmitување се плаќа годишен надоместок за секоја тековна година, почнувајќи од датумот на доделувањето на дозволата, на сметка на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, во рок од 30 дена од денот на приемот на фактурата издадена од Агенцијата.

Начинот на пресметка, фактуирање и наплата на надоместокот за дозволата ги утврдува Агенцијата согласно член 80 од напред цитираниот Закон и согласно Правилникот за процедурите на финансиското и сметководството работење на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“, бр.185/14), Правилникот за форматите на програмските сервиси на радиодифузите („Службен весник на Република Македонија“, бр.172/14) и Правилникот за подрачјата на еmitување на телевизиски и радио програмски сервиси („Службен весник на Република Македонија“, бр.172/14).

7. За користење на радиофреквенциите се плаќа годишен надоместок согласно со Законот за електронските комуникации и Правилникот за начинот на пресметка на годишниот надоместок за користење на радиофреквенции, на Агенцијата за електронски комуникации („Службен весник на Република Македонија“, бр.161/14, бр.55/17 и бр.88/18).

Надоместокот за користење радиофреквенции се плаќа на сметка на Агенцијата за електронски комуникации за секоја тековна година однапред почнувајќи од датумот на важењето на одобрението за користење радиофреквенции.

8. За определување на предавателната фреквенција, микролокација, максималната ефективна иззрачена моќност (ЕРП), насоченоста на антенскиот систем, како и за другите технички параметри што не се определени со оваа Одлука и со конкурсната документација, кандидатите се должни (по подигањето на документацијата од Агенцијата и добивањето потврда од Агенцијата за подигнатата документација) да се обратат во Агенцијата за електронски комуникации, каде ќе ги добијат деталните технички параметри, кои се составен дел на конкурсната документација и според кои ќе треба да се изработи техничкиот елaborат за предавателниот дел.

Пријавувањето на кандидатите во Агенцијата за електронски комуникации треба да биде со истиот назив како и во Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

9. Кандидатите на Конкурсот поднесуваат пријави на посебен образец, чија форма и содржина ги пропишува Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, кој се објавува на веб страницата на Агенцијата.

Конкурсната документација и образецот - Пријава, можат да се подигнат во архивата на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Палата „Панко Брашнаров“, ул., „Македонија“ бр.38, Скопје, секој работен ден од 8:00 до 16:00 часот.

За документацијата се плаќа надоместок во износ од 60.000,00 (шесетстотијади) денари на жиро сметка: 30000000618023 на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Банка депонент: Комерцијална банка АД Скопје.

10. Пријавата се поднесува во затворен плик до Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Палата „Панко Брашнаров“, ул., „Македонија“ бр.38, Скопје, со назнака „Пријава за учество на јавен конкурс за доделување дозвола за радио еmitување на програмски сервис на локално ниво, на подрачјето на општина Дебар“.

Обрасците и прилогите кон Пријавата за учество на јавен конкурс за доделување дозвола за радио еmitување на програмски сервис на локално ниво, на подрачје-

то на општина Дебар, треба да бидат систематизирани по редослед и реден број на образец, односно Прилог кон Пријавата, при што кај секој прилог кон пријавата, на првата страна на десниот горен агол од листот да биде наведен соодветниот реден број (Прилог бр. ____).

Пријавата, со придружната документација од член 73 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, се поднесува во 2 (два) примерока (оригинал и копија).

11. Пријавата може да се достави препорачано по пошта или со предавање во архивата на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

12. Пријавата се поднесува во рок од 90 (деведесет) дена.

Рокот за поднесување на пријавите тече од првиот нареден ден од денот на објавувањето на оваа Одлука во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Пријавите се поднесуваат во рокот определен со оваа Одлука на начин, форма, број на примероци и со содржина предвидена во Конкурсната документација.

Пријавите на кандидатите кои нема да го платат надоместокот за документацијата, кои ќе бидат поднесени по истекот на рокот определен со оваа Одлука, како и некомплетните, неурядно пополнетите пријави и пријавите кои нема да бидат поднесени во 2 (два) примероци (оригинал и копија), нема да се разгледуваат.

Дополнителни информации, во врска со објавениот јавен конкурс, може да се добијат од следните лица:

- за програмскиот концепт: Огнен Неделковски тел: 02/3103-410; Несрин Махмут тел: 02/3103-425;
- за сопственичката структура и кадровските услови: Катерина Доневска тел: 02/3103-422;
- за техничките и просторните услови: м-р Арѓенд Џелили тел: 02/3103-407;
- за финансиските услови: Горан Радуновиќ тел: 02/3103-433; Весна Симоновска тел: 02/3103-437; и
- за општи податоци и правни прашања: м-р Билјана Панева-Парлеева тел: 02/3103-423; м-р Тања Лазорска тел: 02/3103-412.

13. Пријавите кои ќе бидат поднесени на овој јавен конкурс, ќе бидат јавно отворени, во седиштето на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Палата „Панко Брашнаров“, ул., „Македонија“ бр.38, Скопје, една недела по истекот на рокот за поднесување на пријави, утврден во точка 12 на оваа одлука.

Информацијата за денот и часот на јавното отворање ќе биде објавена на веб страницата на Агенцијата: www.avmu.mk.

14. Одлуката за доделување на дозвола за радио еmitување на програмски сервис, на македонски јазик и албански јазик, на локално ниво, на подрачјето на општина Дебар, ќе биде донесена во рок од 30 (триесет) дена од денот на одржаното јавно отворање на пријавите, наведен во точка 13 на оваа одлука.

Кандидатите на конкурсот ќе бидат известени за одлуката за доделување на дозволата, во рок од 7 (седум) дена од денот на нејзиното донесување.

15. Оваа одлука се објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“, на веб-страницата на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, како и во најмалку 2 (два) дневни весници од кој едниот дневен весник е на јазикот на заедницата која не е во мнозинство, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Северна Македонија, а влегува во сила од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

О б р а з л о ж е н и е

На 14.5.2019 година, на официјалната е-маил адреса на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (contact@avmu.mk), по електронски пат, беше доставено Писмено барање (наш арх.бр.08-2732/1 од 15.5.2019 година) од страна на физичкото лице Газменд Лечини, за отворање на едно радио во Дебар со околината.

Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, согласно член 70 став 4 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на 20.5.2019 година, се обрати со писмен допис до Агенцијата за електронски комуникации за да побара информација за можни слободни фреквенции за еmitување радио на локално ниво на подрачјето на општина Дебар (допис бр.08-2732/2). Агенцијата за електронски комуникации, на 12.6.2019 година со (допис бр.0805-1584/2 од 3.6.2019 година (наш арх.бр.08-2732/3 од 12.6.2019 година), одговори дека „врз основа на техничката анализа од страна на Секторот за радиокомуникации и најновите мерења, во реонот на градот Дебар, за градот Дебар се определуваат следните технички параметри: Можна локација на предавател: град Дебар; Ефективна иззрачена моќност: 100W; Фреквенција: 104.7 MHz“.

Во член 70 став 4 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги е предвидено дека доколку согласно со Планот за доделување и користење на радиофреквенциите, се утврди дека има слободни радиофреквенции, Агенцијата ќе изработи студија со која ќе ја утврди оправданоста за објавување на јавен конкурс, а особено од аспект на исполнувањето на целта на овој закон, како и од аспект на потребите на публиката.

Следствено на наведеното, Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги изработи Студија за утврдување на оправданоста за објавување јавен конкурс за доделување дозволи за радио на локално ниво, на подрачјата на општините Дебар и Струга, (наш арх.бр.08-3931/1 од 15.8.2019 година), која е објавена на веб страницата на Агенцијата на 15.8.2019 година². Студијата се изработи за да се утврди оправданоста за објавување јавен конкурс за доделување дозволи за радио еmitување, особено од аспект на исполнувањето на целта на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги и од аспект на потребите на публиката. Надите од Студијата (наш арх.бр.08-3931/1 од 15.08.2019 година) покажаа дека на подрачјето на градот Дебар има техничка можност, односно слободни фреквенции, а не постои ниту една локална радиостаница, со што беше утврдено дека постои оправданост за објавување јавен конкурс за доделување дозвола за радио еmitување на локално ниво, и тоа за програмски сервис музичко-говорно радио од општи формат, на македонски и албански јазик, што детално може да се утврди од текстот на самата Студија.

Следствено на напред наведеното, а имајќи предвид дека согласно Планот за доделување и користење на радиофреквенциите се утврди дека има слободни радиофреквенции, по што беше изработена Студија со која се утврди дека постои оправданост за објавување јавен

² Студијата за утврдување на оправданоста за објавување јавен конкурс за доделување дозволи за радио на локално ниво, на подрачјата на општините Дебар и Струга, (наш арх.бр.08-3931/1 од 15.8.2019 година), објавена е на веб страницата на Агенцијата на 15.8.2019 година и достапна е на следниот линк: <https://avmu.mk>

конкурс за доделување дозвола за радио емитување на програмски сервис, на локално ниво, на подрачјето на општина Дебар (наш арх.бр.08-3931/1 од 15.08.2019 година), врз основа на член 18 став 1 алинеја 1 и член 20 став 1 алинеја 10 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19), а во врска со член 69 ставови 1 и 4, член 70 ставови 1, 4, 6, 9, 10, 11 и 12, член 71, член 74, член 79, член 80 и член 81 од истиот Закон, член 15 став 1 алинеја 1, член 39 став 1 алинеја 10 и член 51 став 1 од Деловникот за работа на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Пречистен текст) бр.01-3732/1 од 29.07.2019 година, а во врска со Писменото барање од заинтересирана страна, поднесено од страна на физичкото лице Газменд Лечини (наш арх.бр.08-2732/1 од 15.05.2019 година) и Студијата за утврдување на оправданоста за објавување јавен конкурс за доделување дозволи за радио на локално ниво, на подрачјата на општините Дебар и Струга, (наш арх.бр.08-3931/1 од 15.08.2019 година) и Заклучокот бр.02-4015/2 од 29.08.2019 година, Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги на својата 32-ра седница одржана на 29.08.2019 година, донесе Одлука како во диспозитивот, која ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“, на веб-страницата на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, како и во најмалку 2 (два) дневни весници од кој едниот дневен весник е на јазикот на заедницата која не е во мнозинство, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Северна Македонија, која влегува во сила од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

УП 1 Бр.08-438
29 август 2019 година
Скопје

Агенција за аудио и аудиовизуелни
медиумски услуги,
Претседател на Советот,
Лазо Петрушевски, с.р.

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА И ВОДНИ УСЛУГИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

2785.

Врз основа на член 24, став (1), точка 1), алинеја 16 и член 149 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 96/2018 и „Службен весник на РСМ“ бр.96/2019) и член 8 од Правилникот за формирање на највисоки малопродажни цени на одделни нафтени деривати и горива за транспорт („Службен весник на РСМ“ бр. 103/2019), а имајќи ги во предвид Законот за акцизите („Службен весник на РМ“ бр. 32/2001...120/18 и „Службен весник на РСМ“ бр.108/2019), Законот за данокот на додадена вредност („Службен весник на РМ“ бр. 44/99...198/18 и „Службен весник на РСМ“ бр.98/2019 и 124/2019), Законот за животната средина („Службен весник на РМ“ бр. 53/2005... 99/18) и Уредбата за начинот на утврдување, пресметување и уплатување на надоместокот за задолжителни резерви на нафта и нафтени деривати што се плаќаат при увоз и/или производство на нафтени деривати („Службен весник на РМ“ бр.138/09...51/14), Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 2.09.2019 година, донесе

ОДЛУКА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА НАЈВИСОКИ МАЛОПРОДАЖНИ ЦЕНИ НА НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ И ГОРИВА ЗА ТРАНСПОРТ

Член 1

(1) Највисоките малопродажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт, изнесуваат:

- Моторен бензин - ЕУРОСУПЕР БС - 95	- 67,00 (денари/литар)
- Моторен бензин - ЕУРОСУПЕР БС - 98	- 69,00 (денари/литар)
- Дизел гориво - ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е В)	- 61,00 (денари/литар)
- Масло за горење - Екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	- 51,00 (денари/литар)
- Мазут М-1 НС	- 31,811 (денари/килограм)

(2) Трговците на големо и трговците на мало со нафтени деривати и горива за транспорт можат да ги формираат цените на одделни нафтени деривати и горива за транспорт и пониско од највисоките цени утврдени од став (1) од овој член.

(3) Највисоките малопродажни цени формирани согласно став (1) на овој член, освен цената за мазутот М-1 НС, важат франко пумпна станица, а цената на мазутот М-1 НС важи франко склад на трговец на големо со нафтени деривати и горива за транспорт во земјата.

(4) Во највисоките малопродажни цени формирани согласно овој член содржан е данокот на додадена вредност согласно Законот за данокот за додадена вредност.

Член 2

(1) Во највисоките малопродажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт утврдени со членот 1 од оваа Одлука, содржани се и највисоките набавни цени, кои изнесуваат:

- Моторен бензин - ЕУРОСУПЕР БС - 95	- 27,374 (денари/литар)
- Моторен бензин - ЕУРОСУПЕР БС - 98	- 29,191 (денари/литар)
- Дизел гориво - ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е В)	- 29,410 (денари/литар)
- Масло за горење - Екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	- 29,882 (денари/литар)
- Мазут М-1 НС	- 24,868 (денари/килограм)

Член 3

Во највисоките малопродажни цени утврдени со членот 1 од оваа Одлука, содржан е највисокиот надоместок за големопродажна маржа во износ од 1,20 денари/литар, односно 1,20 денари/килограм за мазутот М-1 НС.

Член 4

Во највисоките малопродажни цени утврдени со членот 1 од оваа Одлука, содржан е надоместокот за највисока малопродажна маржа за Еurosупер БС-95, Еurosупер БС-98 и Еуродизел БС (Д-Е В) во износ од 4,60 денари/литар, односно за Екстра лесно 1 (ЕЛ-1) во износ од 4,73 денари/литар, и вклучени транспортни трошоци од склад до бензински станици во износ од 0,75 денари/литар за сите нафтени деривати, со исклучок за мазутот М-1 НС.

Член 5

Во највисоките малопродажни цени утврдени со членот 1 од оваа Одлука содржан е надоместокот за финансирање на активностите во областа на животната средина кои согласно Законот за животната средина го плаќаат обврзниците утврдени со овој закон и тоа:

на Република Северна Македонија

- Моторен бензин - ЕУРОСУПЕР БС - 95	- 0,080 (денари/литар)
- Моторен бензин - ЕУРОСУПЕР БС - 98	- 0,080 (денари/литар)
- Дизел гориво - ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	- 0,030 (денари/литар)
- Масло за горење - Екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	- 0,040 (денари/литар)
- Мазут М-1 НС	- 0,050 (денари/килограм)

Член 6

Во малопродажните цени утврдени со членот 1 од оваа Одлука содржан е надоместокот за задолжителни резерви на нафта и нафтени деривати кои согласно Законот за задолжителни резерви на нафта и нафтени деривати го плаќаат обврзниците утврдени со овој закон при увоз и/или производство на нафтени деривати и тоа:

- Моторен бензин - ЕУРОСУПЕР БС - 95	- 0,890 (денари/литар)
- Моторен бензин - ЕУРОСУПЕР БС - 98	- 0,890 (денари/литар)
- Дизел гориво - ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	- 0,300 (денари/литар)
- Масло за горење - Екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	- 0,300 (денари/литар)
- Мазут М-1 НС	- 0,740 (денари/килограм)

Член 7

Во малопродажните цени утврдени со членот 1 од оваа одлука акцизите кои ги плаќаат обврзниците согласно Законот за акцизите, изнесуваат и тоа:

- Моторен бензин - ЕУРОСУПЕР БС - 95	- 21,886 (денари/литар)
- Моторен бензин - ЕУРОСУПЕР БС - 98	- 21,764 (денари/литар)
- Дизел гориво - ЕУРОДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	- 15,405 (денари/литар)
- Масло за горење - Екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	- 6,318 (денари/литар)
- Мазут М-1 НС	- 0,100 (денари/килограм)

Член 8

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се применува од 00:01 часот на 3.09.2019 година и истата ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“ и на веб-страницата на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија.

Бр. 02-2930/1
2 септември 2019 година
Скопје

Претседател,
Марко Бислимоски, с.р.

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

www.slvesnik.com.mkcontact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје

ISSN 0354-1622

бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.

Директор и одговорен уредник – Мартин Костовски

телефон: +389-2-55 12 400

телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2019 година изнесува 10.100 денари.

2019180

„Службен весник на Република Северна Македонија“ излегува по потреба.

Рок за рекламирање: 15 дена.

Жиро-сметка: 30000000188798.

Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.

Печат: Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ, Кочани.

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

Број 180

2 септември 2019, понеделник

година LXXV

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ

	Стр.
12. Закон за ратификација на Спогодбата меѓу Република Северна Македонија и Европската Унија за учество на Република Северна Македонија во „Европски-от корпус на солидарност“	2
13. Закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Северна Македонија и Владата на Црна Гора за размена и заемна заштита на класифицирани информации.....	20

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**12.**

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА СПОГОДБАТА
МЕЃУ РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА И ЕВРОПСКАТА УНИЈА ЗА
УЧЕСТВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО „ЕВРОПСКИОТ
КОРПУС НА СОЛИДАРНОСТ“**

Се прогласува Законот за ратификација на Спогодбата меѓу Република Северна Македонија и Европската Унија за учество на Република Северна Македонија во „Европскиот корпус на солидарност“,

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 27 август 2019 година.

Бр. 08-4705/1
27 август 2019 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

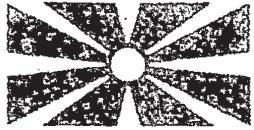
Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi, с.р.**

З А К О Н**ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА СПОГОДБАТА МЕЃУ РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА И ЕВРОПСКАТА УНИЈА ЗА УЧЕСТВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО „ЕВРОПСКИОТ КОРПУС НА СОЛИДАРНОСТ“****Член 1**

Се ратификува Спогодбата меѓу Република Северна Македонија и Европската Унија за учество на Република Северна Македонија во „Европскиот корпус на солидарност“, потпишана во Брисел на 23 мај 2019 година и во Скопје на 5 јуни 2019 година.

Член 2

Спогодбата од членот 1 од овој закон, во оригинал на английски и во превод на македонски јазик, гласи:

AGREEMENT

**between the Republic of North Macedonia and the European Union
on the participation of the Republic of North Macedonia in the European Solidarity Corps**

AGREEMENT

Agreement between the the Republic of North Macedonia and the European Union on the participation of the Republic of North Macedonia in the European Solidarity Corps

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA, hereinafter referred to as "the Republic of North Macedonia".

of the one part, and

THE EUROPEAN COMMISSION, hereinafter referred to as "the Commission", on behalf of the European Union,

of the other part.

Whereas:

- (1) A Protocol to the "Stabilisation and Association Agreement between the European Communities and their Member States, of the one part, and the former Yugoslav Republic of Macedonia, of the other part, on a Framework Agreement between the European Community and the former Yugoslav Republic of Macedonia on the general principles for the participation of the former Yugoslav Republic of Macedonia in Community programmes"¹ was signed on 22 November 2004. Article 5 of the Protocol provides that the specific terms and conditions, including the financial contribution, with regard to the participation of the Republic of North Macedonia in each particular programme is to be determined by the Commission and the competent authorities of the Republic of North Macedonia.
- (2) The European Solidarity Corps were established by Regulation (EU) 2018/1475 of the European Parliament and of the Council².
- (3) Participation of the Republic of North Macedonia in the European Solidarity Corps is to be limited to volunteering, solidarity projects and networking activities in accordance with Article 11(1)(b)(i) of Regulation (EU) 2018/1475.
- (4) Entities established in the Republic of North Macedonia should be entitled to participate in recurrent activities which need to start before the entry into force of this Agreement. As a consequence, costs incurred for the above specified activities, the implementation of which starts in 2019, may be considered eligible under the same conditions as those applicable to costs incurred by entities established in Member States provided that this Agreement enters into force before the end of the action concerned.

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

*Article 1
Programme*

The Republic of North Macedonia shall participate in the volunteering, solidarity projects and networking activities of the European Solidarity Corps ('the Programme'), in accordance with the conditions laid down in the "Framework Agreement between the European Community and the former Yugoslav Republic of Macedonia on the general principles for the participation of the former Yugoslav Republic of Macedonia in Community programmes", signed on 22 November 2004, and under the terms and conditions referred to in this Agreement.

¹ OJ L 192, 22.7.2005, p.23.

² Regulation (EU) 2018/1475 of the European Parliament and of the Council of 2 October 2018 laying down the legal framework of the European Solidarity Corps and amending Regulation (EU) No 1288/2013, Regulation (EU) No 1293/2013 and Decision No 1313/2013/EU (OJ L 250, 4.10.2018, p. 1).

*Article 2**Terms and conditions of participation in the Programme*

1. The Republic of North Macedonia shall participate in the volunteering, solidarity projects and networking activities of the Programme in conformity with the objectives, criteria, procedures and deadlines set out in Regulation (EU) 2018/1475.
2. The Republic of North Macedonia shall take appropriate measures to ensure the efficient running of the Programme at national level.
3. The terms and conditions applicable for the submission, assessment and selection of applications, and for the implementation of actions by eligible institutions, organisations and individuals of the Republic of North Macedonia shall be the same as those applicable to eligible institutions, organisations and individuals of the Member States of the European Union.
4. To participate in the Programme, the Republic of North Macedonia shall pay every year a financial contribution to the General Budget of the European Union in accordance with Article 3.
5. If necessary in order to take into account programme developments, or the evolution of the Republic of North Macedonia's absorption capacity, this contribution may be adapted in writing by common consent of the parties, so as to avoid budgetary imbalance in the implementation of the Programme.
6. The financial contribution of the Republic of North Macedonia in respect of its participation and implementation of the Programme shall be added to the amount earmarked each year in the General Budget of the European Union for commitment appropriations to meet the financial obligations arising out of different forms of measures necessary for the execution, management and operation of the Programme.
7. The percentage of the financial contribution of the Republic of North Macedonia referred to in point 4 which will be allocated for the actions to be managed by the National Agency in accordance with the programme rules shall reflect the share of these actions in the programme budget at Union level. The contribution to the management and implementation costs of the National Agency shall be calculated according to the criteria applied for the Member States of the European Union.
8. The European Union and the Republic of North Macedonia shall make every effort, within the framework of existing provisions, to facilitate the free movement and residence of eligible persons moving between the Republic of North Macedonia and the Member States of the European Union for the purpose of participating in activities covered by this Agreement.
9. One of the official languages of the European Union shall be used for the procedures related to requests, contracts and reports, as well as for other administrative aspects of the Programme.

Article 3
Financial contribution

The rules governing the financial contribution of the Republic of North Macedonia are set out in Annex I.

Article 4
Reporting and evaluation

1. Without prejudice to the responsibilities of the Commission and the European Court of Auditors in relation to the monitoring and evaluation of the Programme, the participation of the Republic of North Macedonia in the Programme shall be continuously monitored on a partnership basis involving the Commission and the Republic of North Macedonia. The Republic of North

Macedonia shall submit to the Commission relevant reports and take part in other specific activities provided for by the European Union in that context.

2. The common standards set out in the Guide for National Agencies, which will be annexed to the delegation agreements between the Commission and the National Agency, shall be applicable to relations between the Republic of North Macedonia, the Commission, the National Agency and the independent audit body.
3. Agreements between the Commission and the National Agency or beneficiaries of the Republic of North Macedonia and between the National Agency and beneficiaries of the Republic of North Macedonia shall be based on the relevant provisions of Regulation (EU, Euratom) 2018/1046 of the European Parliament and of the Council³ on the financial rules applicable to the General Budget of the Union, in particular regarding grant awards and the conclusion of agreements. These provisions shall apply to participants of the Republic of North Macedonia in the same way as they apply to all participants in the Programme.
4. The rules concerning financial control, recovery and other anti-fraud measures are laid down in Annex II.

*Article 5
Final provisions*

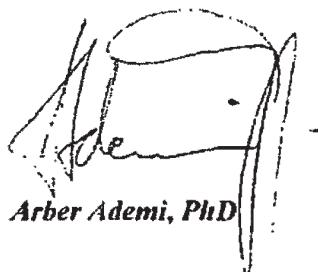
1. This Agreement shall apply for the duration of the Programme. Nevertheless, should the European Union decide to extend the duration without any substantial change within the Programme, this Agreement shall also be extended correspondingly and automatically if no Party denounces it within one month following the entry into force of a legal act extending the Programme.
2. Each party may terminate the Agreement at any time upon twelve months' notice in writing. Projects and activities in progress at the time of termination shall continue until their completion under the conditions laid down in this Agreement, as well as the contractual arrangements applying to these projects and activities and the provisions of Annex II.
3. The Annexes shall form an integral part of this Agreement.
4. This Agreement may only be amended in writing by common consent of the parties.
5. This Agreement shall enter into force on the day of the written notification by which the Republic of North Macedonia notifies the Commission that its internal legal requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled.

It shall take effect from 1 January 2019.

Done in two original copies in English language.

³ Regulation (EU, Euratom) 2018/1046 of the European Parliament and of the Council of 18 July 2018 on the financial rules applicable to the general budget of the Union, amending Regulations (EU) No 1296/2013, (EU) No 1301/2013, (EU) No 1303/2013, (EU) No 1304/2013, (EU) No 1309/2013, (EU) No 1316/2013, (EU) No 223/2014, (EU) No 283/2014, and Decision No 541/2014/EU and repealing Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 (OJ L 193 of 30.7.2018, p. 1).

For the Government of
the Republic of North Macedonia.

Arber Ademi, PhD

Minister for Education and Science

Date: 05.06.2019

Place: SKOPJE

For the Commission,
on behalf of the European Union.

Tibor Navracsics

Commissioner for Education, Culture,
Youth and Sport

Date: 23 MAY 2019

Place: BRUSSELS

ANNEX I**RULES GOVERNING THE FINANCIAL CONTRIBUTION OF THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA TO
THE EUROPEAN SOLIDARITY CORPS**

1. The financial contribution to be paid by the Republic of North Macedonia to the General Budget of the European Union to participate in the Programme shall be EUR 200 000, broken down as follows: EUR 100 000 for the year 2019, EUR 100 000 for the year 2020.
2. The contribution of the Republic of North Macedonia shall cover costs related to the preparation, feasibility, development and execution of the projects of common interest, the development and implementation of horizontal measures as foreseen in the Programme and the financing of external staff.
3. Travel costs and subsistence costs incurred by representatives and experts of the Republic of North Macedonia for the purposes of taking part as observers in the work of the committee referred to in Article 25 of Regulation (EU) 2018/1475 or other meetings related to the implementation of the Programme shall be reimbursed by the Commission on the same basis as and in accordance with the procedures currently in force for representatives and experts of the Member States of the European Union.
4. Regulation (EU, Euratom) 2018/1046 shall apply to the management of the contribution of the Republic of North Macedonia.
5. When this Agreement enters into force and at the beginning of each subsequent budgetary year, the Commission shall send the Republic of North Macedonia a call for funds corresponding to its financial contribution of the costs covered by this Agreement.
6. That contribution shall be paid in euro to a euro denominated bank account of the Commission.
7. The Republic of North Macedonia shall pay its contribution to the annual costs in accordance with the call for funds request no later than two months after the date of the call. Any delay in the payment of the contribution shall give rise to the payment of default interest by the Republic of North Macedonia on the outstanding amount from the due date. The interest rate shall be the rate applied by the European Central Bank to its main refinancing operations, as published in the C series of the Official Journal of the European Union, in force on the first calendar day of the month in which the deadline falls, increased by 3.5 percentage points. If the delay in the payment of the contribution is such that it may significantly jeopardise the implementation and management of the programme, and in the absence of payment 20 working days after a formal letter of reminder has been sent by the Commission to the Republic of North Macedonia, participation of the Republic of North Macedonia in the programme for the relevant year will be suspended.

ANNEX II

FINANCIAL CONTROL, RECOVERY AND OTHER ANTI-FRAUD MEASURES

I. CONTROLS AND ANTI-FRAUD MEASURES BY THE UNION

1. In accordance with Regulation (EU, Euratom) 2018/1046, and with the other rules referred to in this Agreement, the contracts and grant agreements concluded with contractors and beneficiaries established in the Republic of North Macedonia shall provide for audits, reviews and checks to be conducted at any time during the implementation of the contract or the grant agreement and for a period of five years, starting from the date of payment of the balance, except for grants of an amount equal or lower than EUR 60 000 for which this period shall be limited to three years. The audits, reviews and checks shall be conducted on the premises of the contractors and their subcontractors and on the premises of the beneficiaries and their contractors and subcontractors by Commission agents or by other persons mandated by the Commission.
2. The accounts and operations of the National Agency may be checked by Commission agents or by other persons mandated by the Commission. These checks may also be aimed at verifying the capacity of the framework put in place by the Republic of North Macedonia to apply the rules of the programmes referred to in this Agreement as well as to fulfil the requirements of sound financial management in accordance with the criteria of the relevant articles of Regulation (EU, Euratom) 2018/1046.
3. Commission agents and other persons mandated by the Commission shall have appropriate access to sites, works and documents (both electronic and paper versions) and to all the information required in order to carry out audits, reviews and checks. This right of access shall be stated explicitly in the contracts and grant agreements concluded to implement the instruments referred to in this Agreement. The European Court of Auditors shall have the same rights of access as the Commission.
4. Within the framework of this Agreement, the Commission and the European Anti-Fraud Office (OLAF) shall be authorised to carry out investigations, including on-the-spot checks and inspections, on the territory of the Republic of North Macedonia, in accordance with the provisions of Regulation (EU, Euratom) 2018/1046, Regulation (EU, Euratom) No 883/2013 of the European Parliament and of the Council⁴, Council Regulation (EC, Euratom) No 2185/96⁵ and Council Regulation (EC, Euratom) No 2988/95⁶, as may be amended or re-enacted from time to time.
5. These investigations, checks and inspections may be conducted in close collaboration with the competent authorities of the Republic of North Macedonia.
6. If the authorities of the Republic of North Macedonia concerned so wish, they may request to participate in such investigations, checks and inspections.
7. Where the participants in the programmes resist a review, audit, on-the-spot check or inspection, the authorities of the Republic of North Macedonia, acting in accordance with national rules,

⁴ Regulation (EU, Euratom) No 883/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 September 2013 concerning investigations conducted by the European Anti-Fraud Office (OLAF) and repealing Regulation (EC) No 1073/1999 of the European Parliament and of the Council and Council Regulation (Euratom) No 1074/1999 (OJ L 248, 18.9.2013, p. 1).

⁵ Council Regulation (Euratom, EC) No 2185/96 of 11 November 1996 concerning on-the-spot checks and inspections carried out by the Commission in order to protect the European Communities' financial interests against fraud and other irregularities (OJ L 292, 15.11.1996, p. 2).

⁶ Council Regulation (EC, Euratom) No 2988/95 of 18 December 1995 on the protection of the European Communities' financial interests (OJ L 312, 23.12.1995, p. 1).

shall give Commission and/or OLAF inspectors such assistance as they need to allow them to discharge their duty in carrying out such investigations.

8. The Commission and/or OLAF shall report as soon as and to the extent possible to the authorities of the Republic of North Macedonia any fact or suspicion relating to an irregularity which has come to its notice in the course of the on-the-spot check or inspection.
9. Delegation agreements, contribution agreements, contracts, grant agreements, rules of contest and other funding instruments resulting from the implementation of the Programme shall contain provisions expressly empowering authorities designated by the Commission and OLAF to conduct investigations, including on-the-spot checks and inspections, in accordance with Regulation (EU, Euratom) 2018/104, Regulation (EU, Euratom) No 883/2013, Regulation (EC, Euratom) No 2185/96 and Regulation (EC, Euratom) No 2988/95. Where the implementation of an action is outsourced or sub-delegated, in whole or in part, or where it requires the award of a procurement contract or financial support to a third party, the funding instrument shall include the obligation to impose on any third party involved explicit acceptance of those powers of Commission and OLAF. The preceding provisions shall equally apply to guarantees resulting from the implementation of the Programme and to the respective counterparts.

II. CONTROLS AND ANTI-FRAUD MEASURES BY THE BENEFICIARY COUNTRY

1. Appropriate financial control shall be carried out by the competent national financial control authority of the Republic of North Macedonia with respect to the implementation of the programmes. All suspected and actual cases of fraud and irregularity as well as all measures related thereto, taken by the National Agency and by the national authorities must be reported to the Commission without delay. The Republic of North Macedonia shall ensure investigation and satisfactory treatment of suspected and actual cases of fraud and irregularity following national or European Union controls.
2. The term "irregularity" shall have the meaning referred to in Article 1 (2), of Regulation (EC, Euratom) No 2988/95. The term "fraud" shall have the meaning referred to in Article 3 (2)(a) and (b) of Directive (EU) 2017/1371 of the European Parliament and of the Council⁷.
3. The authorities of the Republic of North Macedonia shall take any appropriate measure to prevent and counter any active or passive corruption practices at any stage of the procurement procedure or grant award procedure or during the implementation of corresponding contracts.
4. The terms "passive corruption" and "active corruption" shall have the meaning referred to in Article 4(2)(a) and (b) of Directive (EU) 2017/1371.
5. The authorities of the Republic of North Macedonia, including the personnel responsible for the implementation tasks of the programmes, undertake to take whatever precautions are necessary to avoid any risk of conflict of interests in accordance with the criteria and procedures provided for in Article 61 of Regulation (EU, Euratom) 2018/1046. They shall inform the Commission immediately of any such conflict of interest or any situation likely to give rise to any such conflict.

⁷ Directive (EU) 2017/1371 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2017 on the fight against fraud to the Union's financial interests by means of criminal law (OJ L 198, 28.7.2017, p. 29).

III. ADMINISTRATIVE MEASURES AND PENALTIES

Without prejudice to application of the criminal law of the Republic of North Macedonia, administrative measures and penalties may be imposed by the Commission in accordance with Regulation (EU, Euratom) 2018/1046.

IV. RECOVERY

1. As regards actions managed on an indirect centralised basis, the National Agency will have the responsibility to issue requests for the recovery of funds and implement any legal action needed vis-à-vis the beneficiaries in consultation with the Commission. In the event of irregularity, negligence or fraud imputable to the National Agency, the authorities of the Republic of North Macedonia shall be responsible for the funds not recovered.
2. As regards actions managed on a direct centralised basis by the Commission, decisions taken by the Commission within the scope of this Agreement which impose a pecuniary obligation on persons other than States shall be enforceable in the Republic of North Macedonia. The enforcement shall be governed by the rules of civil procedure in force in the State in the territory of which it is carried out. The order for its enforcement shall be appended to the decision, without other formality than verification of the authenticity of the decision, by the national authority which the government of the Republic of North Macedonia shall designate for this purpose and shall make known to the Commission. When these formalities have been completed on application by the Commission, the latter may proceed to enforcement in accordance with the national law, by bringing the matter directly before the competent authority. The legality of the Commission decision shall be subject to control by the Court of Justice of the European Union.

Спогодба помеѓу Република Северна Македонија и Европската Унија и за учеството на Република Северна Македонија во „Европскиот корпус на солидарност”

ЕВРОПСКАТА КОМИСИЈА, во понатамошниот текст, „Комисијата” во име на Европската Унија,

од една страна, и

ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, понатаму во текстот, „Република Северна Македонија”

од друга страна,

Кадешто:

Протокол на Договорот за стабилизација и асоцијација помеѓу Европските заедници од една страна и Поранешна Југословенска Република Македонија од друга страна на Рамковниот договор помеѓу европската заедница и БЈРМ за општите принципи за учество на БЈРМ во програмите на заедницата беше потпишан на 22 ноември 2004. Членот 5 на Протоколот одредува дека специфичните услови, вклучувајќи ја финансиската контрибуција во однос на учеството на Република Северна Македонија во секоја програма ќе бидат утврдени од страна на Комисијата и компетентните служби на Република Северна Македонија.

„Европскиот корпус на солидарност” е формиран со Регулативата EU 2018/75 на Европскиот парламент и на Советот¹.

Учеството на Република Северна Македонија во „Европскиот корпус на солидарност” ќе биде ограничено на волонтирање, проекти на солидарност и вмрежување во согласност со Член 11(1)(b)(i) од Регулативата (EU) 2018/1475.

Субјектите формирани во Република Северна Македонија треба да се соодветни да учествуваат во одредени акции кои треба да започнат пред овој Договор да стапи на сила. Како последица на тоа, настанатите трошоци за горенаведените акции, чијашто имплементација започнува во 2019 може да се сметаат за соодветни за нив да важат истите услови како за оние кои се однесуваат на настанатите трошоци кај субјекти кои се формирани во земјите-членки под услов овој Договор да стапи на сила пред да заврши соодветната акција.

СЕ СОГЛАСИЈА ЗА СЛЕДНОТО:

*Член I
Програма*

Република Северна Македонија ќе учествува во волонтерските и активностите поврзани со проектите на солидарност и активности поврзани со вмрежување на Европскиот корпус на солидарност (Програмата), во согласност со условите наведени во Рамковниот договор помеѓу Европската заедница и Поранешната Југословенска Република Македонија за општите принципи за учество на Поранешна Југословенска Република Македонија во програмите на заедницата, потпишан на 22 ноември 2004 и под условите наведени во оваа Спогодба.

¹ Регулатива (EU) 2018/1475 на Европскиот парламент и на Советот на 2 октомври 2018 поставена е правната рамка на Европскиот корпус на солидарност изменување на Регулативата (EU) но. 1288/2013, Регулатива (EU) но. 1293/2013 и Одлука 1313/2013/EU (OJ L 250, 4.10.2018, p 1).

Член 2
Услови за учество во Програмата

Република Северна Македонија ќе учествува во волонтерските, активностите поврзани со проектите на солидарност и активности поврзани со вмрежување на Програмата во согласност со целите, критериумите, процедурите и роковите кои се дадени во Регулативата (EU) 2018/1475.

1. Република Северна Македонија ќе ги преземе соодветните мерки за да овозможи ефикасно водење на Програмата на национално ниво.
2. Условите што важат за поднесување, проценка и селекција на апликациите, како и за имплементација на акции од страна на институции, организации и поединци од Република Северна Македонија ќе бидат исти како тие што важат за институции, организации и поединци од земјите-членки на Европската унија.
3. За учество во Програмата, Република Северна Македонија ќе плати секоја година финансиска контрибуција на Буџетот на Европската унија во согласност со Член 3.
4. Ако е погребно, со цел да се води сметка за развивање на програмата или унапредување на капацитетот на Република Северна Македонија за апсорпција, оваа контрибуција може да се менува со заедничка согласност на страните на хартија за да се избегне буџетскиот дисбаланс при имплементацијата на Програмата.
5. Финансиската контрибуција на Република Северна Македонија во однос на учеството и имплементацијата на Програмата треба да се додаде на сумата на општиот буџет на Европската унија секоја година за резервирања за да се исполнат финансиските обврски кои произлегуваат од различни форми мерки неопходни за извршување, менаџирање и оперативност на Програмата.
6. Процентот на финансиската контрибуција на Република Северна Македонија наведен во точка 4 ќе биде распределен за акциите со кои ќе менаџира Националната агенција во согласност со правилата на програмата и ќе влијае на уделот на овие акции во програмскиот буџет на ниво на Унијата. Контрибуцијата на трошоците на менаџирање и имплементација на Националната агенција ќе се пресметуваат според критериумите кои важат за земјите членки на Европската унија.
7. Европската унија и Република Северна Македонија ќе го направат секој напор во рамката на постоечките одредби за да го олеснат слободното движење и престојот на лица кои се движат помеѓу Република Северна Македонија и земјите членки на Европската унија, а целта е учество во активностите опфатени со оваа Спогодба.
8. Еден од официјалните јазици на Европската унија ќе се примени за процедурите поврзани со барања, се до договори и извештаи исто како и за други административни аспекти на Програмата.

Член 3*Финансиска контрибуција*

Правилата што се однесуваат на финансиската контрибуција за Република Северна Македонија се наведени во Анекс 1.

Член 4*Рапортирање и евалуација*

1. Без предрасуди кон одговорностите на Комисијата и на Европскиот суд на ревизори и во врска со мониторингот и евалуацијата на Програмата, учеството на Република Северна Македонија во Програмата ќе биде под постојан мониторинг врз основа на партнерство инволвирајќи ги и Комисијата и Република Северна Македонија. Република Северна Македонија ќе треба да поднесе до Комисијата релевантни извештаи како и да учествува во други специфични активности за кои ќе се погрижи Европската унија во тој контекст.
2. Оштите стандарди дадени во Упатството за националните агенции, што ќе биде дадено како анекс на спогодбите за финансирање помеѓу Комисијата и Националната агенција ќе се однесуваат на релациите помеѓу Република Северна Македонија, Комисијата, Националната агенција и независното ревизорско тело.
3. Договорите помеѓу Комисијата и Националната агенција или корисниците од Република Северна Македонија и помеѓу Националната агенција и корисниците од Република Северна Македонија ќе се засноваат на релевантните одредби на Регулативата (EU, EURATOM) 2018/1046 на Парламентот и на Советот ² за финансиските правила кои важат за Буџетот на Унијата, особено во однос на грантовите и склучувањето договори. Овие одредби ќе важат за учесниците од Република Северна Македонија на ист начин на кој важат за сите учесници во Програмата.
4. Правилата што се однесуваат на финансиска контрола, поврат на средства и други мерки за заштита од измама се наведени во Анекс 2.

5. Член 5*Крајни одредби*

1. Оваа Спогодба ќе се применува за периодот на траење на Програмата. Сепак, ако Европската Унија одлучи да го продолжи траењето без било каква суштинска промена во Програмата, оваа Спогодба исто така ќе се продолжи соодветно и автоматски доколку ниту една од страните не го откаже учеството еден месец по стапувањето во сила на правниот акт за продолжување на Програмата.
2. Секоја од страните може да ги прекинат активностите од оваа Спогодба во било кое време по истекување на 12 месеци од писменото известување. Проектите и активностите што се во тек во моментот на прекинот, ќе продолжат до нивното

² Регулатива (EU, Euratom) 2018/1046 на Европскиот Парламент и на Советот од 18 July 2018 за финансиските правила што важат за буџетот на Унијата, за изменување на Регулативите (EU) No 1296/2013, (EU) No 1301/2013, (EU) No 1303/2013, (EU) No 1304/2013, (EU) No 1309/2013, (EU) No 1316/2013, (EU) No 223/2014, (EU) No 283/2014, и Одлуката No 541/2014/EU и Регулативата (EU, Euratom) No 966/2012 (OJ L 193 of 30.7.2018, p. 1).

завршување, под услови поставени во оваа Спогодба, како и сите договорни одредби што се однесуваат на овие проекти и активности и одредби од Анекс II.

- Анексите се составен дел од Спогодбата.
- Оваа Спогодба може да се изменува со заемна согласност на двете страни.
- Оваа Спогодба ќе стапи на сила на денот кога Република Северна Македонија ќе ја извести на пимено Комисијата дека интерните правни услови за стапување на сила на оваа Спогодба се исполнети.

Ќе стапи на сила од 01 јануари 2019.

Склучен во на

во име на Владата на Република
Северна Македонија

Склучен во на

во име на Европската комисија,

[д-р Арбер Адеми]

Министер за образование на Република
Северна Македонија

[име]

Претставник на Комисијата
за *[портфолио]*

АНЕКС I**ПРАВИЛА ШТО СЕ ОДНЕСУВААТ НА ФИНАНСИСКАТА КОНТРИБУЦИЈА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА ЕВРОПСКИОТ КОРПУС НА СОЛИДАРНОСТ**

1. Финансиската контрибуција која треба да се плати од страна на Република Северна Македонија кон буџетот на Европската унија за учествово програмата ќе изнесува 200 000 евра, поделен на :100 000 евра за 2019 и 100 000 евра за 2020.
2. Придонесот на Република Северна Македонија ќе ги покрие трошоците за подготовкa, изводливост, развој и извршување на проектите од заеднички интерес, развојот и имплементацијата на хоризонталните мерки како што е предвидено во Програмата и финансирањето на надворешен кадар.
3. Патните трошоци и трошоците за дневен надомест направен од претставници и експерти од Република Северна Македонија со цел да учествуваат како набљудувачи во работата на комитетот посочен во член 25 од Регулативата (EU) 2018/1475, или други состаноци поврзани со имплементацијата на Програмата ќе бидат повратени од страна на Комисијата на ист основ и во согласност со процедурите што моментално се во сила за претставниците на земјите членки на Европската Унија.
4. Регулатива (EU, Euratom) 2018/1046 ќе се однесува на менаџирање на контрибуцијата на Република Северна Македонија.
5. Со стапување во сила на оваа Спогодба и на почетокот на секоја следна буџетска година, Комисијата ќе прати повик за барање средства од Република Северна Македонија што ќе соодветствува на висината на нејзината контрибуција на средства предвидена со оваа Спогодба.
6. Контрибуцијата ќе биде платена во евра, кон банкарска сметка на Комисијата деноминирана во евра.
7. Република Северна Македонија ќе ја уплати својата контрибуција кон годишните трошоци во согласност со повикот за барање средства, не подоцна од два месеци од денот на повикот. Секое доцнење на плаќањето на контрибуцијата ќе повлече плаќање на камата од страна на Република Северна Македонија на основниот износ, почнувајќи од крајниот рок за плаќање. Висината на каматната стапка ќе биде соодветна на каматата применувана од страна на Централната Европска Банка за нејзините главни операции за рефинансирање, како што е публикувано во серијата Џ на Службениот весник на Европската Унија кој е на сила од првиот календарски ден од месеците во кои паѓа крајниот рок, зголемена за 3.5%. Доколку доцнењето на исплатата на контрибуцијата е од карактер што значително може да го загрози управувањето и имплементацијата на Програмата, како и во отсуство на исплата по 20 работни дена од испраќањето формално писмо за потсетување од страна на Комисијата до Република Северна Македонија, учеството на Република Северна Македонија во Програмата за релевантната година ќе биде сuspendирано.

АНЕКС 2

Финансиска контрола, поврат на средства и мерки за спречување на измама

I. Контрола и мерки за спречување на измама на Унијата

1. Согласно Регулативата (ЕУ, Евоатом) 2018/1046, и согласно останатите правила наведени во овој Договор, договорите и договорите за грант склучени со изведувачите и корисници воспоставени во Република Северна Македонија треба да обезбедат сите ревизии, прегледи и проверки да бидат спроведени во било кое време во текот на имплементацијата на договорот или грантот, и во период од пет години, започнувајќи од денот на исплатата, освен за грантови на вредност еднаква или пониска од 60 000 евра за кои овој период е ограничен на три години. Ревизиите, прегледите и проверките треба да се спроведат во просториите на изведувачите и под-изведувачите од страна на агенти на Комисијата или од други личности овластени од Комисијата.
2. Сметките и работењето на Националната агенција може да бидат проверени од страна на агенти на Комисијата или од други лица кои се овластени од Комисијата. Овие проверки можат исто така да бидат насочени кон потврдување на капацитетот на рамката што ја воспостави Република Северна Македонија да ги применува правилата на програмите наведени во овој Договор, како и да ги исполни барањата за добро финансиско управување во согласност со критериумите од релевантните членови од Регулативата (ЕУ, Евоатом) 2018/1046.
3. Агентите на Комисијата и другите лица овластени од Комисијата треба да имаат соодветен пристап до локации, работи и документи (и електронски и хартиени верзии) и до сите информации потребни за извршување на ревизии, прегледи и проверки. Ова право на пристап се наведува експлицитно во договорите и договорите за грант склучени за спроведување на инструментите наведени во овој Договор. Европскиот суд на ревизори ги има истите права на пристап како Комисијата.
4. Во рамките на овој договор, Комисијата и Европската канцеларија за спречување измами (OLAF) се овластени да вршат истраги, вклучувајќи проверки и инспекции на самото место, на територијата на Република Северна Македонија, согласно со одредбите на Регулатива (ЕУ, Евоатом) 2018/1046, Регулатива (ЕУ, Евоатом) бр. 883/2013 на Европскиот парламент и на Советот³, Регулатива (ЕС, Евоатом) бр. 2185/96⁴ на Советот и Регулатива на Советот (ЕС, Евоатом) бр. 2988/95⁵, кои што можат да се изменат или повторно да се донесат од време на време.
5. Овие истраги, проверки и инспекции можат да се вршат во тесна соработка со надлежните органи на Република Северна Македонија.
6. Ако засегнатите власти на Република Северна Македонија се заинтересирани, тие можат да побараат учество во такви истраги, проверки и инспекции.
7. Кога учесниците во програмите се спротивставуваат на проверка, ревизија, проверка или инспекција на самото место, органите на Република Северна Македонија, постапувајќи во согласност со националните правила, им даваат на инспекторите на Комисијата и / или на ОЛАФ таква помош, односно, тие треба да им дозволят да ја исполнат својата должност во спроведувањето на таквите истраги.
8. Комисијата и/или ОЛАФ веднаш и колку што е можно побрзо ќе известуваат до органите на Република Северна Македонија за фактот или сомневањето во врска со неправилност која се појавила во текот проверка или инспекција на самото место.
9. Договорите за финансирање, договори за придонеси, договори, договори за грантови, правила за напревар и други инструменти за финансирање кои произлегуваат од спроведувањето на Програмата, содржат

³ Регулатива (ЕУ, Euratom) No 883/2013 на Европскиот парламент и на Советот од 11 септември 2013 во однос на испитувањата од страна на ОЛАФ (OLAF) и Регулативата (ЕС) No 1073/1999 на Европскиот Парламент и на Советот и Регулативата на Советот (Euratom) No 1074/1999 (OJ L 248, 18.9.2013, p. 1).

⁴ Регулатива на Советот (Euratom, EC) No 2185/96 од 11 ноември 1996 во врска сопроверките на терен од страна на Комисијата за да се заштитат финансиските интереси против измама и други неправилности (OJ L 292, 15.11.1996, p. 2).

⁵ Регулатива на Советот (EC, Euratom) No 2988/95 од 18 декември 1995 за заштита на интересите на Европските заедници(OJ L 312, 23.12.1995, p. 1).

одредби кои им изрично ги овластуваат властите назначени од Комисијата и ОЛАФ да спроведуваат истраги, вклучувајќи проверки на самото место (ЕУ, Евроатом) бр. 883/2013, Регулативата (ЕЗ, Евроатом) бр. 2185/96 и Регулативата (ЕЗ, Евроатом) бр. 2988/95, во согласност со Регулативата (ЕУ, Евроатом) 2018/104. Кога спроведувањето на дејствието е аутсорсирано или подделено, во целост или делумно, или кога тоа бара доделување на договор за јавна набавка или финансиска поддршка на трето лице, инструментот за финансирање ја вклучува обврската да се наметне на која било трета страна вклучувајќи експлицитното прифаќање на оние овластувања на Комисијата и ОЛАФ. Претходните одредби подеднакво се применуваат и на гаранциите што произлекуваат од спроведувањето на Програмата и до соодветните колеги.

II. Контрола и мерки за спречување на измама на земјата корисник

- Соодветната финансиска контрола ја спроведува надлежниот државен орган за финансиска контрола на Република Северна Македонија во однос на спроведувањето на програмите. Сите сомнителни и актуелни случаи на измама и неправилност, како и сите мерки поврзани со нив, преземени од Националната агенција и од страна на националните власти, мора веднаш да се пријават до Комисијата. Република Северна Македонија обезбедува истрага и задоволителен третман на сомнителни и реални случаи на измама и неправилност по контролата на националните власти или Европската унија.
- Изразот "неправилности" го има значењето од член 1 (2) од Регулативата (ЕС, Евроатом) бр. 2988/95. Терминот "измама" го има значењето од член 3 (2) (а) и (б) од Директивата (ЕУ) 2017/1371 на Европскиот парламент и на Советот⁶.
- Органите на Република Северна Македонија преземаат соодветни мерки за спречување на активни или пасивни практики на корупција во која било фаза од постапката за јавна набавка или постапка за доделување грант или во текот на спроведувањето на соодветните договори.
- Термините "пасивна корупција" и "активна корупција" го имаат значењето наведено во член 4 (2) (а) и (б) од Директивата (ЕУ) 2017/1371.
- Властите на Република Северна Македонија, вклучувајќи го и персоналот одговорен за задачите за спроведување на програмите, се обврзуваат да преземат какви било мерки на претпазливост за да се избегне ризик од судир на интереси во согласност со критериумите и постапките предвидени во член 61 од Регулативата (ЕУ, Евроатом) 2018/1046. Тие веднаш ја информираат Комисијата за секој таков судир на интереси или каква било ситуација што може да предизвика било каков конфликт.

III. Административни мерки и казни

Без повреда на примената на казненото право на Република Северна Македонија, Комисијата може да изрече административни мерки и казни во согласност со Регулативата (ЕУ, Евроатом) 2018/1046.

IV. Поврат на средства

- Што се однесува до активностите што се управуваат на индиректно централизирана основа, Националната агенција ќе биде одговорна за издавање на барања за наплата на средства и спроведување на какви било правни дејства потребни за корисниците во консултација со Комисијата. Во случај на неправилност, небрежност или измама што може да се припише на Националната агенција, властите на Република Северна Македонија ќе бидат одговорни за средствата кои не се наплатени.
- Што се однесува до активностите што ги води Комисијата на директна централизирана основа, одлуките донесени од Комисијата во рамките на оваа Слогодба кои наметнуваат парична обврска за лица кои не се држави, ќе бидат извршни во Република Северна Македонија. Спроведувањето ќе биде регулирано со правилата за граѓанска постапка што се во сила во државата на чие подрачје се спроведува. Решението за негово извршување се приложува на решението, без друга формалност од потврдувањето на автентичноста на решението, од страна на националниот орган кој Владата на Република Северна

⁶ Директива (ЕУ) 2017/1371 на Европскиот Парламент и на Советот од 5 јули 2017 за борба против измама за финансиските интереси на Унијата според законот за криминал (ОЈ L 198, 28.7.2017, р. 29).

Македонија ќе го назначи за таа цел и ќе ја извести Комисијата. Кога овие формалности се завршени на барање на Комисијата, таа може да продолжи со извршување во согласност со националниот закон, со тоа што предметот ќе го достави директно до надлежниот орган. Законитоста на одлуката на Комисијата подлежи на контрола од страна на Судот на правдата на Европската унија.

Член 3

Министерството за образование и наука се определува како надлежен орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на Спогодбата од членот 1 од овој закон.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

LIGJ

PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES NDËRMJET QEVERISË SË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERICHTUT DHE BASHKIMIT EVROPIAN PËR PJESËMARRJEN E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERICHTUT NË “KORPUSIN EVROPIAN TË SOLIDARITETIT”

Neni 1

Ratifikohet Marrëveshja ndërmjet Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Bashkimit Evropian për pjesëmarrjen e Republikës së Maqedonisë së Veriut në “Korpusin Evropian të Solidaritetit”, е nënshkruar në Bruksel më 23 мај 2019 и нё Шкуп мë 5 qershor 2019.

Neni 2

Marrëveshja nga nenii 1 i këtij ligji në original нё gjuhën angleze и нё përkthim нё gjuhën maqedonase, ёshtë si нё vijim:

Neni 3

Ministria e Arsimit dhe Shkencës, caktohet si organ kompetent i administratës shtetërore që do të kujdeset për zbatimin e Marrëveshjes nga nenii 1 i këtij ligji.

Neni 4

Ky ligj hyn нё fuqi нё ditën e tetë nga dita e botimit нё “Gazeten Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”.

13.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

УКАЗ**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА И ВЛАДАТА НА ЦРНА ГОРА ЗА РАЗМЕНА И ЗАЕМНА ЗАШТИТА НА КЛАСИФИЦИРАНИ ИНФОРМАЦИИ**

Се прогласува Законот за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Северна Македонија и Владата на Црна Гора за размена и заемна заштита на класифицирани информации,

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 27 август 2019 година.

Бр. 08-4707/1
27 август 2019 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi, с.р.**

ЗАКОН**ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА ДОГОВОРОТ МЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА И ВЛАДАТА НА ЦРНА ГОРА ЗА РАЗМЕНА И ЗАЕМНА ЗАШТИТА НА КЛАСИФИЦИРАНИ ИНФОРМАЦИИ****Член 1**

Се ратификува Договорот меѓу Владата на Република Северна Македонија и Владата на Црна Гора за размена и заемна заштита на класифицирани информации, потписан на 24 мај 2019 година во Подгорица.

Член 2

Договорот од членот 1 од овој закон, во оригинал на македонски, црногорски и англиски јазик, гласи:

**ДОГОВОР
МЕЃУ
ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
И
ВЛАДАТА НА ЦРНА ГОРА
ЗА РАЗМЕНА И ЗАЕМНА ЗАШТИТА НА КЛАСИФИЦИРАНИ
ИНФОРМАЦИИ**

Владата на Република Северна Македонија и Владата на Црна Гора (во натамошниот текст наречени „Страните“),

Согласно досега потпишаните договори на билатерална и мултилateralна основа поврзани со политиката и безбедноста и натамошното проширување на политичката, воената и економската соработка,

Согласувајќи се да разговараат за политички и безбедносни прашања и да ја пролаираат и зајакнуваат нивната заемна соработка,

Свесни за промените во политичката ситуација во светот и следувајќи ја важната улога на нивната заемна соработка за стабилизација на мирот, меѓународната безбедност и заемната доверба,

Сметајќи дека за добра соработка може да се јави потреба од размена на класифицирани информации меѓу Страните,

Сакајќи да воспостават правила за уредување на заемната заштита на класифицирани информации што ќе се применуваат со сите идни спогодби за соработка и класифицирани договори, коишто ќе бидат склучени меѓу Страните и коишто содржат или вклучуваат класифицирани информации,

Се договорија за следното:

**Член 1
Цел**

Целта на овој договор е да обезбеди заштита на класифицирани информации што вообично се создаваат или разменуваат меѓу Страните.

Член 2
Дефиниции

За целите на овој договор:

- (1) „Класифицирана информација“ е секоја информација без разлика на нејзината форма, вклучувајќи предмети и објекти или нивни делови што се заштитуваат од неовластено откривање, во согласност со националните закони и регулативи;
- (2) „Потребно да знае“ е потреба за пристап до класифицирани информации од доменот на службената функција и заради изведување специфична задача;
- (3) „Неовластен пристап до класифицирани информации“ е секаков вид на откривање, злоупотреба, повреда, доставување, уништување, губење или какво било дејствие што резултира со нарушување на безбедноста на класифицираната информација;
- (4) „Степен на безбедносна класификација“ е категорија, во согласност со националните закони и регулативи, која го карактеризира значењето на класифицираната информација, степенот на ограничување на пристап до неа и степенот на нејзината заштита од Страните;
- (5) „Ознака за класификација“ е ознака на класифицираната информација којашто го покажува степенот на безбедносна класификација;
- (6) „Страна-создавач“ е Страната којашто ја создава или пренесува класифицираната информација до Страната-примач;
- (7) „Страна-примач“ е Страната до којашто се пренесена класифицираната информација;
- (8) „Национален безбедносен орган“ е главниот орган којшто, во согласност со националните закони и регулативи на односната Страна ја спроведува националната политика за заштита на класифицирани информации, врши целосна контрола во оваа област и ја спроведува имплементацијата на овој договор;
- (9) „Контрактор“ е физичко или правно лице, коешто има правна способност да склучува договори или е страна на класифициран договор, согласно одредбите на овој договор;
- (10) „Подконтрактор“ е физичко или правно лице со кое контракторот склучува поддоговор;
- (11) „Класифициран договор“ е договор меѓу два или повеќе контрактори/подконтрактори, којшто содржи или овозможува пристап до класифицирани информации;
- (12) „Безбедносен сертификат за физичко лице“ е позитивно решение издадено од Националниот безбедносен орган во согласност со националните закони и регулативи, коешто потврдува дека физичкото лице е безбедносно проверено за пристап до класифицирани информации;

(13) „Безбедносен сертификат за правио лице“ е позитивно решение издадено од Националниот безбедносен орган во согласност со националните закони и регулативи, коешто потврдува дека правното лице е безбедносто проверено за пристап до класифицирани информации;

(14) „Трета страна“ е која било држава, организација, правно и физичко лице што не е страна на овој договор.

Член 3 Степени на безбедносна класификација

Страните се согласни дека следните степени на безбедносна класификација се еквивалентни и одговараат на степените на безбедносна класификација што се утврдени во националните закони и регулативи на односната Страна:

Во Република Северна Македонија	Во Црна Гора	Еквивалент на английски јазик
ДРЖАВНА ТАЈНА	STROGO TAJNO	TOP SECRET
СТРОГО ДОСВЕРЛИВО	ГАЈНО	SECRET
ДОВЕРЛИВО	POVJERLJIVO	CONFIDENTIAL
ИНТЕРНО	INTERNO	RESTRICTED

Член 4 Национални безбедносни органи

1. Национални безбедносни органи на Страните се:

- За Република Северна Македонија:
Дирекција за безбедност на класифицирани информации
ул. „Васко Караантелески“ бр. 8, 1000 Скопје
- За Црна Гора:
Дирекција за заштита на тајни податоци
ул. „Јован Томашевиќ“ бр. 29, 81 000 Подгорица

2. Националните безбедносни органи заемно се информираат за важечките национални закони и регулативи што ја уредуваат заштитата на класифицираните информации и разменуваат информации за безбедносните стандарди, процедури и практики за заштита на класифицирани информации.

3. Со цел постигнување блиска соработка за имплементација на овој договор, Националните безбедносни органи можат да одржуваат консултации.

Член 5

Национални мерки и пристап до класифицирани информации

1. Во согласност со своите национални закони и регулативи, Страните ги применуваат сите соодветни мерки за заштита на класифицираните информации што се разменуваат согласно овој договор или се создаваат по силата на класифициран договор. За таквите класифицирани информации се обезбедува ист степен на заштита соодветен на степенот на заштита на националните класифицирани информации со ист степен на безбедносна класификација, како што е дефинирано во член 3 од овој договор.

2. Страната-создавач писмено ја информира Страната-примач за секоја промена во степенот на безбедносна класификација на класифицираните информации што се отетапени на користење, со цел да се применат соодветните безбедносни мерки.

3. Пристап до класифицирани информации се дава само врз основа на безбедносен сертификат за физичко или правно лице издаден во согласност со националните закони и регулативи на Страните.

4. Страната-примач:

- a) ги доставува класифицираните информации на трета страна само по претходна писмена согласност на Страната-создавач;
- b) одредува степен на безбедносна класификација на класифицираните информации еквивалентен на степенот даден од Страната-создавач;
- c) класифицираните информации ги користи само за целта за којашто се доставени.

Член 6

Пренос на класифицирани информации

1. Класифицираните информации се пренесуваат преку дипломатски пат или преку курирски служби одобрени од страна на Националните безбедносни органи на Страните. Страната-примач писмено го потврдува приемот на класифицираните информации.

2. Ако се пренесува голема прагка којашто содржи класифицирани информации, Националните безбедносни органи во секој поодделен случај заемно ги договораат и писмено ги одобруваат средствата за транспорт, маршрутата и другите безбедносни мерки.

3. Страните пренесуваат класифицирани информации и преку други одобрени средства за пренос во согласност со безбедносните процедури договорени од страна на Националните безбедносни органи.
4. Безбедносните и разузнавачките служби на Страните можат директно меѓу себе да разменуваат класифицирани информации од нивниот домен на работа во согласност со овој договор и националните закони и регулативи.

Член 7 Означување на класифицирани информации

1. Страната-примач ги означува класифициралите информации во согласност со националните закони и регулативи.
2. Копиите и преводите на примените класифицирани информации се означуваат и со нив се ракува на ист начин како со оригиналите.

Член 8 Умножување и превод на класифицирани информации

1. Информациите класифицирани со степенот ДРЖАВНА ТАЈНА/STROGO TAJNO/ TOP SECRET се преведуваат или умножуваат само во исклучителни случаи по претходна писмена дозвола од Страната-создавач.
2. Сите уможени копии на јасифициралите информации се означуваат со оригиналната ознака за јасификација. Теквите умножени информации добиваат подеднаква значитела како и оригиналните информации. Бројот на копиите е ограничен па потребниот број за службени цели.
3. Сите преводи на класифицирани информации ги вршат лица коишто имаат соодветен Безбедносен сертификат за физичко лице. Преводите се означуваат со оригиналната ознака за јасификација и имаат соодветна забелешка на јазикот на којшто се преведени дека преводот содржи класифицирани информации на Страната создавач.

Член 9 Уништување на класифицирани информации

1. Класифициралите информации се уништуваат на начин со којшто се исклучува можноста за нивно делумно или целосно обновување.
2. Информациите класифицирани со степенот ДРЖАВНА ТАЈНА/STROGO TAJNO/TOP SECRET не се уништуваат. Тие се враќаат на Страната-создавач.

3. Страната-создавач може со дополнителни ознаки или преку испраќање дополнително писмено известување изрично да забрани умножување, менување или уништување на класифицираните информации. Ако уништувањето на класифицираните информации е забрането, тие се враќаат на Страната-создавач.

4. Во случај на криза, класифицираните информации коишто е невозможно да се заштитат или да се вратат на Страната-создавач, веднаш се уништуваат. Страната-примач писмено ја известува Страната-создавач за уништувањето на класифицираните информации.

Член 10

Класифицирани договори

1. Класифицираниите договори се склучуваат и се спроведуваат во согласност со националните закони и регулативи на секоја Страна. По барање, Националниот безбедносен орган на секоја Страна доставува потврда дека на предложениот контрактор му е издаден соодветен национален безбедносен сертификат за правно лице.

2. Апекс за безбедност е интегрирен дел од секој класифициран договор или под-договор со кој контракторот на Страната-создавач прецизира кои класифицирани информации се отстрануваат на користчење на Страната-примач и кој степен на безбедносна класификација е доделен на тие информации.

3. Обврските на контракторот да ги заштитува класифицираните информации се однесуваат, најмалику, на следното:

- a) откривање на класифицираните информации само на лица коишто претходно добиле соодветен безбедносен сертификат за физичко лице, коишто го исполнуваат принципот „потребно е да знае“ и коишто се ангажирани за спроведување на класифицираниот договор;
- b) пренос на класифицираниите информации преку средства во согласност со одредбите од овој договор;
- c) процедурите и механизите за информирање за промените што можат да настанат во врска со класифицираните информации;
- d) користење на класифицираните информации поврзани со класифицираниот договор само за целите што се однесуваат на предметот на договорот;
- e) строго придржување кон определите од овој договор сврзани со процедурите за ракување со класификација информации;
- f) обврската да го извести Националниот безбедносен орган на контракторот за секој остварен неовластен пристап, за обид или за сомневање за таков пристап до класифицираните информации што се поврзани со класифицираниот договор во согласност со одредбите од овој договор;

- с) отстапување на користење на класифицираните информации поврзани со класифицираниот договор на која било трета страна единствено со претходна имена согласност на Страната-создавач.

4. Неопходните мерки за заштита на класифицирани информации, како и процедурата за проценка и обезбедување за можните загуби причинети на контракторите со неовластениот пристап до класифицираните информации детално се регулираат во класифицираниот договор.

5. Класифицираниите договори ја класифицирани со степен ИНТЕРНО/INTERNO/RESTRICTED содржат соодветна безбедносна клаузула којашто ги определува минималните безбедносни мерки што треба да се применат за заштита на класифицираните информации. За таквите договори контракторите безбедносно се брифираат, во согласност со националните закони и регулативи.

Член 11 Посети

1. Националните безбедносни органи одржуваат консултации за да дискутираат за процедурите за заштита на класифицираните информации.

2. Националниот безбедносен орган на Страната домаќин, по барање на Националниот безбедносен орган на Страната посетител, на посетитеите им дозволува пристап до класифицирани информации или до просторите каде што се ракува со класифицирани информации во согласност со националните закони и регулативи.

3. Барањето од став 2 на овој член ги содржи следните податоци:

- а) име, презиме, датум и место на раѓање, државјанство на посетителот;
- б) број на пасош или на друга легитимација за лична идентификација на посетителот;
- в) функција на посетителот и име на органот што го претставува;
- г) соодветен безбедносен сертификат на посетителот;
- д) цел, предлог работна програма за посетата и планиран датум за посетата;
- е) називи на организациите и објектите што ќе бидат посетени;
- ж) број на посети и потребниот период;
- ж) други податоци, доколку така е договорено меѓу Националните безбедносни органи.

4. Секоја Страна ја гарантира заштитата на личните податоци на посетителите во согласност со националните закони и регулативи.

5. Националните безбедносни органи можат да договорат листа на посетители со право на повторни посети во врска со некој проект, програма или специфичен договор во согласност со националните закони и регулативи. Националните безбедносни органи ги договараат икономиите детали за повторливите посети.

Член 12

Нарушување на безбедноста

1. Во случај на нарушување на безбедноста или сомнеж за тоа, Националниот безбедносен орган на Страната во којкото настанало нарушувањето на безбедноста без одлагање ја информира Страната-создавач и, во согласност со националните закони и регулативи, иницира сподветна постапка со цел да ги утврди околностите и/or ким настанало нарушувањето. Резултатите од постапката се доставуваат до Страната-создавач.

2. Кога нарушување на безбедноста се случило во трета страна, Националниот безбедносен орган на Страната испраќач без одлагање ги презема дејствијата од став 1 на овој член.

Член 13

Трошоци

Секоја Страна ги покрива своите трошоци настанати со примената на овој договор и надзорот врз него.

Член 14

Решавање на спорови

Сите спорови во врска со толкувањето или примената на овој договор се решаваат преку консултации и преговори меѓу Страните.

Член 15

Завршни одредби

1. Овој договор влијува во сила на датумот на приемот на последното писмено известување со кое Страните заемно по дипломатски пат се известуваат дека се исполнети исканите внатрешни правни барања што се неопходни за негово влијување во сила.

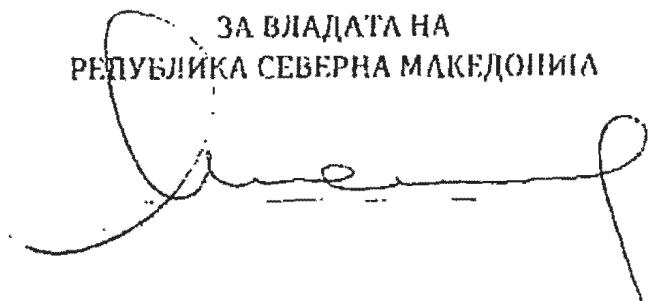
2. Овој договор може да се менува и дополнува врз основа на заемна писмена согласност на Страните. Измените и дополнувањата влегуваат во сила во согласност со одредбите од стап I на овој член.

3. Овој договор се склучува за неопределено време. Секоја од Страните може да ја откаже овој договор со доставување на писмено известување, по дипломатски пат, до другата Страна. Во тој случај, овој договор престанува да важи шест (6) месеци од датумот на кој другата Страна го примила известувањето за откажувањето на Џоговорот.

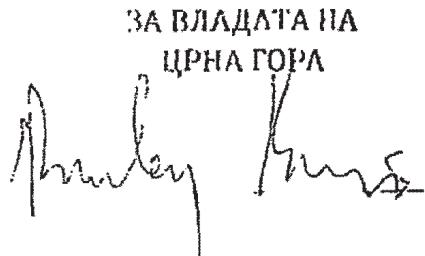
4. Во случај на прекинување на важноста на овој договор, сите класифицирани информации што се пренесени врз основа на овој договор продолжуваат да се заштитуваат во согласност со неговите одредби.

Потпишана во Подгорица на 24 мај 2019 година во два оригинални примероци, секој на македонски, на црногорски и на английски јазик, при што сите текстови се еднакво веродостојни. Во случај на разлики во толкувањето, ќе преовлада текстот на английски јазик.

ЗА ВЛАДАТА НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ЗА ВЛАДАТА НА
ЦРНА ГОРА

СПОРАЗУМ

ИЗМЕДУ

ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СЈЕВЕРНЕ МАКЕДОНИЈЕ

и

ВЛАДЕ ЦРНЕ ГОРЕ

О РАЗМЈЕНИ И УЗАЈАМНОЈ ЗАШТИТИ ТАЈНИХ ПОДАТКА

Vlada Republike Sjeverne Makedonije i Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: "Strane"),

u skladu sa već potpisanim bilateralnim i multilateralnim sporazumima koji se odnose na politička i bezbjednosna pitanja kao i jačanju političke, vojne i ekonomске saradnje,

složili su se da vode razgovore o političkim i bezbjednosnim pitanjima, kao i da prošire i učvrste svoju saradnju,

svjesne promjena političke situacije u svijetu i uzimajući u obzir važnu ulogu međusobne saradnje u cilju stabilizacije mira, međunarodne bezbjednosti i uzajamnog povjerenja,

uviđajući da dobra saradnja može da zahtjeva razmjenu tajnih podataka između Strana,

u želji da uspostave pravila za uzajamnu zaštitu tajnih podataka koja će biti primjenjena na sve buduće sporazume o saradnji i povjerljive ugovore, koji će biti zaključeni između Strana, a koji sadrže ili podrazumjevaju pristup tajnim podacima,

sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1

Cilj

Cilj ovog Sporazuma je da obezbjedi zaštitu tajnih podataka koji uobičajeno nastaju ili se razmjenjuju između Strana.

Član 2

Definicije

Ij ciju primjene ovog sporazuma:

- 1) **tajni podaci** označavaju sve podatke bez obzira na njihovu formu, uključujući predmete i objekte odnosno njihove djelove kojizahtevaju zaštitu od neovlašćenog pristupa, u skladu s nacionalnim zakonima i propisima;
- 2) „**potrebno je da zna**“ označava potrebu da se ostvari pristup tajnim podacima u okviru određenog radnog mjesto i radi izvršavanja određenog zadatka;
- 3) **neovlašćeni pristup tajnim podacima** označava svaki oblik otkrivanja, zloupotrebe, oštećenja, neovlašćenog uvida, uništenja, gubitka ili bilo koju radnju koja za posledicu ima povredu bezbjednosti tajnih podataka;
- 4) **stopen tajnosti** je kategorija kojom se označava značaj tajnih podataka, stopen ograničenja pristupa i stopen njihove zaštite koji strane primenjuju u skladu s nacionalnim zakonima i propisima;
- 5) **oznaka tajnosti** je oznaka koja ukazuje na stopen tajnosti tajnog podatka;

- 6) strana posiljalac označava stranu koja stvara ili prenosi tajne podatke strani primaocu;
- 7) strana primalac označava stranu koja prima tajne podatke;
- 8) nacionalni bezbjednosni organ označava organ, koji u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima, sprovodi nacionalnu politiku zaštite tajnih podataka, obavlja cjelevitu kontrolu u ovoj oblasti i nadležan je za primjenu ovog sporazuma;
- 9) ugovarač označava fizičko ili pravno lice koje ima poslovnu sposobnost da zaključuje ugovore, odnosno ugovornu stranu ovog sporazuma;
- 10) podugovarač označava fizičko ili pravno lice kome ugovarač ustupa izvšenje podugovora;
- 11) povjerljivi ugovor označava ugovor između dva ili više ugovarača/podugovarača koji sadrži tajne podatke ili podrazumijevapristup tajnim podacima;
- 12) dozvola za pristup tajnim podacima fizičkom licu označavapozitivnu odluku Nacionalnog bezbjednosnog organa donijetu u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima, kojom se potvrđuje da je lice prošlo bezbjednosnu provjeru za pristup tajnim podacima;
- 13) dozvola za pristup tajnim podacima pravnom licu označava pozitivnu odluku Nacionalnog bezbjednosnog organa donijetu u skladu s nacionalnim zakonima i propisima, kojom se potvrđuje da je pravno lice prošlo bezbjednosnu provjeru za pristup tajnim podacima;
- 14) treća strana označava državu, organizaciju, pravno i fizičko lice koje nijesu strana ovog Sporazuma.

Član 3

Stepeni tajnosti

Strane su saglasne da su navedeni stepeni tajnosti ekvivalentni i da odgovaraju stepenima tajnosti utvrđenim nacionalnim zakonima i propisima svake od Strana:

Za Republiku Sjevernu Makedoniju	Za Crnu Goru	Ekvivalenti na engleskom
ДРЖАВНА ТАЈНА	STROGO TAJNO	TOP SECRET
СТРОГО ДОВЕРЛИВО	ТАЈНО	SFCRFT
ДОВЕРЛИВО	POVJERLJIVO	CONFIDENTIAL
ИНТЕРНО	INTERNO	RESTRICTED

Član 4

Nacionalni bezbjednosni organi

1. Nacionalni bezbjednosni organi Strana su:
 - za Republiku Sjevernu Makedoniju:
Direkcija za bezbjednost klasificiranih informacija, Vasko Karangeleski broj 8, 1000 Skoplje
 - za Crnu Goru:
Direkcija za zaštitu tajnih podataka, Jovana Tomaševića 29, 81 000 Podgorica
2. Nacionalni bezbjednosni organiće obavještavati jedan drugog o nacionalnim zakonima i propisima koji uređuju zaštitu tajnih podataka i razmjenjivače podatke o bezbjednosnim standardima, procedurama i praksama za zaštitu tajnih podataka.
3. U cilju ostvarivanja bliže saradnje u primjeni ovog Sporazuma nadležni bezbjednosni organi mogu održavati međusobne konsultacije.

Član 5

Nacionalne mjere za zaštitu i pristup tajnim podacima

1. Strane primjenjuju sve propisane mjere za zaštitu tajnih podataka koji se razmenjuju u skladu sa ovim Sporazumom ili nastaju na osnovu povjerljivog ugovora, u skladu s nacionalnim zakonima i propisima. Takvim tajnim podacima obezbjeđuje se isti nivo zaštite kao nacionalnim tajnim podacima ekvivalentnog stepena tajnosti u skladu sa članom 3 ovog Sporazuma.
2. Strana pošiljalac pisanim putem obavještava stranu primaoca o svakoj promjeni stepena tajnosti ustupljenih tajnih podataka radi primjene odgovarajućih mjera bezbjednosti.
3. Pristup tajnim podacima odobrava se na osnovu dozvole za pristup tajnim podacima fizičkim, odnosno pravnim licima izdatim u skladu s nacionalnim zakonima i propisima Strana.
4. Strana primalac:
 - a) daje na uvid tajne podatke trećoj strani samo na osnovu prethodne pisane saglasnosti strane pošiljaoca;
 - b) označava tajne podatke steponom tajnosti koji je ekvivalentan stepenu tajnosti Straneporijeskla;
 - c) koristi tajne podatke samo u svrhu za koju su dostavljeni.

Član 6

Prenos tajnih podataka

1. Prenos tajnih podataka vrši se diplomatskim putem ili preko kurirskih službi koje su odobrili Nacionalni bezbjednosni organi Strana. Strana primalac će pisanim putem potvrditi prijem tajnih podataka.
2. Ako se prenose veće pošiljke koje sadrže tajne podatke, Nacionalni bezbjednosni organi dogovaraju se i pisanim putem odobravaju prevozna sredstva,rute puta i mjere zaštite za svaki pojedinačni slučaj.
3. Strane prenose tajne podatke drugim odobrenim sredstvima prenosa u skladu sa bezbjednosnim procedurama o kojima su se dogovorili Nacionalni bezbjednosni organi.
4. Bezbjednosne i obavještajne službe Strana mogu neposredno razmjenjivati tajne podatke u okviru svog djelokruga u skladu sa odredbama ovog Sporazuma i nacionalnim zakonima i propisima.

Član 7

Označavanje tajnih podataka

1. Strana primalac označava primljene tajne podatke u skladu sa svojim nacionalnim zakonima i propisima.
2. Kopije i prevodi tajnih podataka označavaju se i njima se rukuje na isti način kao sa originalima.

Član 8

Umnožavanje i prevođenje tajnih podataka

1. Podaci stepena tajnosti ДРЖАВНА ТАЈНА/ STROGO ТАЈНО/ TOP SECRET prevode se ili umnožavaju samo u izuzetnim slučajevima na osnovu prethodne pisane saglasnosti strane pošiljaoca.
2. Kopije tajnih podataka označavaju se istom oznakom tajnosti kao i originali. Takve kopijepodlježu istoj kontroli kao i original tajnih podataka.Broj kopija ograničen je na broj koji je potreban u službene svrhe.
3. Sve prevode tajnih podataka vrše lica koja imaju odgovarajuću dozvolu za pristup tajnim podacima. Prevod se označava istom oznakom tajnosti kao i original i sadrži napomenu na jeziku prevoda da prevod sadrži tajne podatke strane pošiljaoca.

Član 9

Uništavanje tajnih podataka

1. Tajni podaci uništavaju se tako da se onemogući njihova djelimična ili potpuna rekonstrukcija.
2. Podaci stepena tajnosti ДРЖАВНА ТАЈНА/ STROGO ТАЈНО/ TOP SECRET ne uništavaju se. Takvi podaci se vraćaju strani pošiljaocu.
3. Strana pošiljalac može dodatnom oznakom, odnosno dostavljanjem naknadnog pisanog obavještenja zabraniti umnožavanje, izmjenu ili uništavanje tajnih podataka. Ako je uništavanje tajnih podataka zabranjeno oni se vraćaju strani pošiljaocu.
4. U slučaju vanredne situacije, kada nije moguće zaštititi tajne podatke ili ih vratiti strani pošiljaocu, tajni podaci se uništavaju. Strana primalac je dužna da o uništavanju tajnih podataka pisanim putem obavjesti stranu pošiljaoca.

Član 10

Povjerljivi ugovori

1. Povjerljivi ugovorise zaključuju i izvršavaju skladu s nacionalnim zakonima i propisima Strana. Na zahtjev Nacionalni bezbjednosni organ svake od Strana dostavlja potvrdu da je predloženom ugovaraču izdata odgovarajuća dozvola za pristup tajnim podacima pravnom licu.
2. Upustvo o mjerama zaštite tajnih podataka je sastavni dio svakog povjerljivog ugovora ili podugovora u kojem ugovarač strane pošiljaocautvrđuje koji se tajni podaci ustupaju strani primaocu i kog su stepena tajnosti ti podaci.
3. Obaveza ugovarača da zaštiti tajne podatke podrazumijeva ispunjenost minimuma sljedećih uslova:
 - a) ustupanje tajnih podataka samo licima kojima je prethodno izdata odgovarajuća dozvola za pristup tajnim podacima fizičkom licu, u skladu sa principom „potrebno je da zna”, a zadužena su za izvršavanje povjerljivog ugovora;
 - b) prenos tajnih podataka sredstvima koja su u skladu sa odredbama ovog sporazuma;
 - c) procedure i mehanizme za obavještavanje o bilo kakvim promjenama koje mogu nastati u vezi s tajnim podacima;
 - d) korišćenje tajnih podataka u skladu sa povjerljivim ugovorom samo za svrhu vezanu sa predmetom ugovora;
 - e) strogo pridržavanje odredbi ovog sporazuma koje se odnose na procedure za rukovanje tajnim podacima;

- f) обавезу обавještavanja nacionalnog bezbjednosnog organa ugovarača o svakom stvarnom ili mogućem neovlašćenom pristupu tajnim podacima vezanim za povjerljivi ugovor u skladu sa odredbama ovog Sporazuma;
- g) ustupanje tajnih podataka vezanih za povjerljivi ugovor trećoj strani samo uz prethodnu pisanu saglasnost strane pošiljaoca.

4. U povjerljivom ugovoru utvrđuju se mјere potrebne za zaštitu tajnih podataka, kao i postupak procjene i naknade za eventualne gubitke ugovarača prouzrokovane neovlašćenim pristupom tajnim podacima.

5. Povjerljivi ugovor označeni stepenom tajnosti ИНТЕРФО/Интерно /RESTRICTED sadrže odgovarajućuklauzulu o uzajamnoj zaštiti tajnih podataka kojim se utvrđuje minimum bezbjednosnih mјera koje se primjenjuju za zaštitu tajnih podataka. U vezi sa takvim ugovorima ugovarači se informišu o bezbjednosnim procedurama u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima.

Član 11

Posjete

1. Nacionalni bezbjednosni organi Strana održavaju konsultacije u vezi sa procedurama za zaštitu tajnih podataka.

2. Nacionalni bezbjednosni organ strane domaćina na zahtjev Nacionalnog bezbjednosnog organa strane posjetioca, omogućava posjetiocima pristup tajnim podacima prostorijama u kojima se rukuje tajnim podacima, u skladu s nacionalnim zakonima i propisima.

3. Zahtjev iz člana 2. ovog člana sadrži:

- a) ime i prezime, datum i mjesto rođenja i državljanstvo posjetioca;
- b) broj pasoša odnosno lične karte posjetioca;
- c) zvanje posjetioca i naziv organizacije koju predstavlja;
- d) odgovarajuću dozvolu za pristup tajnim podacima posjetioca;
- e) svrhu, predloženi radni program i planirani datum posjete;
- f) nazive organizacija i objekata koji se posjećuju;
- g) broj posjeta i vrijeme potrebno za njihovu realizaciju;
- h) druge podatke o kojima se dogovore Nacionalni bezbjednosni organi.

4. Svaka Strana garantuje zaštitu ličnih podataka posjetilaca u skladu s nacionalnim zakonima i propisima.

5. Nacionalni bezbjednosni organi mogu dogovoriti spisak lica koji imaju pravo na periodične posjete u vezi sa nekim projektom, programom ili određenim ugovorom u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima. Nacionalni bezbjednosni organi će se dogovarati o budućim detaljima periodičnih posjeta.

Član 12

Povrede bezbjednosti

1. U slučaju stvarne ili moguće povrede bezbjednosti Nacionalni bezbjednosni organStrane gdje je povreda nastala, bez odlaganja obavještava stranu pošiljaoca i u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima pokreće odgovarajući postupaku cilju utvrđivanja okolnosti pod kojima je povreda nastala. Rezultati postupka prosljeđuju se strani pošiljaocu.
2. Ukoliko do povrede bezbjednosti dodekad treće strane, Nacionalni bezbjednosniorgan strane pošiljaoca,bez odlaganja, preduzima mjere iz stava 1. ovog člana.

Član 13

Troškovi

Svaka strana snosi troškove koji nastanu u vezi sa primjenom i nadzorom nad sprovodenjem ovog Sporazuma.

Član 14

Rješavanje sporova

Svi sporovi u vezi s tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma rješavaju se putem konsultacija i pregovora između Strana.

Član 15

Završne odredbe

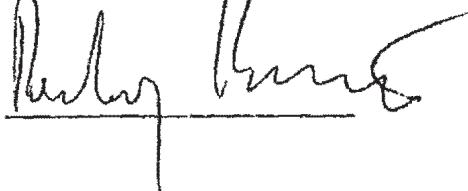
1. Ovaj Sporazum stupa na snagu danom prijema poslednjeg pisanih obavještenja kojim se strane diplomatskim putem obavještavaju da su ispunjeni uslovi predviđeni nacionalnim zakonodavstvom njihovih država za njegovo stupanje na snagu.
2. Sporazum se može izmijeniti i dopuniti na osnovu obostrane pisane saglasnosti Strana. Izmjene i dopune stupaju na snagu u skladu sa stavom 1. ovog člana.
3. Sporazum se zaključuje na neodređeno vrijeme. Svaka strana može otkazati ovaj Sporazum,diplomatskim putem,upućivanjem pisanih obavještenja o otkazudrugoj strani. U tom slučaju, ovaj sporazum će biti otkazan nakon isteka šest (6) mjeseci od dana kada druga strana primi obaveštenje o otkazu.
4. U slučaju otkaza ovog Sporazuma, svi tajni podaci koji su razmijenjeni u skladu sa ovim Sporazumom nastavljaju da se štite u skladu sa odredbama ovog Sporazuma.

Sačinjeno u Podgorici dana 24. maja 2019. godine u dva originala, svaki na makedonskom, crnogorskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju razlike u tumačenju, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

za Vladu Republike
Sjeverne Makedonije

za Vladu Crne Gore

**AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA
AND
THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO
ON EXCHANGE AND MUTUAL PROTECTION OF CLASSIFIED INFORMATION**

The Government of the Republic of North Macedonia and the Government of Montenegro (hereinafter referred to as "the Parties"),

In line with the bilateral and multilateral agreements already signed on political and security-related issues and on enhancing the political, military and economic cooperation,

Having agreed to hold talks on political and security-related issues and to broaden and tighten their mutual co-operation,

Being aware of the changes in the political situation in the world and recognising the important role of their mutual co-operation for the stabilisation of peace, international security and mutual confidence,

Realising that good co-operation may require exchange of Classified Information between the Parties,

Desiring to establish a set of rules regulating the mutual protection of Classified Information applicable to any future co-operation agreements and classified contracts, which will be concluded between the Parties, containing or involving Classified Information,

Have agreed as follows:

**Article 1
Objective**

The objective of this Agreement is to ensure protection of Classified Information that is commonly generated or exchanged between the Parties.

**Article 2
Definitions**

For the purposes of this Agreement:

- (1) **Classified Information** means any information irrespective of its form, including objects and facilities or any parts thereof, which require protection against unauthorized access, in accordance with national laws and regulations;

- (2) **Need-to-know** means the need to have access to Classified Information in the scope of a given official position and for the performance of a specific task;
- (3) **Unauthorised access to Classified Information** means any form of disclosure, misuse, damage, submission, destruction, loss or any action resulting in breach of security of Classified Information;
- (4) **Security classification level** means category, in accordance with the national laws and regulations, which characterises the importance of Classified Information, level of restriction of access to it and level of its protection by the Parties;
- (5) **Classification marking** means a mark on any Classified Information, which shows the security classification level;
- (6) **Originating Party** means the Party that originates or transmits the Classified Information to the Receiving Party;
- (7) **Receiving Party** means the Party to which Classified Information is transmitted;
- (8) **National Security Authority** means the main authority, which in accordance with the national laws and regulations of the respective Party performs the national policy for the protection of Classified Information, exercises overall control in this sphere as well as conducts the implementation of this Agreement;
- (9) **Contractor** means an individual or a legal entity possessing the legal capacity to conclude contracts or a party to a Classified Contract under the provisions of this Agreement;
- (10) **Sub-contractor** means an individual or a legal entity to whom a contractor lets a sub-contract;
- (11) **Classified Contract** means an agreement between two or more Contractors/Sub-contractors, which contains or provides access to Classified Information;
- (12) **Personnel Security Clearance Certificate** means a positive determination granted by the National Security Authority in accordance with the national laws and regulations, confirming that the individual is security cleared for access to Classified Information;
- (13) **Facility Security Clearance Certificate** means a positive determination granted by the National Security Authority in accordance with the national laws and regulations, confirming that the legal entity is security cleared for access to Classified Information;
- (14) **Third Party** means any state, organisation, legal entity and individual which is not a party to this Agreement.

Article 3

Security Classification Levels

The Parties agree that the following security classification levels are equivalent and correspond to the security classification levels determined in the national laws and regulations of the respective Party:

For the Republic of North Macedonia	For Montenegro	Equivalent in English
ДРЖАВНА ТАЈНА	STROGO TAJNO	TOP SECRET
СТРОГО ДОВЕРЛИВО	TAJNO	SECRET
ДОВЕРЛИВО	POVJERLJIVO	CONFIDENTIAL
ИНТЕРНО	INTERNO	RESTRICTED

Article 4

National Security Authorities

1. The National Security Authorities of the Parties are:
 - For the Republic of North Macedonia:
Directorate for Security of Classified Information
Vasko Karangeleski 8, 1000 Skopje
 - For Montenegro:
Directorate for Protection of Classified Information
Jovana Tomaševića 29, 81 000 Podgorica
2. The National Security Authorities shall inform each other of the national laws and regulations in force regulating the protection of Classified Information and shall exchange information about the security standards, procedures and practices for the protection of Classified Information.
3. In order to ensure close co-operation in the implementation of this Agreement, the National Security Authorities may hold consultations.

Article 5

National Measures and Access to Classified Information

1. In accordance with their national laws and regulations, the Parties shall implement all appropriate measures for the protection of Classified Information, which is exchanged under this Agreement or generated under a Classified Contract. The same level of protection shall be ensured for such Classified

Information as it is provided for the national Classified Information, with the corresponding security classification level as defined in Article 3 of this Agreement.

2. The Originating Party shall inform the Receiving Party in writing about any change of the security classification level of the released Classified Information, in order to apply the appropriate security measures.

3. Access to Classified Information shall be granted only on the basis of Personnel or Facility Security Clearance Certificate issued in accordance with the national laws and regulations of the Parties.

4. The Receiving Party shall:

- a) submit Classified Information to a Third Party only upon prior written consent of the Originating Party;
- b) grant Classified Information a security classification level equivalent to that provided by the Originating Party;
- c) use Classified Information only for the purposes it has been provided for.

Article 6 Transmission of Classified Information

1. Classified Information shall be transmitted through diplomatic channels or courier services approved by the National Security Authorities of the Parties. The Receiving Party shall confirm the receipt of Classified Information in writing.

2. If a large consignment, containing Classified Information, is to be transmitted, the National Security Authorities shall mutually agree and approve in writing the means of transportation, the route and security measures on case-by-case basis.

3. The Parties shall transmit Classified Information by other approved means of transmission in accordance with the security procedures agreed upon by the National Security Authorities.

4. The security and intelligence services of the Parties may exchange Classified Information within their scope of work directly to each other in accordance with the provisions of this Agreement and national laws and regulations.

Article 7 Marking of Classified Information

1. The Receiving Party shall mark the received Classified Information in accordance with the national laws and regulations.

2. Copies and translations of the received Classified Information shall be marked and handled in the same manner as the originals.

Article 8 **Reproduction and Translation of Classified Information**

1. Information classified as ДРЖАВНА ТАЈНА /STROGO TAJNO/ TOP SECRET shall be translated or reproduced only in exceptional cases upon prior written permission of the Originating Party.

2. All reproduced copies of Classified Information shall be marked with the original classification marking. Such reproduced information shall be placed under the same control as the original information. The number of copies shall be restricted to that required for official purposes.

3. All translations of Classified Information shall be made by individuals who hold an appropriate Personal Security Clearance Certificate. The translation shall be marked with the original classification marking and shall bear an appropriate note in the language into which it is translated that the translation contains Classified Information of the Originating Party.

Article 9 **Destruction of Classified Information**

1. Classified Information shall be destroyed in such a manner as to eliminate the possibility of its partial or total reconstruction.

2. Information classified as ДРЖАВНА ТАЈНА /STROGO TAJNO/ TOP SECRET shall not be destroyed. It shall be returned to the Originating Party.

3. The Originating Party may by additional marking or sending subsequent written notice expressly prohibit reproduction, alteration or destruction of Classified Information. If destruction of Classified Information is prohibited, it shall be returned to the Originating Party.

4. In case of a crisis situation, Classified Information, impossible to be protected or returned to the Originating Party, shall be destroyed immediately. The Receiving Party shall notify the Originating Party in writing about the destruction of Classified Information.

Article 10 **Classified Contracts**

1. Classified Contracts shall be concluded and implemented in accordance with the national laws and regulations of each Party. Upon request the National Security Authority of each Party shall furnish confirmation that a proposed

Contractor has been issued an appropriate national Facility Security Clearance Certificate.

2. A security annex shall be an integral part of each Classified Contract or subcontract by which the Contractor of the Originating Party shall specify which Classified Information is to be released to the Receiving Party, and which security classification level has been assigned to this information.

3. The Contractor's obligations to protect the Classified Information shall refer, at least, to the following:

- a) disclosure of Classified Information exclusively to persons who have been previously issued the appropriate Personnel Security Clearance Certificate, who have "need-to-know" and who are engaged in the carrying out of the Classified Contract;
- b) transmission of Classified Information by the means in accordance with the provisions of this Agreement;
- c) the procedures and mechanisms for communicating any changes that may arise in respect of Classified Information;
- d) usage of Classified Information under the Classified Contract only for the purposes related to the subject of the contract;
- e) strict adherence to the provisions of this Agreement related to the procedures for handling of Classified Information;
- f) the obligation to notify the Contractor's National Security Authority of any actual, attempted or suspected unauthorised access to Classified Information related to the Classified Contract in accordance with the provisions of this Agreement;
- g) release of Classified Information related to the Classified Contract to any Third Party only with the prior written consent of the Originating Party.

4. The measures required for the protection of Classified Information as well as the procedure for assessment of and indemnification for possible losses caused to the Contractors by unauthorised access to Classified Information shall be specified in more detail in the respective Classified Contract.

5. Classified Contracts of security classification level ИНТЕРНО/INTERNO/RESTRICTED shall contain an appropriate security clause identifying the minimum security measures to be applied for the protection of Classified Information. For such contracts the Contractors shall be security briefed in accordance with the national laws and regulations.

Article 11 Visits

1. The National Security Authorities shall hold consultations to discuss the procedures for protection of Classified Information.

2. The National Security Authority of the host Party shall, upon request of the National Security Authority of the visiting Party, allow access to Classified Information or to premises where Classified Information is handled to the visitors in accordance with the national laws and regulations.
3. The request referred to in paragraph 2 of this Article shall include:
 - a) visitor's name, date and place of birth, nationality;
 - b) passport number or another identification card number of the visitor;
 - c) position of the visitor and name of the organisation represented;
 - d) appropriate security clearance certificate of the visitor;
 - e) purpose, proposed working program and planned date of the visit;
 - f) names of organisations and facilities to be visited;
 - g) number of visits and period required;
 - h) other data, if agreed upon by the National Security Authorities.

4. Each Party shall guarantee the protection of personal data of the visitors in accordance with its national laws and regulations.

5. National Security Authorities may agree on a list of visitors entitled to recurring visits in connection with any project, programme or specific contract in accordance with the national laws and regulations. The National Security Authorities shall agree on the further details of the recurring visits.

Article 12 Breaches of Security

1. In case of actual or suspected breach of security, the National Security Authority of the Party where it has occurred shall, without delay, inform the Originating Party and, in accordance with the national laws and regulations, initiate appropriate proceedings, in order to determine the circumstances of the breach. The results of the proceedings shall be forwarded to the Originating Party.
2. When the breach of security has occurred in a Third Party, the National Security Authority of the sending Party shall take the actions referred to in paragraph 1 of this Article without delay.

Article 13 Expenses

Each Party shall bear its own expenses incurred in the implementation of this Agreement and its supervision.

**Article 14
Settlement of Disputes**

Any dispute regarding the interpretation or implementation of this Agreement shall be settled by consultations and negotiations between the Parties.

**Article 15
Final Provisions**

1. This Agreement shall enter into force on the date of receipt of the latest written notification by which the Parties have informed each other, through diplomatic channels, that their internal legal requirements necessary for its entry into force have been fulfilled.

2. This Agreement may be amended by mutual written consent of the Parties. Amendments shall enter into force in accordance with the provision of paragraph 1 of this Article.

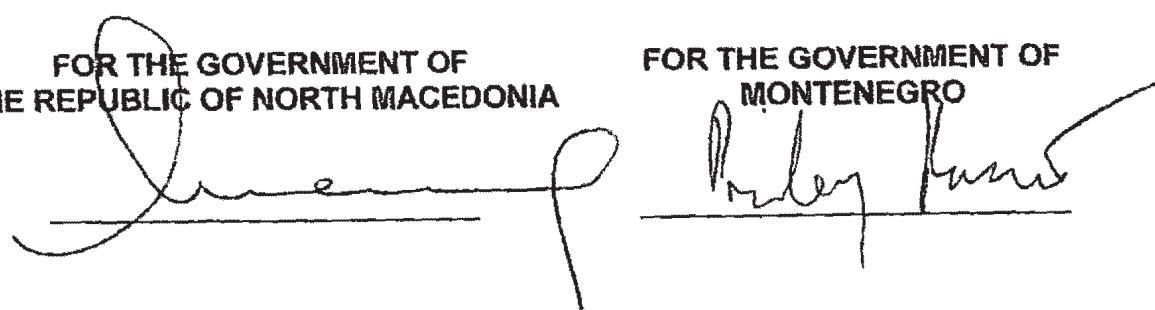
3. This Agreement is concluded for an indefinite period of time. Either Party may denounce this Agreement by giving the other Party notice in writing through diplomatic channels. In that case, this Agreement shall terminate six (6) months from the date on which the other Party has received the denunciation notice.

4. In case of termination of this Agreement, all Classified Information transferred pursuant to this Agreement shall continue to be protected in accordance with the provisions set forth herein.

Done at Podgorica on May 24, 2019 in two originals, each in the Macedonian, Montenegrin and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA

FOR THE GOVERNMENT OF
MONTENEGRO

Член 3

Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации се определува како надлежен орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на Договорот од членот 1 од овој закон.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I GJ

PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES NDËRMJET QEVERISË SË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT DHE QEVERISË SË MALIT TË ZI PËR MBROJTJEN E NDËRSJELLË TË INFORMATAVE TË KLASIFIKUARA

Neni 1

Ratifikohet Marrëveshja ndërmjet Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Qeverisë së Malit të Zi për mbrojtjen e ndërsjellë të informatave të klasifikuara, e nënshkruar më 24 maj 2019 në Podgoricë.

Neni 2

Marrëveshja nga nenii 1 i këtij ligji në original në gjuhën maqedonase, malazeze dhe angleze, është si në vijim:

Neni 3

Drejtoria për Mbrojtjen e Informatave të Klasifikuara, caktohet si organ kompetent i administratës shtetërore që do të kujdeset për zbatimin e Marrëveshjes nga nenii 1 i këtij ligji.

Neni 4

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”.

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје

ISSN 0354-1622

бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.

Директор и одговорен уредник – Мартин Костовски

телефон: +389-2-55 12 400

телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2019 година изнесува 10.100 денари.

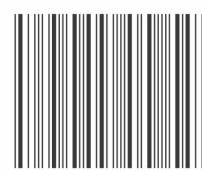
„Службен весник на Република Северна Македонија“ излегува по потреба.

Рок за рекламирање: 15 дена.

Жиро-сметка: 300000000188798.

Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.

Печат: Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ, Кочани.

2019180